

Lagrådsremiss

Snabbare och enklare verkställighet av myndighetsbeslut

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 3 mars 2022

Peter Hultqvist

Elin Bellander
(Justitiedepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

Regeringen föreslår ändringar i utsökningsbalken för att effektivisera verkställigheten av förvaltningsmyndigheters beslut om återkrav och annan betalningsskyldighet.

Att statens och kommuners berättigade krav på betalning kan verkställas effektivt bidrar till att upprätthålla betalningsmoralen och förtroendet för vårt välfärdssamhälle. Det kan handla om avgifter och återkrav på utbetalda ersättningar som en myndighet har beslutat att mottagaren inte har rätt till. I de fall där den betalningsskyldige inte betalar på frivillig väg måste myndigheterna kunna kräva in betalning på ett snabbt och enkelt sätt.

Regeringen föreslår därför att förvaltningsmyndigheters beslut som avser betalningsskyldighet ska vara direkt verkställbara. Det innebär att myndigheterna inte behöver ansöka om betalningsföreläggande eller föra talan vid allmän domstol för att kunna vända sig till Kronofogdemyndigheten för verkställighet. Detsamma föreslås gälla för arbetslöshetskassors beslut om återkrav. För att tillgodose nödvändiga rättssäkerhetskrav ska det krävas att myndighetsbeslutet är möjligt att överklaga och som utgångspunkt ska beslutet också ha fått laga kraft innan verkställighet får ske.

Regeringen föreslår dessutom att ett barns ansökan om verkställighet som avser skadestånd på grund av brott ska få göras av endast en vårdnadshavare, om den andre vårdnadshavaren är den som är skadeståndsskyldig eller om det annars finns särskilda skäl.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 september 2022. För Centrala studiestödsnämnden föreslås de nya reglerna tillämpas på beslut som meddelas först efter den 31 augusti 2025.

Innehållsförteckning

1	Beslut	3
2	Lagtext	4
2.1	Förslag till lag om ändring i utsökningsbalken	4
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring	6
3	Ärendet och dess beredning	7
4	En effektivare ordning för verkställighet av förvaltningsmyndigheters beslut	7
4.1	Förvaltningsmyndigheters och arbetslöshetskassors beslut ska vara exekutionstitlar	7
4.2	Ett beslut ska i regel kunna verkställas först när det har fått laga kraft	21
5	Barns ansökan om verkställighet	27
6	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	29
7	Konsekvenser	30
8	Författningskommentar	34
8.1	Förslaget till lag om ändring i utsökningsbalken	34
8.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring	38
Bilaga 1	Sammanfattning av betänkandet Ett modernare utsökningsförfarande (SOU 2016:81)	39
Bilaga 2	Betänkandets lagförslag i relevanta delar	55
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	157

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i utsökningsbalken,
2. lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i utsökningsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om utsökningsbalken
dels att 3 kap. 1 och 20 §§ ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 2 kap. 3 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

3 §¹

Ett barns ansökan om verkställighet som avser skadestånd på grund av brott får göras av endast en vårdnadshavare, om den andra vårdnadshavaren är gäldenär eller om det annars finns särskilda skäl.

3 kap.

1 §²

Verkställighet får under de förutsättningar som anges i detta kapitel *äga rum* på grund av följande exekutionstitlar:

1. domstols dom, utslag eller beslut,
2. förlikning som är stadfäst av en domstol och medlingsöverenskommelse som har förklarats verkställbar av en domstol,
3. godkänt strafföreläggande, godkänt föreläggande av ordningsbot eller godkänt avgiftsföreläggande,
4. skiljedom eller beslut om avskrivning av ett skiljeförfarande,
5. förbindelse angående underhållsbidrag,
6. förvaltningsmyndighets beslut som *enligt en särskild föreskrift får verkställas,*

Verkställighet får under de förutsättningar som anges i detta kapitel *ske* på grund av följande exekutionstitlar:

6. förvaltningsmyndighets beslut som
  - a) *innefattar betalningsskyldighet, förutsatt att beslutet får överklagas i annan ordning än den som gäller för laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725), eller*
  - b) *får verkställas enligt en särskild föreskrift,*

¹ Tidigare 2 kap. 3 § upphävd genom 2006:672.

² Senaste lydelse 2018:1989.

7. handling som enligt en särskild föreskrift får läggas till grund för verkställighet, och

8. Kronofogdemyndighetens utslag eller beslut i mål om betalningsföreläggande eller handräckning samt europeiskt betalningsföreläggande som har förklarats verkställbart av Kronofogdemyndigheten.

Det som i balken sägs om dom gäller, om inte annat föreskrivs, i tillämpliga delar även domstols utslag eller beslut, Kronofogdemyndighetens utslag eller beslut i mål om betalningsföreläggande eller handräckning samt europeiskt betalningsföreläggande som har förklarats verkställbart av Kronofogdemyndigheten. Vidare gäller det som sägs i balken om skiljedom även beslut om avskrivning av skiljeförfarande.

20 §

I fråga om verkställighet av förvaltningsmyndighets beslut tillämpas vad som gäller om dom, om ej annat är föreskrivet. Innan saken har blivit slutligt prövad, räknas beslutet som underrätts dom.

En förvaltningsmyndighets beslut får verkställas när det har fått laga kraft. Ett sådant beslut får dock verkställas innan det har fått laga kraft, om det är särskilt föreskrivet.

Vid verkställighet av ett beslut enligt första stycket tillämpas 23 § tredje stycket.

I fråga om verkställighet på grund av handling som avses i 1 § första stycket 7 gäller vad som är särskilt föreskrivet.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 september 2022.

2. Lagen tillämpas inte på Centrala studiestödsnämndens beslut som har meddelats före den 1 september 2025. För sådana beslut gäller äldre föreskrifter.

3. Äldre föreskrifter gäller även för förvaltningsmyndighets beslut som har meddelats före ikraftträdandet.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring ska införas en ny paragraf, 68 f §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

68 f §

En arbetslöshetskassas beslut om återbetalningsskyldighet enligt 68 eller 68 a § och ränta enligt 68 b och 68 c §§ ska anses som ett sådant beslut av förvaltningsmyndighet som utgör en exekutionstitel enligt 3 kap. 1 § första stycket 6 a utsökningsbalken.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 september 2022.
  2. Den nya bestämmelsen tillämpas inte på beslut som har meddelats före ikraftträdandet.

3 Ärendet och dess beredning

I september 2014 gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av utskökningsbalken och anslutande regler. Syftet med översynen var att modernisera regelverket och skapa förutsättningar för mer ändamålsenliga, effektiva och rättssäkra förfaranden.

Utsökningsutredningen överlämnade i november 2016 betänkandet Ett modernare utskökningsförfarande (SOU 2016:81). En sammanfattning av betänkandet finns i *bilaga 1* och utredningens lagförslag i relevanta delar finns i *bilaga 2*.

Betänkandet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga i lagstiftningsärendet (Ju2016/08502).

I denna lagrådsremiss behandlar regeringen de förslag utredningen lämnar avseende verkställighet av förvaltningsmyndigheters beslut samt i fråga om barns ansökan om verkställighet av utdömt skadestånd på grund av brott. Vissa av utredningens andra förslag har redan lett till lagstiftning, se propositionen Löneutmätning och digitala ansökningar i utskökningsförfarandet (prop. 2020/21:161). Förslagen i övrigt bereds vidare i Regeringskansliet.

Riksdagen tillkännagav i maj 2021 att regeringen borde prioritera beredningen av utredningsförslag som gäller verkställighet av förvaltningsmyndigheters beslut om återkrav och så snart som möjligt återkomma till riksdagen med lagförslag som ger myndigheterna effektivare och snabbare möjligheter att driva in beslutade återkrav (bet. 2020/21:CU25, rskr. 2020/21:320).

4 En effektivare ordning för verkställighet av förvaltningsmyndigheters beslut

4.1 Förvaltningsmyndigheters och arbetslöshetskassors beslut ska vara exekutionstitlar

Regeringens förslag: En förvaltningsmyndighets beslut som avser betalningsskyldighet och som är överklagbart ska alltid kunna verkställas enligt utskökningsbalken.

Även en arbetslöshetskassas beslut om återkrav av arbetslöshetsersättning och ränta på sådant krav ska vara verkställbart enligt utskökningsbalken.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Av utredningens förslag framgår inte uttryckligen att det för verkställbarhet ska krävas att beslutet får överklagas. Utredningen lämnar inte något förslag om att en arbetslöshetskassas beslut om återkrav av arbetslöshetsersättning ska vara verkställbart. Utredningen föreslår att 13 § lagen (1981:775) om införande av utskökningsbalken ska upphävas.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser, bl.a. *Nacka tingsrätt, Växjö tingsrätt, Förvaltningsrätten i Jönköping, Förvaltningsrätten i Jönköping, Domstolsverket, Kronofogdemyndigheten, Lantmäteriet* och *Statens jordbruksverk*, tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. Många av remissinstanserna framhåller att förslaget innebär effektivitetsvinster och pekar på värdet av att dubbla domstolsprocesser kan undvikas. *Försäkringskassan* är mycket positiv till förslaget och menar att det kommer att förenkla hanteringen och spara resurser. Även *Polismyndigheten* välkomnar förslaget och anser att det kan möjliggöra snabbare återtag av utbyte av brott. *Sveriges Kommuner och Regioner* och *Stockholms miljö- och hälsoskyddsnämnd* påpekar att kommunernas beslut om avgifter för livsmedelstillsyn inte längre är direkt verkställbara, och framhåller vikten av att detta åtgärdas. Bland andra *Centrala studie-stödsnämnden* och *Skatteverket* framhåller att myndigheterna i större omfattning än i dag kommer att behöva delge sina beslut.

Ett antal remissinstanser, bl.a. *Pensionsmyndigheten, Sveriges a-kassor* (tidigare *Arbetslöshetskassornas samorganisation*) och *Småföretagarnas Arbetslöshetskassa* anser att det finns anledning att se över om inte även vissa beslut meddelade av privata organ, såsom arbetslöshetskassor, ska omfattas av den föreslagna ordningen.

Från flera remissinstanser, bl.a. *Ekobrottsmyndigheten* och *Sveriges advokatsamfund*, framhålls att möjligheten till överklagande av besluten medför att rättssäkerhetskrav inte eftersätts. *Förvaltningsrätten i Stockholm* anmärker mot vad utredningen anger om att verkställbarhet ska förutsätta att beslutet är ett resultat av myndighetsutövning och menar att beslutets överklagbarhet bör utgöra den enda förutsättningen för verkställbarhet, vilket också bör framgå av lagtexten. *Skatteverket* menar att vilka beslut som omfattas av bestämmelsen om verkställighet bör styras uteslutande av om beslutet kan ses som ett resultat av myndighetsutövning eller inte. I vilken utsträckning beslutet även kan kategoriseras som ett s.k. partsbesked kan enligt *Skatteverket* inte tillmätas någon avgörande betydelse. Något som bl.a. *Hovrätten över Skåne och Blekinge* tar upp är gränsdragningen mellan de myndighetsbeslut som ska vara verkställbara enligt utsködningsbalken och beslut som en myndighet fattar i egenskap av privaträttslig aktör.

Flera av de remissinstanser som är positiva till förslaget anser att det behövs förtydliganden och fortsatt analys i vissa avseenden. *Kronofogdemyndigheten* framför att det behöver klargöras vilka typer av myndighetsbeslut som ska kunna verkställas och att förslaget till en ny förvaltningslag därvid bör beaktas. *Kronofogdemyndigheten* lyfter vidare behovet av att klargöra vad som ska gälla i fråga om verkställighet utomlands, ränteberekening och preskription. *Svea hovrätt* framhåller att det är viktigt att besluten utformas så att det tydligt framgår att de innefattar en betalningsförpliktelse. Även *Inspektionen för socialförsäkringen* framför att förslaget ställer krav på att myndighetsbesluten håller hög kvalitet. *Tjänstemännens centralorganisation* anser att det bör analyseras om förslaget kan medföra negativa konsekvenser för den enskilde som beror på skillnader mellan de processrättsliga regelverken vid allmän domstol respektive förvaltningsdomstol och nämner särskilt möjligheten att få rättshjälp.

Landsorganisationen i Sverige invänder mot förslaget och anser att myndighetsbeslut inte ska kunna ligga till grund för verkställighet i fall där

myndigheten har haft att bedöma om den enskilde insett eller skäligen borde ha insett något eller då myndigheten haft möjlighet att efterge kravet.

Skälen för regeringens förslag

Allmänt om verkställighet

I utskökningsbalken regleras det svenska utskökningsförfarandet. Det är uppbyggt så att Kronofogdemyndigheten på uppdrag av en borgenär eller någon annan berättigad tvångsvis verkställer anspråk som fastställts i en dom eller annan exekutionstitel.

Verkställighet sker av såväl privaträttsliga anspråk som offentligrättsliga anspråk. Det finns olika former av verkställighet. Verkställighet som avser betalningsskyldighet sker genom utmätning. Utmätning innebär att egendom som tillhör en betalningsskyldig fysisk eller juridisk person tas i anspråk av Kronofogdemyndigheten och i förekommande fall säljs exekutivt. De medel som flyter in från försäljningen används till betalning av sökandens fordran. Utmätning kan ske i såväl lös egendom som fast egendom. En särskild verkställighetsform är utmätning av lön. Verkställighet av andra förpliktelser än sådana som avser betalningsskyldighet sker genom s.k. annan verkställighet, t.ex. avhysning.

Utskökningsmål handläggs hos Kronofogdemyndigheten som allmänna eller enskilda mål. Det som utmärker de allmänna målen är att de avser en fordran av offentligrättslig karaktär som tillkommer staten eller en kommun. Det kan handla om t.ex. skatter, böter eller olika typer av avgifter som felparkeringsavgift, byggsanktionsavgifter eller förseningsavgifter. I de allmänna målen är lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. (indrivningslagen) tillämplig, och det är Kronofogdemyndigheten som företräder sökanden (1 § indrivningslagen och 2 kap. 30 § utskökningsbalken). Övriga mål kallas enskilda mål och gäller framför allt privaträttsliga fordringar, t.ex. betalningsförpliktelser som grundas på ett avtal. Även en del offentligrättsliga anspråk handläggs dock som enskilda mål. Det gäller t.ex. många återkravsbeslut.

Myndighetsbeslut som exekutionstitel

För att verkställighet ska få ske hos Kronofogdemyndigheten måste det finnas en exekutionstitel. En exekutionstitel innehåller antingen en förpliktelse om betalning eller någon annan typ av förpliktelse (1 kap. 1 § utskökningsbalken). En uppräknning av de olika typerna av exekutionstitlar och vad som krävs för att de ska få verkställas finns i 3 kap. utskökningsbalken. Exempel på exekutionstitlar är domstols domar eller beslut, skiljedomar, Kronofogdemyndighetens utslag och godkända strafförelägganden.

En förvaltningsmyndighets beslut är som utgångspunkt inte en exekutionstitel, utan det krävs att det har meddelats en särskild föreskrift om att beslutet får verkställas (3 kap. 1 § första stycket 6 utskökningsbalken). Det finns många förvaltningsrättsliga beslut som varken kan eller behöver verkställas, eftersom de inte ålägger någon enskild en betalningsskyldighet eller annan verkställbar förpliktelse. Det kan handla om gynnande beslut, t.ex. där myndigheten beslutar att en enskild ska få

någon form av ersättning, och avslagsbeslut. I de fall en myndighet beslutar att en enskild ska betala något, t.ex. betala tillbaka en mottagen ekonomisk förmån eller betala en avgift, kan det däremot uppkomma ett behov av att verkställa beslutet, om betalning inte sker på frivillig väg. Det handlar då om myndighetsbeslut där det fastställs betalningsskyldighet till det allmänna.

Det finns numera ett antal sådana särskilda föreskrifter i olika författningar som medför att en myndighets beslut direkt kan ligga till grund för verkställighet enligt utsökningsbalken. När det inte finns en sådan särskild föreskrift om verkställighet är myndighetens beslut inte verkställbart. I dessa fall krävs att fordran fastställs i en dom eller ett utslag innan verkställighet kan ske. Myndigheten måste alltså då väcka talan vid allmän domstol eller ansöka om betalningsföreläggande för att få till stånd en exekutionstitel. Detta gäller även i de fall där myndighetsbeslutet överklagas till förvaltningsdomstol. Enligt vad Högsta domstolen har uttalat i rättsfallet NJA 2013 s. 413 är nämligen inte heller en förvaltningsdomstols avgörande verkställbart när ett myndighetsbeslut som inte är direkt verkställbart har överklagats (jfr Rune Lavin, En verkställighetsfråga i nygammal belysning i FT 2013 s. 259).

Före 2013 års avgörande var rättsläget ett annat. Om den enskilde då överklagade ett myndighetsbeslut och förvaltningsdomstolen lämnade överklagandet utan bifall ansågs domstolens domslut, läst tillsammans med förvaltningsmyndighetens beslut, utgöra en verkställbar exekutionstitel (se t.ex. rättsfallet NJA 1991 s. 363). För det fall den enskilde inte överklagade beslutet saknade myndigheten däremot möjlighet att föra talan vid förvaltningsdomstol för att utverka ett verkställbart avgörande. I ett sådant fall var myndigheten även före 2013 års avgörande tvungen att väcka talan vid allmän domstol eller ansöka om betalningsföreläggande för att få en exekutionstitel.

Det kan i sammanhanget nämnas att det i 35 § förvaltningslagen (2017:900) finns bestämmelser om verkställighet av myndigheters beslut. Dessa bestämmelser avser dock inte verkställighet enligt utsökningsbalken utan handlar om när beslutsmyndigheten får vidta åtgärder för att genomföra beslutet. Att det i paragrafen anges att beslutet får verkställas innebär alltså inte att det är fråga om en sådan särskild föreskrift som medför att beslutet får verkställas enligt utsökningsbalken (se prop. 2016/17:180 s. 212 och 327).

Vikten av en effektiv verkställighet av myndighetsbeslut

Målet för verkställighet genom utmätning är att borgenären ska få betalt för sin fordran. Kronofogdemyndigheten driver årligen in drygt 12 miljarder genom utmätning, varav knappt hälften drivs in i allmänna mål. Kronofogdemyndighetens exekutiva verksamhet är alltså mycket viktig och beträffande statens fordringar bidrar verksamheten till att säkerställa finansieringen av den offentliga sektorn. Genom indrivning av berättigade krav bidrar verksamheten också till att upprätthålla betalningsmoralen och till ett väl fungerande samhälle för enskilda och företag. Det är därför av avgörande vikt att utsökningsförfarandet är effektivt.

Att ett förfarande är effektivt innebär att det är snabbt och verkkningsfullt. Snabbhet i verkställighetsprocessens alla faser är av stor betydelse för att

betalning ska komma till stånd utan onödigt dröjsmål. Det minskar också riskerna för att en gäldenär ska hinna undandra egendom. Ett verkningfullt system innebär att varje verkställighet leder till bästa möjliga resultat.

Som anförs ovan kan vissa myndighetsbeslut redan i dag ligga till grund för verkställighet hos Kronofogdemyndigheten. För de beslut där en särskild föreskrift om verkställighet saknas måste den beslutsfattande myndigheten däremot först ansöka om stämning vid allmän domstol eller ansöka om betalningsföreläggande för att få till stånd en exekutionstitel. Denna skillnad i hur olika typer av myndighetsbeslut får verkställas är enligt regeringens mening inte tillfredsställande. Det förhållandet att många myndighetsbeslut inte utgör exekutionstitlar riskerar att försvara och fördröja myndigheters hantering av återkrav av felaktiga utbetalningar och indrivningen av andra betalningsförpliktelser till det allmänna.

Högsta domstolens avgörande 2013 har påverkat möjligheterna till en effektiv verkställighet av förvaltningsmyndigheters beslut. Det är sedan dess inte längre möjligt för myndigheterna att utverka en exekutionstitel genom överklagandeprocessen i förvaltningsdomstol. Även när den enskilde har valt att överklaga beslutet måste alltså den beslutsfattande myndigheten driva en särskild process vid allmän domstol, eller en summarisk process vid Kronofogdemyndigheten, för att verkställighet ska kunna komma till stånd.

Nuvarande ordning leder till att prövningen av i praktiken samma fråga, den enskildes betalningsskyldighet, kan behöva ske i både allmän förvaltningsdomstol och allmän domstol. Allmän domstol är inte bunden av den prövning som gjorts i förvaltningsprocessen vid sin bedömning av betalningsfrågan (se rättsfallen NJA 1984 s. 648 och NJA 2008 s. 560). En ordning som kräver prövning i två olika domstolsprocesser är något som bör undvikas. En sådan ordning innebär att effektiviteten i förfarandet försämras, bl.a. eftersom det leder till att det tar längre tid innan ett verkställbart avgörande kan komma till stånd. Dessutom innebär en sådan ordning en risk för att det meddelas motstridiga avgöranden, vilket kan påverka förutsebarheten och i förlängningen förtroendet för rättsväsendet negativt. Det kan därutöver uppstå olägenheter och ökade kostnader för såväl parterna som domstolarna.

En förutsättning för ett fungerande välfärdssystem är att utbetalda medel som mottagaren inte har rätt till faktiskt betalas tillbaka till det allmänna. Det ger samhällsekonomiska effekter men en högre grad av regelefterlevnad är också avgörande för att upprätthålla acceptansen för systemet. Ur det perspektivet är det av stor vikt att myndigheters beslut om återkrav av felaktigt utbetald ersättning och annan betalningsskyldighet kan verkställas på ett effektivt sätt.

Att myndigheters beslut om återkrav behöver kunna verkställas på ett snabbare och enklare sätt har framhållits från flera håll under de senaste åren (se t.ex. betänkandet Vissa processuella frågor på socialförsäkringsområdet, SOU 2018:5). Frågan om effektivare återbetalning av felaktigt utbetalat stöd har uppmärksammats i samband med åtgärder som vidtagits med anledning av spridning av det virus som orsakar sjukdomen covid-19 och då medfört att vissa myndighetsbeslut blivit direkt verkställbara, t.ex. beslut om återbetalning av omställningsstöd (26, 28–31 §§ lagen [2020:548] om omställningsstöd). Regeringen har nyligen föreslagit att även Skatteverkets beslut om återbetalning av stöd vid korttidsarbete ska

bli direkt verkställbara (prop. 2021/22:77). Frågan om att generellt göra myndigheters återkravbeslut direkt verkställbara har också förts fram, bl.a. av riksdagen i ett tillkännagivande till regeringen (bet. 2020/21:CU25, rskr. 2020/21:320), se även Ds 2020:28 s. 55 f.

Det står enligt regeringen klart att den nuvarande ordningen för verkställighet av förvaltningsmyndigheters beslut behöver förbättras. Det är problematiskt att olika regler gäller för olika typer av beslut, att det finns en risk för dubbla processer i förvaltningsdomstol och allmän domstol och att myndigheters möjligheter att kräva in betalning försämras och fördröjs i onödan. Regeringen anser därför att verkställigheten av myndighetsbeslut bör effektiviseras.

Förvaltningsmyndigheters beslut ska utgöra exekutionstitlar utan att det krävs en särskild föreskrift om att beslutet får verkställas

I syfte att effektivisera ordningen för verkställighet av myndighetsbeslut föreslår utredningen att det i utsökningsbalken föreskrivs att en förvaltningsmyndighets beslut utgör en exekutionstitel och att beslutet därmed blir direkt verkställbart, utan att det krävs en särskild föreskrift om det. Myndigheterna skulle då inte först behöva vända sig till allmän domstol eller Kronofogdemyndigheten för att få till stånd en exekutionstitel.

Ett alternativ till utredningens förslag skulle vara att beträffande samtliga eller flertalet typer av myndighetsbeslut, i de olika författningar som besluten stöder sig på, införa en särskild föreskrift om att besluten får verkställas. Fördelen skulle vara att det då kan göras en bedömning i varje enskilt fall om huruvida en viss typ av beslut ska vara direkt verkställbart eller inte. Enligt regeringen är emellertid detta inte praktiskt möjligt att genomföra och inte heller nödvändigt för att få en rättssäker ordning.

Ett annat alternativ, som *Landsorganisationen i Sverige* förordar, vore att införa en ordning som innebär att en förvaltningsdomstols dom efter överklagande av ett myndighetsbeslut blir en verkställbar exekutionstitel, trots att det överklagade beslutet inte är direkt verkställbart. Det skulle alltså handla om en återgång till rättsläget före 2013. Ett problem med en sådan ordning är dock att i de fall den enskilde inte överklagar beslutet skulle myndigheten fortfarande behöva föra en särskild talan för att utverka ett verkställbart avgörande. Effektiviteten i verkställighetsförfarandet skulle, enligt regeringens mening, inte bli tillräckligt stor. Som tidigare erfarenheter visar är ordningen också förenad med processuella utmaningar och dessutom problematisk ur ett rättssäkerhetsperspektiv, eftersom den kan leda till att enskilda avhåller sig från att överklaga i syfte att undvika att beslutet blir verkställbart.

Regeringen anser, i likhet med flertalet remissinstanser, att utredningens förslag om att förvaltningsmyndigheters beslut ska utgöra exekutionstitlar utan krav på att det finns en särskild föreskrift har stora fördelar ur ett effektivitetshänseende och att det även kan godtas från ett rättssäkerhetsperspektiv (se nedan). Med en sådan ordning kommer det att bli lättare, och gå snabbare, för myndigheter att kräva in betalning från enskilda, och det kan undvikas att samma fråga behöver prövas i två olika domstolsprocesser.

Med utredningens förslag kommer förvaltningsmyndigheters beslut att bli verkställbara utan att ha varit föremål för domstolsprövning, om

beslutet inte överklagas. *Landsorganisationen i Sverige* invänder mot en sådan ordning och hänvisar till att återkrav kan gälla stora belopp, att den enskilde ibland inte inser vilka invändningar mot betalningsskyldighet som kan göras och inte heller förstår konsekvenserna av att inte överklaga beslutet.

Det bör framhållas att förslaget inte innebär en principiellt ny ordning för verkställighet av förvaltningsmyndigheters beslut. Redan i dag får vissa myndighetsbeslut verkställas hos Kronofogdemyndigheten utan krav på föregående domstolsprövning. Bland dessa beslut kan exempelvis nämnas skattebeslut, Centrala studiestödsnämndens beslut om årsbelopp och avgifter enligt studiestödslagen (1999:1395), Bolagsverkets beslut om förseningsavgift enligt årsredovisningslagen (1995:1554), Lantmäteriets beslut om expeditionsavgifter enligt jordabalken och Försäkringskassans beslut enligt socialförsäkringsbalken om betalningsskyldighet för en bidragsskyldig förälder då underhållsstöd lämnats. Det har inte framkommit något annat än att den verkställighet som sker med stöd av dessa myndighetsbeslut fungerar väl. Det kan i detta sammanhang framhållas att det under en lång tid har pågått ett arbete med att stärka förvaltningsmyndigheters kompetens och ställning. Det har från lagstiftarens sida uttalats att om ärenden inte är av sådan karaktär att en domstolsprövning är nödvändig i första instans bör utgångspunkten vara att de ska flyttas från domstol till förvaltningsmyndighet (se t.ex. prop. 2017/18:15 s. 23).

Genom att ge förvaltningsmyndigheter utökade beslutsbefogenheter åläggs myndigheterna att säkerställa att de har den kompetens som krävs för att under rättssäkra former fatta välgrundade beslut av hög kvalitet. Regeringen bedömer att det utifrån denna utgångspunkt får anses finnas förutsättningar för att kunna lägga myndighetsbeslut direkt till grund för verkställighet. Däremot är det, som regeringen återkommer till, en grundläggande del i ett rättssäkert förfarande att den enskilde ska ha möjlighet att överklaga myndighetsbeslutet och på så sätt kunna få till stånd en rättslig prövning av saken. I förvaltningslagen finns regler om att den enskilde ska underrättas om innehållet i beslutet och möjligheten att överklaga när sådan finns (33 §). Det ska också påpekas att förvaltningsmyndigheters beslut om återkrav typiskt sett innefattar en materiell prövning av den enskildes betalningsskyldighet gentemot myndigheten. Detta innebär en skillnad från t.ex. fordringar fastställda genom utslag i mål om betalningsföreläggande, vilka blir verkställbara utan att ha varit föremål för domstolsprövning. Dessutom kommer, vilket behandlas i avsnitt 4.2, ett myndighetsbeslut i regel inte att få verkställas förrän det har fått laga kraft.

Om förvaltningsmyndigheters beslut blir direkt verkställbara, kommer det normalt att utgöra hinder för en talan vid allmän domstol beträffande den betalningsskyldighet som fastställs i myndighetsbeslutet (se rättsfallen NJA 1991 s. 363, NJA 2001 s. 22 och NJA 2016 s. 933). Riktigheten av myndighetens betalningskrav kommer då, för det fall beslutet överklagas, i regel att prövas i förvaltningsdomstol, inte i allmän domstol. Från myndigheternas perspektiv bör detta vara förenat med enbart fördelar. Eftersom en förvaltningsmyndighet har möjlighet att i samma utsträckning som domstolar använda de delgivningssätt som regleras i delgivningslagen (1 § delgivningslagen [2010:1932]) har regeringen svårt att se att det, som *Försäkringskassan* gör gällande, skulle finnas behov av att väcka talan i

allmän domstol på grund av svårigheter att delge den som beslutet riktar sig mot.

Det är, som *Tjänstemännens centralorganisation* anför, naturligtvis viktigt att en förändring inte innebär negativa konsekvenser för den enskilde som beror på skillnader mellan de processrättsliga regelverken vid allmän domstol respektive förvaltningsdomstol. Enligt regeringens uppfattning skulle detta dock inte bli fallet. Processen i förvaltningsdomstol är utformad utifrån att parterna ska kunna agera utan ombud. Till skillnad från vad som är fallet i dispositiva tvistemål i allmän domstol har förvaltningsdomstolen ett mer uttalat utredningsansvar och kan bl.a. själv inhämta bevisning. Den enskilde riskerar i förvaltningsdomstol inte heller att behöva betala motpartens rättegångskostnader och är inte, som i dispositiva tvistemål, begränsad i sin möjlighet att ändra talan eller åberopa ny bevisning i ett senare skede av processen. Det förhållandet att beslutsmyndigheten är den enskildes motpart i förvaltningsprocessen kan i sig bidra till ett fylligare utredningsunderlag (prop. 1995/96:22 s. 78). Regeringens uppfattning är därför att många av de processuella skillnaderna mellan förvaltningsprocessen och processen i ett dispositivt mål vid allmän domstol snarare är till fördel för enskilda än tvärtom (se även Rune Lavin, *Överklagarbarheten i blickpunkten i FT 2017 s. 501*).

Enligt regeringens samlade bedömning leder utredningens förslag om att myndighetsbeslut ska vara direkt verkställbara till ett mer effektivt verkställighetsförfarande, samtidigt som enskildas rättigheter tillgodoses och rättssäkerheten även i övrigt kan upprätthållas. Regeringen föreslår därför att det införs en ordning som innebär att myndighetsbeslut ska utgöra exekutionstitlar, utan att det krävs en särskild föreskrift om att beslutet får verkställas enligt utsökningsbalken.

Att en myndighets beslut kan verkställas är i sig inte något nytt. Förslaget innebär inte någon förändring av regleringen eller hanteringen i övrigt. Det finns därmed inte behov av att, som *Kronofogdemyndigheten* efterfrågar, förtydliga vad som ska gälla i frågor om underrättelse om innehållet i ett beslut, verkställighet utomlands, ränteberäkning eller preskription. Beträffande det sistnämnda kan det däremot noteras att för fordringar som drivs in enligt indrivningslagen gäller som huvudregel lagen (1982:188) om preskription av skattefordringar m.m., dock inte om det finns särskilda preskriptionsbestämmelser för fordran (1 §). Eftersom det inte införs något krav på delgivning av beslut är det inte heller aktuellt att, som *Centrala studiestödsnämnden* berör, ta ställning till om kungörelsedelgivning eller någon annan viss delgivningsform ska vara förbjuden att använda. Att tiden för överklagande räknas från när den enskilde fick del av beslutet innebär inte att delgivning måste ske (prop. 2016/17:180 s. 335). En annan sak är, som vissa remissinstanser pekar på, att den föreslagna ordningen kan medföra ett ökat behov för myndigheterna att delge sina beslut för att kunna slå fast att ett beslut har fått laga kraft (se nedan i avsnitt 4.2 om att besluten i regel ska få verkställas först när de fått laga kraft).

Som framgår av den tidigare redogörelsen handläggs utsökningsmål hos Kronofogdemyndigheten antingen som enskilda eller allmänna mål. Utgångspunkten för gränsdragningen mellan allmänna och enskilda mål är huruvida den fordran som verkställigheten ska avse är av offentligrättslig karaktär (se prop. 1980/81:8 s. 194 och 1065 och prop. 1992/93:198 s. 58).

Av definitionen av allmänna mål (1 kap. 6 § andra stycket utsökningsbalken) framgår att det är bl.a. mål om uttagande av böter, vite, skatt, tull, avgift och andra medel som staten har rätt till och som får utsökas utan föregående dom. Eftersom fler myndighetsbeslut med förslaget blir direkt verkställbara, kommer verkställigheten av statens fordringar i större omfattning än i dag att handläggas i allmänna mål hos Kronofogdemyndigheten. Vid handläggning av allmänna mål gäller indrivningslagen, vilket framgår av 1 § i den lagen.

Verkställbarheten ska gälla för förvaltningsmyndigheters beslut som innefattar betalningsskyldighet

Enligt den nuvarande lydelsen av 3 kap. 1 § första stycket 6 utsökningsbalken är det förvaltningsmyndighets beslut som kan utgöra en exekutionstitel. Även utredningens förslag gäller beslut av förvaltningsmyndigheter.

Förvaltningsmyndighet är ett vedertaget begrepp som används t.ex. i förvaltningslagen. Uttrycket omfattar både statliga och kommunala förvaltningsmyndigheter, men inte regeringen, riksdagen eller de kommunala beslutande församlingarna (se t.ex. prop. 2016/17:180 s. 25 f.). Det finns enligt regeringens mening inte anledning att använda något annat uttryck, eller ge det någon annan betydelse, i det här sammanhanget. Även framöver bör verkställbarheten alltså gälla förvaltningsmyndighets beslut (se nedan beträffande privaträttsliga organ som utövar offentliga förvaltningsuppgifter).

En ytterligare fråga att ta ställning till är vilka typer av förpliktelser beslutade av förvaltningsmyndigheter som ska kunna verkställas direkt. Utredningens lagförslag innehåller inte någon begränsning i detta avseende och förefaller alltså omfatta alla verkställbara förpliktelser, både betalningsskyldighet och andra typer av förpliktelser. *Kronofogdemyndigheten* påpekar att en sådan ordning kan få oöverblickbara konsekvenser och att den medför stora kostnader för inrättande av nya s.k. medelslag. Regeringen kan konstatera att behovet av en effektivare ordning för verkställighet gör sig gällande främst i fråga om myndigheters beslut om återkrav och andra betalningsförpliktelser. Det handlar särskilt om återkravsbeslut men även andra beslut om betalningsskyldighet. Ett exempel som bl.a. *Sveriges Kommuner och Regioner* framhåller är kommunala avgiftsbeslut som rör livsmedelstillsyn. Det är regeringens uppfattning att det är just beslut som avser betalningsskyldighet som ska utgöra exekutionstitlar och därmed vara möjliga att verkställa direkt enligt utsökningsbalken. Denna avgränsning bör komma till uttryck i lagtexten.

Verkställbarheten ska gälla för beslut som får överklagas

Utredningens författningsförslag anger inte mer än att en förvaltningsmyndighets beslut utgör en exekutionstitel och därmed är direkt verkställbart. Flera remissinstanser pekar på behovet av att tydliggöra gränsdragningen mellan verkställbara beslut och andra beslut som myndigheter fattar, t.ex. i situationer där de uppträder som privaträttsliga subjekt. Regeringen delar uppfattningen att det bör tydliggöras vilka beslut som ska vara exekutionstitlar. Som regeringen föreslår ovan ska det krävas att ett beslut avser betalningsskyldighet för att vara generellt verkställbart.

Frågan är vilka ytterligare krav som bör ställas för att sätta gränserna för vilka myndighetsbeslut som ska vara verkställbara.

Utredningens avsikt synes vara att den föreslagna verkställighetsbestämmelsen ska omfatta endast beslut som är av sådan beskaffenhet att de går att överklaga. Som regeringen anför ovan är det viktigt att utsökningens förfarandet inte bara är effektivt utan även rättssäkert. För enskilda är en utmätning en ingripande åtgärd, som också påverkar deras familjer. Ett rättssäkert förfarande innebär i detta sammanhang bl.a. förutsebarhet. Det behöver vara tydligt för parterna vilka beslut som är verkställbara och när, samt vilka invändningar mot ett sådant beslut som är möjliga och var de kan göras. Det handlar också om att parterna måste få utrymme att få befogade invändningar prövade. En grundläggande beståndsdel i ett rättssäkert system är att den enskilde har möjlighet att få sin sak överprövad av en rättslig instans. Även regeringen anser därför att ett myndighetsbeslut bör vara möjligt att överklaga för att beslutet ska vara verkställbart enligt utskökningsbalken. Kravet på att beslutet ska vara överklagbart bör komma till uttryck i lagtexten, som en förutsättning för verkställbarhet.

Utredningen anför att bestämmelsen om verkställighet bara bör omfatta beslut som är ett resultat av myndighetsutövning, för att utesluta s.k. partsbesked. Fall som innefattar myndighetsutövning har det gemensamt att det rör sig om beslut och andra åtgärder som en myndighet vidtar gentemot en enskild med stöd av en befogenhet som myndigheten har getts genom t.ex. en offentligrättslig författning (prop. 2016/17:180 s. 47 f.). Karaktäristiskt för dessa situationer är att den enskilde i förhållande till det allmänna befinner sig i en beroendeställning som inte har sin grund i ett frivilligt åtagande. Det innebär att myndigheten i dessa fall – till skillnad från i t.ex. ett avtalsförhållande – ensidigt har att besluta i saken. Partsbesked kan beskrivas som ett uttalande som en myndighet gör om den ståndpunkt som myndigheten intar som företrädare för staten i ett civilrättsligt eller liknande förfarande (prop. 2016/17:180 s. 55). Partsbesked kan t.ex. lämnas av en myndighet i samband med handläggningen av ett ärende om ersättningsanspråk som riktas mot staten eller i samband med en uppmaning att betala en inte direkt verkställbar fordran. Gemensamt för beskederna är att de inte slutligt reglerar tvisten mellan det allmänna och den enskilde. Handläggningen av ett ärende som avslutas genom ett partsbesked anses inte innefatta myndighetsutövning mot någon enskild, och ett partsbesked får inte överklagas (prop. 2016/16:180 s. 55).

Skatteverket ifrågasätter den uppdelning av beslut som är ett resultat av myndighetsutövning respektive partsbesked som utredningen gör, och framhåller att det kan finnas partsbesked som innefattar myndighetsutövning. Som exempel hänvisar Skatteverket, liksom *Kronofogdemyndigheten*, till det ovan nämnda rättsfallet NJA 2013 s. 413 som rörde ett överklagbart beslut av Försäkringskassan, som Högsta domstolen ansåg närmast fick anses vara ett partsbesked.

Enligt regeringen får Högsta domstolens uttalande om att Försäkringskassans beslut kunde liknas vid ett partsbesked närmast ses som ett konstaterande av den konsekvens som domstolens beslut i frågan om verkställbarhet fick, snarare än en förvaltningsrättslig kategorisering av beslutet i sig. Att i den bestämmelse i utskökningsbalken som nu övervägs uppställa ett krav på att ett beslut ska vara resultat av myndighetsutövning för att utgöra en exekutionstitel skulle syfta till att exkludera ställnings-

taganden som en myndighet gör i ett civilrättsligt eller liknande förhållande. Enligt regeringens bedömning kan detta syfte dock uppnås redan i och med att det för verkställbarhet krävs att beslutet ska vara överklagbart. Skälet till denna bedömning är att myndigheters ställningstaganden och beslut när det gäller civilrättsliga anspråk typiskt sett inte får överklagas, oavsett hur de kategoriseras.

Det ska också hållas i åtanke att varken myndighetsutövning eller partsbesked är tydligt avgränsade begrepp. Som framgår av redogörelsen ovan kan det uppstå oklarheter kring uppdelningen av partsbesked respektive beslut som innefattar myndighetsutövning. Det skulle, menar regeringen, alltså kunna bidra till onödiga tillämpningsproblem att utöver kravet på överklagbarhet föreskriva att beslutet ska vara ett resultat av myndighetsutövning för att vara verkställbart.

Regeringen bedömer således att kravet på att ett beslut ska kunna överklagas utgör en tillräcklig avgränsning av vilka myndighetsbeslut som ska omfattas av verkställighetsbestämmelsen, utöver vad som föreslås ovan om att beslutet ska avse betalningsskyldighet. En sådan avgränsning skapar en förutsebar ordning för både myndigheterna och de enskilda som berörs.

Närmare om överklagbarhet

Det finns skäl att närmare beröra kravet på överklagbarhet. I 41 § förvaltningslagen anges att ett beslut får överklagas om beslutet kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt. Av förarbetena framgår att bestämmelsen utformades för att ge uttryck för de principer som följer av Högsta förvaltningsdomstolens praxis, nämligen att det är ett besluts faktiska verkningar som är avgörande för bedömningen av beslutets överklagbarhet (prop. 2016/17:180 s. 252).

Bestämmelser om överklagande av beslut finns också ofta i specialförfattningar. I många fall innehåller sådana bestämmelser en uppräknning av vilka beslut som är överklagbara. Ibland anges mer allmänt att ”beslut enligt denna lag” får överklagas. En sådan regel innebär inte att alla tänkbara beslut enligt den lagen är överklagbara. Frågan om överklagbarhet i dessa fall avgörs i stället med ledning av allmänna förvaltningsrättsliga principer, där Högsta förvaltningsdomstolens praxis blir ledande (prop. 2016/17:180 s. 254).

Ibland är det särskilt föreskrivet att ett beslut som fattas av en förvaltningsmyndighet inte får överklagas. Som framgår ovan är det, med regeringens förslag, bara överklagbara beslut som blir direkt verkställbara. I de fall det finns uttryckliga överklagandeförbud kommer den beslutsfattande myndigheten, som *Centrala studiestödsnämnden* påpekar, därmed i regel även fortsättningsvis att behöva ansöka om betalningsföreläggande eller väcka talan vid allmän domstol för att få till stånd en exekutionstitel. Som exempel på beslut som inte får överklagas, och som därmed inte är verkställbara, kan nämnas socialnämndens återkrav av ekonomiskt bistånd enligt 9 kap. 1–3 §§ socialtjänstlagen (2001:453).

I vissa fall kan beslut dock få överklagas trots ett uttryckligt överklagandeförbud. Ett sådant förbud kan nämligen åsidosättas om förbudet är oförenligt med EU-rätten eller rätten till domstolsprövning enligt artikel 6.1 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättig-

heterna och de grundläggande friheterna, Europakonventionen (se t.ex. rättsfallet HFD 2019 ref. 43, särskilt p. 46, jfr även rättsfallet HFD 2021 ref. 8).

I de flesta fall borde det inte vara förenat med några större svårigheter att avgöra om kravet på överklagbarhet är uppfyllt beträffande ett visst beslut. Det kan t.ex. framgå av en särskild bestämmelse att beslutet får överklagas. När det finns ett uttryckligt överklagandeförbud bör utgångspunkten för verkställighetsfrågan vara att beslutet inte får överklagas. För det fall det har slagits fast i praxis att överklagandeförbudet beträffande en viss typ av beslut ska åsidosättas, skulle det möjligen finnas utrymme för en annan bedömning av beslutets verkställbarhet.

Som utgångspunkt överklagas förvaltningsmyndigheters beslut till allmän förvaltningsdomstol (40 § förvaltningslagen). Det förekommer dock att överklagande i stället sker till andra rättsliga instanser. Till exempel överklagas vissa beslut meddelade av Centrala studiestödsnämnden till Överklagandenämnden för studiestöd (6 kap. 11 § studiestödslagen). Lagstiftaren har i dessa fall bedömt det som rättssäkert och lämpligt att överklagande görs till ett annat organ än domstol. Det kan också noteras att Högsta förvaltningsdomstolen har bedömt att Överklagandenämnden för studiestöd får anses uppfylla de krav som ställs för att ett prövningsorgan ska anses vara en domstol i den mening som avses i artikel 6.1 i Europakonventionen (rättsfallet HFD 2015 ref. 6). Regeringen ser inte något bärande skäl till att inte även beslut som överklagas på detta sätt ska anses uppfylla kravet på överklagbarhet. Överklagandemöjligheten måste alltså inte med nödvändighet avse domstol för att beslutet ska utgöra en exekutionstitel. Däremot är det från ett rättssäkerhetsperspektiv viktigt att rätten att överklaga beslutet ger möjlighet till en fullständig materiell prövning av kravet. Beslut som kan bli föremål för laglighetsprövning enligt kommunallagen (2017:725) bör därför, enligt regeringens mening, inte omfattas av verkställighetsbestämmelsen.

Myndighetsbeslut som avser andra förpliktelser än betalning

Avsikten med den förändring som nu övervägs är inte att begränsa verkställbarheten av redan i dag verkställbara beslut. Som framgår ovan innehåller den nuvarande regleringen i utsökningsbalken inte någon begränsning med innebörden att det enbart är beslut som avser betalningsskyldighet som är verkställbara om det finns en särskild föreskrift om det. Merparten av de beslut som i dag får verkställas med stöd av en särskild föreskrift gäller avgifter och andra betalningsförpliktelser och kommer därmed att bli direkt verkställbara genom den föreslagna bestämmelsen i utsökningsbalken. Det kan dock inte uteslutas att det finns myndighetsbeslut som avser annan förpliktelse än betalning som enligt nuvarande ordning är verkställbara enligt utsökningsbalken med stöd av en särskild föreskrift eller att det framöver uppstår behov av att göra ett sådant beslut direkt verkställbart.

Regeringen anser därför att de nuvarande möjligheterna till verkställighet av myndighetsbeslut som avser annan förpliktelse än betalningsskyldighet bör behållas. För att uppnå detta bör den nuvarande regleringen i 3 kap. 1 § första stycket 6 utsökningsbalken, där det föreskrivs att förvalt-

ningsmyndighets beslut som enligt en särskild föreskrift får verkställas är en exekutionstitel, inte tas bort.

Enligt 13 § lagen om införande av utökningsbalken medges verkställighet av beslut som meddelats enligt en bestämmelse som tillkommit före utökningsbalkens ikraftträdande trots att det inte finns en särskild föreskrift om direkt verkställighet. Denna bestämmelse kan med regeringens förslag även fortsättningsvis ha betydelse för beslut som rör andra förpliktelser än betalning. Regeringen anser därför, till skillnad från utredningen, att bestämmelsen inte bör upphävas.

Arbetslöshetskassors beslut om återkrav ska utgöra exekutionstitlar

Utgångspunkten är att offentliga förvaltningsuppgifter fullgörs av de statliga och kommunala förvaltningsmyndigheterna. Det förekommer dock att förvaltningsuppgifter överlämnas åt andra juridiska personer och enskilda individer.

Beslut av privaträttsliga organ får överklagas om det finns uttryckligt författningsstöd för det. Kravet på överklagbarhet kan alltså vara uppfyllt beträffande sådana beslut. Det kan argumenteras att rättssäkerhetsaspekten därmed är tillgodosedd och att dessa beslut av effektivitetsskäl bör utgöra exekutionstitlar när de har fått laga kraft. Samtidigt kan principiella skäl tala emot att låta beslut meddelade av privaträttsliga organ vara direkt verkställbara.

Enligt regeringens mening skulle det vara att gå alltför långt att utvidga tillämpningsområdet för direkt verkställbara beslut till att omfatta alla överklagbara beslut meddelade av privaträttsliga organ med offentlig-rättsliga förvaltningsuppgifter. Det är inte heller någon av remissinstanserna som förordar att den föreslagna verkställbarheten ska gälla även för beslut meddelade av privaträttsliga organ med offentliga förvaltningsuppgifter. Regeringen föreslår alltså inte att beslut meddelade av andra organ än förvaltningsmyndigheter generellt ska vara verkställbara enligt utökningsbalken.

Vissa remissinstanser, t.ex. *Pensionsmyndigheten*, *Sveriges a-kassor* och *Småföretagarnas Arbetslöshetskassa*, framför uppfattningen att arbetslöshetskassornas beslut om återkrav av arbetslöshetsersättning bör inkluderas i den föreslagna ordningen för verkställighet av myndighetsbeslut. De framhåller arbetslöshetskassornas omfattande behov av ett mer effektivt förfarande för att driva in krav på återbetalning av felaktigt utbetald ersättning.

En arbetslöshetskassas beslut om återkrav av arbetslöshetsersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Beslutet är däremot med nuvarande ordning inte direkt verkställbart. Det innebär att en arbetslöshetskassa som ska driva in ett betalningskrav måste ansöka om stämning vid allmän domstol, eller ansöka om betalningsföreläggande, för att få till stånd en exekutionstitel. När en sådan process är föremål för prövning i allmän domstol ska domstolen pröva återbetalningsskyldigheten i sak, och är då inte bunden av de förvaltningsrättsliga instansernas bedömning. Detta gäller även fall där den enskilde hade kunnat överklaga beslutet men avstått. Som Högsta domstolen tidigare har påpekat måste det anses otillfredsställande att den enskilde i sådana fall kan välja mellan två instansordningar för prövning

av invändningarna mot återkravet, där bl.a. de processuella förutsättningarna skiljer sig åt (se rättsfallet NJA 2008 s. 560).

Om arbetslöshetskassornas beslut blir exekutionstitlar kan dubbla processer i förvaltningsdomstol och allmän domstol undvikas, på motsvarande sätt som beträffande myndighetsbeslut. Prövningen av kravets riktighet skulle då kunna koncentreras till förvaltningsprocessen. Detta framstår enligt regeringens mening som mest fördelaktigt sett till både allmänna och enskilda intressen.

Det står klart att det finns ett behov av ett mer effektivt förfarande för att driva in krav på återbetalning av felaktigt utbetald arbetslöshetsersättning. Att göra arbetslöshetskassornas beslut om återkrav av ersättning direkt verkställbara skulle medföra en sådan ökad effektivitet i verkställighetsförfarandet. Vidare ska det framhållas att kravet på överklagbarhet kommer att gälla även för dessa beslut. Rättssäkerheten tillgodoses alltså genom att den enskilde som ålagts betalningsskyldighet har möjlighet att få en rättslig prövning innan verkställighet kan ske. Här får huvudregeln om att verkställighet ska ske först efter laga kraft betydelse, vilket regeringen återkommer till nedan.

Regeringen anser att det finns starka skäl för att i utskökningshänseende jämställa arbetslöshetskassornas beslut om återkrav av ersättning med förvaltningsmyndighets beslut. Därför föreslår regeringen att också sådana beslut ska vara direkt verkställbara. Även beslut om ränta enligt 68 b och 68 c §§ lagen om arbetslöshetsförsäkring bör omfattas. Detta för att undvika att en arbetslöshetskassa måste ansöka om betalningsföreläggande eller väcka talan vid allmän domstol beträffande en viss del av sitt anspråk. Regleringen kring verkställighet av arbetslöshetskassornas beslut bör införas i lagen om arbetslöshetsförsäkring. Det finns inte, som *Unionens arbetslöshetskassa* och *Kommunals arbetslöshetskassa* förordar, anledning att i detta sammanhang överväga att möjliggöra för arbetslöshetskassorna att tillämpa delgivningslagen.

Som anförs ovan är det inte aktuellt att föreslå att beslut meddelade av andra organ än förvaltningsmyndigheter generellt ska vara verkställbara enligt utskökningsbalken. Det finns inte förutsättningar att inom ramen för detta lagstiftningsärende överväga om något ytterligare organs beslut bör bli direkt verkställbart och ingen remissinstans har heller påpekat att det finns ett sådant behov. Däremot finns det inget hinder mot att i den specialförfattning som reglerar en viss offentlig förvaltningsuppgift i ett senare skede föreskriva att ett beslut meddelat av det privaträttsliga objekt som har att fullgöra uppgiften ska jämföras med ett sådant myndighetsbeslut som utgör en exekutionstitel. I utskökningsbalkens mening blir det då fråga om en förvaltningsmyndighets beslut. Så har tidigare skett beträffande t.ex. Radiotjänst i Kiruna Aktiebolags beslut om radio- och tv-avgift (17 § i den upphävda lagen [1989:41] om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst).

4.2 Ett beslut ska i regel kunna verkställas först när det har fått laga kraft

Regeringens förslag: En förvaltningsmyndighets beslut som avser betalningsskyldighet ska i enskilda mål, på motsvarande sätt som redan gäller för allmänna mål, få verkställas när det har fått laga kraft, om det inte genom en särskild föreskrift får verkställas omedelbart. En exekutionstitel i form av en förvaltningsmyndighets beslut ska även i enskilda mål alltid få verkställas utan särskilda villkor. Samma reglering om återgång av utmätning när en exekutionstitel har upphävts som i allmänna mål ska gälla för verkställighet av myndighetsbeslut i enskilda mål.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår inte att myndighetsbeslut alltid ska få verkställas utan särskilda villkor i enskilda mål, eller att återgång av utmätning när en exekutionstitel har upphävts ska ske genast även i enskilda mål.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker utredningens förslag eller invänder inte mot det. *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet* anser att verkställighet före laga kraft behöver kunna motiveras särskilt utifrån tydliga krav på effektivitet med samtidigt beaktande av rättssäkerhet för den enskilde. *Stockholms miljö- och hälsoskyddsnämnd* framför liknande synpunkter. *Kronofogdemyndigheten* anför att det behöver övervägas hur det ska kontrolleras att ett beslut har fått laga kraft, och föreslår att den debiterande myndigheten ska intyga det. *Förvaltningsrätten i Stockholm* och *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* lyfter frågan huruvida en föreskrift om att ett beslut får verkställas innan det har fått laga kraft kan ges i förordning. Vissa remissinstanser, bl.a. *Centrala studiestödsnämnden* och *Skatteverket*, påpekar att det blir nödvändigt att se över innebörden av att det i specialförfattning anges att ett myndighetsbeslut gäller omedelbart.

Skälen för regeringens förslag

När verkställighet kan ske enligt nuvarande ordning

Enligt nuvarande ordning får myndighetsbeslut med stöd av en särskild föreskrift verkställas enligt utsökningsbalken.

I fråga om verkställighet av sådana beslut tillämpas i enskilda mål det som gäller för en domstols dom, om inte något annat är föreskrivet (3 kap. 20 § första stycket utsökningsbalken). En dom får verkställas utan särskilda villkor när den har fått laga kraft (3 kap. 3 § första stycket utsökningsbalken). Vid den tidpunkten kan därmed såväl utmätning som försäljning och redovisning av influtna medel ske. En dom som ålägger betalningsskyldighet får emellertid verkställas genast, dvs. utan att avvakta laga kraft (3 kap. 6 § utsökningsbalken). Innan exekutionstiteln har fått laga kraft får utmätt egendom dock inte säljas utan gäldenärens samtycke, med vissa undantag (8 kap. 4 § utsökningsbalken). Influtna medel får inte heller betalas ut utan att säkerhet ställs (13 kap. 14 § utsökningsbalken; jfr dock 2 kap. 27 § utsökningsbalken där det framgår att staten, kommuner, regioner och kommunalförbund inte behöver ställa

säkerhet). Galdenären kan också hindra verkställighet genom att nedsätta pengar eller ställa säkerhet.

I allmänna mål tillämpas inte reglerna beträffande dom för verkställigheten av förvaltningsmyndighets beslut (3 kap. 23 § utsökningsbalken). I stället gäller att en exekutionstitel i allmänt mål, med undantag för bl.a. beslut om vite, får verkställas innan den har fått laga kraft endast om det är särskilt föreskrivet. Huvudregeln är alltså densamma som för enskilda mål, nämligen att verkställighet får ske först när beslutet har fått laga kraft. Beträffande flera av de offentlighetsrättsliga fordringar som handläggs i allmänna mål finns särskilda föreskrifter som medför att verkställighet får ske före laga kraft. Det gäller inte minst för skattebeslut (68 kap. 1 § och 70 kap. 1–3 §§ skatteförfarandelagen [2011:1244]). Andra beslut som med stöd av särskilda föreskrifter får verkställas omedelbart är t.ex. beslut om förseningsavgift enligt årsredovisningslagen (8 kap. 10 och 11 §§) och Centrala studiestödsnämndens beslut i ärende om återbetalning av studielån (4 kap. 27 § och 6 kap. 10 § studiestödslagen).

En annan skillnad mellan allmänna och enskilda mål är att i allmänna mål får verkställighet av en exekutionstitel alltid ske som om den vore en lagakraftäggande dom (3 kap. 23 § tredje stycket utsökningsbalken). Det innebär att verkställigheten får ske utan några särskilda villkor, även om den verkställbara exekutionstiteln inte har fått laga kraft. Om en förvaltningsmyndighets beslut får verkställas före laga kraft med stöd av en särskild föreskrift och verkställigheten handläggs i allmänt mål, får alltså såväl utmätning som efterföljande försäljning och utbetalning ske.

Beslut ska som huvudregel ha fått laga kraft för att vara verkställbara

Utredningens förslag innebär att förvaltningsmyndigheters beslut alltid kan verkställas när de har fått laga kraft, och att beslut ska få verkställas redan före laga kraft om det är särskilt föreskrivet.

Det är ingen av remissinstanserna som invänder mot att besluten som utgångspunkt ska vara verkställbara först efter laga kraft. Att ett myndighetsbeslut om återkrav eller annan betalningsskyldighet kan överklagas av den enskilde, och överprövas i en rättslig instans, innan verkställighet får ske är av avgörande betydelse för rättssäkerheten. En huvudregel om att ett beslut ska ha fått laga kraft för att få verkställas överensstämmer också med den nuvarande ordningen i utsökningsbalken för verkställighet av myndighetsbeslut i allmänna mål. En sådan utgångspunkt är dessutom i linje med regleringen i förvaltningslagen om när beslut får verkställas, vars innebörd är att ett beslut som får överklagas inom en viss tid som huvudregel gäller när det har fått laga kraft (35 §). Mot denna bakgrund anser även regeringen att verkställighet av ett myndighetsbeslut som huvudregel bör förutsätta att beslutet har fått laga kraft.

Denna ordning kan dock inte gälla utan möjlighet till undantag eftersom det i vissa fall kan finnas skäl att bestämma att en viss typ av beslut ska kunna verkställas genast. Det kan handla om situationer där det finns ett särskilt behov av att snabbt kunna driva in en fordran och därmed ge beslutet genomslag, samtidigt som nödvändiga rättssäkerhetskrav kan upprätthållas. Som nämns ovan finns det redan i dag fall där lagstiftaren har bedömt att det finns behov av att tillåta omedelbar verkställighet, t.ex. i fråga om skattebeslut.

I vilken utsträckning och på vilket sätt den nuvarande regleringen i utsökningsbalken ger utrymme för verkställighet av myndighetsbeslut avseende betalningsskyldighet före laga kraft beror på om verkställigheten handläggs som allmänt eller enskilt mål hos Kronofogdemyndigheten. I allmänna mål gäller att beslutet får verkställas före laga kraft om det är särskilt föreskrivet (3 kap. 23 § andra stycket utsökningsbalken). I enskilda mål får besluten verkställas före laga kraft under vissa villkor (3 kap. 20 § utsökningsbalken).

Det kan enligt regeringens mening ifrågasättas om skillnaden i reglering kring verkställighet av myndighetsbeslut före laga kraft mellan allmänna och enskilda mål alltså är motiverad. Den nuvarande möjligheten till viss omedelbar verkställighet av beslut i enskilda mål är en konsekvens av att reglerna beträffande dom gäller för sådan verkställighet. Bakgrunden till att en dom avseende betalningsskyldighet ska få verkställas före laga kraft är bl.a. att borgenären har möjlighet att få ett beslut om kvarstad innan talan väckts och under rättegången, vilket i regel kräver att borgenären ställer säkerhet för eventuell skada (Gregow, Utsökningsrätt, 5 uppl., s. 89). Det har då ansetts motiverat att borgenären ska kunna komma i ett än bättre läge när dennes anspråk blivit fastslaget i en dom, genom att få till stånd utmätning som medför förmånsrätt och inte kräver ställande av säkerhet. Regeringen kan konstatera att detta skäl inte gör sig gällande i fråga om förvaltningsmyndighets beslut som ålägger enskilda betalningsskyldighet.

Med regeringens förslag om att förvaltningsmyndighets beslut ska vara generellt verkställbara blir många nya typer av beslut, som i dag inte kan ligga till grund för verkställighet, exekutionstitlar. En följd av den föreslagna ändringen är att även myndighetsbeslut där det inte har gjorts något särskilt övervägande om att beslutet ska vara verkställbart kommer att kunna ligga till grund för verkställighet. Huruvida ett beslut om betalningsskyldighet ska få verkställas innan den enskilde har fått möjlighet till en rättslig prövning av kravet behöver övervägas noga beträffande varje typ av beslut. Det är också önskvärt med en enhetlig reglering i utsökningsbalken när det gäller verkställighet före laga kraft av myndighetsbeslut. Regeringen delar därför utredningens uppfattning att den mest lämpliga ordningen är att det i såväl enskilda som allmänna mål ska krävas en särskild föreskrift i den aktuella specialförfattningen för att en förvaltningsmyndighets beslut ska få verkställas omedelbart.

För att uppnå en enhetlig reglering av hur myndighetsbeslut får verkställas bör det också föreskrivas att en exekutionstitel i form av en förvaltningsmyndighets beslut alltid får verkställas som en dom som fått laga kraft, även när handläggningen sker i enskilda mål. Med det menas att såväl utmätning som försäljning och utbetalning får ske. Eftersom det kommer att krävas en särskild föreskrift för att ett beslut över huvud taget ska få verkställas innan det har fått laga kraft är en sådan ordning, enligt regeringens mening, inte problematisk. Det är dessutom staten, eller en kommun, som är borgenär i dessa mål. Någon reell risk för att utbetalda medel inte skulle betalas tillbaka för det fall beslutet ändras av förvaltningsdomstol lär alltså inte finnas. På motsvarande sätt som gäller i allmänna mål bör återgång av utmätning ske genast när exekutionstiteln (myndighetsbeslutet) har upphävts, trots att det avgörande varigenom

exekutionstiteln har upphävts inte har fått laga kraft (se 3 kap. 23 § tredje stycket andra meningen utsökningsbalken).

Verkställighet efter laga kraft

Att ett beslut får verkställas först när det har fått laga kraft innebär att beslutet är verkställbart när överklagandetiden har löpt ut, om beslutet inte överklagas. Myndighetsbeslutet utgör då en exekutionstitel som kan läggas till grund för verkställighet.

Frågan är vad som ska gälla beträffande de fall där beslutet överklagas. Utredningen utgår från att det i dessa fall kommer att vara förvaltningsdomstolens dom som ligger till grund för verkställighet. Regeringen konstaterar att en förvaltningsdomstols dom visserligen kan utgöra en exekutionstitel (3 kap. 1 § första stycket 1 utsökningsbalken). Som redovisas ovan har Högsta domstolen emellertid ansett att om ett icke verkställbart myndighetsbeslut överklagas, är inte heller förvaltningsdomstolens avgörande verkställbart (rättsfallet NJA 2013 s. 413). Genom regeringens förslag att göra myndighetsbeslut direkt verkställbara äger detta synsätt inte längre giltighet. En grundläggande förutsättning för verkställbarhet är dock att exekutionstiteln innefattar betalningsskyldighet eller annan förpliktelse (1 kap. 1 § utsökningsbalken). Det gäller även för en domstols dom. Om den överprövande instansens avgörande inte innehåller någon sådan verkställbar förpliktelse, för att domstolens avgörande t.ex. uttrycks som att överklagandet avslås, lär det överklagade myndighetsbeslutet utgöra exekutionstiteln. För det fall domstolens dom däremot innehåller en betalningsförpliktelse, vilket framför allt lär aktualiseras när domstolen ändrar det betalningskrav som myndigheten beslutat (se dock rättsfallet RÅ 2004 ref. 54 om att det kan ske även i andra fall), bör domen kunna ligga till grund för verkställighet. Verkställigheten får då ske enligt reglerna i utsökningsbalken beträffande dom. Därmed kan, som *Kammarrätten i Göteborg* berör, en dom från förvaltningsdomstol ibland efter överklagande av en förvaltningsmyndighets beslut avseende betalningsskyldighet i viss utsträckning och under vissa förutsättningar verkställas före laga kraft (jfr 3 kap. 6 § utsökningsbalken).

I vissa fall överklagas myndigheters beslut till andra instanser än domstol. *Centrala studiestödsnämnden* menar att det behöver klarläggas om Överklagandenämnden för studiestöds avgöranden ska verkställas som en domstols dom. Enligt regeringens uppfattning medför inte den omständigheten att en förvaltningsmyndighet är överprövande instans att dess avgöranden är att betrakta som domstols dom enligt 3 kap. 1 § första stycket 1 utsökningsbalken. Ett beslut som meddelas av en förvaltningsmyndighet verkställs alltså som ett sådant beslut.

Det förhållandet att vissa myndighetsbeslut får verkställas när de har fått laga kraft är inte något nytt i förhållande till den ordning som gäller i dag. Någon ändring av hur det i verkställighetsstadiet ska kontrolleras att ett avgörande har fått laga kraft är inte avsedd (jfr 2 kap. 1 och 6 §§ utsökningsförordningen [1981:981]). Det finns därför inte anledning att, som *Kronofogdemyndigheten* efterfrågar, nu förtydliga hur detta bör ske.

Verkställighet före laga kraft

Förvaltningsmyndigheters beslut ska alltså få verkställas före laga kraft om det är särskilt föreskrivet, oavsett om handläggningen sker i allmänt eller enskilt mål.

I vilken utsträckning det finns behov av att för vissa myndighetsbeslut införa en särskild föreskrift om att de får verkställas före laga kraft kan inte bedömas inom ramen för detta lagstiftningsärende. Det får i stället, liksom hittills, övervägas särskilt i varje enskilt fall. För att en särskild föreskrift ska införas bör det enligt regeringens uppfattning finnas ett tydligt behov för den specifika beslutstypen. Sådana föreskrifter bör alltså inte meddelas slentrianmässigt i specialförfattning.

Även fortsättningsvis kommer en särskild föreskrift om att verkställighet får ske före laga kraft att kunna formuleras på olika sätt, det är föreskriftens sakliga innebörd som är avgörande. Av den särskilda föreskriften bör det dock klart framgå att avsikten är att den beslutade betalningsförpliktelsen ska kunna krävas in genom verkställighet enligt utsökningsbalken trots att myndighetsbeslutet inte har fått laga kraft. Som *Kronofogdemyndigheten* påpekar bör det normalt inte vara tillräckligt att det i föreskriften endast anges att fordran ska handläggas enligt indrivningslagen.

Särskilda bestämmelser om omedelbar giltighet kan finnas i specialförfattningar också beträffande beslut som inte är direkt verkställbara enligt utsökningsbalken. Detta gäller t.ex. beslut om återkrav enligt socialförsäkringsbalken (112 kap. 5 § socialförsäkringsbalken). Dessa bestämmelser om omedelbar giltighet tar inte sikte på verkställighet enligt utsökningsbalken. Det är, annorlunda uttryckt, inte fråga om en sådan särskild föreskrift som medför att beslutet utgör en exekutionstitel (se t.ex. Hessmark m.fl., Socialförsäkringsbalken, kommentaren till 112 kap. 5 §). Med den nuvarande ordningen saknar det förhållandet att besluten gäller omedelbart alltså betydelse för verkställigheten enligt utsökningsbalken, eftersom besluten inte utgör exekutionstitlar. Som *Skatteverket* och *Centrala studiestödsnämnden* påpekar uppstår emellertid frågan om vilken effekt som förslaget om generell verkställbarhet för myndighetsbeslut får beträffande möjligheten till verkställighet före laga kraft av i dag icke verkställbara beslut som gäller omedelbart. Enligt regeringens uppfattning förändrar den föreslagna ändringen i utsökningsbalken inte verkan av sådana bestämmelser. En regel om att ett beslut gäller omedelbart, utan att den avser verkställighet enligt utsökningsbalken, kommer således inte heller framöver att utgöra en särskild föreskrift om verkställighet före laga kraft i utsökningsrättsligt hänseende.

I 35 § förvaltningslagen anges att beslut får verkställas och att det i vissa fall får ske omedelbart. Den paragrafen utgör i dag inte en sådan särskild föreskrift som medför att beslutet utgör en exekutionstitel (se prop. 2016/17:180 s. 327). Enligt regeringen kan den heller inte anses reglera frågan om huruvida ett beslut får verkställas i utsökningsbalkens mening före det fått laga kraft. Annorlunda uttryckt, utgör bestämmelserna i förvaltningslagen inte en sådan särskild föreskrift som krävs för att omedelbar verkställighet enligt utsökningsbalken ska få ske. Utmätning är nämligen en mycket ingripande tvångsåtgärd och som regeringen anför ovan behöver frågan om ett beslut ska få verkställas innan den enskilde

har fått överklaga beslutet övervägas noga beträffande varje typ av beslut (jfr prop. 2019/20:181 s. 72). Några överväganden om verkställighet i utsökningsbalkens mening ligger inte bakom 35 § förvaltningslagen. Regleringen i förvaltningslagen gäller dessutom generellt för alla förvaltningsmyndigheters beslut och innefattar en prövning av frågan i det enskilda fallet. Det innebär att frågan om ett beslut skulle få verkställas utan att invänta laga kraft på grundval av 35 § förvaltningslagen skulle bli en fråga för Kronofogdemyndigheten att pröva i varje enskilt fall. Regeringen bedömer att en sådan ordning inte vore lämplig.

Utredningen föreslår att det ska anges att en särskild föreskrift om verkställighet före laga kraft ska meddelas i lag eller förordning. Några remissinstanser, t.ex. *Förvaltningsrätten i Stockholm* och *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet*, lyfter i det sammanhanget frågan om huruvida en föreskrift om verkställighet före laga kraft kan ges i förordning.

Av 8 kap. 2 och 3 §§ regeringsformen följer att föreskrifter som avser utsökning ska meddelas i lag. Vad som utgör en föreskrift om utsökning är dock inte närmare angett. Det förekommer att regeringen, bl.a. med utgångspunkt i uttalanden i förarbetena till utsökningsbalken (se prop. 1980/81:8 s. 1062 f. och SOU 2008:42 s. 22), meddelar särskilda föreskrifter om direkt verkställighet av myndighetsbeslut i förordning. Med regeringens förslag kommer föreskriften om att verkställighet av myndighetsbeslut får ske fortsättningsvis följa av en bestämmelse i utsökningsbalken. Regeringen anser att särskilda föreskrifter om att sådan verkställighet får ske före laga kraft framöver som utgångspunkt bör ges i lag. Bestämmelsen bör därför inte utformas i enlighet med utredningens förslag. I 3 kap. 23 § utsökningsbalken anges att en exekutionstitel i allmänt mål får verkställas innan den har fått laga kraft, om det är särskilt föreskrivet. Motsvarande anges även i nuvarande lydelse av 3 kap. 20 § utsökningsbalken beträffande privaträttsliga handlingar. För att uppnå enhetlighet är det enligt regeringens mening lämpligt att använda samma utformning för verkställighet av förvaltningsmyndigheters beslut i enskilda mål.

Till följd av förslaget behövs inte längre någon särskild föreskrift om att verkställighet enligt utsökningsbalken får ske för att ett myndighetsbeslut om betalningsskyldighet ska utgöra en exekutionstitel. Detta innebär i sin tur att vissa verkställighetsbestämmelser i specialförfattningar inte längre har någon funktion. Frågan om en utmönstring av dessa bestämmelser kan emellertid inte behandlas inom ramen för detta lagstiftningsärende.

5 Barns ansökan om verkställighet

Regeringens förslag: Ett barns ansökan om verkställighet som avser skadestånd på grund av brott ska få göras av endast en vårdnadshavare, om den andre vårdnadshavaren är gäldenär eller om det annars finns särskilda skäl.

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna, bl.a. *Barnombudsmannen, Landsorganisationen i Sverige, Rädda Barnen och Yrkesföreningen för budget- och skuldrådgivare i kommunal tjänst*, tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. *Ekobrottsmyndigheten* framhåller särskilt att den nuvarande ordningen har medfört praktiska problem och att förslaget bör svara upp mot barnets berättigade förväntningar på samhällets stöd när en av vårdnadshavarna har gjort sig skyldig till brott mot barnet.

Skälen för regeringens förslag: Verkställighet sker normalt på begäran av den som vill få till stånd verkställighet (sökanden), t.ex. ett brottsoffer som i en dom tilldömts skadestånd av en gärningsperson. I regel krävs att sökanden gör en särskild ansökan om verkställighet till Kronofogdemyndigheten. Sedan den 1 augusti 2021 krävs inte längre att en skriftlig ansökan undertecknas av sökanden. Verkställighetsansökningar kan därmed göras digitalt (prop. 2020/21:161 s. 8 f.).

Ett barns vårdnadshavare har båda tillsammans rätt och skyldighet att bestämma i frågor som rör barnets personliga angelägenheter (6 kap. 13 § föräldrabalken). Om barnet har två vårdnadshavare, måste de alltså som huvudregel gemensamt ansöka om verkställighet för barnets räkning.

Enligt regeringen bör ett barn, i samma utsträckning som vuxna, ha rätt att få till stånd verkställighet av ett utdömt skadeståndsbelopp när han eller hon har utsatts för brott. Om den ena vårdnadshavaren är förhindrad att ta del i ett beslut om barnet, t.ex. på grund av sjukdom, kan den andra vårdnadshavaren bestämma ensam. Däremot finns det ingen möjlighet för en vårdnadshavare att ensam ansöka om verkställighet när den andra vårdnadshavaren av andra skäl inte vill medverka. Enligt regeringen bör det emellertid vara en självklarhet att barnet i en sådan situation inte förvägras sin rätt att få verkställighet. En jämförelse kan göras med möjligheten att ansöka om brottsskadeersättning. Enligt 18 § brottsskadelagen (2014:322) får en ansökan om sådan ersättning till ett barn göras av endast en vårdnadshavare, om den andra vårdnadshavaren har begått brottet eller det annars finns särskilda skäl. Något motsvarande undantag finns alltså inte i utsköningsbalken för ansökan om verkställighet av ett utdömt skadestånd som tillkommer ett barn.

En vårdnadshavare som har blivit ålagd att betala skadestånd till sitt barn ska enligt regeringen inte ha möjlighet att förhindra verkställighet enligt utsköningsbalken, och på så sätt försämra barnets möjligheter att få betalt. I en situation där det är den ena vårdnadshavaren som ska avkrävas på skadestånd bör det därför vara tillräckligt att det är den andra vårdnadshavaren som ansöker om verkställighet. Förra året utvidgades uppdraget för den som är särskild företrädare för ett barn till att även omfatta åtgärder som rör bl.a. verkställighet av skadestånd på grund av brott (se prop.

2020/21:170 Barn som bevittnar brott s. 37 f.). Detta bör bidra till att det i fler fall än tidigare säkerställs att barnet får tillgång till Kronofogdemyndighetens verkställighetsåtgärder. Det är emellertid inte alltid som denna möjlighet finns tillgänglig.

Det kan vidare inträffa att en vårdnadshavare vägrar att medverka till att barn kan ansöka om verkställighet trots att vårdnadshavaren inte är dömd för brottet. Det kan handla om att vårdnadshavaren av olika skäl inte vill eller kan ta sitt vårdnadsansvar, t.ex. på grund av att det pågår en vårdnadstvist om barnet eller att den ena av vårdnadshavarna har något annat motstående intresse i förhållande till barnet eller den andra vårdnadshavaren (jfr prop. 2013/14:94 s. 38). Att barnet inte kan ansöka om verkställighet kan leda till praktiska problem. Vid en ansökan om brottskadereparation kräver Brottsoffermyndigheten som regel att sökanden kan visa att skadevällaren inte kan betala, t.ex. genom ett bevis från Kronofogdemyndigheten att skadevällaren saknar tillgångar, för att brottskadereparation ska betalas ut. Om barnet inte kan ansöka om verkställighet kan inte heller ett sådant bevis ges in.

Utgångspunkten bör alltså vara att båda vårdnadshavarna gemensamt ansöker för barnets räkning. Regeringen anser dock att det bör finnas en möjlighet för en vårdnadshavare att ensam ansöka om verkställighet, om den andra vårdnadshavaren utan godtagbar anledning motsätter sig att ansökan görs och det brottsutsatta barnet därmed riskerar att inte få sitt rättmätiga skadeståndsanspråk verkställt.

Regeringen föreslår därför att det i utsökningsbalken tas in en bestämmelse om att det ska räcka med att en vårdnadshavare för sitt barns räkning ansöker om verkställighet av skadestånd på grund av brott, om den andra vårdnadshavaren är den skadeståndsskyldige (gäldenär) eller det annars finns särskilda skäl. En sådan ordning underlättar för den enskilda vårdnadshavaren, samtidigt som den minskar den administrativa belastningen för Kronofogdemyndigheten och överförmyndaren, som annars kan behöva förordna en god man för hantering av frågan. Framför allt säkerställs emellertid att det utsatta barnet får den tillgång till verkställighetsförfarandet som han eller hon har rätt till.

6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 september 2022.

De nya reglerna ska gälla för beslut som har meddelats efter ikraftträdandet. När det gäller Centrala studiestödsnämnden ska de nya bestämmelserna i utsökningsbalken inte tillämpas på beslut som har meddelats före den 1 september 2025.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer inte med regeringens förslag. Utredningen föreslår att lagändringarna ska träda i kraft vid det årsskifte som regeringen bestämmer. Enligt utredningen finns det inte behov av övergångsbestämmelser.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna invänder mot förslaget eller bedömningen. *Kronofogdemyndigheten* pekar på att tidpunkten för ikraftträdande behöver bestämmas med beaktande av pågående arbete med myndighetens datorsystem.

Skälen för regeringens förslag: Den nya ordningen för verkställighet av förvaltningsmyndigheters beslut är efterfrågad av många myndigheter. Även från ett brett samhällsperspektiv är införandet av ett effektivare system för verkställighet av myndighetsbeslut angeläget, inte minst till den del det handlar om att staten ska kräva tillbaka medel som betalats ut på felaktiga grunder. De föreslagna lagändringarna bör därför träda i kraft så snart som möjligt. Samtidigt behöver berörda myndigheter, särskilt Kronofogdemyndigheten, och arbetslöshetskassorna tid för förbereda sig inför den nya ordningen. Ett tidigare ikraftträdande än den 1 september 2022 är därför inte möjligt. Det har framkommit att Centrala studiestödsnämnden, som är en myndighet som fattar en stor mängd beslut om återkrav och annan betalningsskyldighet, behöver ytterligare tid för att förändra sina rutiner och anpassa sitt it-stöd (se avsnitt 4.1 och 7). De nya reglerna i utsökningsbalken bör därför inte tillämpas på Centrala studiestödsnämndens beslut som meddelas före den 1 september 2025.

Som utgångspunkt blir processuella regler tillämpliga omedelbart. Det skulle i det här fallet innebära att den nya ordningen gäller även vid verkställighet av beslut som meddelats före ikraftträdandet. Myndigheter och arbetslöshetskassor skulle alltså omedelbart kunna utnyttja den nya verkställighetsmöjligheten för redan meddelade beslut. Men enligt regeringens mening finns det vissa skäl som talar emot att låta den nya regleringen gälla även för äldre beslut.

Vid utformningen av beslut som meddelats före ikraftträdandet har det av naturliga skäl inte beaktats att beslutet ska gå att verkställa direkt enligt utsökningsbalken. Risken för att besluten brister i tydlighet eller i annat formellt hänseende måste därmed anses vara förhöjd, jämfört med om beslutsfattaren hade varit medveten om att beslutet skulle komma att utgöra en exekutionstitel. Sådana brister kan medföra problem vid verkställigheten hos Kronofogdemyndigheten.

En kanske ännu viktigare aspekt är det förhållandet att den enskilde som ålagts betalningsskyldighet i ett beslut meddelat före ikraftträdandet inte har haft anledning att räkna med att beslutet skulle bli direkt verkställbart.

Den enskilde kan t.o.m. ha avstått från att överklaga beslutet med avsikt att i stället framföra invändningar mot betalningsskyldigheten i en eventuell kommande process i allmän domstol.

Starka rättssäkerhetsskäl talar alltså för att de nya reglerna inte ska tillämpas beträffande beslut meddelade före ikraftträdandet. För sådana beslut bör i stället den hittillsvarande ordningen gälla. Regeringen föreslår därför att det införs en övergångsbestämmelse i utsköningsbalken och i lagen om arbetslöshetsförsäkring med den innebörden.

Den föreslagna möjligheten för en vårdnadshavare att för ett barn ansöka om verkställighet av skadestånd på grund av brott bör gälla direkt från ikraftträdandet och någon övergångsbestämmelse behövs därför inte.

7 Konsekvenser

Regeringens bedömning: Förslaget om att göra förvaltningsmyndigheters beslut direkt verkställbara förväntas leda till ett mer effektivt utsköningsförfarande för beslut om återkrav, avgifter och annan betalningsskyldighet. Förslagen bör också leda till ett ökat indrivningsresultat och till upprätthållande av förtroendet för välfärdssystemet och den allmänna betalningsmoralen.

För de förvaltningsmyndigheter och arbetslöshetskassor som berörs bedöms förslagen medföra positiva ekonomiska konsekvenser. Kronofogdemyndighetens initiala kostnader för att inrätta nya medelstag och de eventuella kostnader som förslagen kan innebära för de allmänna förvaltningsdomstolarna till följd av ett ökat antal överklaganden av myndighetsbeslut bör finansieras inom befintliga ramar. Detsamma gäller eventuella merkostnader för Skatteverket till följd av att fler offentliga fordringar handläggs i allmänna mål.

Förslaget om barns ansökan om verkställighet av skadestånd på grund av brott förväntas stärka brottsoffrens möjlighet att få den ersättning de har rätt till.

Utredningens bedömning: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen bedömer att förslaget inte medför några ökade kostnader för förvaltningsmyndigheter eller de allmänna förvaltningsdomstolarna.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna invänder inte mot utredningens bedömning. Några remissinstanser, bl.a. *Centrala studiestödsnämnden*, *Försäkringskassan* och *Skatteverket*, framhåller att myndigheterna till följd av förslaget kommer att få ökade kostnader för delgivning av beslut som ska verkställas, men flera av dem uttalar samtidigt att förslaget sammantaget kommer att innebära minskade kostnader. *Centrala studiestödsnämnden* uppskattar att uppåt 8 000 beslut om återkrav kommer att behöva delges varje år. Detta är en sådan mängd att myndigheten kommer att behöva införa ett systemstöd för delgivning av beslut.

Kronofogdemyndigheten framhåller att för det fall alla förvaltningsmyndigheters beslut som rör offentligrättsliga fordringar blir verkställbara

kommer det att behöva inrättas ett flertal nya s.k. medelslag för att hantera de nya fordringstyper som uppstår, vilket kommer att medföra vissa kostnader för it-utveckling.

Skälen för regeringens bedömning

Inledning

I utredningens betänkande lämnas många förslag på moderniseringar av utsökningsförfarandet. I denna lagrådsremiss går regeringen vidare med ett par av förslagen. Den mer genomgripande reform som utredningen föreslår behandlas däremot inte. Det innebär att det endast är det aktuella förslagets konsekvenser som nu bedöms.

Regeringen föreslår i lagrådsremissen att förvaltningsmyndigheters och arbetslöshetskassors beslut avseende betalningsskyldighet ska gå att verkställa enligt utsökningsbalken och att det som huvudregel ska kunna ske när besluten fått laga kraft. Det ska alltså inte längre krävas att det finns en särskild föreskrift för att en förvaltningsmyndighets beslut ska kunna utgöra en exekutionstitel. Förslagets övergripande syfte är att effektivisera verkställigheten av förvaltningsmyndigheters beslut. Förslaget kommer att påverka Kronofogdemyndigheten, de förvaltningsmyndigheter och arbetslöshetskassor som fattar beslut om t.ex. avgifter eller återkrav och domstolar. Även enskilda som åläggs betalningsskyldighet i myndighetsbeslut (gäldenärerna) kommer att beröras.

På ett mer övergripande plan kan ett mer effektivt förfarande för indrivning av återkrav och andra skulder till det allmänna tänkas bidra till minskat bidragsfusk och till att förtroendet för välfärdssystemet upprätthålls. Även enskildas vilja att betala på frivillig väg kan tänkas öka till följd av att myndighetsbesluten kan verkställas direkt av Kronofogdemyndigheten, utan en föregående särskild process.

Vidare föreslår regeringen att barns ansökningar om verkställighet av skadestånd på grund av brott i vissa fall ska få göras av bara en av vårdnadshavarna. Det förslaget påverkar främst brottsoffren, deras vårdnadshavare och Kronofogdemyndigheten.

Konsekvenser för förvaltningsmyndigheter och arbetslöshetskassor

Som en följd av att förvaltningsbeslut blir direkt verkställbara kommer förvaltningsmyndigheter inte längre att behöva ansöka om betalningsföreläggande eller väcka talan vid allmän domstol för att få till stånd en exekutionstitel. På så sätt kommer förslaget att effektivisera myndigheternas arbete med att driva in avgifter och återkrav.

Den mer effektiva ordningen för verkställighet kan förväntas leda till lägre processkostnader för de beslutsfattande myndigheterna. Eftersom det kommer att bli enklare, och gå snabbare, att verkställa myndigheternas beslut kan även ett bättre indrivningsresultat förväntas. Detta resulterar i sin tur i en bättre kostnadstäckning av avgiftsfinansierad verksamhet.

Förslaget om direkt verkställbarhet av förvaltningsmyndigheters beslut kan leda till vissa ökade kostnader för delgivning för i vart fall en del myndigheter. Den totala kostnadsbesparingen till följd av den förändrade ordningen för verkställighet bedöms dock överstiga de ökade kostnaderna för respektive myndighet.

Förslaget om att beslut om återkrav av arbetslöshetsersättning ska utgöra exekutionstitlar förväntas medföra effektivitetsvinster även i återkravshandlingen för arbetslöshetskassorna. Kostnaderna för att driva in beslutade återkrav förväntas bli lägre och även arbetslöshetskassornas indrivningsresultat kan tänkas förbättras.

Konsekvenser för Kronofogdemyndigheten

Förslaget förväntas medföra ett lägre antal ärenden i den summariska processen, eftersom förvaltningsmyndigheter i många fall inte längre kommer att ha behov av att ansöka om betalningsföreläggande för att få till stånd en verkställbar exekutionstitel. Kronofogdemyndigheten har bedömt att det handlar om mellan 14 000 och 20 000 färre ärenden per år. Detta kommer att leda till minskade kostnader för Kronofogdemyndighetens handläggning av betalningsförelägganden.

När det inte längre krävs en särskild process för att få till stånd en exekutionstitel är det möjligt att förvaltningsmyndigheter i något större utsträckning än hittills begär verkställighet. Antalet mål om verkställighet hos Kronofogdemyndigheten kan alltså antas öka till följd av förslaget. Kostnaden för att handlägga ett mål om betalningsföreläggande är lägre än kostnaden för att handlägga ett mål om verkställighet. De minskade kostnaderna för handläggningen av betalningsförelägganden bör i huvudsak motsvara de ökade kostnaderna för handläggningen av mål om verkställighet. Kronofogdemyndigheten uppskattar att myndigheten kommer att ha initiala kostnader för att inrätta nya medelstag.

Många typer av de beslut som blir direkt verkställbara med regeringens förslag kommer att handläggas i allmänna mål (se 1 kap. 6 § utsökningsbalken). Vissa av dessa fordringar handläggs med nuvarande ordning i enskilda mål och som anförs ovan kan det dessutom förväntas en viss ökning av det totala antalet fordringar som verkställighet söks för. För Kronofogdemyndighetens del innebär detta att myndigheten i fler fall kommer att företrädas sökanden, vilket är en uppgift som tillkommer myndigheten i allmänna mål (se 2 kap. 30 § utsökningsbalken).

Förslaget som rör barns ansökningar om verkställighet av skadestånd på grund av brott kan förväntas påverka Kronofogdemyndigheten främst på så sätt att myndigheten i några fall kan behöva pröva om det finns särskilda skäl för att en vårdnadshavare ska få göra ansökan ensam. Detta förväntas dock inte ta några större resurser i anspråk. Det bör tilläggas att barn med skadeståndskrav sedan förra året kan få hjälp av en förordnad särskild företrädare att ansöka i flera av de fall som nu är aktuella (se prop. 2020/21:170 s. 37 f.).

Sammanfattningsvis bedömer regeringen att de berörda kostnaderna kan hanteras inom myndighetens befintliga ekonomiska ramar.

Konsekvenser för Skatteverket

Det förhållandet att fler offentligrättsliga fordringar än med nuvarande ordning kan komma att handläggas i allmänna mål hos Kronofogdemyndigheten påverkar även Skatteverket. Skatteverket hanterar nämligen vissa borgenärsuppgifter beträffande många fordringar som handläggs i allmänna mål (lagen [2007:324] om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter). Förslaget om direkt verkställbarhet av myndighets-

beslut bedöms leda till vissa ökade kostnader för Skatteverket till följd av det ökade antalet ärenden och för att utveckla metodstöd och uppdatera rutiner. Regeringens bedömning är att dessa tillkommande kostnader kan hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Konsekvenser för domstolarna

Utredningen har inte kunnat göra någon uppskattning av hur de allmänna domstolarnas måltillströmning kan komma att påverkas av förslaget om att myndighetsbeslut generellt ska utgöra exekutionstitlar, eftersom det saknas statistik som utvisar hur många tvistemål som inleds av förvaltningsmyndigheter i syfte att skaffa en verkställbar exekutionstitel. Att behovet av att driva sådana processer i allmän domstol i princip kommer att upphöra, och antalet mål därmed minska, bör dock stå klart. Vidare ligger det nära till hands att utgå från att ett lägre antal mål i den summariska processen hos Kronofogdemyndigheten också leder till färre mål som överlämnas därifrån till allmän domstol.

Enligt utredningens bedömning förväntas antalet överklaganden av förvaltningsmyndigheters beslut till allmän förvaltningsdomstol inte öka. Förslaget om verkställighet av myndighetsbeslut innebär ingen ändring av i vilken utsträckning sådana beslut kan överklagas. Det förhållandet att någon prövning inte kommer att aktualiseras i allmän domstol framöver gör enligt regeringens bedömning att det inte kan uteslutas att antalen överklaganden kan öka något, vilket också *Försäkringskassan* bedömer. Det bör dock inte bli fråga om en ökning som är större än att den kan hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Konsekvenser för gäldenärer och andra enskilda

Förslaget om verkställighet av myndighetsbeslut kommer att få konsekvenser för juridiska och fysiska personer som åläggs betalningsskyldighet i beslut meddelade av förvaltningsmyndigheter. Om betalning inte sker på frivillig väg, kommer de att kunna bli föremål för verkställighetsåtgärder utan att det dessförinnan har skett en summarisk process eller ett förfarande vid allmän domstol. Det bedöms inte vara till nackdel för enskilda att prövningen koncentreras till en och samma rättsprocess. Tvärtom kan en sådan ordning leda till lägre kostnader och mindre olägenheter för gäldenären. Vidare bortfaller risken för att gäldenären ska behöva betala motpartens rättegångskostnader vid en process i allmän domstol. I normalfallet kommer verkställighet enligt utsökningsbalken att kunna ske först när beslutet har fått laga kraft, vilket innebär att gäldenären har möjlighet att få sin betalningsskyldighet överprövad innan verkställighet äger rum.

Förslaget om att barns ansökan om verkställighet av skadestånd på grund av brott i vissa fall ska kunna göras av bara den ena vårdnadshavaren förväntas stärka brottsoffrens möjlighet att få den ersättning de har rätt till. I de fall som omfattas av den föreslagna bestämmelsen kommer det att bli lättare för en vårdnadshavare som vill ansöka om verkställighet för sitt barns räkning.

Konsekvenser i övrigt

Förslagen bedöms inte ha någon betydelse för jämställdheten mellan kvinnor och män, för sysselsättning och offentlig service i olika delar av

landet, för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt eller för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen. Inte heller bedöms förslagen ha någon betydelse för den kommunala självstyrelsen eller för den lokala demokratin. Förslagen bedöms vara förenliga med EU-rätten.

8 Författningskommentar

8.1 Förslaget till lag om ändring i utsökningsbalken

2 kap. Förfarandet hos kronofogdemyndigheten

Ansökan m.m.

3 § Ett barns ansökan om verkställighet som avser skadestånd på grund av brott får göras av endast en vårdnadshavare, om den andra vårdnadshavaren är gäldenär eller om det annars finns särskilda skäl.

Paragrafen, som är ny, tillåter att endast en av vårdnadshavarna i vissa fall ansöker om verkställighet för barnets räkning. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Enligt paragrafen får ett barns ansökan om verkställighet av skadestånd på grund av brott göras av endast en vårdnadshavare, om den andra vårdnadshavaren är gäldenär eller om det annars finns särskilda skäl. Den avser situationer där barnet har två vårdnadshavare och utgör ett undantag från huvudregeln i 6 kap. 13 § första stycket föräldrabalken om att båda vårdnadshavarna tillsammans har rätt och skyldighet att bestämma i frågor som rör barnets personliga angelägenheter.

I de fall där det är barnets ena vårdnadshavare som är gäldenär, dvs. den som är skadeståndsskyldig och den som ansökan om verkställighet riktar sig mot, är det tillräckligt att den andra vårdnadshavaren gör ansökan.

Även när det är någon annan än en vårdnadshavare som är skadeståndsskyldig kan det vara tillräckligt att enbart en vårdnadshavare gör ansökan, om det finns särskilda skäl. Det ska i det enskilda fallet finnas en godtagbar förklaring till att endast en vårdnadshavare ansöker som grundas på att den andra vårdnadshavaren inte vill eller kan medverka till att barnet ansöker om verkställighet av skadeståndet. Det kan handla om att det finns en konflikt eller ett motstående intresse, antingen mellan vårdnadshavarna eller mellan en av dem och barnet. En av vårdnadshavarna kan exempelvis vara närstående eller ha en annan personlig relation till den skadeståndsskyldige.

Att en vårdnadshavare ensam får ansöka när den andra vårdnadshavaren är förhindrad att medverka t.ex. på grund av sjukdom följer av föräldrabalken.

Paragrafen utformas med 18 § brottsskadelagen (2014:322) som förebild (se prop. 2013/14:94 s. 84).

3 kap. Exekutionstitlar

Inledande bestämmelser

1 § Verkställighet får under de förutsättningar som anges i detta kapitel *ske* på grund av följande exekutionstitlar:

1. domstols dom, utslag eller beslut,
2. förlikning som är stadfäst av en domstol och medlingsöverenskommelse som har förklarats verkställbar av en domstol,
3. godkänt strafföreläggande, godkänt föreläggande av ordningsbot eller godkänt avgiftsföreläggande,
4. skiljedom eller beslut om avskrivning av ett skiljeförfarande,
5. förbindelse angående underhållsbidrag,
6. förvaltningsmyndighets beslut som
  - a) *innefattar betalningsskyldighet, förutsatt att beslutet får överklagas i annan ordning än den som gäller för laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725), eller*
  - b) *får verkställas enligt en särskild föreskrift,*
7. handling som enligt en särskild föreskrift får läggas till grund för verkställighet, och
8. Kronofogdemyndighetens utslag eller beslut i mål om betalningsföreläggande eller handräckning samt europeiskt betalningsföreläggande som har förklarats verkställbart av Kronofogdemyndigheten.

Det som i balken sägs om dom gäller, om inte annat föreskrivs, i tillämpliga delar även domstols utslag eller beslut, Kronofogdemyndighetens utslag eller beslut i mål om betalningsföreläggande eller handräckning samt europeiskt betalningsföreläggande som har förklarats verkställbart av Kronofogdemyndigheten. Vidare gäller det som sägs i balken om skiljedom även beslut om avskrivning av skiljeförfarande.

Paragrafen innehåller inledande bestämmelser om exekutionstitlar. Övervägandena finns i avsnitt 4.1.

I *första stycket ges sjätte punkten* en ny utformning som innebär en förändrad ordning för verkställighet av förvaltningsmyndigheters beslut. Punkten reglerar liksom tidigare under vilka förutsättningar förvaltningsmyndigheters beslut utgör exekutionstitlar. Den delas upp i två delpunkter.

Begreppet förvaltningsmyndighets beslut har samma innebörd som hittills. Med förvaltningsmyndighet avses både statliga och kommunala förvaltningsmyndigheter men däremot inte regeringen, riksdagen eller de kommunala beslutande församlingarna. Privaträttsliga organ som utför offentligrättsliga förvaltningsuppgifter faller också utanför begreppet förvaltningsmyndighet. Däremot kan det i andra författningar finnas föreskrifter om att en viss typ av beslut meddelade av ett privat organ ska jämsställas med förvaltningsmyndighets beslut vid tillämpning av utsökningsbalken.

Bestämmelserna tillämpas inte på sådana myndighetsbeslut som omfattas av en mer specifik reglering i paragrafen, såsom Kronofogdemyndighetens beslut i mål om betalningsföreläggande eller handräckning (se åttonde punkten).

Punkten a handlar om beslut som innefattar förpliktelse om betalning. Det föreskrivs där att som exekutionstitel räknas förvaltningsmyndighets beslut som innefattar betalningsskyldighet, förutsatt att beslutet får överklagas.

Enligt vad som anges i punkten a är det en förvaltningsmyndighets beslut som innefattar betalningsskyldighet som utgör en exekutionstitel.

Andra typer av förpliktelser än betalning kan alltså inte verkställas med stöd av denna bestämmelse. Begreppet betalningsskyldighet används på flera ställen i utsökningsbalken (t.ex. 1 kap. 1 § och 6 § i förevarande kapitel) och någon annan betydelse är inte avsedd här.

För att en förvaltningsmyndighets beslut avseende betalningsskyldighet ska vara verkställbart enligt punkten a krävs att beslutet får överklagas. Ett beslut får överklagas i bestämmelsens mening oavsett om beslutet ska överklagas till förvaltningsdomstol, allmän domstol eller till någon annan typ av rättslig instans, såsom Överklagandenämnden för studiestöd. Även om ett beslut först måste omprövas innan överklagande är tillåtet får beslutet överklagas i den bemärkelse som avses i bestämmelsen. Beslut som kan bli föremål för laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen omfattas inte av bestämmelsen.

Huruvida ett beslut får överklagas får bedömas utifrån det tillämpliga förvaltningsrättsliga regelverket, bl.a. den allmänna regeln i 41 § förvaltningslagen (2017:900) och förekomsten av särskilda överklagandebestämmelser i specialförfattning. När det för en viss typ av beslut finns ett uttryckligt överklagandeförbud i författning som även i praktiken innebär att beslutet inte får överklagas är beslutet alltså inte verkställbart. Som exempel på beslut som inte får överklagas, och som därmed inte är verkställbara, kan nämnas socialnämndens återkrav av ekonomiskt bistånd enligt 9 kap. 1 eller 2 § socialtjänstlagen (2001:453). Om den enskilde inte återbetalar beloppet frivilligt krävs nämligen i sådana fall att socialnämnden för en särskild talan om ersättning vid förvaltningsrätten (9 kap. 3 § socialtjänstlagen).

Punkten b motsvarar hittillsvarande reglering för verkställighet av förvaltningsmyndigheters beslut och innebär att en myndighets beslut utgör en exekutionstitel endast om det enligt en särskild författning anges att beslutet får verkställas. Denna punkt blir i praktiken tillämplig på beslut om andra typer av förpliktelser än betalning, t.ex. skyldighet att utge viss egendom.

Annan exekutionstitel

20 § *En förvaltningsmyndighets beslut får verkställas när det har fått laga kraft. Ett sådant beslut får dock verkställas innan det har fått laga kraft, om det är särskilt föreskrivet.*

Vid verkställighet av ett beslut enligt första stycket tillämpas 23 § tredje stycket.

I fråga om verkställighet på grund av handling som avses i 1 § första stycket 7 gäller vad som är särskilt föreskrivet.

Paragrafen behandlar sådan verkställighet av framför allt förvaltningsmyndigheters beslut som sker i enskilda mål. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

I 1 § första stycket 6 framgår när en förvaltningsmyndighets beslut utgör en exekutionstitel. I *första stycket*, som får nytt innehåll, regleras när en sådan exekutionstitel får verkställas.

Huvudregeln är att myndighetsbeslut får verkställas när de har fått laga kraft. Ett sådant beslut får dock verkställas genast om det i en författning finns en särskild författning som medger det. Detta skiljer sig i förhållande till hittillsvarande ordning som innebar att kapitlets bestämmelser om

domstols dom som utgångspunkt tillämpas i fråga om verkställighet av myndighetsbeslut i enskilda mål.

En särskild föreskrift om att beslut får verkställas före laga kraft kan vara formulerad på olika sätt, så länge det framgår att avsikten är att betalningsskyldigheten ska kunna göras gällande genom verkställighet enligt utsköningsbalken trots att myndighetsbeslutet inte har fått laga kraft. Bestämmelsen i 35 § förvaltningslagen (2017:900) om att ett beslut får verkställas omedelbart utgör inte en sådan särskild föreskrift.

Andra stycket, som också får nytt innehåll, hänvisar till bestämmelsen i 23 § tredje stycket som gäller verkställigheten i allmänna mål. Hänvisningen innebär att ett myndighetsbeslut som får verkställas enligt första stycket verkställs som en dom som har fått laga kraft. Det betyder att verkställigheten av beslut i enskilda mål precis som i allmänna mål får ske utan några särskilda villkor, oavsett om verkställigheten gäller en exekutionstitel som har fått laga kraft eller ett beslut som med stöd av en särskild föreskrift får verkställas före laga kraft.

Vidare innebär hänvisningen till 23 § tredje stycket att återgång av utmätning vid verkställighet av myndighetsbeslut i enskilda mål ska ske genast, när exekutionstiteln har upphävts. Det utgör alltså en särreglering för tidpunkten för återgång av utmätning när exekutionstiteln har upphävts.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 september 2022.
2. Lagen tillämpas inte på Centrala studiestödsnämndens beslut som har meddelats före den 1 september 2025. För sådana beslut gäller äldre föreskrifter.
3. Äldre föreskrifter gäller även för förvaltningsmyndighets beslut som har meddelats före ikraftträdandet.

Enligt *första punkten* ska lagändringarna träda i kraft den 1 september 2022.

I *andra punkten* anges att lagen inte tillämpas på Centrala studiestödsnämndens beslut som har meddelats före den 1 september 2025. Det anges också att äldre bestämmelser gäller för sådana beslut, vilket innebär att det för att ett sådant beslut ska utgöra en exekutionstitel krävs en särskild föreskrift enligt hittillsvarande 3 kap. 1 § första stycket 6. Detta gäller alla Centrala studiestödsnämndens beslut som kan bli föremål för verkställighet, t.ex. beslut om återkrav enligt 5 kap. studiestödslagen (1999:1395) och motsvarande bestämmelser i den äldre studiestödslagen (1973:349) och beslut om återkrav enligt lagen (2017:527) om studiestartsstöd.

Av *tredje punkten* framgår att äldre föreskrifter fortfarande gäller för förvaltningsmyndighets beslut som har meddelats före ikraftträdandet. Det innebär att de föreslagna reglerna för verkställighet av myndighetsbeslut endast är tillämpliga på beslut som har meddelats den 1 september 2022 eller senare. Ett beslut om betalningsskyldighet som med den hittillsvarande ordningen inte utgör en exekutionstitel och som meddelas den 31 augusti 2022 kan alltså inte ligga till grund för verkställighet hos Kronofogdemyndigheten. Det är dagen för meddelande av förvaltningsmyndighetens beslut som är avgörande för de nya föreskrifternas tillämp-

lighet. När ansökan om verkställighet görs till Kronofogdemyndigheten saknar således betydelse i detta sammanhang.

Övervägandena finns i avsnitt 6.

8.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Särskilda bestämmelser

68 f § *En arbetslöshetskassas beslut om återbetalningsskyldighet enligt 68 eller 68 a § och ränta enligt 68 b och 68 c §§ ska anses som ett sådant beslut av förvaltningsmyndighet som utgör en exekutionstitel enligt 3 kap. 1 § första stycket 6 a utsökningsbalken.*

Paragrafen, som är ny, behandlar verkställbarheten av en arbetslöshetskassas beslut om återkrav av arbetslöshetsersättning. Övervägandena finns i avsnitt 4.1.

Bestämmelsen innebär att de beslut som omfattas av bestämmelsen i utsökningshänseende jämföras med förvaltningsmyndighets beslut. Enligt 3 kap. 1 § första stycket 6 a utsökningsbalken är förvaltningsmyndighets beslut som innefattar betalningsskyldighet en exekutionstitel, förutsatt att beslutet får överklagas.

Paragrafen gäller för en arbetslöshetskassas beslut om återkrav av arbetslöshetsersättning. Även ränta som tas ut enligt 68 b och 68 c §§ omfattas.

I fråga om verkställigheten av de beslut som omfattas av bestämmelsen gäller 3 kap. 20 § utsökningsbalken.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 september 2022.

2. Den nya bestämmelsen tillämpas inte på beslut som har meddelats före ikraftträdandet.

Enligt *första punkten* ska lagändringen träda i kraft den 1 september 2022.

Av *andra punkten* följer att bestämmelsen i 68 f § inte ska tillämpas på beslut av en arbetslöshetskassa som har meddelats före ikraftträdandet. Det innebär att den nya regeln om att en arbetslöshetskassas beslut om återkrav av arbetslöshetsersättning är en exekutionstitel bara gäller för sådana beslut som har meddelats den 1 september 2022 eller senare. Det är dagen för meddelande av arbetslöshetskassans beslut som är avgörande för den nya föreskriftens tillämplighet. När ansökan om verkställighet görs till Kronofogdemyndigheten saknar således betydelse i detta sammanhang.

Övervägandena finns i avsnitt 6.

Sammanfattning av betänkandet Ett modernare utsökningsförfarande (SOU 2016:81)

Bilaga 1

Ett modernare utsökningsförfarande

En förutsättning för ett fritt och modernt samhälle är att människor interagerar med varandra och ingår avtal sinsemellan. Det allmänna i dess olika former ingår också olika avtal med de människor som vistas i samhället. Ibland ingås avtalen direkt mellan en myndighet och en privatperson; ibland uppstår ömsesidiga rättigheter och skyldigheter genom att människor väljer en viss bosättning eller tar i anspråk en viss tjänst. Företag i olika former erbjuder varor och tjänster. Om erbjudandena antas uppstår ett avtal mellan företaget och kunden, som i sin tur kan vara ett annat företag. Ibland kan människor eller företag ta sig en rätt som de inte har vilket i sin tur kan skapa ett berättigat krav för någon annan att återställa tidigare ordning.

Alla de nu uppräknade situationerna – liksom en mängd situationer som inte beskrivits ovan – hanteras dagligdags av parterna själva. I de allra flesta fall är parterna överens om vad som gäller och utbyter prestationer i enlighet med detta. I andra fall ställer parterna anspråk på varandra, tolkar och omtolkar förutsättningarna och träffar ibland nya överenskommelser med ändrade villkor. Men i en del situationer krävs tvång för att en part ska fullgöra sina skyldigheter. Det kan bero på att parten inte *vill* prestera men det kan också bero på att parten inte anser sig *kunna* prestera. I de situationerna är det nödvändigt att samhället ställer tvångsmedel till förfogande. Men när och hur tvång får användas måste vara noggrant reglerat. Tvångsanvändningen måste vara effektiv för att vara trovärdig. Samtidigt måste effektiviteten balanseras mot krav på att tvånget utförs med respekt för den enskildes rättigheter för att tvångsanvändningen ska vara human och rättssäker. I Sverige är det Kronofogdemyndigheten ensam som får använda tvång för att ta i anspråk någons egendom eller lön för betalning av en fastställd skuld. Kronofogdemyndigheten har också ensam behörighet att verkställa en fastställd säkerhetsåtgärd, en skyldighet att flytta från ett visst utrymme eller en skyldighet att fullgöra eller underlåta något annat. Trots att det krävs tvång i en mycket liten andel av alla de situationer där någon ska fullgöra eller tåla något är det sammanlagda antalet ansökningar hos Kronofogdemyndigheten stort. Kronofogdemyndigheten hanterar varje år cirka 2,3 miljoner ansökningar om verkställighet som berör drygt 500 000 gäldenärer. Av dessa är merparten, omkring 428 000 eller cirka 85 procent, fysiska personer. Genom Kronofogdemyndighetens verksamhet betalades totalt cirka 10,2 miljarder kronor år 2015. Drygt hälften eller 5,87 miljarder kronor gick till betalning av offentliga fordringar medan 4,31 miljarder kronor var betalning för privaträttsliga fordringar.

Kronofogdemyndighetens verksamhet regleras i Utsökningsbalken (UB). Utsökningsbalken (1981:774) trädde i kraft den 1 januari 1982 och ersatte då bl.a. 1877 års utsökningslag. UB var resultatet av ett långvarigt utredningsarbete och innebar en genomgripande modernisering av utsökningsrätten. Under de mer än 30 år som UB har varit i kraft har såväl Kronofogdemyndigheten som samhället i stort förändrats. Den informations- tekniska utvecklingen har lett till förändringar av Kronofogdemyndighetens

arbetsmetoder vilket gör att det ställs ökade krav på ett teknikneutralt regelverk. Globaliseringen innebär en större rörlighet av både människor, företag och egendom vilket i sin tur lett till att det internationella utsökningsrättsliga samarbetet har utvecklats. Trots dessa förändringar har det inte genomförts någon samlad eller mer genomgripande översyn av UB. Sammantaget är UB numera föråldrad, svåröverskådlig och svår att tillämpa.

Utredningen har haft i uppdrag att överväga särskilt angivna frågor om exekutionstitlar, utredning av gäldenärens tillgångar, myndighetssamverkan, löneutmätning, beneficium och utmätning av bostäder, avhysning, Kronofogdemyndighetens medverkan till frivilliga överenskommelser och processledning samt exekutiv försäljning och redovisning av influtna medel. Vidare har uppdraget inneburit att vi ska lämna andra förslag på åtgärder som kan leda till ett effektivare utsökningsförfarande. Mot bakgrund av utredningsuppdragets omfattning, frågornas komplexitet och den utredningstid vi haft till vårt förfogande har vi behövt göra vissa avgränsningar av uppdraget. Under utredningsarbetet har vi kommit att överväga och lämna förslag i många olika frågor som kan leda till ett modernare, effektivare och mer rättssäkert utsökningsförfarande.

Utsökningsförfarandet ska vara effektivt i den bemärkelsen att den som vänder sig till Kronofogdemyndigheten för att få hjälp med att driva in en skuld inte ska behöva vänta längre än nödvändigt. Genom ett enklare och tydligare regelverk kan utsökningsförfarandet bli snabbare och mer verkningfullt. Klara och tydliga regler kan också leda till färre överklaganden.

Det stora antalet mål hos Kronofogdemyndigheten ställer krav på att tillämpningen i det stora flertalet ärenden är enkel och förutbestämd. Det tvångsvisa genomförandet ska följa ett bestämt mönster så att händelseförloppet är förutsebart för alla berörda. I de allra flesta fall ska utrymmet för olika tolkningar och avsteg från vad som gäller för merparten av målen vara begränsat. Samtidigt måste det finnas ventiler för de enstaka fall där ett tvångsvist genomförande enligt huvudregeln skulle få ett orimligt resultat. Det är också en självklarhet att det utsökningsrättsliga regelverket och utsökningsförfarandet måste anpassas så att Sverige lever upp till sina internationella åtaganden enligt Europakonventionen och barnkonventionen. Vår vision är att utsökningsmål ska hanteras enligt ett regelverk som likt en mångfacetterad och välbalanserad våg möjliggör att motstående intressen kan vägas mot varandra. Utsökningsförfarandet ska kännetecknas av effektiva och förutsebara rutiner samtidigt som det ska finnas utrymme att identifiera de enstaka fall som måste särbehandlas om konsekvenserna inte ska bli orimliga.

Våra förslag kommer att medföra en rad positiva konsekvenser. Om Kronofogdemyndighetens verksamhet kan bedrivas mer effektivt blir handläggningstiderna kortare. Vi föreslår ett antal lagtekniska ändringar som underlättar förståelsen och tillämpningen av bestämmelserna. Utsökningsbalkens kapitel 1–3 och 16 upphävs och ersätts av nya kapitel. Reglerna om avhysning, som i många fall är den åtgärd som för den enskilde är mest ingripande, samlas i ett eget kapitel. Regelförenklingar leder till mer enhetliga bestämmelser. Flera utsökningsrättsliga frågor har tidigare fått sin lösning i rättspraxis. Kronofogdemyndigheten har genom olika ställningstaganden uttalat sig i olika rättsfrågor. Genom kodifiering av en del av denna rättstillämpning blir regelverket tydligare. Utsöknings-

förfarandet blir genom dessa förslag mer effektivt, transparent, rättssäkert och förutsägbart, vilket i sin tur sannolikt kommer att leda till minskade kostnader för det allmänna. Vi föreslår också språkliga förändringar som underlättar förståelsen av regelverket och gör lagtexten köns- och teknikneutral. Begreppet exekutionstitel byts ut mot utsökningstitel.

En rad föreslagna ändringar är positiva för gäldenärskollektivet. Genom förändrade normal- och förbehållsbelopp för den som står under löneutmätning garanteras gäldenärerna och deras familjer en skälig levnadsnivå, vilket i sin tur kan öka incitamentet till öppet arbete.

Barn till personer som är parter i utsökningsmål kommer också att påverkas av några förslag. Ett exempel är den lagfästa principen om barnets bästa som kommer att tydliggöra att barnrättighetsperspektivet måste beaktas i hela utsökningsförfarandet. Barns rätt till umgänge med sina föräldrar kommer att tillgodoses i större utsträckning eftersom vi föreslår att det ska lagfästas att umgängeskostnader, inbegripet skäliga kostnader för resor och logi som föranleds av umgänget, ska beaktas i löneutmätningförfarandet.

En del av våra förslag förväntas leda till ett bättre indrivningsresultat med ökad kostnadstäckning av offentlig verksamhet och ett bättre utfall för hela borgenärskollektivet som följd. Andra förslag kan innebära minskade årliga intäkter till staten och andra borgenärer. Vissa förslag förväntas leda till minskade samhällsekonomiska kostnader för ekonomiskt utanförskap vilket gynnar såväl det allmänna som det privata borgenärskollektivet. I konsekvensbeskrivningen redovisar vi såväl ekonomiska som övriga konsekvenser av våra förslag. I denna sammanfattning har vi valt att lyfta fram några konsekvenser. Förslaget om hur normal- och förbehållsbelopp inom löneutmätningförfarandet ska beräknas kommer att leda till minskad indrivning genom löneutmätning. Vi anser dock att det är en nödvändig förutsättning att enskilda tillförsäkras en skälig levnadsnivå för att löneutmätningförfarandet ska vara hållbart och därmed effektivt över tid. Det är vår bedömning att det ökade indrivningsresultat och minskade samhällskostnader som vissa förslag kommer att leda till på sikt kommer att överstiga och kompensera de minskade intäkterna till staten som några av förslagen kan innebära. Vi bedömer att våra förslag är kostnadsneutrala när det gäller de uppskattade ökade årsvisa kostnaderna i förhållande till de uppskattade minskade årsvisa kostnaderna.

I det följande redovisar vi ett urval av våra förslag. Denna sammanfattning finns översatt till engelska i band 3.

Effektivare indrivning av offentligrättsliga fordringar

Dagens utsökningsförfarande skiljer på allmänna mål och enskilda mål. Offentligrättsliga fordringar verkställs enligt regelverket för allmänna mål medan andra anspråk handläggs som enskilda mål. Regelverket som styr uppdelningen är svårtillgängligt. I vissa fall krävs det en genomgång av bestämmelser i utsökningsbalken, utsökningsförordningen och speciallagstiftning samt förarbeten för att avgöra om ett mål är allmänt eller enskilt. I de allmänna målen har Kronofogdemyndigheten till viss del dubbla roller eftersom Kronofogdemyndigheten har vissa borgenärsuppgifter. De allmänna målen särbehandlas också positivt bl.a. genom att staten inte tar ut

några avgifter för indrivning av offentlighetsrättsliga fordringar. Skillnaderna i handläggningen är emellertid inte så stora att de motiverar en uppdelning i olika måltyper, särskilt inte eftersom det ibland är svårt att avgöra om indrivningen av en fordran ska följa det ena eller det andra regelverket. Vi föreslår därför att begreppen allmänna och enskilda mål tas bort. Merparten av de allmänna målen är sådana där lagstiftaren har bestämt att de ska handläggas enligt lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. (indrivningslagen). Den särreglering som fortfarande behövs för dessa mål förtydligas och anges som uttryckliga undantagsbestämmelser för mål som handläggs enligt indrivningslagen.

Det är i dag ofta oklart vad som gäller när en förvaltningsmyndighet fattat ett beslut som innebär betalningsskyldighet för en enskild. Beslutet kan innebära att en enskild ska betala en avgift, antingen som betalning för något eller som en sanktion. Det kan också handla om att en enskild förpliktas återbetala något som den enskilde felaktigt utfärdat. Många gånger har lagstiftaren beslutat att betalningsskyldigheten kan framtvingas enligt indrivningslagen. Det är ett entydigt ställningstagande som innebär att verkställigheten följer på förhand givna regler. I andra fall har lagstiftaren i utsökningsförordningen eller speciallagstiftning uttalat att beslutet får verkställas enligt utsökningsbalkens bestämmelser om allmänna mål vilket gett upphov till olika tolkningar. Av än större betydelse är frågan om ett myndighetsbeslut är direkt verkställbart eller om myndigheten måste ansöka om betalningsföreläggande eller stämma den enskilde till allmän domstol för att få ett utslag eller en dom som kan verkställas. Även denna fråga är många gånger svår att besvara. Enligt ny praxis från Högsta domstolen är det också så, till skillnad från vad som gällde tidigare, att en överprövning i förvaltningsdomstol av ett myndighetsbeslut som inte är direkt verkställbart inte leder till att beslutet får verkställas. Även om den enskilde överklagar beslutet och en förvaltningsdomstol meddelar en dom som innebär att beslutet godtas måste förvaltningsmyndigheten ändå ansöka om betalningsföreläggande eller stämning i allmän domstol för att kunna driva in sin fordran. Samma fordran kan alltså komma att prövas i både förvaltningsdomstol och i allmän domstol och domstolarna kan naturligtvis komma fram till motstridiga avgöranden. Det är varken en rättssäker eller effektiv ordning.

Myndighetsbeslut får verkställas när de har fått laga kraft

Vi föreslår en ny ordning som innebär att förvaltningsmyndigheters beslut alltid ska kunna verkställas när de har fått laga kraft, förutsatt att beslutet utgör myndighetsutövning och avser betalningsskyldighet. Förvaltningsmyndigheter och kommuner kommer inte längre att behöva skaffa en utsökningstitel via den summariska processen eller genom att ansöka om stämning i allmän domstol. I stället räcker det att den förpliktade haft en reell möjlighet att överklaga beslutet och att beslutet har fått laga kraft. Om beslutet överklagas blir förvaltningsdomstolens dom en verkställbar utsökningstitel. Förfarandet blir på det sättet effektivare och billigare utan att rättssäkerheten eftersätts. Besparingen kan beräknas till mellan 2,6 och 2,9 miljoner kronor per år. Genom en effektivare indrivning av offentlighetsrättsliga fordringar kan statens kostnadstäckning för avgiftsfinansierad verksamhet också förbättras.

Enligt vårt förslag ska vissa myndighetsbeslut precis som i dag kunna verkställas direkt, oftast enligt reglerna i indrivningslagen men i vissa fall enligt särskilda regler. För att ett beslut ska få verkställas före laga kraft måste lagstiftaren tydligt ange att det är fråga om en offentligrättslig fordran som kräver omedelbar indrivning.

Ett beslut som inte innebär myndighetsutövning, t.ex. ett beslut att utfärda en faktura, får inte laga kraft och kan heller inte bli föremål för överprövning av domstol. En myndighet som vill driva in en sådan fordran på civilrättslig grund är precis som i dag hänvisad till att ansöka om betalningsföreläggande eller väcka talan vid allmän domstol.

Kronofogdemyndigheten ska kunna hjälpa parterna att komma överens och att ingå ett utsökningsavtal

Parter som har hamnat i tvist med varandra har i allmänhet mycket att vinna på att lösa tvisten på frivillig väg. I förhållande till en domstolsprocess eller ett skiljeförfarande kan det spara både tid och pengar. Parterna kan också känna sig tillfreds med att de själva har haft inflytande över lösningen av sin tvist och en sådan lösning är ofta lättare för dem att acceptera än en dom. Genom att parterna frivilligt når en överenskommelse ökar också möjligheten för dem att fortsätta ett samarbete eller en affärsrelation efter att tvisten har avslutats. Även samhället har mycket att vinna på att uppmuntra parter att söka en frivillig lösning på sin tvist. Bland annat kan domstolar och andra myndigheter i större utsträckning lägga resurser på mål där förlikning inte är tillåten eller där det saknas förutsättningar för parterna att komma överens. Det är därför numera en självklarhet att allmänna domstolar samt hyres- och arrendenämnder försöker hjälpa parter att nå frivilliga överenskommelser. Det är inte lika självklart att Kronofogdemyndigheten, i egenskap av verkställande myndighet, ska medverka till att parterna kommer överens. I domstolen processar borgenären för att få en verkställbar dom. I det skedet är utgången av målet oklar. En domstolsprocess kan ta lång tid och medföra höga kostnader. Detta innebär att det ofta finns klara och tydliga incitament för båda parter att ingå en förlikning. Under verkställighetsprocessen har sökanden redan en utsökningstitel som innebär rätt till tvångsvis verkställighet genom Kronofogdemyndighetens försorg. Sökanden kan därför ofta ha ett mindre intresse av att diskutera förlikning under verkställighetsfasen än under en domstolsprocess. Å andra sidan kan svaranden ha ett större intresse av förlikningsdiskussioner när verkställighet är nära förestående. Och även i ett senare skede av processen är frivilliga lösningar ofta det bästa för båda parter. Vi föreslår därför att Kronofogdemyndigheten, när det är lämpligt, ska verka för att parterna kommer överens. En förutsättning för att det ska vara lämpligt är att parterna går med på att föra sådana diskussioner. Kronofogdemyndigheten ska kunna hålla sammanträden för att ge parterna möjlighet att träffa en överenskommelse. Kronofogdemyndigheten ska också kunna hjälpa parterna att upprätta ett utsökningsavtal som reglerar deras överenskommelse.

Vi bedömer att möjligheterna för parterna att få hjälp av Kronofogdemyndigheten att träffa en överenskommelse kommer att ha ett särskilt värde när enskilda riskerar att förlora sin bostad, dvs. i samband med en

ansökan om avhysning eller vid tvångsvis försäljning av bostäder. En överenskommelse i detta skede kan minska den enskildes lidande och underlätta för både gäldenären och dennes familj i en svår situation. De samhällsekonomiska vinsterna av en överenskommelse under verkställighetsfasen är också betydande. Det är vår bedömning att detta förslag, i vart fall på sikt, kommer att leda till minskade årsvisa personalkostnader för Kronofogdemyndigheten. Förutom att Kronofogdemyndigheten kan frigöra resurser för andra mål där överenskommelser inte kan uppnås kan kommunernas kostnader för jourboenden och andra alternativa boenden minska om färre personer förlorar sina hem och därmed behöver hjälp med att hitta en ny bostad.

Ökat indrivningsresultat genom ökad myndighetssamverkan

Vi föreslår en ökad samverkan genom elektroniskt informationsutbyte mellan Kronofogdemyndigheten och andra myndigheter. Ett systematiskt elektroniskt informationsutbyte mellan Kronofogdemyndigheten och myndigheter som betalar ut utmätningsbara ersättningar och bidrag leder till en bättre kontroll av statens pengar, ett effektivare utsköningsförfarande och ett bättre ekonomiskt utfall för borgenärskollektivet. Vi föreslår därför att det ska etableras ett utökat elektroniskt informationsutbyte mellan Kronofogdemyndigheten och utvalda myndigheter som betalar eller lämnar ut utmätningsbar egendom.

För att lös egendom ska kunna utmätas krävs att den är tillgänglig för Kronofogdemyndigheten. Det normala är att Kronofogdemyndigheten tar egendomen i förvar, antingen från gäldenären själv eller från någon annan. Kronofogdemyndigheten kan också säkra egendomen genom att försegla den, märka den eller genom ett s.k. förbudsmeddelande som innebär att en utmätt fordran eller rättighet bara får infrias till Kronofogdemyndigheten eller den som Kronofogdemyndigheten anvisar. Om Kronofogdemyndigheten inte är på plats och kan ta egendomen i förvar krävs det att egendomen är i någon annans besittning för att Kronofogdemyndigheten ska kunna säkra och utmäta den genom s.k. distansutmätning. När egendomen innehas av en myndighet innebär besittningskravet att egendomen ska vara omhändertagen med stöd av den myndighetens regelverk. Vårt förslag om ökad myndighetssamverkan kommer att leda till att Kronofogdemyndigheten kan utmäta pengar och annan egendom som finns hos andra myndigheter i större utsträckning än i dag.

Kronofogdemyndigheten har redan i dag goda möjligheter att distansutmäta egendom som finns i andra myndigheters besittning. Om besittningskravet togs bort skulle det kunna leda till att enskilda, inför risken att deras egendom kan komma att utmätas om de kontaktar en myndighet, känner ett obehag och en ovilja inför myndighetskontakter och därför undviker samröre som inte är påtvingat. Vi anser också att en sammanblandning av olika myndigheters uppdrag och roller i förlängningen kan skada allmänhetens förtroende för statliga myndigheter. Det är inte heller en effektiv resursanvändning att myndigheter som påträffar egendom som de inte har i uppdrag att omhänderta, ska kontrollera om personer som egendomen kan kopplas till är gäldenär i ett mål hos Krono-

fogdemyndigheten. Vi föreslår därför inte någon ändring av det i dag gällande besittningskravet. Bilaga 1

Vassare tillgångsutredningar med tydliga ramar

Kronofogdemyndigheten har redan i dag många verktyg för att utföra en tillgångsutredning. Vi föreslår ändringar som gör att verktygen blir vassare och mer ändamålsenliga. Kronofogdemyndigheten får kalla sökanden, svaranden och andra personer med kännedom om svarandens förhållanden till förhör under tillgångsutredningen. Den som inte kommer kan bli skyldig att betala vite. Vi föreslår att vitesbeloppen höjs så att de anpassas till dagens penningvärde. Vi föreslår också att inte bara svaranden utan också andra personer ska kunna hämtas till förhör samt att upplysningsskyldigheten utökas och förtydligas. Förslagen kan leda till färre inställda sammanträden samt att Kronofogdemyndigheten får tillgång till mer adekvat information, även om tillgångar utomlands. Sammantaget kommer Kronofogdemyndigheten att få lättare att hitta tillgångar vilket kommer att leda till ett ökat indrivningsresultat.

En grundförutsättning för att Kronofogdemyndigheten ska leta efter tillgångar är att det finns ett utskningsmål. Kronofogdemyndigheten ska inte ägna sig åt s.k. fishing expeditions som innebär att myndigheten planlöst letar efter tillgångar och därefter undersöker om en viss tillgång tillhör någon gäldenär i ett pågående utskningsmål. Detta hindrar inte att Kronofogdemyndigheten genomför kontroller mot offentliga register eller samverkar med och tar emot information från andra myndigheter för att leta efter tillgångar. Det hindrar inte heller att andra myndigheter samverkar med Kronofogdemyndigheten innan egendom lämnas ut eller pengar utbetalas. Vi föreslår en ny bestämmelse i utskningsbalken som klargör att Kronofogdemyndigheten får vidta de utrednings- och spaningsåtgärder som är befogade för att utreda gäldenärens tillgångar. Vi föreslår också nya bestämmelser som ger uttryckligt lagstöd för att Kronofogdemyndigheten ska kunna genomföra registerkontroller och utbyta information med andra myndigheter.

Bättre möjligheter för sökanden att påverka tillgångsutredningen

Av de cirka 500 000 gäldenärer som Kronofogdemyndigheten hanterar varje år är cirka 100 000 förstagångsgäldenärer, dvs. gäldenärer som för första gången ska betala en skuld genom indrivning via Kronofogdemyndigheten. Det är alltså många gäldenärer som Kronofogdemyndigheten ska hantera och utreda och många av dem är inte tidigare kända för Kronofogdemyndigheten. I den inledande fasen av utmätningsprocessen ska Kronofogdemyndigheten göra en fullständig genomgång av gäldenärens inkomster och tillgångar. Det är nödvändigt att Kronofogdemyndigheten använder sig av standardiserade arbetsmetoder för att verksamheten ska vara effektiv. Samtidigt måste myndigheten ha ett visst utrymme att vara kreativ och använda mindre vanliga metoder när omständigheterna kräver det. Det måste därför vara upp till Kronofogdemyndigheten att avgöra vilka utredningsåtgärder som är lämpligast att

vidta i det enskilda fallet. I denna bedömning måste Kronofogdemyndigheten förutom effektivitetsskäl och integritetsskäl också beakta om en åtgärd är proportionerlig. Kronofogdemyndighetens och andra myndigheters resurser ska användas på bästa sätt. Bedömer Kronofogdemyndigheten att en åtgärd kan antas bli utan verkan ska en sökande inte kunna framtvunga den utan rättslig prövning. Å andra sidan ska sökanden kunna begära att Kronofogdemyndigheten vidtar en viss åtgärd och få sin begäran prövad. Om Kronofogdemyndigheten inte tillmötesgår en begäran från sökanden att vidta en viss åtgärd ska sökanden därför kunna överklaga Kronofogdemyndighetens beslut att inte vidta en specifik åtgärd.

Effektivare regler för kommunikation av beslut

Vi föreslår att Kronofogdemyndigheten, på samma sätt som andra myndigheter, ska kunna använda förenklad delgivning utomlands i de fall det är lämpligt. Kravet att arbetsgivare till personer som har löneutmätning ska delges vissa beslut slopas. Det innebär resurs- och effektivitetsvinster för Kronofogdemyndigheten som kan översättas till en årlig besparing på mellan 1,4 och 1,8 miljoner kronor.

Ökad partsinsyn genom modern teknik

Ett rättssäkert utsköningsförfarande måste innebära att parterna kan ta del av samtliga beslut som fattas i ett utsköningsmål och att de kan överklaga besluten när de inte godtar Kronofogdemyndighetens bedömningar och ställningstaganden. På grund av den stora mängden utsköningsmål och det stora antalet beslut som fattas i varje ärende skulle det inte vara effektivt för vare sig Kronofogdemyndigheten eller parterna om Kronofogdemyndigheten skickade ut alla dessa beslut. I stället bör Kronofogdemyndigheten utveckla ett webbaserat informationsverktyg så att parterna på ett enkelt sätt och i den omfattning de själva väljer kan följa det som händer i deras utsköningsmål. På så sätt skulle utsköningsförfarandet bli mer transparent, rättssäkert och effektivt. En gäldenär som står under löneutmätning skulle kunna följa de betalningar som görs och se hur mycket som är kvar att betala på varje skuld. Både sökanden och svaranden skulle kunna få del av varje enskilt beslut om fördelning och utbetalning och härigenom få en reell möjlighet att överklaga besluten.

Kronofogdemyndigheten ska ansvara för att utsköningsmålet blir tillräckligt utrett

Samtidigt som utsköningsförfarandet ska vara snabbt och effektivt får inte enskildas rättssäkerhet eftersättas. Korrekt och tydlig information från myndigheter är en viktig förutsättning för rättssäkerhet. En myndighet måste alltid kunna lämna korrekt information utan att framstå som partisk så länge informationen är av upplysande och inte rådgivande karaktär. Både gäldenärer och borgenärer tjänar på att alla vet vad som gäller och att besluten blir rätt från början. Utöver den allmänna serviceskyldigheten som följer av förvaltningslagen föreslår vi att Kronofogdemyndigheten får

en i utökningsbalken reglerad skyldighet att processleda parterna så att de kan agera på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. Kronofogdemyndigheten ska avhjälpa otydligheter och ofullständigheter i parternas framställningar genom frågor och påpekanden. Med detta förslag kan andelen materiellt riktiga resultat öka och Kronofogdemyndighetens handläggning i större utsträckning inriktas på det som är väsentligt i målet. En väl avvägd processledning bör i viss utsträckning kunna ersätta en parts behov av att anlita ett juridiskt biträde. Förslaget innebär fördelar för såväl gäldenärs- som borgenärskollektivet samt berörda myndigheter och domstolar.

Kronofogdemyndighetens skyldighet att beakta barnets bästa lagfästs

Barnets bästa ska beaktas vid alla myndighetsbeslut eller andra åtgärder som gäller barn. Kronofogdemyndigheten har redan i dag en skyldighet att beakta barnkonventionens bestämmelser. Med en bestämmelse som uttryckligen anger att barnets bästa ska beaktas blir barnrättsperspektivet ännu tydligare för både Kronofogdemyndigheten och de som berörs av myndighetens beslut. Det innebär självklart att barns situation och behov måste beaktas när Kronofogdemyndigheten kommer i direkt kontakt med barn, t.ex. om myndigheten träffar barn i samband med förrättningar i bostäder eller vid avhysning. Men barnrättsperspektivet måste också beaktas när Kronofogdemyndigheten avgör vilken egendom som ska utmätas, när Kronofogdemyndigheten avgör om viss egendom ska undantas som beneficium samt när Kronofogdemyndigheten beslutar om löneutmätning.

Proportionalitetsprincipen lagfästs

Proportionalitetsprincipen är en allmän rättsgrundsats som gäller utan särskilt lagstöd. Genom en kodifiering av proportionalitetsprincipen i utökningsbalken får principen ett större genomslag under verkställighetsprocessen vilket innebär att Sverige också bättre lever upp till några av sina internationella åtaganden.

Både Europadomstolen och nationella domstolar har lämnat vägledning för innebörden och tillämpningen av proportionalitetsprincipen i flera avgöranden. En lagfäst proportionalitetsprincip i utökningsbalken innebär att skälen för en åtgärd alltid ska ställas i relation till de olägenheter som åtgärden eller beslutet innebär för den enskilde. Vid Kronofogdemyndighetens val av åtgärd ska det eller de alternativ väljas, som med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet uppnår syftet genom minst ingripande åtgärder.

Europakonventionens skydd gäller oavsett om det finns en eller flera utmättningsbara tillgångar. Kronofogdemyndigheten måste således göra en proportionalitetsbedömning även om det bara finns en tillgång som är möjlig att utmäta.

Kronofogdemyndigheten ska kunna upphäva ett beslut om det är uppenbart att beslutet inte är proportionerligt

Enligt nuvarande reglering ska en utmätning hävas om försäljning av den utmäta egendomen inte kan antas ge ett överskott som gör åtgärden försvarlig. Utmätning kan hävas om försäljningen av den utmäta egendomen inte kan väntas ge så mycket att sökanden kan få betalt med något beaktansvärt belopp. Denna bestämmelse tillåter dock inte att Kronofogdemyndigheten upphäver andra åtgärder och beslut, t.ex. försäljning av en fastighet på auktion.

Eftersom proportionalitetsprincipen ska beaktas under hela utsökningsförfarandet anser vi att det måste vara möjligt för Kronofogdemyndigheten att upphäva samtliga beslut i utsökningsförfarandet, under förutsättning att dessa inte har fått laga kraft. Det innebär i viss mån en minskad förutsebarhet för sökanden. För att ett beslut ska upphävas måste det därför krävas starka skäl. Vi föreslår därför att ett beslut bara ska kunna upphävas om det är uppenbart oproportionerligt. Möjligheten att upphäva ett beslut med stöd av proportionalitetsprincipen ska således bara tillämpas i rena undantagsfall när det skulle leda till orimliga resultat om beslutet blev bestående. Åtgärder som Kronofogdemyndigheten redan har vidtagit ska inte återgå förrän upphävandebeslutet har fått laga kraft.

Hur förhåller sig proportionalitetsprincipen till befintliga regler?

Det finns redan i dag bestämmelser i det utsökningsrättsliga regelverket som behandlar balansen mellan sökandens, svarandens och tredje mans intressen. En lagfäst proportionalitetsprincip ersätter inte de regler om försvarlighetsbedömningar som finns i dag. Om en åtgärd inte är försvarlig ur ett rent ekonomiskt perspektiv ska den underlåtas redan av detta skäl och Kronofogdemyndigheten behöver då inte göra den betydligt mer komplexa bedömningen av om åtgärden är proportionerlig. Även den nuvarande bestämmelsen som föreskriver att skälig hänsyn ska tas till såväl sökandens intressen som svarandens situation när en avhysning verkställs finns kvar som ett komplement till den övergripande bestämmelsen om proportionalitetsprincipen.

Effektiv löneutmätning och skälig levnadsnivå

Utmätning av lön innebär att Kronofogdemyndigheten beslutar att gäldenärens arbetsgivare ska hålla inne och redovisa en del av gäldenärens lön till Kronofogdemyndigheten för att pengarna ska kunna användas till betalning av gäldenärens skulder. Det är inte bara lön som kan utmätas på detta sätt utan löneutmätning kan ske även i andra ersättningar som pension, livränta, sjukpenning, föräldrapenning, arbetslöshetsersättning och skattepliktiga kostnadsersättningar. Efter en genomgripande reform år 1996 kan löneutmätning pågå utan uppehåll under obegränsad tid. Löneutmätning är mycket effektivt. Varje år betalas omkring 3,6 miljarder kronor genom löneutmätning vilket motsvarar omkring en tredjedel av det belopp som Kronofogdemyndigheten totalt sett driver in under ett år. Sammanlagt pågår det för närvarande löneutmätning hos omkring 100 000 gäldenärer. Det genomsnittliga löneutmätningens beloppet är cirka 3 000 kronor per månad men variationerna är mycket stora. Vi har sett exempel

på löneutmätning mellan 200 kronor och mer än 20 000 kronor per månad. Vår utgångspunkt är att en effektiv löneutmätning förutsätter att den som står under löneutmätning får behålla så mycket av sin inkomst att det räcker till en skälig levnadsnivå. I annat fall är risken uppenbar att gäldenären förlorar incitamentet till öppet arbete. Risken är också stor att gäldenären och dennes familj drabbas av ohälsa och andra problem. Löneutmätning bör inte heller leda till att gäldenären blir berättigad till försörjningsstöd. Även för borgenärskollektivet är det i längden gynnsammare att löneutmätningen sker på sådana villkor att gäldenären kan behålla sin betalningsförmåga.

Förbehållsbeloppen höjs för barnfamiljer

Precis som vid annan utmätning gäller att lön bara ska utmätas om det är försvarligt med hänsyn till det ekonomiska utfallet. Vidare får lön bara tas i anspråk till den del lönen överstiger det belopp som gäldenären behöver för sitt och familjens underhåll och för betalning av skulder som har företräde framför utmätningsfordringen. Den del som inte får tas i anspråk genom löneutmätning (förbehållsbeloppet) bestäms efter reformen år 1996 med ledning av ett normalbelopp som ska omfatta alla normala levnads-kostnader utom bostadskostnad. Normalbeloppen fastställs av Kronofogdemyndigheten efter en årlig omräkning som innebär att beloppen värdesäkras i förhållande till de belopp som gällde när reformen genomfördes.

Trots att normalbeloppen är värdesäkrade i förhållande till förändringar i penningvärdet har förbehållsbeloppen kommit att minska relativt sett om de jämförs med vad som numera kan lämnas i försörjningsstöd. Det främsta skälet till detta är att riksnormen för försörjningsstöd numera tar stor hänsyn till att kostnader för barn och ungdomar ökar i takt med att barn blir äldre och får större behov av en aktiv fritid och delaktighet och integration i samhället. Efter särskild prövning kan det också utgå försörjningsstöd för särskilda kostnader som inte ryms inom löneutmätningsförfarandets normalbelopp. Vi har övervägt om riksnormen för försörjningsstöd borde vara vägledande även för förbehållsbeloppet vid löneutmätning. En mycket viktig aspekt är emellertid att regelsystemet vid löneutmätning måste vara enkelt och förutsebart. Både den som begär verkställighet och den som kan bli föremål för löneutmätning ska på förhand kunna överblicka konsekvenserna av ett beslut om löneutmätning. Kronofogdemyndighetens verksamhet måste vara effektiv och rättssäker. Kronofogdemyndigheten kan inte, på samma sätt som socialtjänsten, ta ställning till enskildas behov på detaljnivå i varje enskilt fall. Det är därför nödvändigt att reglerna för normal- och förbehållsbelopp vid löneutmätning i viss mån är trubbigare och därmed enklare att förutse och tillämpa än de som gäller vid försörjningsstöd. Behovet av förutsebara regler och ett effektivt förfarande är överordnat behovet av en absolut relativ likabehandling över tid. Även om det kan uppstå behov av att i framtiden åter justera nivåerna för normalbeloppen på grund av ändrade synsätt och regler i samhället bör det inte ske lika ofta och med samma snabba genomslag som när reglerna för försörjningsstöd ändras.

Kronofogdemyndigheten ska även fortsättningsvis fastställa ett normalbelopp som inte får tas i anspråk genom löneutmätning. Vi föreslår att

normalbeloppen för barn justeras så att barnfamiljer får behålla ett högre belopp än i dag. Det sammanlagda normalbeloppet för de familjer som är föremål för löneutmätning skulle med vårt förslag öka med knappt 300 miljoner kronor per år. Det innebär emellertid inte att löneutmätningen skulle minska med samma belopp. Många gäldenärer skulle fortfarande betala hela sin skuld men med den skillnaden att löneutmätningen skulle pågå under längre tid. Andra gäldenärer skulle "slå i taket" om normalbeloppet höjdes. Om en person som i dag har ett löneutmätningensbelopp på 400 kronor får sitt normalbelopp höjt med 1 000 kronor innebär det inte att borgenärerna går miste om 1000 kronor utan om 400 kronor.

Kostnader för boende ska beräknas särskilt enligt samma principer som i dag. Vilka kostnader i övrigt som ska kunna beaktas ska regleras i utsökningsförordningen i stället för som i dag i Kronofogdemyndighetens meddelande. Hit hör t.ex. kostnader för arbete, umgänge med barn, sjukdom och tandvård.

Anstånd med löneutmätningen

Innan den löneexekutiva reformen kunde löneutmätning pågå under högst sex månader per kalenderår. Under de betalningsfria månaderna fick gäldenären viss möjlighet till ekonomisk återhämtning. Numera kan löneutmätning pågå utan avbrott och under obegränsad tid. Kronofogdemyndigheten kan dock bevilja anstånd som innebär att löneutmätningen pausas under viss tid. Möjligheten att få anstånd mer än en gång är i dag relativt begränsad.

Vi anser att en person som står under löneutmätning ska kunna beviljas anstånd flera gånger om det behövs för att personen t.ex. kunna köpa ny beneficieegendom eller betala oförutsedda avgifter på grund av sjukdom eller olycksfall. Vi föreslår ett tillägg i bestämmelsen om anstånd där vi klargör att svarandens och dennes familjs personliga och ekonomiska omständigheter ska beaktas när anståndsfrågan prövas. I detta ligger att Kronofogdemyndigheten ska väga in hur länge löneutmätningen har pågått. Hur ofta anstånd ska kunna beviljas måste avgöras efter en bedömning av behoven i det enskilda fallet.

Om gäldenären får en paus under löneutmätningen innebär det att löneutmätningen kan komma att pågå under längre tid. Detta innebär att borgenärerna får vänta något längre på full betalning. Det är dock vår bedömning att förslaget är en viktig ventil för personer som står under löneutmätning utan att det leder till några nämnvärda ekonomiska konsekvenser för borgenärskollektivet.

Proportioneringsprincipen lagfästs

Om den som har löneutmätning lever tillsammans med en make eller sambo bestäms förbehållsbeloppet med beaktande av partnerns ekonomiska förmåga att bidra till familjens försörjning. Denna s.k. proportioneringsprincip är inte lagfäst utan framgår av Kronofogdemyndighetens allmänna råd. Principen bygger på äktenskapsbalkens bestämmelser om att makar efter var och ens förmåga ska bidra till det underhåll som behövs för att deras gemensamma och personliga behov ska tillgodoses. Vi anser att proportioneringsprincipen fortfarande ska gälla. Eftersom verkställig-

hetsreglerna ska vara effektiva, förutsebara och rättssäkra bör proportionalitetsprincipen lagfästas. Bilaga 1

Ingen omprövning av löneutmåtningsbeslut när ändringen är obetydlig

Vi föreslår att Kronofogdemyndigheten inte ska ändra ett beslut om utmätning av lön om resultatet av ändringen skulle sakna betydelse för sökanden och svaranden. I dag skickar Kronofogdemyndigheten ut nya beslut till alla gäldenärer och deras arbetsgivare om normalbeloppet vid löneutmätning ändras till följd av den årliga omräkning som görs för att beloppen ska följa ändringar i prisläget även om ändringen bara är några kronor. Förslaget innebär en årlig besparing om cirka 1 miljon kronor enbart i portokostnader. Till detta kommer minskad administration hos arbetsgivare och utbetalande myndigheter.

Bättre skyddsregler vid avhysning

Avhysning innebär att en tidigare ägare eller nyttjanderättshavare med tvång flyttas från fast egendom, bostadslägenhet eller något annat utrymme. Oftast sker avhysning efter att det slagits fast att en nyttjanderätt är förverkad. Avhysning kan också ske efter en tvångsvis försäljning av fast egendom eller en bostadsrätt om köparen begär handräckning för att avlägsna tidigare ägare eller nyttjanderättshavare.

År 2015 kom det in 6 684 ansökningar om avhysning till Kronofogdemyndigheten. 2 224 av dessa verkställdes. 472 barn berördes av en avhysning. Ytterligare 1 581 barn riskerade att bli berörda av en avhysning som dock inte verkställdes av olika skäl.

Att tvingas flytta från en bostad är mycket ingripande. Det är därför viktigt att det finns tillräckliga skyddsregler för den som riskerar avhysning samtidigt som sökandens rätt att få tillgång till sin egendom måste tillgodoses.

För att en förpliktelse att flytta ska få verkställas krävs att förpliktelsen fastställs i en dom som har fått laga kraft eller innehåller ett särskilt förordnande om att den får verkställas innan laga kraft. Ett sådant förordnande kan sättas ur spel om en högre rätt beslutar om inhibition efter att domen överklagats. Den summariska processen vid Kronofogdemyndigheten innebär ett förenklat förfarande. Om ansökan bestrids överlämnas målet till domstol, men om svaranden inte svarar inom föreskriven tid meddelar Kronofogdemyndigheten ett utslag. Utslaget får verkställas innan det har fått laga kraft. Om svaranden ansöker om återvinning kan domstol meddela inhibition.

Vi har övervägt om det bör införas ett krav på att utsökningstiteln ska ha fått laga kraft innan en avhysning får verkställas eller om det bör införas ökade möjligheter för domstol att meddela inhibition. Vi anser dock att gällande regler i kombination med att vi föreslår en lagstadgad skyldighet för Kronofogdemyndigheten att tillämpa proportionalitetsprincipen och att särskilt beakta om avhysningen avser svarandens eller tredje mans hem om det blir aktuellt att överväga anstånd med verkställigheten utgör tillräckliga skyddsregler. Vi anser därför att det inte behöver införas några

fler möjligheter att skjuta upp verkställigheten av en avhysning. Vi anser också att gällande tidsfrister är ändamålsenliga och väl avvägda.

Vid avhysning från en bostad ska Kronofogdemyndigheten alltid underrätta socialnämnden i förväg för att socialnämnden ska kunna hjälpa framför allt barnfamiljer som tvingas flytta från sin bostad. Vi föreslår att Kronofogdemyndigheten också ska kontrollera att socialnämnden mottagit underrättelsen. Vidare föreslår vi att Kronofogdemyndigheten ska underrätta socialnämnden så fort en bostad utmätts för att socialnämnden ska kunna arbeta för att motverka eller underlätta en eventuell framtida försäljning av bostaden och efterföljande handräckning.

En effektivare hantering av avhysningsgods leder till minskade kostnader för magasinering

När Kronofogdemyndigheten verkställer en avhysning påträffas det ofta egendom som inte tas om hand av den som ska avhysas. Kronofogdemyndighetens hantering av avhysningsgods innebär många gånger praktiska svårigheter och kostar mycket pengar. De senaste två åren har den årliga kostnaden legat mellan 9 och 10 miljoner kronor. Staten har stått för merparten av kostnaden. Vi föreslår att Kronofogdemyndigheten ska kunna kasta egendom som uppenbart saknar värde eller av annat skäl inte bör förvaras. Innan egendomen kastas ska parterna underrättas, om det kan ha betydelse för dem. Förslaget innebär att Kronofogdemyndigheten inte behöver magasinera lika mycket egendom som i dag vilket kommer att leda till lägre magasineringskostnader för staten.

Bostadsrätter ska kunna utmätas på samma sätt som småhusfastigheter

Bostadsrätter kan under vissa förhållanden undantas från utmätning på grund av att svaranden har behov av egendomen, s.k. beneficieegendom. Det bakomliggande syftet är att svaranden och svarandens familj ska vara skyddade av bostadssociala skäl. Det finns emellertid inte något motsvarande skydd för andra bostadsformer förutom hyreslägenheter som skyddas genom att de inte får överlåtas och därmed inte har något förmögenhetsvärde som kan utmätas. Småhusfastigheter får utmätas så länge det är försvarligt med hänsyn till det ekonomiska utfallet och även i övrigt proportionerligt. Även i dagens samhälle finns det ett starkt socialt skyddsbehov för bostäder. Men skyddsbehovet är det samma för den som äger en småhusfastighet eller något annat boende som för den som äger en bostadsrätt. Vi anser att detta skyddsbehov ska tillgodoses genom att Kronofogdemyndigheten i varje enskilt fall ska göra en försvarlighets- och proportionalitetsbedömning innan en bostad utmätts, inte som i dag genom att bostadsrätter särbehandlas genom beneficiebestämmelser. Vi föreslår därför att bostadsrätter ska kunna utmätas på samma sätt som småhusfastigheter.

Ett modernare förfarande för tvångsvis försäljning av fast egendom

Vi föreslår att reglerna om tvångsvis försäljning av fast egendom moderniseras och teknikanpassas så att fast egendom kan säljas på offentlig auktion genom både muntligt, skriftligt och elektroniskt budgivning förfarande. Den som deltar i en muntlig budgivning ska kunna vara närvarande genom videolänk. Olika budgivningssätt ska kunna kombineras i ett och samma auktionsförfarande. Bevaknings- och fördelningssammanträden ska inte längre vara obligatoriska utan Kronofogdemyndigheten ska i varje enskilt fall ta ställning till om sammanträde behövs. Vårt förslag innebär att försäljningsprocessen kan behovsanpassas vilket leder till ökad effektivitet och minskade kostnader för såväl Kronofogdemyndigheten som parterna.

Samma regler ska gälla vid tvångsvis försäljning av fast egendom och bostadsrätter

Vi föreslår att reglerna om tvångsvis försäljning av bostadsrätter harmoniseras med reglerna om tvångsvis försäljning av fast egendom. De tidsfrister och möjligheter att bevilja anstånd som gäller vid försäljning av fast egendom ska även gälla vid försäljning av bostadsrätter. Kronofogdemyndighetens avgifter för försäljning ska också harmoniseras. Förslagen innebär enhetliga och mer lättillämpade regler för tvångsvis försäljning av bostäder. I dag gäller särskilda mini- och maxigränser för Kronofogdens avgifter vid försäljning av fast egendom medan försäljningsavgiften för bostadsrätter, liksom för annan lös egendom, är fyra procent av köpeskillingen. Säljs en bostadsrätt för 5 000 000 kronor uppgår alltså försäljningsavgifterna till 200 000 kronor medan motsvarande avgift för att sälja en småhusfastighet för en lika hög köpeskillning var 66 750 kronor år 2015.

Vi föreslår att reglerna om avgifter vid försäljning av fast egendom ska gälla även vid försäljning av bostadsrätter. Detta kommer att innebära lägre försäljningsavgifter för bostadsrätter vilket gör att det blir ett bättre ekonomiskt utfall av försäljningen för borgenärer och gäldenärer. Förslaget beräknas leda till minskade avgiftsintäkter för staten med omkring 1,7 miljoner kronor årligen. Om bostadsrätter inte längre ska undantas från utmätning som beneficium kan å andra sidan fler bostadsrätter komma att utmätas.

Kronofogdemyndigheten ska kunna uppdra åt fastighetsmäklare att sälja bostadsrätter

Vi föreslår att tvångsvis försäljning av bostadsrätter, precis som tvångsvis försäljning av fast egendom, ska kunna ske genom att Kronofogdemyndigheten uppdrar åt en fastighetsmäklare att sälja bostadsrätten under hand. Eftersom en fastighetsmäklare ofta kan ha bättre förutsättningar än Kronofogdemyndigheten att nå potentiella köpare kan försäljningsförfarandet bli effektivare vilket gagnar både sökanden och svaranden i utökningsförfarandet. Förslaget beräknas också leda till minskade kostnader för Kronofogdemyndigheten med omkring 1,2 miljoner kronor årligen.

Beneficiereglerna moderniseras

Även om de allmänna förutsättningarna för utmätning är uppfyllda är det ändå inte säkert att all egendom som tillhör gäldenären kan utmätas. Egendomen kan vara undantagen på grund av dess särskilda beskaffenhet, på grund av en särskild föreskrift eller på grund av att svaranden har behov av egendomen, s.k. beneficieegendom.

Reglerna om beneficium fungerar i huvudsak bra. Vissa ord och uttryck som används är emellertid ålderdomliga och omoderna. Vi föreslår en anpassning till dagens språkbruk och samhällsförhållanden.

I dagens samhälle är sparande i t.ex. värdepappersfonder och i marknadsnoterade aktier vanligt och har blivit en sparandeform som för många har ersatt sparande på bankkonto. Det finns därför inte längre någon anledning att i beneficiehänseende skilja på sparande på bankkonto och sparande i andra sparandeformer där sparandet enkelt går att omvandla till pengar.

Inga privaträttsliga handlingar ska kunna verkställas direkt

I dag finns det vissa privaträttsliga handlingar som är direkt verkställbara. Reglerna i lagen (1933:269) om ägofred och lagen (1919:426) om flottning i allmän flottled tillämpas sällan eller i princip aldrig medan reglerna i rennäringslagen (1971:437) används i viss utsträckning. Knappt 2 000 utsköningsmål årligen avser indrivning med stöd av debiteringslängder från samfällighetsföreningar. Förklaringen till den direkta verkställigheten är att det allmännas uppgifter och befogenheter lagts över på ett privaträttsligt subjekt som inte fritt kan välja sina gäldenärer. Regleringen är enkel och kostnadseffektiv för samfällighetsföreningarna men innebär merarbete för Kronofogdemyndigheten och rättsosäkerhet för gäldenären. Vi har funnit att nackdelarna överväger fördelarna och att samfällighetsföreningar precis som andra borgenärer med privaträttsliga fordringar ska ansöka om betalningsföreläggande eller väcka talan vid domstol för att få sin fordran fastställd. Först därefter ska fordringen kunna drivas in.

Förslag till lag om ändring i utsökningsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om utsökningsbalken
dels att 1–3 kap., 4 kap. 36 §, 8 kap. 19 §, 10 kap. 24 §, 12 kap. 69 §, 13 kap. 20 a § och 16 kap. ska upphöra att gälla,
dels att rubrikerna närmast före, 4 kap. 36 §, 8 kap. 19 §, 10 kap. 24 § och 12 kap. 69 § ska utgå,
dels att rubriken till 8 kap. ska lyda ”Allmänna bestämmelser om försäljning m.m.”,
dels att rubriken till 13 kap. ska lyda ”Redovisning av pengar”,
dels att rubriken till 14 kap. ska lyda ”Verkan av försäljning m.m.”,
dels att 4 kap. 1, 1 a, 3–5, 9–9b, 10–15, 16–25, 27–29 och 33 §§, 5 kap. 1, 2, 4–8, 12, 14 och 15 §§, 6 kap. 8 §, 7 kap. 1, 5–7, 10, 11, 17, 19 och 22–24 §§, 8 kap. 1–4, 8–13, 15, 17 och 18 §§, 9 kap. 2, 6, 8, 10, 11, 15 och 16 §§, 10 kap. 3–7, 10, 11, 13, 14, 16 och 18–23 §§, 11 kap. 1 och 3–5 §§, 12 kap. 4, 6, 11–13, 16–20, 24–26, 29, 30, 33–46, 48, 49, 51–56, 62–64 och 66–68 §§, 13 kap. 1, 2, 4, 6–14, 15–20 och 21 §§, 14 kap. 1–5 §§, 17 kap. 2–5, 7, 8, 10–13 §§, 18 kap. 1, 2, 5–7, 12–16 och 20 §§ samt rubrikerna närmast före 13 kap. 10 och 21 §§ samt 17 kap. 13 § ska ha följande lydelse,
dels att det i lagen ska införas fem nya kapitel, 1–3, 15 och 16,
dels att det i lagen ska införas fyra nya paragrafer, 4 kap. 15 a–15 c §§ och 7 kap. 5 a § samt närmast före 17 kap. 4 och 5 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Första avdelningen – Övergripande bestämmelser om utsökning

1 kap. Inledande bestämmelser

1 kap. 1 §

Denna balk reglerar utsökning. Utsökning är utmätning, avhysning, handräkning samt verkställighet av kvarstad eller annan säkerhetsåtgärd. Utsökning utförs av Kronofogdemyndigheten.

Om det i annan lag har meddelats bestämmelse som avviker från denna balk, gäller den bestämmelsen.

1 kap. 2 §

Balken innehåller följande avdelningar och kapitel.

Första avdelningen – Övergripande bestämmelser om utsökning

Kap. 1 – Inledande bestämmelser

Kap. 2 – Bestämmelser om utsökningstitlar

Andra avdelningen – Bestämmelser om förfarandet

Kap. 3 – Inledande bestämmelser

Kap. 4 – Utmätning

Kap. 5 – Undantag från utmätning

Kap. 6 – Säkerställande av utmätning

- Kap. 7 – Utmätning av lön m.m.
- Kap. 8 – Allmänna bestämmelser om försäljning m.m.
- Kap. 9 – Försäljning av lös egendom i allmänhet och indrivning av utmätt fordran m.m.
- Kap. 10 – Försäljning av registrerat skepp
- Kap. 11 – Försäljning av registrerat luftfartyg m.m.
- Kap. 12 – Försäljning av fast egendom
- Kap. 13 – Redovisning av pengar
- Kap. 14 – Verkan av försäljning m.m.
- Kap. 15 – Avhysning
- Kap. 16 – Handräckning samt kvarstad och andra säkerhetsåtgärder
- Tredje avdelningen – Bestämmelser om kostnader och överklagande
- Kap. 17 – Kostnader
- Kap. 18 – Överklagande

1 kap. 3 §

Utsökning ska genomföras snabbt och effektivt och syfta till att tillgodose sökandens rätt med beaktande av svarandens rättigheter enligt vad som föreskrivs i denna balk.

1 kap. 4 §

När barn påverkas av ett beslut eller annan åtgärd enligt denna balk ska barnets bästa särskilt beaktas.

1 kap. 5 §

En åtgärd enligt denna balk får vidtas bara om skälen för åtgärden uppväger det intrång eller men i övrigt som åtgärden innebär för den som berörs av åtgärden.

Kronofogdemyndigheten får upphäva ett beslut som inte har fått laga kraft om det är uppenbart att beslutet inte är proportionerligt. Kronofogdemyndigheten ska höra sökanden innan beslutet upphävs om inte särskilda skäl föranleder annat. Vidtagna åtgärder ska inte återgå förrän beslutet om upphävande har fått laga kraft.

När ett beslut enligt andra stycket har fått laga kraft ska Kronofogdemyndigheten upphäva andra beslut som till följd av beslutet enligt andra stycket inte längre kan verkställas. Detsamma gäller om Kronofogdemyndigheten med stöd av första stycket fattat ett beslut att inte vidta ytterligare åtgärder och det beslutet fått laga kraft.

1 kap. 6 §

Definitioner

1. Utsökningsmål: Mål som handläggs enligt denna balk.
2. Verkställighet: Tvångsvist genomförande av det som framgår av en utsökningstitel.
3. Utmätning: Verkställighet genom ianspråktagande av den betalningskyldiges egendom eller fordran (sakutmätning) eller lön eller annan förmån som avses i 7 kap. 1 § (löneutmätning).

4. Avhysning: Verkställighet av en skyldighet för tidigare ägare eller nyttjanderättshavare att flytta från fast egendom, en bostadslägenhet eller något annat utrymme i en byggnad.

5. Handräckning: Verkställighet av en skyldighet att fullgöra eller underlåta något som avser annat än betalningsskyldighet, avhysning, kvarstad eller annan säkerhetsåtgärd.

6. Tvångsvis försäljning: Kronofogdemyndighetens försäljning av utmätt egendom som sker genom offentlig auktion eller genom försäljning efter infordran av bud.

7. Offentlig auktion: Försäljning av egendom där intressenter i öppen konkurrens genom bud anger det pris de är beredda att betala för den utbudna egendomen.

8. Sökande: Den som begär utsökning.

9. Svarande: Sökandens motpart i utsökningsmålet.

10. Tredje man: Annan person än sökanden eller svaranden.

11. Sekundogäldenär: Tredje man hos vilken en svarande har en fordran.

12. Sakägare: Sökanden, svaranden och tredje man som innehar en fordran eller rättighet som berörs av utsökning.

Bestämmelser om utsökningstitlar och under vilka förutsättningar de får verkställas finns i andra kapitlet.

1 kap. 7 §

Bestämmelserna i 4 kap. rättegångsbalken om jäv för domare gäller även för kronofogde eller annan anställd vid Kronofogdemyndigheten (handläggare).

Jäv får inte grundas på åtgärd som har vidtagits i tjänsten eller på gärning som har förövats mot handläggaren i eller för tjänsten.

1 kap. 8 §

Handläggaren ska meddela omständigheter som kan antas utgöra jäv mot honom eller henne.

Om fråga om jäv uppkommit mot en handläggare och någon annan inte trätt i dennes ställe, ska Kronofogdemyndigheten snarast besluta i jävsfrågan. Handläggaren får själv pröva jävsfrågan endast om annan handläggare inte kan träda i hans eller hennes ställe utan olägligt uppskov.

Även om handläggaren är jävig får denne vidta åtgärd som inte kan skjutas upp utan olägenhet.

2 kap. Bestämmelser om utsökningstitlar

2 kap. 1 §

Utsökning får ske på grund av en utsökningstitel. Utmätning, avhysning eller handräckning får endast ske på grund av en utsökningstitel som innefattar en skyldighet för svaranden att fullgöra en betalningsskyldighet eller annan förpliktelse eller att underlåta något.

Utsökningstitel är

- 1) domstols dom, utslag eller beslut,
- 2) medlingsöverenskommelse som har förklarats verkställbar av domstol,

3) Kronofogdemyndighetens utslag eller beslut i mål om betalningsföreläggande eller handräckning samt europeiskt betalningsföreläggande som har förklarats verkställbart av Kronofogdemyndigheten,

4) förvaltningsmyndighets beslut som inte anges i 3,

5) strafföreläggande, föreläggande av ordningsbot eller avgifts- och sanktionsföreläggande som har godkänts,

6) skriftligt avtal om underhållsbidrag enligt äktenskapsbalken eller föräldrabalken, och

7) skiljedom.

Det som i balken sägs om dom gäller, om inte annat föreskrivs, i tillämpliga delar även domstols utslag eller beslut, Kronofogdemyndighetens utslag eller beslut i mål om betalningsföreläggande eller handräckning och europeiskt betalningsföreläggande som har förklarats verkställbart av Kronofogdemyndigheten.

2 kap. 2 §

En utsökningstitel får verkställas under de förutsättningar som anges i 3–19 §§.

Utländsk utsökningstitel får verkställas enligt denna balk om det är särskilt föreskrivet.

Domstols dom

2 kap. 3 §

Domstols dom får verkställas när den har fått laga kraft.

2 kap. 4 §

En dom om betalningsskyldighet som inte innebär att någon har dömts att utge böter eller vite eller har ålagts sådan rättsverkan av brott som innefattar betalningsskyldighet får verkställas även om den inte har fått laga kraft om inte annat beslutas med anledning av ansökan om återvinning.

Om domen inte har fått laga kraft kan svaranden hindra verkställighet genom att säkerställa betalningsskyldigheten genom att

1. nedsätta pengar till ett belopp som svarar mot betalningsskyldigheten den dag nedsättningen sker jämte förrättningskostnader, eller

2. som pant ställa ett motsvarande tillgodohavande hos bank eller kreditmarknadsföretag jämte den ränta som belöper på tillgodohavandet för tiden därefter, eller

3. när domen har meddelats av underrätt ställa annan säkerhet för betalningsskyldigheten jämte förrättningskostnader.

Fullgör svaranden vad som nu nämnts först sedan åtgärd har vidtagits för verkställighet av domen, ska åtgärden återgå om det är möjligt.

Bestämmelser om försäljning av egendom finns i 8 kap. 4 § och bestämmelser om när utbetalning av pengar får ske i 13 kap. 14 §.

2 kap. 5 §

Om högre rätt har förklarat talan mot dom om betalningsskyldighet förfallen, får domen verkställas innan den har fått laga kraft, om inte annat beslutas med anledning av ansökan om målets återupptagande.

Om en tingsrätts dom om betalningsskyldighet har överklagats och hovrätten inte beviljat prövningstillstånd får domen verkställas innan den har fått laga kraft, om inte annat beslutas med anledning av talan mot hovrättens beslut.

2 kap. 6 §

En dom som förpliktar någon att utge lös egendom får verkställas även om den inte fått laga kraft. För att verkställighet ska få ske krävs att säkerhet ställs för återbäring av egendomen jämte avkastning.

Ett beslut genom vilket någon har förpliktats att utge egendomen såsom särskild rättsverkan av brott får inte verkställas förrän domen har fått laga kraft.

2 kap. 7 §

En dom som enligt annan lag eller enligt beslut av domstolen får verkställas innan den har fått laga kraft verkställs som en dom som har fått laga kraft, om inte annat följer av lagen eller beslutet.

2 kap 8 §

Ansökan om resning eller återställande av försutten tid, beslut genom vilket en sådan ansökan har beviljats eller klagan över domvilla hindrar inte verkställighet, om inte rätten beslutar annat.

Medlingsöverenskommelse som har förklarats verkställbar av domstol

2 kap. 9 §

Medlingsöverenskommelse som har förklarats verkställbar av domstol verkställs enligt bestämmelserna som gäller för domstols dom.

Kronofogdemyndighetens utslag och beslut i mål om betalningsföreläggande och handräckning samt europeiskt betalningsföreläggande

2 kap. 10 §

Utslag eller beslut i mål om betalningsföreläggande eller handräckning får verkställas även om det inte har fått laga kraft om inte något annat framgår av bestämmelser i denna balk eller beslutas med anledning av ansökan om återvinning eller överklagande.

Bestämmelser om försäljning av egendom finns i 8 kap. 4 § och bestämmelser om när utbetalning av pengar får ske i 13 kap. 14 §.

2 kap. 11 §

Europeiskt betalningsföreläggande som har förklarats verkställbart av Kronofogdemyndigheten får verkställas utan särskilda villkor, om inte något annat följer av artikel 22 eller 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1896/2006 av den 12 december 2006 om införande av ett europeiskt betalningsföreläggande.

Förvaltningsmyndighets beslut

2 kap. 12 §

Förvaltningsmyndighets beslut får verkställas när beslutet har fått laga kraft. Om det framgår av särskild föreskrift i lag eller förordning får beslutet verkställas innan det har fått laga kraft.

Om inte annat är särskilt föreskrivet beträffande verkställigheten tillämpas vad som gäller om dom.

Godkända strafförelägganden, förelägganden av ordningsbot och avgifts- och sanktionsförelägganden

2 kap. 13 §

Godkänt strafföreläggande, föreläggande av ordningsbot och avgifts- och sanktionsföreläggande får verkställas på samma sätt som en dom som har fått laga kraft.

Avtal om underhållsbidrag

2 kap. 14 §

Skriftligt, av två personer bevittnat, avtal om underhållsbidrag enligt äktenskapsbalken eller föräldrabalken som ska utges till svarandens make för makens egen del eller för makarnas barn, får bara verkställas om makarna under den tid som bidraget avser inte varaktigt bodde tillsammans och fortfarande inte bor tillsammans.

Verkställighet får ske på samma sätt som en dom som har fått laga kraft.

Om talan om avtalet har väckts vid domstol kan domstolen besluta att verkställighet inte får ske tills vidare.

Skiljedom

2 kap. 15 §

Skiljedom som grundas på skiljeavtal får verkställas, om

1. skiljeavtalet inte innehåller något förbehåll om rätt för part att föra talan mot domen eller, när ett sådant förbehåll finns, tiden för parts talan har gått ut utan att talan har förts, och

2. domen uppfyller föreskrifterna om skriftlighet och undertecknande i 31 § första stycket lagen (1999:116) om skiljeförfarande.

I fråga om ersättning till skiljeman får skiljedomen verkställas, om

1. tiden för parts talan mot domen i denna del har gått ut utan att talan har väckts och

2. domen uppfyller föreskrifterna om skriftlighet och undertecknande i 31 § första stycket lagen (1999:116) om skiljeförfarande.

Svaranden ska alltid ges tillfälle att yttra sig innan verkställighet sker.

Om verkställighet av en skiljedom som omfattas av en sådan överenskommelse om inskränkning i parternas rätt att föra talan mot domen som anges i 51 § lagen (1999:116) om skiljeförfarande gäller vad som föreskrivs där.

2 kap. 16 §

Om det finns anledning att anta att en skiljedom som enligt 15 § får verkställas är ogiltig och pågår inte redan rättegång om detta, ska Kronofogdemyndigheten förelägga sökanden att inom en månad från det att föreläggandet delgavs sökanden väcka talan i saken mot svaranden.

2 kap. 17 §

Bestämmelserna i 15 och 16 §§ gäller i tillämpliga delar en skiljedom som, utan att skiljeavtal föreligger, med stöd av bestämmelse i lag har meddelats med tillämpning av lagen (1999:116) om skiljeförfarande.

2 kap. 18 §

Om det inte finns hinder mot verkställighet av skiljedomen på grund av bestämmelserna i 15 eller 17 §§, verkställs den som en dom som har fått laga kraft, om inte annat beslutas av den domstol där talan mot skiljedomen förs.

Om sökanden har förelagts att väcka talan enligt 16 § får skiljedomen dock verkställas endast i fall och under villkor som gäller för underrättsdomar som inte har fått laga kraft. När talan om skiljedomens giltighet har väckts av sökanden eller svaranden får domstolen bestämma om verkställigheten. Väcks inte talan inom den angivna tiden eller avslutas målet utan prövning i sak ska vid tillämpning av 21 § anses som om skiljedomen hade upphävts.

Utsökningstitel i mål som ska handläggas enligt lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.**2 kap. 19 §**

En utsökningstitel i ett mål som ska handläggas enligt lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. verkställs som en dom som har fått laga kraft.

Invändningar mot verkställighet**2 kap. 20 §**

Om svaranden visar att han eller hon har fullgjort betalningsskyldighet eller annan förpliktelse som ansökan om verkställighet avser, får verkställighet inte ske. Detsamma gäller om svaranden till kvittning åberopar fordran, som har fastställts genom utsökningstitel vilken får verkställas eller som grundas på skuldebrev eller annat skriftligt fordringsbevis, och i övrigt förutsättningar för kvittning föreligger.

Om svaranden gör gällande att annat förhållande som rör parternas mellanhavande utgör hinder mot verkställighet och invändningen inte kan lämnas utan avseende, får verkställighet inte heller ske.

Under tiden som en invändning mot verkställighet prövas får Kronofogdemyndigheten avvakta med verkställighetsåtgärder.

Om det föreligger fall som avses i första eller andra stycket och åtgärd för verkställighet redan har vidtagits i målet, ska åtgärden återgå, om det är möjligt.

Kronofogdemyndighetens beslut med anledning av invändning som avses i första eller andra stycket hindrar inte att saken prövas i rättegång.

Åtgärder när en utsökningstitel upphävs

2 kap. 21 §

Om en utsökningstitel upphävs ska sökt verkställighet omedelbart ställas in. Åtgärd för verkställighet som redan har vidtagits ska genast återgå om det är möjligt och annat inte har beslutats. I mål om utmätning ska dock vidtagen åtgärd inte återgå utan särskilt beslut förrän det avgörande varigenom utsökningstiteln har upphävts har fått laga kraft. I mål som ska handläggas enligt lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. ska utmätningen genast återgå.

I mål om utmätning ska Kronofogdemyndigheten på begäran utmäta vad sökanden ska betala tillbaka. Om sökanden har ställt säkerhet får denna tas i anspråk för återbetalning. I annat mål ska myndigheten på begäran återställa besittning eller annat förhållande som har rubbats, om hinder inte möter.

Sökanden är även skyldig att ersätta skada som svaranden har lidit genom verkställigheten. Detta gäller dock inte i mål som ska handläggas enligt lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

Andra avdelningen – Bestämmelser om förfarandet

3 kap. Inledande bestämmelser

Ansökan m.m.

3 kap. 1 §

Ansökan om utsökning görs muntligen eller skriftligen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om hur ansökan görs.

I mål som ska handläggas enligt lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. anses ansökan gjord när den registrerats hos Kronofogdemyndigheten.

Utslag i mål om betalningsföreläggande eller handräckning verkställs självant av Kronofogdemyndigheten, om inte sökanden har angett att verkställighet inte ska ske. Ansökan om verkställighet anses gjord när utslaget meddelades.

3 kap. 2 §

Sökanden ska ange den åtgärd som han eller hon yrkar.

Den utsökningstitel som ligger till grund för verkställighet ska ges in om inte Kronofogdemyndigheten anser att det inte behövs.

Om anspråket grundas på löpande skuldebrev eller annan handling, vars uppvisande utgör villkor för rätt att kräva betalning eller kräva fullgörande av annan förpliktelse, ska handlingen ges in i original.

3 kap. 3 §

Ett barns ansökan om verkställighet av skadestånd på grund av brott får göras av endast en vårdnadshavare, om den andra vårdnadshavaren har begått brottet eller om det annars finns särskilda skäl.

3 kap. 4 §

Kronofogdemyndigheten ska se till att utsökningsmålet blir så utrett som dess beskaffenhet kräver och att inget onödigt dras in i målet. Genom frågor och påpekanden ska Kronofogdemyndigheten försöka avhjälpa otydligheter och ofullständigheter i parternas framställningar.

Om en ansökan om verkställighet är bristfällig ska sökanden föreläggas att avhjälpa bristen. Av föreläggandet ska det framgå att ansökan avvisas om föreläggandet inte följs. Föreläggandet behöver inte delges.

En ansökan om verkställighet ska avvisas om den är så bristfällig att den inte kan läggas till grund för prövning i sak och sökanden inte har följt ett föreläggande att avhjälpa bristen.

3 kap. 5 §

Beträffande parts behörighet samt ställföreträdare eller ombud för och biträde åt part tillämpas 11 och 12 kap. rättegångsbalken, om inte annat föreskrivs i denna paragraf.

Ombud ska styrka sin behörighet genom fullmakt om Kronofogdemyndigheten anser att det behövs.

Om ombud eller biträde visar på oskicklighet eller oförstånd eller annars är olämplig, får Kronofogdemyndigheten avvisa honom eller henne som ombud eller biträde i målet.

3 kap. 6 §

I fråga om handling som kommer in till Kronofogdemyndigheten tillämpas 33 kap. 3 § rättegångsbalken.

Handling, som avser anmälan eller annan åtgärd som ska ske innan utmätt egendom säljs, sammanträde avslutas eller beslut meddelas, anses dock inkommen i rätt tid endast om innehållet i handlingen har hunnit bli känt för Kronofogdemyndigheten före nämnda tidpunkt.

3 kap. 7 §

Kronofogdemyndigheten får anlita tolk när det behövs. Tolk som inte fullgör uppdraget i tjänsten har rätt till ersättning av allmänna medel.

I fråga om översättning av ansökan eller annan handling som inte är skriven på svenska tillämpas 33 kap. 9 § rättegångsbalken.

3 kap. 8 §

Om en part eller tredje man inte fullgör något som åligger honom eller henne i ett utsökningsmål och det finns anledning att anta att han eller hon har laga förfall, ska underlåtenheten inte leda till påföljd eller annars läggas honom eller henne till last i målet. Auktion eller bevaknings-sammanträde ska dock ställas in endast om det finns synnerliga skäl.

Om någon har förelagts att väcka talan inom viss tid och före utgången av den tiden visar att han eller hon har laga förfall, ska Kronofogdemyndigheten sätta ut ny tid.

I fråga om vad som ska räknas som laga förfall tillämpas 32 kap. 8 § rättegångsbalken.

3 kap. 9 §

Om det framgår av ansökan eller annan tillgänglig utredning att förutsättningarna för verkställighet inte är uppfyllda, ska ansökan avslås. Detsamma gäller om annan av sökanden eller svaranden begärd åtgärd inte ska bifallas.

Frivillig överenskommelse

3 kap. 10 §

Kronofogdemyndigheten kan medverka till att parterna träffar en frivillig överenskommelse om det är lämpligt med hänsyn till målets beskaffenhet och övriga omständigheter.

Kronofogdemyndigheten kan hålla sammanträde i syfte att uppnå en överenskommelse enligt första stycket. Sammanträdet ska hållas på tid och plats som Kronofogdemyndigheten bestämmer. Kronofogdemyndigheten kan besluta att en part får delta i sammanträdet genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring.

Vardera parten svarar för sin kostnad under förfarandet för att träffa en frivillig överenskommelse.

Om det är lämpligt får Kronofogdemyndigheten hålla sina sammanträden i domstolsbyggnad eller annan allmän byggnad. Om det uppkommer särskilda kostnader ska de ersättas av Kronofogdemyndigheten.

Om det behövs för att Kronofogdemyndigheten ska kunna verka för att parterna träffar en överenskommelse får Kronofogdemyndigheten medge anstånd med försäljning enligt vad som föreskrivs i 12 kap. 11 § och anstånd med avhysning enligt vad som föreskrivs i 15 kap. 3 §.

Förhör

3 kap. 11 §

Kronofogdemyndigheten får hålla förhör med svaranden, om det behövs. Svaranden får föreläggas att inställa sig personligen vid vite av högst tretusen kronor.

Till sådant förhör ska vid behov även sökanden kallas. Sökanden får föreläggas att inställa sig vid påföljd av att ansökan annars förfaller. Bör sökanden inställa sig personligen, får vite av högst tretusen kronor föreläggas honom eller henne.

3 kap. 12 §

Vid behov får förhör hållas med tredje man som är sakägare eller som enligt denna balk är skyldig lämna upplysningar. Tredje man får föreläggas att inställa sig personligen vid vite av högst tretusen kronor.

3 kap. 13 §

Fråga om utdömmande av vite som har förelagts enligt 11 eller 12 § prövas av Kronofogdemyndigheten. Om ändamålet med vitet har förfallit får det inte dömas ut.

Om svaranden eller tredje man uteblir från förhör och har vite förelagts honom eller henne, får han eller hon hämtas.

3 kap. 14 §

Tredje man som har inställt sig för att höras får tillerkännas skälig ersättning av allmänna medel för inställelsen.

3 kap. 15 §

Har vid förhör förebringats uppgift om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden, vars röjande kan antas medföra att den enskilde eller någon honom eller henne närstående lider avsevärd skada eller betydande men, kan Kronofogdemyndigheten besluta att uppgiften inte obehörigen får röjas.

Tvångsmedel**3 kap. 16 §**

När Kronofogdemyndigheten enligt 4 kap. 14 eller 15 § eller 15 kap. 8 § eller 16 kap. 2 eller 4 § jämförd med 4 kap. 14 och 15 §§ förelägger svaranden eller tredje man att fullgöra eller underlåta något, får myndigheten föreskriva vite till det belopp som behövs.

Fråga om utdömmande av vite som har förelagts enligt första stycket prövas, på talan av Kronofogdemyndigheten, av den tingsrätt som enligt 18 kap. 1 § prövar överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut. Har ändamålet med vitet förfallit, får det inte dömas ut.

Om föreläggande vid vite inte iaktas, kan Kronofogdemyndigheten utan hinder av att det förra inte har fått laga kraft utfärda ett nytt vitesföreläggande.

3 kap. 17 §

Om svaranden eller tredje man inte följer föreläggande enligt 4 kap. 14 eller 15 § eller 16 kap. 4 § jämförd med nämnda lagrum, får han eller hon häktas, om synnerliga skäl föreligger. Fråga om häktning prövas, efter framställning av Kronofogdemyndigheten, av den tingsrätt som enligt 18 kap. 1 § prövar överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut.

När framställning om häktning har gjorts, ska förhandling äga rum inför rätten. Till förhandlingen ska Kronofogdemyndigheten och, om hinder inte möter, den som avses med yrkandet kallas. Denne får hämtas, om det finns skäl för det. Har vederbörande kallats till förhandlingen eller kan det antas att han eller hon har avvikit eller annars håller sig undan, utgör utevaron inte hinder för prövning av yrkandet. I fråga om rätt till biträde och kostnader i målet tillämpas vad som gäller i rättegångsbalken om förvarare och om rättegångskostnader i brottmål.

Rätten ska med högst två veckors mellanrum hålla förhandling för att pröva om den som är intagen i häkte fortfarande ska vara häktad. Föreligger inte längre skäl för häktning, ska rätten omedelbart besluta att den häktade ska frigges. Ingen får hållas häktad längre tid än tre månader i målet. Beträffande behandlingen i övrigt av frågor om häktning enligt denna paragraf tillämpas vad som gäller enligt rättegångsbalken om häktning av misstänkt.

3 kap. 18 §

Vid förrättning får hus, rum eller förvaringsställe genomsökas, om det behövs för att verkställighet ska kunna ske.

Om handläggaren behöver ha tillträde till utrymme som är tillslutet, får handläggaren låta öppna lås eller bereda sig tillträde på annat sätt. Handläggaren får dock inte bereda sig tillträde till bostad i innehavarens frånvaro annat än om underrättelse om tiden för förrättningen har sänts till innehavaren med posten eller lämnats på annat lämpligt sätt och det kan antas att denne håller sig undan eller om det annars föreligger särskilda skäl.

Handläggaren får i övrigt använda tvång i den mån det kan anses befogat med hänsyn till omständigheterna för att genomföra förrättning. Våld mot person får dock bara brukas om handläggaren möter motstånd och i den mån det med hänsyn till förrättningens ändamål kan anses försvarligt.

Beslut

3 kap. 19 §

Beslut ska ange de skäl på vilka det grundas i den utsträckning det behövs.

Beslut som får överklagas ska innehålla upplysning om vad den som vill föra talan mot beslutet ska iaktta. Sådan upplysning får dock utelämnas när den är uppenbart obehövlig.

3 kap. 20 §

Kronofogdemyndighetens beslut gäller omedelbart. Vite får dock inte utskas innan det beslut, genom vilket Kronofogdemyndigheten har dömt ut vitet, har fått laga kraft.

Verkställigheten fortsätter även om Kronofogdemyndighetens beslut överklagas, om inte något annat föreskrivs i denna balk eller beslutas av en domstol.

3 kap. 21 §

Ett beslut, som till följd av skrivfel, räknefel eller annat sådant förbiseende innehåller uppenbar oriktighet, får rättas av Kronofogdemyndigheten. Om det inte är obehövt, ska part och annan sakägare ges tillfälle att yttra sig innan rättelse sker.

3 kap. 22 §

Det som i denna balk sägs om beslut gäller i tillämpliga delar även sådan åtgärd av Kronofogdemyndigheten som inverkar på parts eller tredje mans rätt.

Prövning av tvist**3 kap. 23 §**

I tvist som enligt 13 kap. 7 § tredje stycket prövas av Kronofogdemyndigheten anses talan väckt när sökanden anmälde sitt anspråk.

Om talan inte uppfyller vad som gäller för stämningsansökan i tvistemål, ska Kronofogdemyndigheten uppmana sökanden att avhjälpa bristen.

3 kap. 24 §

Kronofogdemyndigheten ska sätta ut muntlig förhandling i tvisten och kalla parterna till förhandlingen. I fråga om sådan förhandling tillämpas bestämmelserna om förhör i 11 § första stycket andra meningen och andra stycket tredje meningen, 12 § andra meningen, 13 § första stycket och 15 §. Parts utevaro från förhandlingen utgör inte hinder för prövning av tvisten.

Om bevisning gäller vad som föreskrivs i rättegångsbalken för tvistemål. Bestämmelserna om häkte i 36 kap. 21 § rättegångsbalken får dock inte tillämpas.

Tvisten avgörs i samband med fördelning av de pengar som tvisten rör. Avgörandet tas upp i beslutet om fördelningen.

3 kap. 25 §

Om ett föreläggande att väcka talan vid domstol har meddelats enligt 4 kap. 20, 21 eller 22 § eller 13 kap. 7 § andra stycket, ska tvisten prövas av den tingsrätt som enligt 18 kap. 1 § prövar överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut, om inte annat följer av andra stycket.

Om ett föreläggande har meddelats enligt 4 kap. 20, 21, 22 eller 26 § i fall då tvisten rör egendom som avses i 10 kap. 10 eller 12 § rättegångsbalken, gäller om domstols behörighet vad som sägs där.

Om ett föreläggande har meddelats enligt 4 kap. 23 § första stycket eller 9 kap. 11 § tredje stycket, gäller om domstols behörighet vad som i allmänhet är föreskrivet om det. I fall som avses i 4 kap. 23 § andra stycket ska tvisten prövas av den tingsrätt som anges i 10 kap. 10 § rättegångsbalken när fråga är om pantbrev i fastighet och annars av den tingsrätt som enligt 18 kap. 1 § prövar överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut.

Om ett föreläggande har meddelats enligt 2 kap. 16 § gäller 43 § första stycket lagen (1999:116) om skiljeförfarande om domstols behörighet.

I föreläggande ska anges vid vilken domstol talan i första hand bör väckas.

Ställande av säkerhet m.m.

3 kap. 26 §

Säkerhet som ska ställas enligt denna balk ska bestå av pant, borgen eller företagshypotek. Borgen ska ställas såsom för egen skuld och, om den ingås av två eller flera personer gemensamt, vara solidarisk. Om säkerheten inte är godkänd av den till vars förmån säkerheten ska gälla, ska den prövas av Kronofogdemyndigheten.

Om bank eller annan jämförbar penninginrättning ska ställa säkerhet, får utfästelse av penninginrättningen att infria den förpliktelse som säkerheten ska avse godtas.

Säkerheten ska tas i förvar av Kronofogdemyndigheten.

3 kap. 27 §

När säkerhet ska tas i anspråk av Kronofogdemyndigheten enligt 2 kap. 21 § andra stycket, eller 13 kap. 3 eller 20 §, får pant tillgodogöras i den ordning som gäller för utmätt egendom. Borgen får genast utsökas. Om säkerheten utgörs av företagshypotek, får utmätning genast ske i den egendom som omfattas av företagshypoteket. Detta gäller även när företagshypoteket gäller i annan näringsverksamhet än svarandens.

3 kap. 28 §

Staten, kommun, landsting och kommunalförbund behöver inte ställa säkerhet.

Staten får inte föreläggas vite.

Fordran som inte är förfallen samt ränta

3 kap. 29 §

En fordran som inte är förfallen till betalning och inte löper med ränta före förfallodagen ska beräknas till det belopp som efter fem procents årlig ränta utgör fordringens värde. Motsvarande gäller, om utfäst ränta är lägre än fem procent.

3 kap. 30 §

När pengar som sökanden eller annan sakägare har fått utbetalt ska betalas tillbaka, utgår ränta enligt 5 § räntelagen (1975:635) från den dag pengarna utbetalades till och med den dag återbetalning ska ske och enligt 6 § räntelagen för tiden därefter.

Ränta utgår dock inte i den mån det beror på den som är berättigad till pengarna att de inte har betalats tillbaka.

Första stycket gäller inte mål som handläggs enligt lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. om utsökningstiteln upphävs.

3 kap. 31 §

I mål som ska handläggas enligt lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. företräds sökanden av Kronofogdemyndigheten när målet har registrerats.

Sökanden för dock själv sin talan om fråga uppkommer om avvisning enligt 4 § tredje stycket eller invändning görs mot verkställighet enligt 2 kap. 20 §. Detta gäller också om en ansökan avslås enligt vad som föreskrivs i 9 §.

I tvister som avses i 4 kap. 20–23 och 26 §§, 9 kap. 11 § tredje stycket och 13 kap. 7 § andra stycket samt när ett utsökningsmål överklagas företräds sökanden av Skatteverket. Kronofogdemyndigheten är part i de delar ett överklagande avser förrättningskostnader.

Tillämpning av bestämmelser som rör fartyg, luftfartyg eller fast egendom

3 kap. 32 §

Det som enligt denna balk sägs om registrerat skepp, registrerat luftfartyg eller intecknade reservdelar till luftfartyg gäller, om inte annat följer av vad som är särskilt föreskrivet, även egendom som i utlandet är införd i register motsvarande fartygsregistrets skeppsdel eller luftfartygsregistret eller, beträffande reservdelar, egendom som är intecknad i utlandet.

Bestämmelserna i 4 kap. 7 § andra stycket och 30 § andra stycket är dock inte tillämpliga på egendom som avses i första stycket.

3 kap. 33 §

Med fartyg jämställs fartyg under byggnad. I fråga om skeppsbygge ska vad som sägs om fartygsregistrets skeppsdel i stället avse fartygsregistrets skeppsbyggnadsdel.

3 kap. 34 §

Det som sägs om registrerat skepp, registrerat luftfartyg eller intecknade reservdelar till luftfartyg gäller i tillämpliga delar även andel i och villkorlig rätt till sådan egendom, om inte annat föreskrivs.

3 kap. 35 §

Med fast egendom avses fastighet, visst område av fastighet, samfällad mark samt andel i och villkorlig rätt till sådan egendom.

Det som sägs om fast egendom gäller i tillämpliga delar även tomträtt.

3 kap. 36 §

Det som sägs om pantbrev i fastighet gäller i tillämpliga delar även vilandebevis.

4 kap. Utmätning*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***4 kap.**

1 §

Utmätning får *äga rum* när verkställighet som avser betalningsskyldighet är medgiven enligt 3 kap. Utmätning får också ske när Kronofogdemyndigheten enligt särskild bestämmelse i denna balk får utsöka fordran eller kostnad.

Utmätning får *ske* när verkställighet som avser betalningsskyldighet är medgiven enligt 2 kap. Utmätning får också ske när Kronofogdemyndigheten enligt särskild bestämmelse i denna balk får utsöka fordran eller kostnad.

4 kap.1 a §¹

Utmätning på grund av att *gäldenären* enligt lag på särskilda tider *skall* betala underhållsbidrag till make, förutvarande make, eget barn eller annans barn *skall* avse samtliga bidrag som är förfallna vid verkställighetstillfället. Sökanden kan dock begära att verkställigheten *skall* begränsas till vissa bidragsbelopp.

Utmätning får inte ske för preskriberade underhållsbidrag enligt äktenskapsbalken och föräldrabalken.

Utmätning på grund av att *svaranden* enligt lag på särskilda tider *ska* betala underhållsbidrag till make, förutvarande make, eget barn eller annans barn *ska* avse samtliga bidrag som är förfallna vid verkställighetstillfället. Sökanden kan dock begära att verkställigheten *ska* begränsas till vissa bidragsbelopp.

Utmätning får inte ske för preskriberade underhållsbidrag enligt äktenskapsbalken och föräldrabalken.

4 kap.3 §²

Utmätning *skall* ske endast om det belopp som kan beräknas flyta in, efter avdrag för kostnader som uppkommer efter utmätningen, ger ett överskott som gör åtgärden försvarlig.

Av utmättningsbar egendom bör i första hand *tagas* i anspråk sådan tillgång som kan användas till fordringens betalning med minsta kostnad, förlust eller annan olägenhet för *gäldenären*, om *ej* annat följer av 4–6 §§.

Utmätning *ska* ske endast om det belopp som kan beräknas flyta in, efter avdrag för kostnader som uppkommer efter utmätningen, ger ett överskott som gör åtgärden försvarlig.

Av utmättningsbar egendom bör i första hand *tas* i anspråk sådan tillgång som kan användas till fordringens betalning med minsta kostnad, förlust eller annan olägenhet för *svaranden*, om *inte* annat följer av 4–6 §§.

¹ SFS senaste lydelse 1995:298.² SFS senaste lydelse 1993:1650.

4 kap.

4 §

Sökande, vars fordran är förenad med särskild förmånsrätt, har rätt att i första hand få utmätning av egendom vari förmånsrätten gäller. Annan tillgång får ej utmätas för fordringen, om det är till skada för annan sökande, såvida ej utmätning sker på villkor att betalning i första hand skall utgå ur den egendom vari förmånsrätten gäller.

Om särskild förmånsrätt gäller i viss egendom ska den egendomen utmätas för den förmånsberättigade fordran om det kan ske.

4 kap.

5 §

Registrerat skepp, registrerat luftfartyg, intecknade reservdelar till luftfartyg *eller* fast egendom får endast om sökanden begär det utmätas för fordran som *ej* är förenad med särskild förmånsrätt i egendomen.

Registrerat skepp, registrerat luftfartyg, intecknade reservdelar till luftfartyg, fast egendom *eller bostadsrätt eller annan jämförbar andel som medför nyttjanderätt till bostad* får endast om sökanden begär det utmätas för fordran som *inte* är förenad med särskild förmånsrätt i egendomen.

4 kap.9 §³

Kronofogdemyndigheten *skall* i den utsträckning som behövs med hänsyn till ansökans innehåll, tillkommande uppgifter, *gäldenärens* förhållanden och omständigheterna i övrigt utreda *gäldenärens* anställnings- och inkomstförhållanden samt undersöka om *gäldenären* har utmätningsbar egendom.

Kronofogdemyndigheten *ska* i den utsträckning som behövs med hänsyn till ansökans innehåll, tillkommande uppgifter, *svarandens* förhållanden och omständigheterna i övrigt utreda *svarandens* anställnings- och inkomstförhållanden samt undersöka om *svaranden* har utmätningsbar egendom.

4 kap.9 a §⁴

Om *gäldenären* enligt utredningen saknar tillgångar till full betalning av utmätningsfordringen, *skall* Kronofogdemyndigheten snarast underrätta sökanden och *gäldenären* om detta. Sökanden

Om *svaranden* enligt utredningen saknar tillgångar till full betalning av utmätningsfordringen, *ska* Kronofogdemyndigheten snarast underrätta sökanden och *svaranden* om detta. Sökanden

³ SFS senaste lydelse 2007:277.

⁴ SFS senaste lydelse 2007:277.

skall också underrättas om vilka utredningsåtgärder som myndigheten avser att vidta senare under målets handläggning.

den *ska* också underrättas om vilka utredningsåtgärder som myndigheten avser att vidta senare under målets handläggning.

4 kap.

9 b §⁵

Om *gäldenären* under handläggningstiden försätts i konkurs, *skall* målets handläggning avbrytas. Gäller målet en fordran med panträtt i viss egendom, följer det av 3 kap. 7 § konkurslagen (1987:672) att det *skall* handläggas vidare i den del som avser utmätning i egendomen. Pågår löneutmätning gäller 7 kap. 19 §.

Egendom som har utmätts före konkursen får säljas och *influtna medel* redovisas i den utsträckning som följer av 3 kap. 8 § konkurslagen. Detsamma gäller för åtgärder mot arbetsgivare enligt 7 kap. 21 §.

Om *svaranden* under handläggningstiden försätts i konkurs, *ska* målets handläggning avbrytas. Gäller målet en fordran med panträtt i viss egendom, följer det av 3 kap. 7 § konkurslagen (1987:672) att det *ska* handläggas vidare i den del som avser utmätning i egendomen. Pågår löneutmätning gäller 7 kap. 19 §.

Egendom som har utmätts före konkursen får säljas och *pengar* redovisas i den utsträckning som följer av 3 kap. 8 § konkurslagen. Detsamma gäller för åtgärder mot arbetsgivare enligt 7 kap. 21 §.

4 kap.

10 §⁶

Utmätning *skall* ske så snart som möjligt efter det att de handlingar som behövs har kommit in till Kronofogdemyndigheten.

Om sökanden medger uppskov med utmätningen och uppskovet varar över två månader, förfaller ansökan. Detsamma gäller om sökanden medger uppskov fler än två gånger under ett år.

Utmätning *ska* ske så snart som möjligt efter det att de handlingar som behövs har kommit in till Kronofogdemyndigheten.

Om sökanden medger uppskov med utmätningen och uppskovet varar över två månader, förfaller ansökan. Detsamma gäller om sökanden medger uppskov fler än två gånger under ett år. *För mål som ska handläggas enligt lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. gäller i stället bestämmelserna om uppskov i den lagens 7–9 §§.*

4 kap.

11 §⁷

Har två eller flera sökt utmätning mot samma *gäldenär*, *skall*

Har två eller flera sökt utmätning mot samma *svarande*, *ska*

⁵ SFS senaste lydelse 2007:277.

⁶ SFS senaste lydelse 2007:277.

⁷ SFS senaste lydelse 1995:298.

utmätning för fordringarna ske samtidigt, om *ej* utmätning för någon av fordringarna därigenom fördröjs oskäligt.

Bestämmelserna i 7 kap. 17 § första stycket om jämkning av underhållsbidrag vid utmätning av lön tillämpas även vid annan utmätning.

utmätning för fordringarna ske samtidigt, om *inte* utmätning för någon av fordringarna därigenom fördröjs oskäligt.

Bestämmelserna i 7 kap. 17 § första stycket om jämkning av underhållsbidrag vid utmätning av lön tillämpas även vid annan utmätning.

Bestämmelserna i första och andra stycket ska inte tillämpas i mål som ska handläggas enligt lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. om Kronofogdemyndigheten har avbrutit indrivningen enligt 18 § första stycket andra meningen i den lagen.

4 kap.

12 §

Innan utmätning sker *skall* underrättelse om målet sändas till *gäldenären* med posten eller lämnas på annat lämpligt sätt. Underrättelsen *skall* ske så tidigt att *gäldenären* kan beräknas få tillräcklig tid att bevaka sin rätt.

Föreligger risk att *gäldenären* skaffar undan eller förstör egendom eller är saken *eljest* brådskande, behöver *gäldenären ej* underrättas. Underrättelse behövs *ej* heller, om *gäldenären* saknar *känt* hemvist och det *ej* har kunnat klarläggas var han uppehåller sig

Innan utmätning sker *ska* underrättelse om målet sändas till *svaranden* med posten eller lämnas på annat lämpligt sätt. Underrättelsen *ska* ske så tidigt att *svaranden* kan beräknas få tillräcklig tid att bevaka sin rätt.

Föreligger risk att *svaranden* skaffar undan eller förstör egendom eller är saken brådskande, behöver *svaranden inte* underrättas. Underrättelse behövs *inte* heller, om *svaranden* saknar *känd* hemvist och det *inte* har kunnat klarläggas var han *eller hon* uppehåller sig.

4 kap.

13 §

Utmätning får ske utan hinder av att *gäldenären ej* är närvarande, om det *ej* behövs att han får tillfälle att yttra sig vid förrättningen.

Utmätning får ske utan hinder av att *svaranden inte* är närvarande, om det *inte* behövs att han *eller hon* får tillfälle att yttra sig vid förrättningen.

4 kap.

14 §

Gäldenären är skyldig att lämna de uppgifter om sina tillgångar som behövs i målet.

Kronofogdemyndigheten kan ålägga gäldenären att inge förteckning över sina tillgångar. Vid behov kan myndigheten förordna lämplig person att biträda gäldenären vid upprättande av förteckningen.

Gäldenären kan också åläggas att på heder och samvete skriftligen bekräfta de uppgifter om sina tillgångar som han har lämnat vid förhör eller i förteckning.

Svaranden är skyldig att inom den tid som Kronofogdemyndigheten bestämmer lämna de uppgifter om sina tillgångar som behövs i målet.

Kronofogdemyndigheten kan förelägga svaranden att inge förteckning över sina tillgångar. Vid behov kan myndigheten förordna lämplig person att biträda svaranden vid upprättande av förteckningen.

Svaranden kan också föreläggas att på heder och samvete skriftligen bekräfta de uppgifter om sina tillgångar som han eller hon har lämnat vid förhör eller i förteckning.

4 kap.

15 §

Tredje man är skyldig att uppge huruvida gäldenären har fordran hos honom eller annat mellanhavande med honom, som kan vara av betydelse för bedömning i vad mån gäldenären har utmättningsbar egendom, samt att ange den närmare beskaffenheten av mellanhavandet.

Tredje man är skyldig att inom den tid som Kronofogdemyndigheten bestämmer lämna de upplysningar som Kronofogdemyndigheten bedömer kan vara av betydelse för utredning om svarandens tillgångar angående svarandens fordran hos eller annat ekonomiskt mellanhavande med honom eller henne.

4 kap.

15 a §

Det som anges i 14 och 15 §§ gäller också upplysningar om svarandens tillgångar samt fordringar och ekonomiska mellanhavanden i utlandet.

4 kap.

15 b §

Kronofogdemyndigheten får vidta de utrednings- och spaningsåtgärder som är befogade för att utreda svarandens tillgångar.

Som ett led i att utreda tillgångar får Kronofogdemyndigheten

1. göra kontroller i offentliga register, och

2. samverka och utbyta information med andra myndigheter i syfte att utmättningsbara tillgångar ska kunna utmätas innan dessa lämnas ut eller utbetalas.

4 kap.

15 c §

De myndigheter som regeringen bestämmer ska samverka och utbyta information med Kronofogdemyndigheten i syfte att identifiera och utmäta utmättningsbara tillgångar som myndigheten har i sin besittning innan dessa lämnas ut eller utbetalas.

4 kap.

16 §

Bestämmelser om förhör med *gäldenären* eller tredje man och om tvångsmedel i samband med att upplysningar begärs av *gäldenären* eller tredje man finns i 2 kap. 10–16 §§.

Bestämmelser om förhör med *svaranden* eller tredje man och om tvångsmedel i samband med att upplysningar begärs av *svaranden* eller tredje man finns i 3 kap. 11–17 §§.

4 kap.

17 §

Lös egendom får utmätas, om det framgår att egendomen tillhör *gäldenären* eller om han enligt 18 eller 19 § *skall* anses vara ägare.

Lös egendom får utmätas, om det framgår att egendomen tillhör *svaranden* eller om han *eller hon* enligt 18 eller 19 § *ska* anses vara ägare.

4 kap.

18 §

Gäldenären anses vara ägare till lös egendom som han har i sin besittning, om det *ej* framgår att egendomen tillhör annan.

Svaranden anses vara ägare till lös egendom som han *eller hon* har i sin besittning, om det *inte* framgår att egendomen tillhör annan.

I fråga om registrerat skepp eller registrerat luftfartyg gäller dock att egendomen anses tillhöra *gäldenären*, om denne är inskri-

I fråga om registrerat skepp eller registrerat luftfartyg gäller dock att egendomen anses tillhöra *svaranden*, om denne är inskriven

ven som ägare och det *ej* framgår att egendomen tillhör annan.

som ägare och det *inte* framgår att egendomen tillhör annan.

4 kap.

19 §

Om *gäldenären* är gift och varaktigt sammanbor med sin make och de har lös egendom i sin gemensamma besittning, anses *gäldenären* som ägare till egendomen, om det *ej* görs sannolikt att de är samägare till egendomen enligt lagen (1904:48 s. 1) om samäganderätt och det *ej* heller framgår att egendomen tillhör den andre eller någon annan. Detsamma gäller, när *gäldenären* varaktigt sammanbor med annan under äktenskapsliknande förhållanden.

Om *gäldenären* och annan än som avses i första stycket har lös egendom i sin gemensamma besittning, får egendomen eller andel däri utmätas endast om det framgår att egendomen eller andelen tillhör *gäldenären*.

Första och andra styckena gäller *ej* i fråga om registrerat skepp eller registrerat luftfartyg.

Om *svaranden* är gift och varaktigt sammanbor med sin make och de har lös egendom i sin gemensamma besittning, anses *svaranden* som ägare till egendomen, om det *inte* görs sannolikt att de är samägare till egendomen enligt lagen (1904:48 s. 1) om samäganderätt och det *inte* heller framgår att egendomen tillhör den andre eller någon annan. Detsamma gäller, när *svaranden* varaktigt sammanbor med annan under äktenskapsliknande förhållanden.

Om *svaranden* och annan än som avses i första stycket har lös egendom i sin gemensamma besittning, får egendomen eller andel däri utmätas endast om det framgår att egendomen eller andelen tillhör *svaranden*.

Första och andra styckena gäller *inte* i fråga om registrerat skepp eller registrerat luftfartyg.

4 kap.

20 §

Utmäts lös egendom enligt 17, 18 eller 19 § trots att tredje man har påstått bättre rätt till egendomen, *skall* Kronofogdemyndigheten, om skäl föreligger, förelägga tredje mannen att inom en månad från det att föreläggandet delgavs honom väcka talan i saken mot sökanden och *gäldenären*. Detsamma gäller, om tredje man påstår bättre rätt först sedan utmätning har skett.

Efterkommer tredje man *ej* föreläggandet, har han förlorat sin rätt mot sökanden, om *ej* denne inom den angivna tiden har väckt talan i saken mot tredje mannen.

Utmäts lös egendom enligt 17, 18 eller 19 § trots att tredje man har påstått bättre rätt till egendomen, *ska* Kronofogdemyndigheten, om skäl föreligger, förelägga tredje mannen att inom en månad från det att föreläggandet delgavs honom *eller henne* väcka talan i saken mot sökanden och *svaranden*. Detsamma gäller, om tredje man påstår bättre rätt först sedan utmätning har skett.

Följer tredje man *inte* föreläggandet, har han *eller hon* förlorat sin rätt mot sökanden, om *inte* denne inom den angivna tiden

har väckt talan i saken mot tredje mannen. Bilaga 2

4 kap.

21 §

Sedan utmätt lös egendom har sålts eller utmätt fordran har drivits in, gäller 20 § beträffande rätten till *influtna medel*, om *ej* tredje mannen efter föreläggande har förlorat sin rätt mot sökanden.

Sedan utmätt lös egendom har sålts eller utmätt fordran har drivits in, gäller 20 § beträffande rätten till *pengarna*, om *inte* tredje mannen efter föreläggande har förlorat sin rätt mot sökanden.

4 kap.

22 §

Kan viss lös egendom *ej* utmätas enligt 17–19 §§ men föreligger sannolika skäl att egendomen tillhör *gäldenären*, får egendomen utmätas med förbehåll för tredje mans rätt.

Kronofogdemyndigheten *skall*, om det *ej* av särskilda skäl är obehövt, förelägga sökanden att inom en månad från det att föreläggandet delgavs honom väcka talan i saken mot tredje mannen. *Efterkommer* sökanden *ej* föreläggandet, *skall* utmätningen hävas, om *ej* tredje mannen inom den angivna tiden har väckt talan i saken mot sökanden.

Första och andra styckena gäller *ej* i fråga om registrerat skepp eller registrerat luftfartyg.

Kan viss lös egendom *inte* utmätas enligt 17–19 §§ men föreligger sannolika skäl att egendomen tillhör *svaranden*, får egendomen utmätas med förbehåll för tredje mans rätt.

Kronofogdemyndigheten *ska*, om det *inte* av särskilda skäl är obehövt, förelägga sökanden att inom en månad från det att föreläggandet delgavs honom *eller henne* väcka talan i saken mot tredje mannen. *Följer* sökanden *inte* föreläggandet, *ska* utmätningen hävas, om *inte* tredje mannen inom den angivna tiden har väckt talan i saken mot sökanden.

Första och andra styckena gäller *inte* i fråga om registrerat skepp eller registrerat luftfartyg.

4 kap.

23 §

Har fordran eller annan rättighet blivit utmätt och råder ovisshet om fordringens eller rättighetens bestånd, *skall* Kronofogdemyndigheten, om skäl föreligger, förelägga sökanden att inom en månad från det att föreläggandet delgavs honom väcka talan i saken mot tredje mannen. *Efterkommer* sökanden *ej* föreläggandet, *skall* utmätningen hävas, om *ej* tredje mannen inom den angivna tiden

Har fordran eller annan rättighet blivit utmätt och råder ovisshet om fordringens eller rättighetens bestånd, *ska* Kronofogdemyndigheten, om skäl föreligger, förelägga sökanden att inom en månad från det att föreläggandet delgavs honom *eller henne* väcka talan i saken mot tredje mannen. *Följer* sökanden *inte* föreläggandet, *ska* utmätningen hävas, om *inte* tredje mannen inom den angivna tiden

har väckt talan i saken mot sökanden.

Första stycket gäller även när ovissheten i fall som avses i 2 § andra stycket rör i vad mån utmätt pantbrev eller annan in-tecknings-handling utgör säkerhet för fordran.

har väckt talan i saken mot sökanden.

Första stycket gäller även när ovissheten i fall som avses i 2 § andra stycket rör i vad mån utmätt pantbrev eller annan in-tecknings-handling utgör säkerhet för fordran.

4 kap.

24 §

Fast egendom får utmätas, om det framgår att egendomen tillhör *gäldenären*. Har *gäldenären* lagfart på egendomen, får utmätning ske, om det *ej* framgår att egendomen tillhör annan.

Fast egendom får utmätas, om det framgår att egendomen tillhör *svaranden*. Har *svaranden* lagfart på egendomen, får utmätning ske, om det *inte* framgår att egendomen tillhör annan.

4 kap.

25 §

När överlåtelse av fast egendom beror av villkor som ännu *ej* är uppfyllt, hindrar *ej* överlåtelsen att egendomen utmäts för fordran hos överlåtaren. Utmätningen omfattar i sådant fall även överlåtarens rätt mot den som har förvärvat egendomen. Uppfylls villkoret, gäller utmätningen därefter endast överlåtarens rätt mot förvärvaren.

Utmätning av fast egendom får även *äga rum* för fordran hos den som har förvärvat egendomen, fastän hans förvärv beror av villkor. Återgår hans förvärv, omfattar utmätningen därefter endast den rätt som han i sådant fall har mot den som överlät egendomen.

När överlåtelse av fast egendom beror av villkor som ännu *inte* är uppfyllt, hindrar *inte* överlåtelsen att egendomen utmäts för fordran hos överlåtaren. Utmätningen omfattar i sådant fall även överlåtarens rätt mot den som har förvärvat egendomen. Uppfylls villkoret, gäller utmätningen därefter endast överlåtarens rätt mot förvärvaren.

Utmätning av fast egendom får även *ske* för fordran hos den som har förvärvat egendomen, fastän hans *eller hennes* förvärv beror av villkor. Återgår hans *eller hennes* förvärv, omfattar utmätningen därefter endast den rätt som han *eller hon* i sådant fall har mot den som överlät egendomen.

4 kap.

27 §⁸

Har domstol eller Kronofogdemyndigheten fastställt att förfallen fordran *skall* utgå med särskild förmånsrätt i registrerat skepp, registrerat luftfartyg, in-tecknade reservdelar till luftfartyg eller fast

Har domstol eller Kronofogdemyndigheten fastställt att förfallen fordran *ska* utgå med särskild förmånsrätt i registrerat skepp, registrerat luftfartyg, in-tecknade reservdelar till luftfartyg

egendom anses egendomen omedelbart utmätt.

Denna verkan förfaller, om inte försäljning begärs hos Kronofogdemyndigheten inom två månader från det att beslutet eller utslaget *vann* laga kraft. Utmättningsverkan förfaller dessutom om *borgenären* hos Kronofogdemyndigheten anmäler att han inte kommer att begära försäljning.

eller fast egendom anses egendomen omedelbart utmätt.

Denna verkan förfaller, om inte försäljning begärs hos Kronofogdemyndigheten inom två månader från det att beslutet eller utslaget *fick* laga kraft. Utmättningsverkan förfaller dessutom om *sökanden* hos Kronofogdemyndigheten anmäler att han *eller hon* inte kommer att begära försäljning.

4 kap.

28 §

Medel vilka gäldenären betalar till Kronofogdemyndigheten i anhängigt mål anses omedelbart utmätta i målet, om betalningen *ej* har skett med villkor som strider häremot.

Pengar som svaranden betalar till Kronofogdemyndigheten i anhängigt mål anses omedelbart utmätta i målet, om betalningen *inte* har skett med villkor som strider häremot.

4 kap.

29 §

När utmätning har beslutats, får *gäldenären ej* till skada för sökanden förfoga över egendomen genom överlåtelse eller på annat sätt, om *ej* Kronofogdemyndigheten efter hörande av sökanden medger det av särskilda skäl.

Första stycket utgör *ej* hinder mot pantsättning av pantbrev eller annan inteckningshandling som gäller i egendomen. Om förbud mot pantsättning av sådan handling när den har tagits i förvar av *kronofogdemyndigheten* finns bestämmelser i 6 kap. 5 § och 12 kap. 5 §.

Om nyttjandet av utmätt egendom m.m. finns bestämmelser i 6 kap. 4 § andra stycket och 12 kap. 6–10 §§.

När utmätning har beslutats, får *svaranden inte* till skada för sökanden förfoga över egendomen genom överlåtelse eller på annat sätt, om *inte* Kronofogdemyndigheten efter hörande av sökanden medger det av särskilda skäl.

Första stycket utgör *inte* hinder mot pantsättning av pantbrev eller annan inteckningshandling som gäller i egendomen. Om förbud mot pantsättning av sådan handling när den har tagits i förvar av *Kronofogdemyndigheten* finns bestämmelser i 6 kap. 5 § och 12 kap. 5 §.

Om nyttjandet av utmätt egendom m.m. finns bestämmelser i 6 kap. 4 § andra stycket och 12 kap. 6–10 §§.

4 kap.33 §⁹

Om det genom rättegång eller på annat sätt blir utrett att utmätt egendom tillhörde tredje man, *skall* utmätningen hävas, såvida inte tredje mannen efter föreläggande har förlorat sin rätt mot sökanden. Har egendomen sålts, gäller hävandet av utmätningen endast rätten till *influtna medel*.

Utmätningen *skall* också hävas, om försäljning av egendomen eller indrivning av utmätt fordran inte kan antas ge ett överskott som gör åtgärden försvarlig.

Om det genom rättegång eller på annat sätt blir utrett att utmätt egendom tillhörde tredje man, *ska* utmätningen hävas, såvida inte tredje mannen efter föreläggande har förlorat sin rätt mot sökanden. Har egendomen sålts, gäller hävandet av utmätningen endast rätten till *inbetalda pengar*.

Utmätningen *ska* också hävas, om försäljning av egendomen eller indrivning av utmätt fordran inte kan antas ge ett överskott som gör åtgärden försvarlig.

5 kap. Undantag från utmätning**5 kap.**

1 §

Från utmätning undantas

1. kläder och andra föremål som tjänar uteslutande till *gäldenärens* personliga bruk, till skäligt värde,

2. möbler, husgeråd och annan utrustning, *i den mån egendomen är nödvändig för ett hem och dess skötsel*,

3. arbetsredskap och annan utrustning som behövs för *gäldenärens* förvärvsverksamhet eller yrkesutbildning samt djur, foder och sådant som i övrigt behövs för hans försörjning, allt till skäligt värde,

4. föremål med sådant övervägande personligt värde för *gäldenären* att det måste anses uppenbart obilligt att *taga* egendomen i anspråk,

5. hyresrätt till lägenhet som *tjänar gäldenären till stadigvarande bostad* eller behövs för *hans* förvärvsverksamhet, även om hyresrätten får överlätas,

Från utmätning undantas

1. kläder och andra föremål som tjänar uteslutande till *svarandens* personliga bruk, till skäligt värde,

2. möbler, husgeråd och annan utrustning *som är vanligt förekommande i ett hem*,

3. arbetsredskap och annan utrustning som behövs för *svarandens* förvärvsverksamhet eller yrkesutbildning samt djur, foder och sådant som i övrigt behövs för hans *eller hennes* försörjning, allt till skäligt värde,

4. föremål med sådant övervägande personligt värde för *svaranden* att det måste anses uppenbart obilligt att *ta* egendomen i anspråk,

5. hyresrätt till lägenhet som behövs för *svarandens* förvärvsverksamhet, även om hyresrätten får överlätas,

6. bostadsrätt till lägenhet som tjänar gäldenären till stadigvarande bostad, såvida ej gäldenären vid förvärv av bostadsrätten har åsidosatt tillbörlig hänsyn mot sina borgenärer eller det med hänsyn till gäldenärens behov och bostadsrättens värde är oskäligt att bostadsrätten undantas från utmätning,

7. pengar, banktillgodohavande, annan fordran och förnödenheter, i den mån annat ej är föreskrivet och tillgången skäligen fordras för underhåll åt gäldenären till dess inkomst som täcker behovet är att vänta, dock ej utan synnerliga skäl för längre tid än en månad.

6.

7. pengar, banktillgodohavande, annan fordran eller liknande tillgång som enkelt kan realiserats eller omvandlas till pengar om inte annat är föreskrivet och tillgången varit avsedd och behövs för underhåll åt svaranden, dock inte utan särskilda skäl för längre tid än en månad.

5 kap.

2 §

När gäldenären har familj, bestäms vad som får undantagas enligt 1 § med skäligen hänsyn till vad familjen brukar eller behöver.

Om gäldenären eller någon som tillhör hans familj lider av lyte eller allvarlig sjukdom, skall det också beaktas.

Undantag enligt 1 § 7 bestäms med skäligen hänsyn även till gäldenärens skuldbörda.

När svaranden har familj, bestäms vad som får undantas enligt 1 § med skäligen hänsyn till vad familjen använder eller behöver.

Om svaranden eller någon som tillhör hans eller hennes familj lider av allvarlig funktionsnedsättning eller allvarlig sjukdom, ska det också beaktas.

Undantag enligt 1 § 7 bestäms med skäligen hänsyn även till svarandens skuldbörda.

5 kap.

4 §

Om egendom som avses i 1 § 1–3 har sådant värde att den ej kan undantagas enligt vad som sägs där, får utmätning ske med förbehåll att gäldenären efter egendomens försäljning skall av den behållna köpeskillingen få ut visst skäligt belopp för att kunna anskaffa vad han behöver i den sålda egendomens ställe.

Om egendom som avses i 1 § 1–3 har sådant värde att den inte kan undantas enligt vad som sägs där, får utmätning ske med förbehåll att svaranden efter egendomens försäljning ska av den behållna köpeskillingen få ut visst skäligt belopp för att kunna anskaffa vad han eller hon behöver i den sålda egendomens ställe.

5 kap.

5 §

Egendom, som till följd av sin beskaffenhet, enligt föreskrift vid gåva eller i testamente eller på annan grund som gäller mot envar *ej* får överlåtas, får *ej* heller utmätas, om *ej* annat följer av andra stycket eller av särskild föreskrift.

Egendom, som *gäldenären* har förvärvat på kredit under förbehåll om återtaganderätt för kreditgivaren, får utmätas utan hinder av att egendomen *ej* får överlåtas.

Egendom, som till följd av sin beskaffenhet, enligt föreskrift vid gåva eller i testamente eller på annan grund som gäller mot envar *inte* får överlåtas, får *inte* heller utmätas, om *inte* annat följer av andra stycket eller av särskild föreskrift.

Egendom, som *svaranden* har förvärvat på kredit under förbehåll om återtaganderätt för kreditgivaren, får utmätas utan hinder av att egendomen *inte* får överlåtas.

5 kap.6 §¹⁰

Medel, som för särskilt angivet ändamål har anvisats *gäldenären* av staten, kommun eller annan menighet eller av samfund, stiftelse eller inrättning med allmännyttigt syfte eller har samlats in bland allmänheten, får *ej* utmätas, om det strider mot det angivna ändamålet.

Sedan medlen har betalats ut, gäller förbudet mot utmätning så länge de hålls avskilda.

Första och andra styckena gäller också *medel* för begravning som tillfaller ett dödsbo på grund av en försäkring eller en utfästelse av en arbetsgivare, i den mån beloppet inte överstiger det för dödsåret gällande prisbasbeloppet enligt *lagen (1962:381) om allmän försäkring*.

Pengar, som för särskilt angivet ändamål har anvisats *svaranden* av staten, kommun eller annan menighet eller av samfund, stiftelse eller inrättning med allmännyttigt syfte eller har samlats in bland allmänheten, får *inte* utmätas, om det strider mot det angivna ändamålet.

När pengarna har betalats ut, gäller förbudet mot utmätning så länge de hålls avskilda.

Första och andra styckena gäller också *pengar* för begravning som tillfaller ett dödsbo på grund av en försäkring eller en utfästelse av en arbetsgivare, i den mån beloppet inte överstiger det för dödsåret gällande prisbasbeloppet enligt *socialförsäkringsbalken*.

5 kap.

7 §

Skadestånd, som tillkommer *gäldenären* med anledning av personskada, frihetsberövande, falskt åtal, ärekränkning eller *annat sådant*, får *ej* utmätas medan skadeståndet inestår hos den som *skall*

Skadestånd, som tillkommer *svaranden* med anledning av personskada, frihetsberövande, falskt åtal, ärekränkning eller *annan kränkning av den personliga integriteten*, får *inte* utmätas medan

utge det. Har skadeståndet bestämts att utgå som livränta, gäller vad som har sagts nu rätten till livräntan.

Sedan skadeståndet har betalats ut, får vad som hålls avskilt *ej* utmätas, om skadeståndet *skall* tillgodose försörjningsbehov som alltjämt kvarstår eller, i annat fall, om mindre än två år har förflutit från det att *medlen* betalades ut.

skadeståndet inestår hos den som *ska* utge det. Har skadeståndet bestämts att utgå som livränta, gäller vad som har sagts nu rätten till livräntan.

När skadeståndet har betalats ut, får vad som hålls avskilt *inte* utmätas, om skadeståndet *ska* tillgodose försörjningsbehov som alltjämt kvarstår eller, i annat fall, om mindre än två år har förflutit från det att *pengarna* betalades ut.

5 kap.

8 §

Rätt till pension eller till annan livränta än som avses i 7 § får *ej* utmätas i den mån rättigheten behövs för *gäldenärens* försörjning och fullgörande av underhållsskyldighet som åvilar honom. Detta gäller dock *ej*, om *gäldenären* vid förvärv av rättigheten har åsidosatt tillbörlig hänsyn mot sina borgenärer.

Rätt till pension eller till annan livränta än som avses i 7 § får *inte* utmätas i den mån rättigheten behövs för *svarandens* försörjning och fullgörande av underhållsskyldighet som åvilar honom *eller henne*. Detta gäller dock *inte*, om *svaranden* vid förvärv av rättigheten har åsidosatt tillbörlig hänsyn mot sina borgenärer.

5 kap.

12 §

Medel som *ej* får utmätas medan de inestår hos annan får *ej* heller sedan de har betalats ut utmätas förrän dagen efter utbetalningen.

Pengar som *inte* får utmätas medan de inestår hos annan får *inte* heller sedan de har betalats ut utmätas förrän dagen efter utbetalningen.

5 kap.

14 §

Gäldenären skall lämna de uppgifter som är tillgängliga för honom och som behövs för Kronofogdemyndighetens prövning av vad som bör *undantagas* från utmätning. Myndigheten *skall* *förfara* efter vad som är känt eller kan *utrönas* utan omgång.

Svaranden ska lämna de uppgifter som är tillgängliga för honom *eller henne* och som behövs för Kronofogdemyndighetens prövning av vad som bör *undantas* från utmätning. Myndigheten *ska* *beakta* *omständigheter* som är kända eller som enkelt kan utredas.

Kronofogdemyndigheten får undanta pengar från utmätning även om myndigheten *inte* har någon utredning om det faktiska behovet när det är uppenbart att

5 kap.

15 §

Anvisar *gäldenären* viss egendom till utmätning, hindrar bestämmelserna om förbud mot utmätning i 1–12 §§ *ej* att egendomen utmäts, om den kan överlåtas och utmätning *ej* uppenbart strider mot vad som är påkallat av hänsyn till *gäldenärens* eller hans familjs behov.

Anvisar *svaranden* viss egendom till utmätning, hindrar bestämmelserna om förbud mot utmätning i 1–12 §§ *inte* att egendomen utmäts, om den kan överlåtas och utmätning *inte* uppenbart strider mot vad som är påkallat av hänsyn till *svarandens* eller hans *eller hennes* familjs behov.

6 kap. Säkerställande av utmätning**6 kap.**

8 §

Handling, som *ej* är nämnd i 2 eller 5 § men som visar *gäldenärens* rätt till utmätt egendom eller vars omhändertagande är påkallat för att hindra förfogande över egendomen eller som behövs vid nyttjande av denna, får *tagas* i förvar. Detta gäller även om handlingen innehas av tredje man.

Handling, som *inte* är nämnd i 2 eller 5 § men som visar *svarandens* rätt till utmätt egendom eller vars omhändertagande är påkallat för att hindra förfogande över egendomen eller som behövs vid nyttjande av denna, får *tas* i förvar. Detta gäller även om handlingen innehas av tredje man.

7 kap. Utmätning av lön m.m.**7 kap.**1 §¹¹

Bestämmelserna i detta kapitel gäller i fråga om utmätning av

1. arbetstagares lön, vare sig den utgår som tidlön, ackordslön, provision eller annan gottgörelse,

2. annan ersättning för arbetsinsats av *gäldenären*, om dennes ställning är jämförlig med en arbetstagares,

3. periodiskt vederlag för utnyttjande av patent, rätt till litterärt eller konstnärligt verk eller annan sådan rättighet eller för överlåtelse av rörelse,

Bestämmelserna i detta kapitel gäller i fråga om utmätning av

1. arbetstagares lön, vare sig den utgår som tidlön, ackordslön, provision eller annan gottgörelse,

2. annan ersättning för arbetsinsats av *svaranden*, om dennes ställning är jämförlig med en arbetstagares,

3. periodiskt vederlag för utnyttjande av patent, rätt till litterärt eller konstnärligt verk eller annan sådan rättighet eller för överlåtelse av rörelse,

4. belopp som utgår som pension eller livränta,

5. föräldrapenningsförmåner, sjukpenning, rehabiliteringspenning och närståendepenning enligt socialförsäkringsbalken samt annan ersättning som lämnas på grund av sjukdom, smitta, olycksfall, utbildning, arbetslöshet, värnpliktstjänstgöring eller annan tjänstgöring som ersätts med samma eller liknande förmåner som värnpliktstjänstgöring, allt i den utsträckning ersättningen inte avser att kompensera för särskilt angivna kostnader eller ska återbetalas.

Bestämmelserna i detta kapitel är inte tillämpliga när *gäldenären* är dödsbo eller annan juridisk person.

4. belopp som utgår som pension eller livränta,

5. föräldrapenningsförmåner, sjukpenning, rehabiliteringspenning och närståendepenning enligt socialförsäkringsbalken samt annan ersättning som lämnas på grund av sjukdom, smitta, olycksfall, utbildning, arbetslöshet, värnpliktstjänstgöring eller annan tjänstgöring som ersätts med samma eller liknande förmåner som värnpliktstjänstgöring, allt i den utsträckning ersättningen inte avser att kompensera för särskilt angivna kostnader eller ska återbetalas.

Bestämmelserna i detta kapitel är inte tillämpliga när *svaranden* är dödsbo eller annan juridisk person.

7 kap.

5 §¹²

Den del av lönen som inte får tas i anspråk genom utmätning (förbehållsbeloppet) bestäms med ledning av belopp multiplicerade med ett tal som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i oktober närmast föregående år och prisläget i oktober 1993 (normalbelopp). Beloppen är 43 800 kronor för ensamstående, 72 360 kronor för sammanlevande makar och därmed jämställda, 23 240 kronor för varje barn till och med det kalenderår då barnet fyller sex år och 26 750 kronor för tid därefter.

Normalbeloppen skall anses innefatta alla vanliga levnads-kostnader utom bostadskostnad, som beräknas särskilt och läggs till normalbeloppen.

Kronofogdemyndigheten ska bestämma hur mycket av lönen som inte får tas i anspråk genom utmätning (förbehållsbeloppet). Förbehållsbeloppet består av ett normalbelopp som innefattar alla vanliga levnadskostnader, bostadskostnad och sådana särskilda kostnader som anges i 7 kap. 4 § ut-sökningsförordningen. Bostadskostnaden och de särskilda kostnaderna beräknas särskilt och läggs till normalbeloppet.

Normalbeloppet bestäms med ledning av belopp multiplicerade med ett tal som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i oktober månad närmast föregående år och prisläget i oktober 2016. Beloppen är 56 200 kronor för ensamstående, 92 800 kronor

¹² SFS senaste lydelse 1995:298.

för makar och sambor, 30 000 kronor för barn 0–6 år, 36 000 kronor för barn 7–10 år, 42 000 kronor för barn 11–14 år och 48 000 kronor för barn som är 15 år och äldre.

Normalbeloppen fastställs för varje år av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Normalbeloppen fastställs för varje år av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

7 kap.

5 a §

Om svaranden lever tillsammans med make eller sambo och maken eller sambon har inkomst, ska dennes förmåga att bidra till familjens gemensamma kostnader inklusive bostadskostnad beaktas vid beräkningen av svarandens förbehållsbelopp. Respektive make eller sambo ska svara för den del av de gemensamma kostnaderna som motsvarar dennes inkomst i förhållande till parets sammanlagda inkomster.

7 kap.

6 §¹³

Utmätning av lön för underhållsbidrag som avses i 4 kap. 1 a § första stycket får ske endast om bidragsbeloppet utestår obetalt eller om *gäldenären* vid två eller flera tillfällen under de senaste två åren före utmättningsbeslutet har underlåtit att betala i rätt tid och det finns anledning att anta att detta *skall* upprepas.

Utmätning får bara ske för bidragsbelopp som är förfallet när verkställighet *skall* ske eller som förfaller näst därefter.

Utmätning av lön för underhållsbidrag som avses i 4 kap. 1 a § första stycket får ske endast om bidragsbeloppet utestår obetalt eller om *svaranden* vid två eller flera tillfällen under de senaste två åren före utmättningsbeslutet har underlåtit att betala i rätt tid och det finns anledning att anta att detta *ska* upprepas.

Utmätning får bara ske för bidragsbelopp som är förfallet när verkställighet *ska* ske eller som förfaller näst därefter.

7 kap.7 §¹⁴

Innan ett beslut om utmätning meddelas, *skall gäldenären* ges tillfälle att yttra sig, om det inte avsevärt skulle fördröja handläggningen. Om det inte finns särskilda skäl för det, behöver *gäldenären* dock inte höras när han byter anställning och beslut *skall* meddelas om utmätning hos den nye arbetsgivaren.

Innan ett beslut om utmätning meddelas, *ska svaranden* ges tillfälle att yttra sig, om det inte avsevärt skulle fördröja handläggningen. Om det inte finns särskilda skäl för det, behöver *svaranden* dock inte höras när han *eller hon* byter anställning och beslut *ska* meddelas om utmätning hos den nye arbetsgivaren.

7 kap.10 §¹⁵

Ett beslut om utmätning *skall* ändras, om det finns anledning till det. Innan en ändring som är till nackdel för *gäldenären* beslutas, *skall* denne ges tillfälle att yttra sig, om det inte är uppenbart obehövt. Sådant tillfälle behöver inte heller ges, om beslutet inte kan uppskjutas.

Ett beslut om utmätning *ska* ändras, om det finns anledning till det. *Beslutet behöver dock inte ändras om ändringen skulle vara obetydlig.* Innan en ändring som är till nackdel för *svaranden* beslutas, *ska* denne ges tillfälle att yttra sig, om det inte är uppenbart obehövt. Sådant tillfälle behöver inte heller ges, om beslutet inte kan uppskjutas.

Ett beslut om utmätning för underhållsbidrag som avses i 4 kap. 1 a § första stycket *skall* hävas, om *gäldenären* betalar förfallna bidrag och uppkomna förrättningskostnader och det finns anledning att anta att *gäldenären* även i framtiden fullgör bidragskyldigheten.

Ett beslut om utmätning för underhållsbidrag som avses i 4 kap. 1 a § första stycket *ska* hävas, om *svaranden* betalar förfallna bidrag och uppkomna förrättningskostnader och det finns anledning att anta att *svaranden* även i framtiden fullgör bidragskyldigheten.

7 kap.11 §¹⁶

Kronofogdemyndigheten får på begäran av sökanden eller *gäldenären* bevilja anstånd under pågående utmätning av lön. På begäran av *gäldenären* får anstånd dock beviljas endast om sökanden medger det eller om det finns särskilda skäl.

Kronofogdemyndigheten får på begäran av sökanden eller *svaranden* bevilja anstånd under pågående utmätning av lön. På begäran av *svaranden* får anstånd dock beviljas endast om sökanden medger det eller om det finns särskilda skäl *på grund av*

¹⁴ SFS senaste lydelse 1995:298.

¹⁵ SFS senaste lydelse 1995:298.

¹⁶ SFS senaste lydelse 1995:298.

7 kap.17 §¹⁷

Bor *gäldenären* varaktigt tillsammans med sin make och överstiger underhållsbidrag till maken eller till makarnas barn vad som skäligen bör tillkomma den underhållsberättigade, får bidraget vid tillämpningen av 14 och 16 §§ jämkas med hänsyn till annan fordran för vilken utmätning sker samtidigt. Om det finns särskilda skäl, får sådan jämkning ske även av annat underhållsbidrag, om detta överstiger vad som skäligen behövs för den underhållsberättigades försörjning.

Har *gäldenären* rätt till avdrag enligt 7 kap. 4 § föräldrabalken, får belopp som på denna grund tillgodoräknas honom eller henne inte tas i anspråk genom utmätning för fordran, som tillkommer annan än den underhållsberättigade eller någon som har inträtt i dennes rätt, eller för fordran som avser underhållsstöd till samma barn.

Bor *svaranden* varaktigt tillsammans med sin make och överstiger underhållsbidrag till maken eller till makarnas barn vad som skäligen bör tillkomma den underhållsberättigade, får bidraget vid tillämpningen av 14 och 16 §§ jämkas med hänsyn till annan fordran för vilken utmätning sker samtidigt. Om det finns särskilda skäl, får sådan jämkning ske även av annat underhållsbidrag, om detta överstiger vad som skäligen behövs för den underhållsberättigades försörjning.

Har *svaranden* rätt till avdrag enligt 7 kap. 4 § föräldrabalken, får belopp som på denna grund tillgodoräknas honom eller henne inte tas i anspråk genom utmätning för fordran, som tillkommer annan än den underhållsberättigade eller någon som har inträtt i dennes rätt, eller för fordran som avser underhållsstöd till samma barn.

7 kap.19 §¹⁸

Även om *gäldenären* är i konkurs får utmätning enligt detta kapitel ske för fordran med företrädesrätt enligt 14 § första stycket 1. Utmätning får också ske för konkursboets räkning.

Försätts *gäldenären* i konkurs under pågående utmätning av lön för någon annan fordran än sådan som har företrädesrätt enligt 14 § första stycket 1, *skall* utmätningen fortsätta för konkursboets räkning,

Även om *svaranden* är i konkurs får utmätning enligt detta kapitel ske för fordran med företrädesrätt enligt 14 § första stycket 1. Utmätning får också ske för konkursboets räkning.

Försätts *svaranden* i konkurs under pågående utmätning av lön för någon annan fordran än sådan som har företrädesrätt enligt 14 § första stycket 1, *ska* utmätningen fortsätta för konkursboets räkning,

¹⁷ SFS senaste lydelse (2015:756).

¹⁸ SFS senaste lydelse 1996:1032.

om inte konkursförvaltaren begär att verkställigheten skall upphöra.

om inte konkursförvaltaren begär att verkställigheten skall upphöra.

7 kap.

22 §¹⁹

Arbetar *gäldenären* i annans förvärvsverksamhet utan lön eller mot uppenbart för låg ersättning och kan utmätning därför inte ske eller ske endast med för lågt belopp, får Kronofogdemyndigheten ålägga arbetsgivaren att, för tid efter det att beslut därom har meddelats och till dess annat beslutas, till myndigheten utge så mycket som hade kunnat tas ut genom utmätning, om skälig lön hade betalats för arbetet. Innan ett sådant beslut meddelas *skall gäldenären* och arbetsgivaren ges tillfälle att yttra sig.

En åtgärd som avses i första stycket räknas som utmätning av lön. Underlåter arbetsgivaren att utge belopp som har bestämts genom beslutet, gäller vad som sägs i 21 §.

Arbetar *svaranden* i annans förvärvsverksamhet utan lön eller mot uppenbart för låg ersättning och kan utmätning därför inte ske eller ske endast med för lågt belopp, får Kronofogdemyndigheten ålägga arbetsgivaren att, för tid efter det att beslut därom har meddelats och till dess annat beslutas, till myndigheten utge så mycket som hade kunnat tas ut genom utmätning, om skälig lön hade betalats för arbetet. Innan ett sådant beslut meddelas *ska svaranden* och arbetsgivaren ges tillfälle att yttra sig.

En åtgärd som avses i första stycket räknas som utmätning av lön. Underlåter arbetsgivaren att utge belopp som har bestämts genom beslutet, gäller vad som sägs i 21 §.

7 kap.

23 §²⁰

Har arbetsgivaren innehållit *medel* vid utmätning av lön i *allmänt mål för fordran som avses i 2 § lagen (1993:891)* om indrivning av statliga fordringar m.m., är *gäldenären* inte längre betalningsskyldig för den del av fordringen som motsvaras av det innehållna beloppet, även om det inte kan tas ut hos arbetsgivaren. Detsamma gäller när *medel* har innehållits för fordran som avser underhållsbidrag, om fordringen tillkommer Försäkringskassan enligt 19 kap. 29 § socialförsäkringsbalken.

Har arbetsgivaren innehållit *pengar* vid utmätning av lön i *mål som ska handläggas enligt lagen (1993:891)* om indrivning av statliga fordringar m.m. *för fordran som avses i den lagens 2 §*, är *svaranden* inte längre betalningsskyldig för den del av fordringen som motsvaras av det innehållna beloppet, även om det inte kan tas ut hos arbetsgivaren. Detsamma gäller när *pengar* har innehållits för fordran som avser underhållsbidrag, om fordringen tillkommer Försäkringskassan enligt 19 kap. 29 § socialförsäkringsbalken.

¹⁹ SFS senaste lydelse 1995:298.

²⁰ SFS senaste lydelse 2010:1229.

7 kap.24 §²¹

Sedan lön har betalats ut, kan *medlen* utmätas endast i enlighet med vad som sägs i 5 kap.

Sedan lön har betalats ut, kan *pengarna* utmätas endast i enlighet med vad som sägs i 5 kap.

8 kap. Allmänna bestämmelser om exekutiv försäljning m.m.**8 kap. Allmänna bestämmelser om försäljning m.m.****8 kap.**

1 §

Utmätt egendom säljs genom Kronofogdemyndighetens försorg.

Utmätt egendom säljs genom Kronofogdemyndighetens försorg.

I 9 kap. finns bestämmelser om indrivning av utmätt fordran och om åtgärder efter utmätning av pantbrev eller in-tecknat skuldebrev.

I 9 kap. finns bestämmelser om indrivning av utmätt fordran och om åtgärder efter utmätning av pantbrev eller in-tecknat skuldebrev.

Bestämmelser om försäljning av utmätt egendom gäller i tillämpliga delar även när egendom *skall säljas exekutivt* under konkurs.

Bestämmelser om försäljning av utmätt egendom gäller i tillämpliga delar även när *Kronofogdemyndigheten ska sälja* egendom under konkurs.

8 kap.

2 §

Om sökanden beträffande egendom för vilken enligt 10–12 kap. skyddsbelopp *skall* bestämmas visar att hans fordran är förenad med bättre särskild förmånsrätt än som följer av utmätningen, kan han begära att försäljningsvillkoren bestäms med hänsyn till förstnämnda förmånsrätt. *Härvid tillämpas vad som föreskrivs om borgenärs anslutningsrätt.*

Om sökanden beträffande egendom för vilken enligt 10–12 kap. skyddsbelopp *ska* bestämmas visar att hans *eller hennes* fordran är förenad med bättre särskild förmånsrätt än som följer av utmätningen, kan han *eller hon* begära att försäljningsvillkoren bestäms med hänsyn till förstnämnda förmånsrätt. *Vad som föreskrivs om borgenärs anslutningsrätt ska då tillämpas.*

8 kap.

3 §

Försäljning av utmätt egendom *skall* ske utan dröjsmål, om *ej* hinder möter. I 10–12 kap. föreskrivs särskilda tidsfrister beträffande *egendom som avses där.*

Försäljning av utmätt egendom *ska* ske utan dröjsmål, om *inte* hinder möter. I 10–12 kap. föreskrivs särskilda tidsfrister beträffande *registrerat skepp, registrerat luftfartyg m.m. och fast egendom. Vid försäljning av bostadsrätt eller annan jämförbar andel som*

Kronofogdemyndigheten får bevilja anstånd med försäljningen på begäran av *utmätningssökanden eller gäldenären*. På begäran av *gäldenären* får anstånd beviljas endast om *utmätningssökanden* medger det eller särskilda skäl föreligger.

medför nyttjanderätt till bostad gäller vad som föreskrivs om tidsfrister och anstånd i 12 kap. 11 §.

Kronofogdemyndigheten får bevilja anstånd med försäljningen på begäran av *sökanden, svaranden eller tredje man som berörs av försäljningen*. På begäran av *svaranden eller tredje man* får anstånd beviljas endast om *sökanden* medger det eller särskilda skäl föreligger. *När en begäran om anstånd prövas ska Kronofogdemyndigheten särskilt beakta om försäljningen avser svarandens eller tredje mans hem.*

Om det behövs för att Kronofogdemyndigheten ska kunna verka för att parterna träffar en frivillig överenskommelse får Kronofogdemyndigheten även utan begäran besluta om anstånd med försäljningen.

8 kap.

4 §²²

När utmätning har skett med stöd av 3 kap. 6 §, får egendomen *ej* säljas utan *gäldenärens* samtycke förrän *exekutionstiteln* har *vunnit* laga kraft. Detsamma gäller, när utmätning har skett på grund av utslag eller beslut i mål om betalningsföreläggande eller handräckning och *gäldenären* har sökt återvinning eller överklagat.

Lös egendom som har betydande värde eller fast egendom får *ej* heller i annat fall säljas utan *gäldenärens* samtycke, om *ej* *exekutionstiteln* har *vunnit* laga kraft eller får verkställas såsom lagakraftäggande dom.

Lös egendom som hastigt faller i värde eller kräver alltför kostsam vård *skall* utan hinder av första

När utmätning har skett med stöd av 2 kap. 4 §, får egendomen *inte* säljas utan *svarandens* samtycke förrän *utsökningstiteln* har *fått* laga kraft. Detsamma gäller, när utmätning har skett på grund av utslag eller beslut i mål om betalningsföreläggande eller handräckning och *svaranden* har sökt återvinning eller överklagat.

Lös egendom som har betydande värde, *bostadsrätt eller annan jämförbar andel som medför nyttjanderätt till bostad* eller fast egendom får *inte* heller i annat fall säljas utan *svarandens* samtycke, om *inte* *utsökningstiteln* har *fått* laga kraft eller får verkställas såsom lagakraftäggande dom.

Lös egendom som hastigt faller i värde eller kräver alltför kostsam vård *ska* utan hinder av första eller

²² SFS senaste lydelse 1990:748.

eller andra stycket säljas så snart som möjligt.

andra stycket säljas så snart som möjligt.

Första och andra stycket gäller inte i mål som ska handläggas enligt lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. I sådant mål ska försäljning av utmätt egendom ske utan dröjsmål, om inte hinder möter eller anstånd lämnas av Kronofogdemyndigheten.

8 kap.

8 §

Har utmätning skett av andel i viss egendom som tillhör två eller flera och är lagen (1904:48 s. 1) om samäganderätt tillämplig, kan Kronofogdemyndigheten på yrkande av sökanden, *gäldenären* eller annan delägare *förordna* att hela egendomen *skall* säljas. När någon av nämnda sakägare har framställt sådant yrkande, *skall* de övriga beredas tillfälle att yttra sig över yrkandet. I fråga om hinder mot försäljningen gäller 6 och 7 §§ lagen om samäganderätt.

Första stycket gäller *ej* andel i fordran, om andelen utan olägenhet kan drivas in för sig. Är så *ej* fallet, gäller första stycket i fråga om såväl indrivning som försäljning av hela fordringen.

Har utmätning skett av andel i viss egendom som tillhör två eller flera och är lagen (1904:48 s. 1) om samäganderätt tillämplig, kan Kronofogdemyndigheten på yrkande av sökanden, *svaranden* eller annan delägare *besluta* att hela egendomen *ska* säljas. När någon av nämnda sakägare har framställt sådant yrkande, *ska* de övriga beredas tillfälle att yttra sig över yrkandet. I fråga om hinder mot försäljningen gäller 6 och 7 §§ lagen om samäganderätt.

Första stycket gäller *inte* andel i fordran, om andelen utan olägenhet kan drivas in för sig. Är så *inte* fallet, gäller första stycket i fråga om såväl indrivning som försäljning av hela fordringen.

8 kap.

9 §

Bifalls yrkande om försäljning som avses i 8 §, anses hela egendomen utmätt. Försäljning får *ej äga rum* innan beslutet har *vunnit* laga kraft, såvida *ej* egendomen är sådan som avses i 4 § tredje stycket.

Framställs *ej* yrkande som avses i 8 § eller *vinner* sådant yrkande *ej* bifall, *skall* den utmäta andelen bjudas ut till försäljning i den ordning som gäller för *exekutiv* försäljning av utmätt rättighet

Bifalls yrkande om försäljning som avses i 8 §, anses hela egendomen utmätt. Försäljning får *inte ske* innan beslutet har *fått* laga kraft, såvida *inte* egendomen är sådan som avses i 4 § tredje stycket.

Framställs *inte* yrkande som avses i 8 § eller *får* sådant yrkande *inte* bifall, *ska* den utmäta andelen bjudas ut till försäljning i den ordning som gäller för *tvångsvis* försäljning av utmätt rättighet

eller, i fråga om andel i fordran, drivas in när det kan ske. Detsamma gäller, om yrkande som avses i 8 § har bifallits men försäljning av hela egendomen eller indrivning av hela fordringen *ej* kommer till stånd.

eller, i fråga om andel i fordran, drivas in när det kan ske. Detsamma gäller, om yrkande som avses i 8 § har bifallits men försäljning av hela egendomen eller indrivning av hela fordringen *inte* kommer till stånd.

8 kap.

10 §

När utmätning har skett av annat fartyg än registrerat skepp eller gods i fartyg eller av luftfartyg som *ej* är registrerat eller gods i luftfartyg, har borgenär, vars fordran är förenad med sjöpanträtt eller luftpanträtt i egendomen, rätt att få betalning ur egendomen, om han anmäler sin fordran hos Kronofogdemyndigheten innan egendomen säljs eller, om försäljning sker under hand, senast när fördelning *skall äga rum*.

Borgenär, som har gjort anmälan som avses i första stycket, kan, om hans rätt till betalning är ostridig eller styrks, begära att egendomen säljs för hans fordran. Har sådan begäran framställts, får förfarandet *ej* läggas ned därför att frågan om försäljning för *utmätningssökandens* fordran förfaller.

När utmätning har skett av annat fartyg än registrerat skepp eller gods i fartyg eller av luftfartyg som *inte* är registrerat eller gods i luftfartyg, har borgenär, vars fordran är förenad med sjöpanträtt eller luftpanträtt i egendomen, rätt att få betalning ur egendomen, om han *eller hon* anmäler sin fordran hos Kronofogdemyndigheten innan egendomen säljs eller, om försäljning sker under hand, senast när fördelning *ska ske*.

Borgenär, som har gjort anmälan som avses i första stycket, kan, om hans *eller hennes* rätt till betalning är ostridig eller styrks, begära att egendomen säljs för hans *eller hennes* fordran. Har sådan begäran framställts, får förfarandet *inte* läggas ned därför att frågan om försäljning för *sökandens* fordran förfaller.

8 kap.

11 §

Borgenär, vars fordran är förenad med handpanträtt eller retentionsrätt i utmätt egendom, är skyldig att *taga* betalning i förtid i den ordning som anges i 13 kap. Han *är dock ej pliktig att avstå* från sin pant- eller retentionsrätt utan att hans fordran blir betald, om *ej* försäljning eller, i fråga om utmätt fordran, indrivning sker för fordran med lika eller bättre rätt.

Borgenär, vars fordran är förenad med handpanträtt eller retentionsrätt i utmätt egendom, är skyldig att *ta emot* betalning i förtid i den ordning som anges i 13 kap. Han *eller hon måste dock inte* avstå från sin pant- eller retentionsrätt utan att hans *eller hennes* fordran blir betald, om *inte* försäljning eller, i fråga om utmätt fordran, indrivning sker för fordran med lika eller bättre rätt.

8 kap.

12 §

Borgenär, vars fordran är förenad med förmånsrätt i utmätt egendom på grund av registrering av båtbyggnadsförskott, har rätt att få betalning ur egendomen, om han anmäler sin fordran enligt vad som sägs i 10 § första stycket.

Borgenär, vars fordran är förenad med förmånsrätt i utmätt egendom på grund av registrering av båtbyggnadsförskott, har rätt att få betalning ur egendomen, om han *eller hon* anmäler sin fordran enligt vad som sägs i 10 § första stycket.

8 kap.13 §²³

En borgenär, vars fordran är förenad med företagshypotek i utmätt egendom, har rätt att få betalning ur egendomen, om borgenären anmäler sin fordran hos Kronofogdemyndigheten innan egendomen säljs. Om försäljning sker under hand eller utmätt fordran drivs in eller försäljning i annat fall inte behövs, görs anmälan senast när fördelning ska *äga rum*.

Sökanden har dock företräde i den mån betalning till en borgenär som avses i första stycket är obehövlig för att trygga borgenären och dem som har sämre förmånsrätt i egendomen på grund av företagshypotek. Vid prövningen ska hänsyn tas även till säkerhet som borgenären på annan grund har i egendom som tillhör *gäldenären*.

En borgenär, vars fordran är förenad med företagshypotek i utmätt egendom, har rätt att få betalning ur egendomen, om borgenären anmäler sin fordran hos Kronofogdemyndigheten innan egendomen säljs. Om försäljning sker under hand eller utmätt fordran drivs in eller försäljning i annat fall inte behövs, görs anmälan senast när fördelning ska *ske*.

Sökanden har dock företräde i den mån betalning till en borgenär som avses i första stycket är obehövlig för att trygga borgenären och dem som har sämre förmånsrätt i egendomen på grund av företagshypotek. Vid prövningen ska hänsyn tas även till säkerhet som borgenären på annan grund har i egendom som tillhör *svaranden*.

8 kap.15 §²⁴

Säljs egendom *exekutivt* under konkurs, *skall* betalning utgå för de konkursboets kostnader som enligt 14 kap. 18 § konkurslagen (1987:672) får tas ut ur egendomen, om kostnaderna anmäls enligt vad som sägs i 10 § första stycket.

När Kronofogdemyndigheten säljer egendom under konkurs, *ska* betalning utgå för de konkursboets kostnader som enligt 14 kap. 18 § konkurslagen (1987:672) får tas ut ur egendomen, om kostnaderna anmäls enligt vad som sägs i 10 § första stycket.

²³ SFS senaste lydelse 2008:991.

²⁴ SFS senaste lydelse 2003:531.

När egendom *säljs exekutivt* under konkurs eller utmätt fordran drivs in under konkurs, har även borgenär, vars fordran är förenad med förmånsrätt enligt 10 § förmånsrättslagen (1970:979), rätt att få betalning ur egendomen, om han anmäler sin fordran hos Kronofogdemyndigheten innan egendomen säljs eller, om försäljning sker under hand eller utmätt fordran drivs in eller försäljning i annat fall inte behövs, senast när fördelning *skall äga rum*.

När *Kronofogdemyndigheten säljer* egendom under konkurs eller utmätt fordran drivs in under konkurs, har även borgenär, vars fordran är förenad med förmånsrätt enligt 10 § förmånsrättslagen (1970:979), rätt att få betalning ur egendomen, om han *eller hon* anmäler sin fordran hos Kronofogdemyndigheten innan egendomen säljs eller, om försäljning sker under hand eller utmätt fordran drivs in eller försäljning i annat fall inte behövs, senast när fördelning *ska ske*.

8 kap.

17 §

Verkställigheten *skall* avbrytas, om *influtna medel* förslår att täcka sökandens fordran och fordringar med lika eller bättre rätt till betalning ur *medlen* samt kostnad som *skall tagas* ut i målet.

Undantag från första stycket följer av 10 § andra stycket samt av 10 kap. 5 §, 11 kap. 1 och 2 §§ och 12 kap. 13 §.

Verkställigheten *ska* avbrytas, om *inbetalda pengar räcker till* att täcka sökandens fordran och fordringar med lika eller bättre rätt till betalning ur *pengarna* samt kostnad som *ska tas* ut i målet.

Undantag från första stycket följer av 10 § andra stycket samt av 10 kap. 5 §, 11 kap. 1 och 2 §§ och 12 kap. 13 §.

8 kap.

18 §

När utmätt egendom har sålts, har köparen rätt att vid behov få handräckning av Kronofogdemyndigheten för att komma i besittning av vad han har förvärvat. Därvid gäller i tillämpliga delar vad som sägs i 16 kap. 2–9, 11 och 12 §§.

När utmätt egendom har sålts, har köparen rätt att vid behov få handräckning av Kronofogdemyndigheten för att komma i besittning av vad han *eller hon* har förvärvat. Därvid gäller i tillämpliga delar vad som sägs i 15 kap. 1–8 och 16 kap. 1 och 2 §§.

9 kap. Försäljning av lös egendom i allmänhet och indrivning av utmätt fordran m.m.

9 kap.

2 §²⁵

För förhandling om försäljningen får Kronofogdemyndigheten

²⁵ SFS senaste lydelse 2014:151.

En auktion ska kungöras i god tid och på lämpligt sätt. Om det kan förutses att ett sammanträde behöver hållas för fördelning av köpeskillingen, ska kungörelsen innehålla uppgift om sammanträdet.

Sökanden, *gäldenären* och annan känd sakägare vars rätt berörs av försäljningen ska i god tid underrättas särskilt, om inte en underrättelse är uppenbart obehövlig.

besluta att bevakningssammanträde ska hållas antingen samma dag som auktionen eller lämplig dag före denna.

En auktion ska kungöras i god tid och på lämpligt sätt. Om det ska hållas ett bevakningssammanträde eller om det kan förutses att ett sammanträde behöver hållas för fördelning av köpeskillingen, ska kungörelsen innehålla uppgift om det.

Sökanden, *svaranden* och annan känd sakägare vars rätt berörs av försäljningen ska i god tid underrättas särskilt, om inte en underrättelse är uppenbart obehövlig.

9 kap.

6 §²⁶

Om det inte lämnas något bud som godtas och fullföljs genom att köpeskillingen eller handpenning betalas genast, ska ett nytt försäljningsförsök göras, om inte sökanden avstår från det. Detsamma gäller, om ett bud har blivit ogiltigt enligt 5 § tredje stycket.

Om två auktioner har hållits utan att egendomen har blivit såld och det saknas anledning att anta att egendomen kan säljas inom rimlig tid, ska ett nytt försäljningsförsök inte göras.

Om en ny auktion ska hållas, gäller 2–5 §§. Anmälan av en fordran som har skett för en auktion gäller även för ett senare försäljningsförsök.

Om ett nytt försäljningsförsök inte ska göras, ska utmätningen hävas. Detta gäller dock inte *medel* som har *influtit* eller *inflyter* med anledning av redan vidtagna åtgärder.

Om det inte lämnas något bud som godtas och fullföljs genom att köpeskillingen eller handpenning betalas genast, ska ett nytt försäljningsförsök göras, om inte sökanden avstår från det. Detsamma gäller, om ett bud har blivit ogiltigt enligt 5 § tredje stycket.

Om två auktioner har hållits utan att egendomen har blivit såld och det saknas anledning att anta att egendomen kan säljas inom rimlig tid, ska ett nytt försäljningsförsök inte göras.

Om en ny auktion ska hållas, gäller 2–5 §§. Anmälan av en fordran som har skett för en auktion gäller även för ett senare försäljningsförsök.

Om ett nytt försäljningsförsök inte ska göras, ska utmätningen hävas. Detta gäller dock inte *pengar* som har *kommit in* eller *kommer in i målet* med anledning av redan vidtagna åtgärder.

9 kap.

8 §

Utmätt egendom bör säljas under hand, om det är sannolikt att högre köpeskillning kan uppnås därigenom och sådan försäljning även i övrigt är ändamålsenlig. Sökanden, *gäldenären* och annan känd sakägare vars rätt beror av försäljningen *skall beredas* tillfälle att yttra sig i frågan, om anledning *föreligger därtill*.

Försäljning får dock *ej* ske under hand, om egendomen häftar för sjö- eller luftpanträtt eller ovisshet råder härom samt det *ej* är känt vem som gör anspråk på sådan panträtt eller var han uppehåller sig.

Utmätt egendom bör säljas under hand, om det är sannolikt att högre köpeskillning kan uppnås därigenom och sådan försäljning även i övrigt är ändamålsenlig. Sökanden, *svaranden* och annan känd sakägare vars rätt beror av försäljningen *ska ges* tillfälle att yttra sig i frågan, om *det finns* anledning.

Försäljning får dock *inte* ske under hand, om egendomen häftar för sjö- eller luftpanträtt eller ovisshet råder härom samt det *inte* är känt vem som gör anspråk på sådan panträtt eller var han *eller hon* uppehåller sig.

9 kap.10 §²⁷

Har utmätning skett av egendom som *gäldenären* har förvärvat på kredit under förbehåll om återtaganderätt för kreditgivaren, får egendomen säljas endast om köpeskillningen förslår till betalning av kreditgivarens fordran eller försäljningen med kreditgivarens samtycke i målet sker med förbehåll för hans eller hennes rätt enligt avtalet.

Kreditgivarens fordran bestäms enligt 36 § konsumentkreditlagen (2010:1846) eller enligt 5 § lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl. Är inte någon av dessa lagar tillämplig på avtalet, bestäms fordringen likväl enligt sistnämnda paragraf, varvid jämkning får ske efter vad som är skäligt.

Sker försäljningen med förbehåll för kreditgivarens rätt, svarar därefter den som förvärvar egendomen i stället för *gäldenären*

Har utmätning skett av egendom som *svaranden* har förvärvat på kredit under förbehåll om återtaganderätt för kreditgivaren, får egendomen säljas endast om köpeskillningen förslår till betalning av kreditgivarens fordran eller försäljningen med kreditgivarens samtycke i målet sker med förbehåll för hans eller hennes rätt enligt avtalet.

Kreditgivarens fordran bestäms enligt 36 § konsumentkreditlagen (2010:1846) eller enligt 5 § lagen (1978:599) om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl. Är inte någon av dessa lagar tillämplig på avtalet, bestäms fordringen likväl enligt sistnämnda paragraf, varvid jämkning får ske efter vad som är skäligt.

Sker försäljningen med förbehåll för kreditgivarens rätt, svarar därefter den som förvärvar egendomen i stället för *svaranden*

²⁷ SFS senaste lydelse 2010:1848.

för dennes skyldigheter enligt avtalet.

för dennes skyldigheter enligt avtalet.

9 kap.

11 §

Om utmätt fordran är förfallen till betalning, *skall* Kronofogdemyndigheten utan dröjsmål *anmoda* sekundogäldenären att betala sin skuld till myndigheten.

Betalar sekundogäldenären *ej* frivilligt, *skall* Kronofogdemyndigheten utsöka fordringen, om *exekutionstitel* finns.

Vad som föreskrivs i 4 kap. 23 § första stycket får tillämpas även när sekundogäldenären underlåter att betala utmätt fordran utan att ovisshet råder om fordringens bestånd.

Om utmätt fordran är förfallen till betalning, *ska* Kronofogdemyndigheten utan dröjsmål *uppmåna* sekundogäldenären att betala sin skuld till myndigheten.

Betalar *inte* sekundogäldenären frivilligt, *ska* Kronofogdemyndigheten utsöka fordringen, om *utsökningstitel* finns.

Vad som föreskrivs i 4 kap. 23 § första stycket får tillämpas även när sekundogäldenären underlåter att betala utmätt fordran utan att ovisshet råder om fordringens bestånd.

9 kap.

15 §

Har sökanden *ej* inom tid som anges i 14 § första stycket yrkat att den intecknade egendomen *skall tagas* i anspråk, *skall* pantbrevet pantförskrivas till honom.

Pantförskrivning sker genom att Kronofogdemyndigheten till sökanden utfärdar bevis att pantbrevet utgör pant för *hans* fordran och överlämnar pantbrevet eller, om annan än den intecknade egendomens ägare innehar detta, underrättar innehavaren om pantförskrivningen. I underrättelsen *skall* anges att innehavaren *ej* får lämna ut handlingen till skada för sökanden. Andel i pantbrev som tillkommer delägare i intecknad egendom får *ej* pantförskrivas för sig.

Bestämmelsen i 14 § andra stycket gäller även beträffande pantförskrivning av pantbrevet.

Har sökanden *inte* inom tid som anges i 14 § första stycket yrkat att den intecknade egendomen *ska tas* i anspråk, *ska* pantbrevet pantförskrivas till honom *eller henne*.

Pantförskrivning sker genom att Kronofogdemyndigheten till sökanden utfärdar bevis att pantbrevet utgör pant för *sökandens* fordran och överlämnar pantbrevet eller, om annan än den intecknade egendomens ägare innehar detta, underrättar innehavaren om pantförskrivningen. I underrättelsen *ska* anges att innehavaren *inte* får lämna ut handlingen till skada för sökanden. Andel i pantbrev som tillkommer delägare i intecknad egendom får *inte* pantförskrivas för sig.

Bestämmelsen i 14 § andra stycket gäller även beträffande pantförskrivning av pantbrevet.

9 kap.

16 §

Bestämmelserna i 14 och 15 §§ gäller även när skuldebrev som är intecknat i luftfartyg eller reservdelar till luftfartyg har utmätts hos den intecknade egendomens ägare.

Pantförskrivning av inteckningshandlingen omfattar *ej* personligt betalningsansvar som enligt handlingen åvilar *utmätningsgäldenären*.

Bestämmelserna i 14 och 15 §§ gäller även när skuldebrev som är intecknat i luftfartyg eller reservdelar till luftfartyg har utmätts hos den intecknade egendomens ägare.

Pantförskrivning av inteckningshandlingen omfattar *inte* personligt betalningsansvar som enligt handlingen åvilar *svaranden*.

10 kap. Försäljning av registrerat skepp**10 kap.**

3 §

Utmätt skepp bör säljas inom fyra månader från utmätningen eller, i fall som avses i 4 kap. 27 § eller 8 kap. 1 § tredje stycket, från det att begäran om försäljning kom in till Kronofogdemyndigheten, om *ej* hinder *möter* eller anstånd beviljas enligt 8 kap. 3 §.

Utmätt skepp bör säljas inom fyra månader från utmätningen eller, i fall som avses i 4 kap. 27 § eller 8 kap. 1 § tredje stycket, från det att begäran om försäljning kom in till Kronofogdemyndigheten, om *inte* hinder *uppstår* eller anstånd beviljas enligt 8 kap. 3 §.

10 kap.

4 §

Borgenär eller annan vars rätt kan vara beroende av skeppets försäljning får utlösa sökanden. Han träder därigenom i sökandens ställe.

Den som vill utlösa sökanden *skall*, innan skeppet har sålts, till Kronofogdemyndigheten betala *exekutionsfordringen* och uppkomna förrättningskostnader.

Borgenär eller annan vars rätt kan vara beroende av skeppets försäljning får utlösa sökanden. Han *eller hon* träder därigenom i sökandens ställe.

Den som vill utlösa sökanden *ska*, innan skeppet har sålts, till Kronofogdemyndigheten betala *utsökningsfordringen* och uppkomna förrättningskostnader.

10 kap.

5 §

Borgenär, vars fordran är förenad med sjöpanträtt i skeppet, kan begära att detta säljs för hans fordran, om hans rätt till betalning är ostridig eller styrks. Hör skeppet till konkursbo, har även borgenär, vars fordran är förenad med panträtt på grund av in-teck-

Borgenär, vars fordran är förenad med sjöpanträtt i skeppet, kan begära att detta säljs för hans *eller hennes* fordran, om hans *eller hennes* rätt till betalning är ostridig eller styrks. Hör skeppet till konkursbo, har även borgenär, vars fordran är förenad med panträtt

ning, retentionsrätt eller förmånsrätt enligt 10 § förmånsrättslagen (1970:979), sådan befogenhet.

Skall arvode eller annan kostnad för skeppets förvaltning under konkurs utgå ur skeppet, kan förvaltaren begära att det säljs för den fordringen.

Om borgenär, vars fordran är förenad med sjöpanträtt i skeppet, har begärt att det säljs för hans fordran, får förfarandet *ej* läggas ned därför att frågan om försäljning för annan borgenärs eller konkursboets räkning förfaller.

I fråga om rätt att utlösa borgenär eller konkursbo som har anslutit sig enligt första eller andra stycket tillämpas bestämmelserna i 4 §.

på grund av inteckning, retentionsrätt eller förmånsrätt enligt 10 § förmånsrättslagen (1970:979), sådan befogenhet.

Ska arvode eller annan kostnad för skeppets förvaltning under konkurs utgå ur skeppet, kan förvaltaren begära att det säljs för den fordringen.

Om borgenär, vars fordran är förenad med sjöpanträtt i skeppet, har begärt att det säljs för hans fordran, får förfarandet *inte* läggas ned därför att frågan om försäljning för annan borgenärs eller konkursboets räkning förfaller.

I fråga om rätt att utlösa borgenär eller konkursbo som har anslutit sig enligt första eller andra stycket tillämpas bestämmelserna i 4 §.

10 kap.

6 §

Auktion *skall* kungöras i god tid och på lämpligt sätt. Kungörelsen *skall* innehålla uppgift om sammanträde för fördelning av köpeskillingen.

Innehavare av fordran som bör *iakttagas* vid auktionen *skall* i kungörelsen uppmanas att anmäla sin rätt till Kronofogdemyndigheten senast vid auktionen.

Auktion *ska* kungöras i god tid och på lämpligt sätt. Kungörelsen *ska* innehålla uppgift om sammanträde för fördelning av köpeskillingen *om sådant sammanträde ska hållas*.

Innehavare av fordran som bör *beaktas* vid auktionen *ska* i kungörelsen uppmanas att anmäla sin rätt till Kronofogdemyndigheten senast vid auktionen.

10 kap.

7 §²⁸

Minst trettio dagar före auktionen *skall* underrättelser om försäljningen sändas till sökanden och ägaren samt till kända borgenärer som har sjöpanträtt, panträtt på grund av inteckning eller retentionsrätt. Blir sådan borgenär känd senare, *skall* underrättelse genast sändas till honom. Har registermyndigheten uppgift

Minst trettio dagar före auktionen *ska* underrättelser om försäljningen sändas till sökanden och ägaren samt till kända borgenärer som har sjöpanträtt, panträtt på grund av inteckning eller retentionsrätt. Blir sådan borgenär känd senare, *ska* underrättelse genast sändas till honom *eller henne*. Har registermyndig-

om adress, *skall* den användas. *Underrättelse till utrikes ort skall om möjligt sändas med flygpost.*

heten uppgift om adress, *ska* den användas.

Bilaga 2

10 kap.

10 §²⁹

I sakägarförteckningen upptas, förutom *exekutionsfordringen*, fordran som är förenad med sjöpanträtt, panträtt på grund av inteckning eller retentionsrätt samt förrättningskostnaderna.

Om skeppet hör till konkursbo, upptas även arvode och annan kostnad för skeppets förvaltning under konkursen. Är skeppet därjämte utmätt, upptas fordran som *skall* utgå med förmånsrätt enligt 10 § förmånsrättslagen (1970:979).

Med fordran som är förenad med panträtt på grund av inteckning avses även fordran för vilken skepp har tagits i anspråk enligt 9 kap. 14 § samt rätt till betalning på grund av ägarhypotek.

I sakägarförteckningen upptas, förutom *utsökningsfordringen*, fordran som är förenad med sjöpanträtt, panträtt på grund av inteckning eller retentionsrätt samt förrättningskostnaderna.

Om skeppet hör till konkursbo, upptas även arvode och annan kostnad för skeppets förvaltning under konkursen. Är skeppet därjämte utmätt, upptas fordran som *ska* utgå med förmånsrätt enligt 10 § förmånsrättslagen (1970:979).

Med fordran som är förenad med panträtt på grund av inteckning avses även fordran för vilken skepp har tagits i anspråk enligt 9 kap. 14 § samt rätt till betalning på grund av ägarhypotek.

10 kap.

11 §

Fordringarna upptas efter det företräde som gäller enligt lag. Ränta och annan biförpliktelse upptas före fordringens kapitalbelopp, om *ej borgenären* yrkar annat.

Förrättningskostnaderna upptas närmast före *exekutionsfordringen*.

Fordran upptas även om den är beroende av villkor eller tvistig. Är panträtt för fordran beroende av att sökt inteckning beviljas, upptas fordringen med det företräde som tillkommer den om inteckningen beviljas.

Fordringarna upptas efter det företräde som gäller enligt lag. Ränta och annan biförpliktelse upptas före fordringens kapitalbelopp, om *inte sökanden* yrkar annat.

Förrättningskostnaderna upptas närmast före *utsökningsfordringen*.

Fordran upptas även om den är beroende av villkor eller tvistig. Är panträtt för fordran beroende av att sökt inteckning beviljas, upptas fordringen med det företräde som tillkommer den om inteckningen beviljas.

²⁹ SFS senaste lydelse 1994:480.

När försäljning har begärts av förvaltaren i konkurs, anses konkursboet som sökande utan förmansrätt, om *ej* annat följer av 5 §.

När försäljning har begärts av förvaltaren i konkurs, anses konkursboet som sökande utan förmansrätt, om *inte* annat följer av 5 §.

10 kap.

13 §

I övrigt anges i sakägarförteckningen

1. sammanlagda beloppet av fordringar med bättre rätt än *exekutionsfordringen* och förrättningskostnaderna (skyddsbeloppet) samt vilka fordringar som är skyddade,

2. det lägsta bud som måste avges för att skeppet enligt 14 § *skall* få säljas,

3. betalningsvillkoren.

I övrigt anges i sakägarförteckningen

1. sammanlagda beloppet av fordringar med bättre rätt än *utsökningsfordringen* och förrättningskostnaderna (skyddsbeloppet) samt vilka fordringar som är skyddade,

2. det lägsta bud som måste avges för att skeppet enligt 14 § *ska* få säljas,

3. betalningsvillkoren.

10 kap.

14 §

Vid försäljningen *skall* skyddsbeloppet täckas av köpeskillingen för skeppet och andra *medel som finns att tillgå*.

Vid försäljningen *ska* skyddsbeloppet täckas av köpeskillingen för skeppet och andra *tillgängliga pengar*.

10 kap.

16 §³⁰

Den som *ropar in* skeppet är skyldig att *efter inropet* lämna handpenning som motsvarar en sjättedel av köpeskillingen, dock *ej* mindre än de förrättningskostnader som *skall* utgå ur skeppet.

Handpenningen *skall* betalas kontant, om *ej inroparen* ställer säkerhet för beloppet. Som säkerhet får *godtagas* även fordran som är förenad med panträtt på grund av inteckning i skeppet, om den täcks av köpeskillingen och kan anses betryggande.

Staten, kommun, landsting och kommunalförbund behöver *ej* lämna handpenning men blir i fall

Den som *vinner budgivningen* av skeppet är *därefter* skyldig att lämna handpenning som motsvarar en sjättedel av köpeskillingen, dock *inte* mindre än de förrättningskostnader som *ska* utgå ur skeppet.

Handpenningen *ska* betalas kontant, om *inte den som vinner budgivningen* ställer säkerhet för beloppet. Som säkerhet får *godtas* även fordran som är förenad med panträtt på grund av inteckning i skeppet, om den täcks av köpeskillingen och kan anses betryggande.

Staten, kommun, landsting och kommunalförbund behöver *inte* lämna handpenning men blir i fall

som avses i 22 § ersättnings-skyldiga intill motsvarande belopp.

Obetald del av den kontanta köpeskillingen *skall* betalas senast vid *det sammanträde som enligt 6 § har kungjorts för köpeskillingens fördelning*.

När köpeskillingen har till fullo betalats, får köparen komma i besittning av skeppet.

Köparen blir personligen betalningsskyldig för vad som enligt överenskommelse har avräknats på köpeskillingen och den förre ägaren blir fri från ansvar härför.

som avses i 22 § ersättnings-skyldiga intill motsvarande belopp.

Obetald del av den kontanta köpeskillingen *ska* betalas senast vid *den tidpunkt Kronofogde-myndigheten bestämmer*.

När köpeskillingen har till fullo betalats, får köparen komma i besittning av skeppet.

Köparen blir personligen betalningsskyldig för vad som enligt överenskommelse har avräknats på köpeskillingen och den förre ägaren blir fri från ansvar härför.

10 kap.

18 §

Innan skeppet *ropas ut skall* redogörelse lämnas för innehållet i sakägarförteckningen. Upplysning *skall* lämnas om att skeppet *ropas ut* med förbehåll att *inrop skall* prövas enligt 19 §.

Innan skeppet *bjuds ut ska* redogörelse lämnas för innehållet i sakägarförteckningen. Upplysning *ska* lämnas om att skeppet *bjuds ut* med förbehåll att *bud ska* prövas enligt 19 §.

10 kap.

19 §

Innan *inrop* godtas *skall* Kronofogdemyndigheten pröva, om det i 14 § angivna villkoret för försäljning är uppfyllt. Även om detta är förhållandet får *inropet ej godtagas*, om det är sannolikt att avsevärt högre köpeskillning kan uppnås.

Utan hinder av första stycket *skall inrop godtagas*, om samtliga berörda sakägare medger det. Sökanden kan medge att *inrop* godtas fastän förrättningskostnaderna *ej* har blivit täckta.

Inrop får *ej* mot sökandens bestridande *godtagas*, om *exekutionsfordringen* *ej* täcks.

Innan *bud* godtas *ska* Kronofogdemyndigheten pröva, om det i 14 § angivna villkoret för försäljning är uppfyllt. Även om detta är förhållandet får *budet inte godtas*, om det är sannolikt att avsevärt högre köpeskillning kan uppnås.

Utan hinder av första stycket *ska bud godtas*, om samtliga berörda sakägare medger det. Sökanden kan medge att *bud* godtas fastän förrättningskostnaderna *inte* har blivit täckta.

Bud får *inte* mot sökandens bestridande *godtas*, om *utsökningensfordringen* *inte* täcks.

10 kap.

20 §

Sedan *inrop* har godtagits *skall inroparen* omedelbart lämna föreskriven handpenning. Kronofogde-

Sedan *bud* har godtagits *ska den som vunnit budgivningen* omedelbart lämna föreskriven hand-

myndigheten kan dock på begäran göra ett kort uppehåll i handläggningen för att bereda *inroparen* tillfälle att anskaffa handpenning, om uppehållet *ej* kan *antagas* medföra beaktansvärd olägenhet. Lämnas *ej* handpenning, *skall* skeppet *ropas* ut på nytt.

Fullgör *ej inroparen* sin betalningsskyldighet enligt 16 § fjärde stycket, är *inropet* ogiltigt.

penning. Kronofogdemyndigheten kan dock på begäran göra ett kort uppehåll i handläggningen för att bereda *denne* tillfälle att anskaffa handpenning, om uppehållet *inte* kan *antas* medföra beaktansvärd olägenhet. Lämnas *inte* handpenning, *ska* skeppet *bjudas* ut på nytt.

Fullgör *inte den som vunnit budgivningen* sin betalningsskyldighet enligt 16 § fjärde stycket, är *budet* ogiltigt.

10 kap.

21 §

Sker ej inrop som godtas och fullföljs genom att handpenning lämnas, *skall* nytt försäljningsförsök göras, om sökanden begär det inom en vecka från auktionen. Har *inrop* blivit ogiltigt enligt 20 § andra stycket, *skall* nytt försäljningsförsök göras, om *ej* sökanden avstår därifrån.

Har två auktioner hållits utan att skeppet har blivit sålt och saknas anledning *antaga* att skeppet kan säljas inom rimlig tid, får Kronofogdemyndigheten avvisa begäran om nytt försäljningsförsök.

Om ny auktion *skall* hållas, gäller vad som sägs i 6–20 §§. Anmälan av fordran som har skett för en auktion gäller även för senare auktion.

Skall nytt försäljningsförsök *ej* göras, *skall* utmätningen hävas. Detta gäller dock *ej medel* som har *influtit* eller *inflyter* med anledning av redan vidtagna åtgärder.

Lämnas inte bud som godtas och fullföljs genom att handpenning lämnas, *ska* nytt försäljningsförsök göras, om sökanden begär det inom en vecka från auktionen. Har *bud* blivit ogiltigt enligt 20 § andra stycket, *ska* nytt försäljningsförsök göras, om *inte* sökanden avstår därifrån.

Har två auktioner hållits utan att skeppet har blivit sålt och saknas anledning *anta* att skeppet kan säljas inom rimlig tid, får Kronofogdemyndigheten avvisa begäran om nytt försäljningsförsök.

Om ny auktion *ska* hållas, gäller vad som sägs i 6–20 §§. Anmälan av fordran som har skett för en auktion gäller även för senare auktion.

Ska nytt försäljningsförsök *inte* göras, *ska* utmätningen hävas. Detta gäller dock *inte pengar* som har *betalats in* eller *som betalas in* med anledning av redan vidtagna åtgärder.

10 kap.

22 §

När ny auktion hålls sedan *inrop* har blivit ogiltigt enligt 20 § andra stycket, *skall* handpenningen *tagas* i anspråk i den mån det behövs för att sammanlagt samma

När ny auktion hålls sedan *bud* har blivit ogiltigt enligt 20 § andra stycket, *ska* handpenningen *tas* i anspråk i den mån det behövs för att sammanlagt samma belopp *ska*

belopp *skall* uppnås som vid den förra auktionen jämte ränta därå, beräknad enligt 5 § räntelagen (1975:635), från utsatt dag för köpeskillingens fördelning till och med den nya dagen för sådan fördelning och för att även förrättningskostnaderna med anledning av den nya auktionen *skall* täckas. Detta gäller även om ändrade förhållanden har inträtt. Vad som *ej* behöver *tagas* i anspråk *skall* återlämnas när den nye *inroparen* har fullgjort sin betalningsskyldighet. Blir skeppet *ej* sålt vid den nya auktionen, är hela handpenningen förverkad.

Hålls *ej* ny auktion, *skall* handpenningen användas till betalning av förrättningskostnader som har blivit onyttiga. Vad som *ej* behöver *tagas* i anspråk *skall* återlämnas.

uppnås som vid den förra auktionen jämte ränta därå, beräknad enligt 5 § räntelagen (1975:635), från utsatt dag för köpeskillingens fördelning till och med den nya dagen för sådan fördelning och för att även förrättningskostnaderna med anledning av den nya auktionen *ska* täckas. Detta gäller även om ändrade förhållanden har inträtt. Vad som *inte* behöver *tas* i anspråk *ska* återlämnas när den nye *vinnaren av budgivningen* har fullgjort sin betalningsskyldighet. Blir skeppet *inte* sålt vid den nya auktionen, är hela handpenningen förverkad.

Hålls *inte* ny auktion, *ska* handpenningen användas till betalning av förrättningskostnader som har blivit onyttiga. Vad som *inte* behöver *tas* i anspråk *ska* återlämnas.

10 kap.

23 §

Köparen *skall* fullgöra sin betalningsskyldighet enligt 16 § fjärde stycket även om auktionen överklagas.

Utan hinder av att auktionen överklagas får köparen komma i besittning av skeppet, om *ej* annat har *förordnats* enligt 18 kap. 12 eller 19 § innan han har blivit berättigad därtill. Får han på grund av sådant *förordnande ej* komma i besittning av skeppet och är hindret *ej* hävt inom tre månader från utsatt dag för köpeskillingens fördelning, får han frånträda köpet och återfå vad han har betalat jämte upplupen ränta, om han gör anmälan därom hos Kronofogdemyndigheten medan hindret *alltjämt* består.

Köparen *ska* fullgöra sin betalningsskyldighet enligt 16 § fjärde stycket även om auktionen överklagas.

Utan hinder av att auktionen överklagas får köparen komma i besittning av skeppet, om *inte* annat har *beslutats* enligt 18 kap. 12 eller 19 § innan han *eller hon* har blivit berättigad därtill. Får han *eller hon* på grund av sådant *beslut inte* komma i besittning av skeppet och är hindret *inte* hävt inom tre månader från utsatt dag för köpeskillingens fördelning, får han *eller hon* frånträda köpet och återfå vad han *eller hon* har betalat jämte upplupen ränta, om han *eller hon* gör anmälan därom hos Kronofogdemyndigheten medan hindret *fortfarande* består.

11 kap. Försäljning av registrerat luftfartyg m.m.**11 kap.**

1 §

Beträffande *exekutiv* försäljning av registrerat luftfartyg och intecknade reservdelar till luftfartyg tillämpas 10 kap., om *ej* annat föreskrivs nedan.

I fråga om vissa främmande luftfartyg eller intecknade reservdelar till sådana luftfartyg skall även tillämpas lagen (1955:229) i anledning av Sveriges tillträde till 1948 års konvention rörande internationellt erkännande av rätt till luftfartyg.

Bestämmelserna i detta kapitel gäller *ej* försäljning av andel i eller villkorlig rätt till luftfartyg eller reservdelar.

Beträffande *tvångsvis* försäljning av registrerat luftfartyg och intecknade reservdelar till luftfartyg tillämpas 10 kap., om *inte* annat föreskrivs nedan.

I fråga om vissa främmande luftfartyg eller intecknade reservdelar till sådana luftfartyg skall även tillämpas lagen (1955:229) i anledning av Sveriges tillträde till 1948 års konvention rörande internationellt erkännande av rätt till luftfartyg.

Bestämmelserna i detta kapitel gäller *inte* försäljning av andel i eller villkorlig rätt till luftfartyg eller reservdelar.

11 kap.

3 §

Vad som sägs om pantbrev och tillägg i 10 kap. 12 och 15 §§ *skall* i stället gälla intecknat skuldebrev och ränta som anges i 19 a § lagen (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg. I fall som avses i 10 kap. 12 § andra stycket upptas, i stället för tio procents tillägg, ett belopp motsvarande ett års ränta enligt det intecknade skuldebrevet.

Om reservdelar *skall* säljas på begäran av borgenär som *ej* har inteckning för sin fordran, får skyddsbelopp enligt 10 kap. 13 § 1 *ej* i något fall bestämmas högre än till två tredjedelar av det värde som i målet har åsatts reservdelarna av sakkunniga som Kronofogdemyndigheten har anlitat.

I fall som avses i andra stycket får, vid fördelning av *influtna medel*, den som har inteckning i reservdelarna *ej* till skada för borgenär som *ej* har inteckning göra sin rätt gällande till högre belopp än som svarar mot två

Vad som sägs om pantbrev och tillägg i 10 kap. 12 och 15 §§ *ska* i stället gälla intecknat skuldebrev och ränta som anges i 19 a § lagen (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg. I fall som avses i 10 kap. 12 § andra stycket upptas, i stället för tio procents tillägg, ett belopp motsvarande ett års ränta enligt det intecknade skuldebrevet.

Om reservdelar *ska* säljas på begäran av borgenär som *inte* har inteckning för sin fordran, får skyddsbelopp enligt 10 kap. 13 § 1 *inte* i något fall bestämmas högre än till två tredjedelar av det värde som i målet har åsatts reservdelarna av sakkunniga som Kronofogdemyndigheten har anlitat.

I fall som avses i andra stycket får, vid fördelning av *pengar*, den som har inteckning i reservdelarna *inte* till skada för borgenär som *inte* har inteckning göra sin rätt gällande till högre belopp än som svarar mot två tredjedelar av köpe-

tredjedelar av köpeskillingen minskad med förrättningskostnaderna. Därvid *skall* i fall som avses i 10 kap. 22 § handpenning för reservdelarna läggas till köpeskillingen, i den mån den *ej skall* tillkomma *inroparen*.

skillingen minskad med förrättningskostnaderna. Därvid *ska* i fall som avses i 10 kap. 22 § handpenning för reservdelarna läggas till köpeskillingen, i den mån den *inte ska* tillkomma *den som vunnit budgivningen*.

11 kap.

3 a §³¹

Nyttjanderätt är skyddad utan särskilt förbehåll, om rättigheten har bättre rätt än *exekutionsfordringen*.

Om sakägarförteckningen upp- tar en rättighet som inte enligt första stycket är skyddad utan särskilt förbehåll, *skall* luftfartyget först *ropas* ut utan förbehåll för rättighetens bestånd och därefter med sådant förbehåll. Uppnås vid *det* senare *utropet* bud som täcker fordringar med bättre rätt än rättigheten eller som, utan att täcka dem, är lika högt som eller högre än budet vid *det* föregående *utropet*, har budet vid *det* senare *utropet* företräde. Att ägarhypotek inte täcks, utgör inte hinder mot att bud med förbehåll för rättigheten godtas.

Upptar sakägarförteckningen två eller flera sådana rättigheter som avses i andra stycket, *skall* luftfartyget först *ropas* ut utan förbehåll för någon av rättigheterna och därefter med förbehåll först endast för den rättighet som har bästa rätt och efter hand för ökat antal rättigheter enligt deras inbördes ordning. Ett bud som skyddar fler rättigheter än ett annat bud har företräde framför detta, om det inte leder till sämre täckning av fordran som har bättre rätt än någon av rättigheterna.

När ett bud med förbehåll för en rättighet inte täcker fordringar med

Nyttjanderätt är skyddad utan särskilt förbehåll, om rättigheten har bättre rätt än *utsökningsfordringen*.

Om sakägarförteckningen upp- tar en rättighet som inte enligt första stycket är skyddad utan särskilt förbehåll, *ska* luftfartyget först *bjudas* ut utan förbehåll för rättighetens bestånd och därefter med sådant förbehåll. Uppnås vid *den* senare *budgivningen* bud som täcker fordringar med bättre rätt än rättigheten eller som, utan att täcka dem, är lika högt som eller högre än budet vid *den* föregående *budgivningen*, har budet vid *den* senare *budgivningen* företräde. Att ägarhypotek inte täcks, utgör inte hinder mot att bud med förbehåll för rättigheten godtas.

Upptar sakägarförteckningen två eller flera sådana rättigheter som avses i andra stycket, *ska* luftfartyget först *bjudas* ut utan förbehåll för någon av rättigheterna och därefter med förbehåll först endast för den rättighet som har bästa rätt och efter hand för ökat antal rättigheter enligt deras inbördes ordning. Ett bud som skyddar fler rättigheter än ett annat bud har företräde framför detta, om det inte leder till sämre täckning av fordran som har bättre rätt än någon av rättigheterna.

När ett bud med förbehåll för en rättighet inte täcker fordringar med

³¹ SFS senaste lydelse 2004:84.

bättre rätt, kan rättighetshavaren skydda sin rättighet genom att betala skillnaden mellan det budet och bud utan förbehåll för rättigheten eller så stor del av skillnaden som behövs för att täcka fordringar med bättre rätt.

Om rättighetshavaren i fall som avses i tredje stycket är villig att betala enligt vad som sägs i fjärde stycket men det sålunda erbjudna beloppet, till följd av att flera tillskott behövs, inte ensamt eller i förening med annat tillskott som bjuds är tillräckligt för att hans rättighet *skall* skyddas, *skall* luftfartyget *ropas* ut med förbehåll för rättigheten och den eller de rättigheter som är skyddade genom tidigare bud och annat tillskott som bjuds.

Om en borgenär vars fordran inte har blivit täckt genom ett visst bud godtar budet, *skall* fordringen vid tillämpningen av andra–femte styckena anses täckt.

Om en rättighetshavare i stället för att betala ställer säkerhet, *skall* det gälla.

bättre rätt, kan rättighetshavaren skydda sin rättighet genom att betala skillnaden mellan det budet och bud utan förbehåll för rättigheten eller så stor del av skillnaden som behövs för att täcka fordringar med bättre rätt.

Om rättighetshavaren i fall som avses i tredje stycket är villig att betala enligt vad som sägs i fjärde stycket men det sålunda erbjudna beloppet, till följd av att flera tillskott behövs, inte ensamt eller i förening med annat tillskott som bjuds är tillräckligt för att hans *eller hennes* rättighet *ska* skyddas, *ska* luftfartyget *bjudas* ut med förbehåll för rättigheten och den eller de rättigheter som är skyddade genom tidigare bud och annat tillskott som bjuds.

Om en borgenär vars fordran inte har blivit täckt genom ett visst bud godtar budet, *ska* fordringen vid tillämpningen av andra–femte styckena anses täckt.

Om en rättighetshavare i stället för att betala ställer säkerhet, *ska* det gälla.

11 kap.

4 §

Vid försäljning av flera luftfartyg *skall* varje luftfartyg *ropas* ut för sig. Luftfartyg som är i samma ägares hand och svarar för samma fordringar *skall* dock *ropas* ut gemensamt, om ägaren eller borgenär *ej* begär särskild försäljning av visst eller vissa luftfartyg. Särskild sakägarförteckning *skall* upprättas för egendom som *ropas* ut för sig. Beträffande fordran för vilken flera luftfartyg svarar *skall* i förteckningen anmärkas att mindre belopp än som anges i förteckningen kan komma att falla på egendomen till följd av att köpeskillingen för annan egendom lämnar tillgång

Vid försäljning av flera luftfartyg *ska* varje luftfartyg *bjudas* ut för sig. Luftfartyg som är i samma ägares hand och svarar för samma fordringar *ska* dock *bjudas* ut gemensamt, om ägaren eller borgenär *inte* begär särskild försäljning av visst eller vissa luftfartyg. Särskild sakägarförteckning *ska* upprättas för egendom som *bjuds* ut för sig. Beträffande fordran för vilken flera luftfartyg svarar *ska* i förteckningen anmärkas att mindre belopp än som anges i förteckningen kan komma att falla på egendomen till följd av att köpeskillingen för annan egendom lämnar tillgång

till betalning av fordringen eller del därav.

Bestämmelserna i första stycket gäller också i fråga om försäljning av luftfartyg och intecknade reservdelar. Luftfartyg och reservdelar får dock *ej ropas* ut gemensamt, om fordran har bevakats av borgenär som *ej* har inteckning i reservdelarna.

Reservdelar som *ej ropas* ut gemensamt med luftfartyg kan på begäran av ägaren eller borgenär *ropas* ut i skilda poster, med förbehåll att försäljning av sådan post sker endast om försäljningen med hänsyn även till de bud som avges för andra poster kan *godtagas* enligt 10 kap. 19 §.

till betalning av fordringen eller del därav.

Bestämmelserna i första stycket gäller också i fråga om försäljning av luftfartyg och intecknade reservdelar. Luftfartyg och reservdelar får dock *inte bjudas* ut gemensamt, om fordran har bevakats av borgenär som *inte* har inteckning i reservdelarna.

Reservdelar som *inte bjuds* ut gemensamt med luftfartyg kan på begäran av ägaren eller borgenär *bjudas* ut i skilda poster, med förbehåll att försäljning av sådan post sker endast om försäljningen med hänsyn även till de bud som avges för andra poster kan *godtas* enligt 10 kap. 19 §.

11 kap.

5 §

Omfattar inteckning flera luftfartyg eller luftfartyg och reservdelar, får fordringen innestå enligt 10 kap. 15 § endast om all den intecknade egendomen har blivit utmätt och säljs vid gemensamt *utrop*.

I stället för 10 kap. 16 § sjätte stycket gäller 33 § lagen (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg.

Omfattar inteckning flera luftfartyg eller luftfartyg och reservdelar, får fordringen innestå enligt 10 kap. 15 § endast om all den intecknade egendomen har blivit utmätt och säljs vid gemensamt *budgivningsförfarande*.

I stället för 10 kap. 16 § sjätte stycket gäller 33 § lagen (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg.

12 kap. Försäljning av fast egendom

12 kap.

4 §

Fastighetens ägare *skall på anmodan* tillhandahålla de handlingar som visar hans äganderätt eller tjänar till upplysning om rättigheter som besväras fastigheten eller om tillhör till denna och uppge vilka som har fordran eller rättighet som bör iakttas vid egendomens försäljning. Kronofogdemyndigheten *skall* även på annat sätt söka införskaffa utredning i dessa hänseenden samt om den belastning som rättighet

Fastighetens ägare *ska efter uppmaning* tillhandahålla de handlingar som visar hans *eller hennes* äganderätt eller tjänar till upplysning om rättigheter som besväras fastigheten eller om tillhör till denna och uppge vilka som har fordran eller rättighet som bör iakttas vid egendomens försäljning. Kronofogdemyndigheten *ska* även på annat sätt söka införskaffa utredning i dessa hänseenden samt om den belast-

utgör och det vederlag som utgår. ning som rättighet utgör och det vederlag som utgår.

12 kap.

6 §

Ägare till utmätt fastighet får *ej* minska dess värde genom att överlåta tillbehör eller genom att annat än till husbehov avverka skog, bedriva grus- eller stentäkt eller på annat sätt utnyttja naturtillgångarna eller förändra fastigheten. Om *ej* annat följer av 8 eller 9 §, får han i övrigt tillgodogöra sig vanlig avkastning till dess fastigheten har sålts och *skall* tillträdas av köparen. Sådan rätt föreligger dock *ej* i fråga om växande gröda eller annan avkastning som har förklarats ingå i försäljningen.

Ägaren får *ej* upplåta rättighet som går utöver vad som är medgivet enligt första stycket. Kronofogdemyndigheten kan förbjuda honom att upplåta rättighet som kan försvåra fastighetens försäljning.

På begäran av ägaren kan Kronofogdemyndigheten medge undantag från första eller andra stycket i den mån det kan ske utan intrång i *utmätningssökandens* rätt och i övrigt är lämpligt.

Ägare till utmätt fastighet får *inte* minska dess värde genom att överlåta tillbehör eller genom att annat än till husbehov avverka skog, bedriva grus- eller stentäkt eller på annat sätt utnyttja naturtillgångarna eller förändra fastigheten. Om *inte* annat följer av 8 eller 9 §, får han *eller hon* i övrigt tillgodogöra sig vanlig avkastning till dess fastigheten har sålts och *ska* tillträdas av köparen. Sådan rätt föreligger dock *inte* i fråga om växande gröda eller annan avkastning som har förklarats ingå i försäljningen.

Ägaren får *inte* upplåta rättighet som går utöver vad som är medgivet enligt första stycket. Kronofogdemyndigheten kan förbjuda honom *eller henne* att upplåta rättighet som kan försvåra fastighetens försäljning.

På begäran av ägaren kan Kronofogdemyndigheten medge undantag från första eller andra stycket i den mån det kan ske utan intrång i *sökandens* rätt och i övrigt är lämpligt.

12 kap.

11 §

Utmätt fastighet bör säljas inom fyra månader från utmätningen eller, i fall som avses i 4 kap. 27 § eller 8 kap. 1 § tredje stycket, från det att begäran om försäljning kom in till *kronofogdemyndigheten*, om *ej* hinder möter eller anstånd beviljas enligt 8 kap. 3 §. Anstånd får *ej* utan synnerliga skäl medges utöver ett år från nämnda tidpunkt.

Utmätt fastighet bör säljas inom fyra månader från utmätningen eller, i fall som avses i 4 kap. 27 § eller 8 kap. 1 § tredje stycket, från det att begäran om försäljning kom in till *Kronofogdemyndigheten*, om *inte* hinder möter eller anstånd beviljas enligt 8 kap. 3 §. Anstånd får *inte* utan synnerliga skäl medges utöver ett år från nämnda tidpunkt.

12 kap.

12 §

Borgenär eller annan vars rätt kan vara beroende av fastighetens försäljning får utlösa sökanden. Han träder därigenom i sökandens ställe.

Den som vill utlösa sökanden *skall*, innan fastigheten har sålts, till Kronofogdemyndigheten betala *exekutionsfordringen* och uppkomna förrättningskostnader.

Borgenär eller annan vars rätt kan vara beroende av fastighetens försäljning får utlösa sökanden. Han *eller hon* träder därigenom i sökandens ställe.

Den som vill utlösa sökanden *ska*, innan fastigheten har sålts, till Kronofogdemyndigheten betala *utsökningsfordringen* och uppkomna förrättningskostnader.

12 kap.13 §³²

Borgenär, vars fordran är förenad med förmånsrätt i fastigheten enligt 6 § 1 eller 7 § 1 eller 2 förmånsrättslagen (1970:979), kan begära att fastigheten säljs för hans fordran, om hans rätt till betalning är ostridig eller styrks. Hör fastigheten till konkursbo, har även borgenär, vars fordran är förenad med panträtt i fastigheten, sådan befogenhet.

Förvaltaren i en konkurs kan begära att fastigheten säljs för den rätt till betalning som följer med ett ägarhypotek i fastigheten. Förvaltaren kan också begära att fastigheten säljs för hans fordran avseende arvode och sådana kostnader för fastighetens vård under konkursen som *skall* utgå ur fastigheten, om konkursgäldenären är en juridisk person.

Vill borgenär ansluta sig enligt första stycket, *skall* han anmäla det hos Kronofogdemyndigheten senast två veckor före bevakningssammanträdet.

Om borgenär, vars fordran är förenad med förmånsrätt i fastigheten enligt 6 § 1 eller 7 § 1 eller 2 förmånsrättslagen, har begärt att

Borgenär, vars fordran är förenad med förmånsrätt i fastigheten enligt 6 § 1 eller 7 § 1 eller 2 förmånsrättslagen (1970:979), kan begära att fastigheten säljs för hans *eller hennes* fordran, om hans *eller hennes* rätt till betalning är ostridig eller styrks. Hör fastigheten till konkursbo, har även borgenär, vars fordran är förenad med panträtt i fastigheten, sådan befogenhet.

Förvaltaren i en konkurs kan begära att fastigheten säljs för den rätt till betalning som följer med ett ägarhypotek i fastigheten. Förvaltaren kan också begära att fastigheten säljs för hans *eller hennes* fordran avseende arvode och sådana kostnader för fastighetens vård under konkursen som *ska* utgå ur fastigheten, om konkursgäldenären är en juridisk person.

Vill borgenär ansluta sig enligt första stycket, *ska* han *eller hon* anmäla det hos Kronofogdemyndigheten senast två veckor före bevakningssammanträdet.

Om borgenär, vars fordran är förenad med förmånsrätt i fastigheten enligt 6 § 1 eller 7 § 1 eller 2 förmånsrättslagen, har begärt att

³² SFS senaste lydelse 1994:444.

fastigheten säljs för hans fordran, får förfarandet *ej* läggas ned därför att frågan om försäljning för annan borgenärs eller konkursboets räkning förfaller.

I fråga om rätt att lösa ut den som har anslutit sig enligt första eller andra stycket tillämpas bestämmelserna i 12 §.

fastigheten säljs för hans *eller hennes* fordran, får förfarandet *inte* läggas ned därför att frågan om försäljning för annan borgenärs eller konkursboets räkning förfaller.

I fråga om rätt att lösa ut den som har anslutit sig enligt första eller andra stycket tillämpas bestämmelserna i 12 §.

12 kap.

16 §

*Vad som har influtit genom särskild försäljning av tillbehör tillkommer dem som har fordringar med rätt i fastigheten med det företräde mellan dem som gäller enligt lag. Den som har fordran med panträtt i fastigheten kan avstå från betalning utan att det minskar hans rätt i fastigheten i övrigt. Innehavare av fordran med panträtt på grund av gemensam inteckning får dock *ej* avstå från betalning *ur tillbehörsmedel* under annan förutsättning än att samtycke till avståendet har lämnats av såväl ägare till övriga av inteckningen besvärade fastigheter som innehavare av panträtt vilken gäller i en eller flera av fastigheterna med lika rätt som eller sämre rätt än inteckningen.*

Avstående som inverkar på villkoren vid fastighetens försäljning på auktion *skall* ske senast vid bevakningssammanträdet *och kan därefter *ej* återkallas.*

*Inkommen betalning efter särskild försäljning av tillbehör tillkommer dem som har fordringar med rätt i fastigheten med det företräde mellan dem som gäller enligt lag. Den som har fordran med panträtt i fastigheten kan avstå från betalning utan att det minskar hans *eller hennes* rätt i fastigheten i övrigt. Innehavare av fordran med panträtt på grund av gemensam inteckning får dock *inte* avstå från betalning *med anledning av genomförd försäljning av tillbehör* under annan förutsättning än att samtycke till avståendet har lämnats av såväl ägare till övriga av inteckningen besvärade fastigheter som innehavare av panträtt vilken gäller i en eller flera av fastigheterna med lika rätt som eller sämre rätt än inteckningen.*

Avstående som inverkar på villkoren vid fastighetens försäljning på auktion *ska* ske senast vid bevakningssammanträdet *eller, om bevakningssammanträde inte ska hållas, vid den tidpunkt Kronofogdemyndigheten bestämmer. Avstående kan därefter inte återkallas.*

12 kap.

17 §

*Om medel som har influtit genom särskild försäljning av tillbehör *förlår* att förnöja sök-*

Om betalning efter särskild försäljning av tillbehör räcker att förnöja sökanden samt dem som

anden samt dem som har bättre rätt och *ej* har avstått från betalning, *skall* förfarandet avbrytas, *såvida ej* egendom är avträdd till konkurs och förvaltaren begär att förfarandet *skall fortgå*.

har bättre rätt och *inte* har avstått från betalning, *ska* förfarandet avbrytas, *om inte* egendom är avträdd till konkurs och förvaltaren begär att förfarandet *ska fortsätta*.

12 kap.

18 §

Senast när sakägarförteckning har upprättats ska sökanden, svaranden och annan känd sakägare vars rätt berörs av försäljningen ges tillfälle att yttra sig om budgivningsförfarandet.

Tid och plats för *auktion på fastighet* bestäms av Kronofogdemyndigheten.

Fastighetens ägare och innehavare av nyttjanderätt till fastigheten är skyldiga att låta fastigheten visas på lämplig tid.

Tid och plats för *auktionen samt hur bud ska lämnas* bestäms av Kronofogdemyndigheten.

Fastighetens ägare och innehavare av nyttjanderätt till fastigheten är skyldiga att låta fastigheten visas på lämplig tid.

12 kap.

19 §

För förhandling om försäljningen *skall* bevakningssammanträde hållas antingen samma dag som auktionen eller lämplig dag före denna.

För förhandling om försäljningen *får Kronofogdemyndigheten besluta att bevakningssammanträde ska* hållas antingen samma dag som auktionen eller lämplig dag före denna.

Om det inte ska hållas ett bevakningssammanträde ska Kronofogdemyndigheten bestämma en senaste dag när fordran eller rättigheter senast ska anmälas.

12 kap.

20 §

Auktionen *skall* kungöras i god tid och på lämpligt sätt. Kungörelsen *skall* innehålla uppgift om bevakningssammanträde och sammanträde för fördelning av köpeskillingen.

Innehavare av fordran eller rättighet som bör *iakttagas* vid auktionen *skall* i kungörelsen uppmanas att anmäla sin rätt till

Auktionen *ska* kungöras i god tid och på lämpligt sätt. Kungörelsen *ska* innehålla uppgift om *tillträdesdag samt* om bevakningssammanträde och sammanträde för fördelning av köpeskillingen *om sådana sammanträden ska hållas.*

Innehavare av fordran eller rättighet som bör *beaktas* vid auktionen *ska* i kungörelsen uppmanas att anmäla sin rätt till Kronofogde-

Kronofogdemyndigheten senast vid *bevakningssammanträdet*.

Har Kronofogdemyndigheten *förordnat* om särskild försäljning av tillbehör, får kungörelsen *ej* utfärdas förrän försäljningen har *vunnit* laga kraft och köpeskillingen har betalats eller frågan om sådan försäljning har förfallit.

myndigheten senast vid *den tidpunkt som Kronofogdemyndigheten bestämmer*.

Har Kronofogdemyndigheten *beslutat* om särskild försäljning av tillbehör, får kungörelsen *inte* utfärdas förrän försäljningen har *fått* laga kraft och köpeskillingen har betalats eller frågan om sådan försäljning har förfallit.

12 kap.

24 §

När förhandlingen vid bevakningssammanträdet har avslutats, upprättas sakägarförteckning.

Kronofogdemyndigheten ska upprätta en sakägarförteckning när en förhandling vid ett bevakningssammanträde har avslutats eller, om bevakningssammanträde inte ska hållas, vid en annan tidpunkt som Kronofogdemyndigheten bestämmer.

12 kap.

25 §³³

I sakägarförteckningen upptas förutom *exekutionsfordringen*

I sakägarförteckningen upptas förutom *utsökningsfordringen*

1. fordran som *skall* utgå med förmånsrätt enligt 6 § 1 eller 7 § 1 eller 2 förmånsrättslagen (1970:979) och som förfaller till betalning senast den tillträdesdag som anges i 36 §,

1. fordran som ska utgå med förmånsrätt enligt 6 § 1 eller 7 § 1 eller 2 förmånsrättslagen (1970:979) och som förfaller till betalning senast den tillträdesdag som anges i 36 §,

2. fordran som är förenad med panträtt i fastigheten,

2. fordran som är förenad med panträtt i fastigheten,

3. nyttjanderätt, servitut eller rätt till elektrisk kraft som besvärar fastigheten, om rättigheten är inskriven eller grundar sig på skriftlig handling som är tillgänglig eller avser hyra av en bostadslägenhet i en fastighet, som är taxerad som hyreshusenhet, om hyresgästen har tillträtt lägenheten, dock *ej* sådan rättighet som *skall* bestå oavsett fastighetens försäljning,

3. nyttjanderätt, servitut eller rätt till elektrisk kraft som besvärar fastigheten, om rättigheten är inskriven eller grundar sig på skriftlig handling som är tillgänglig eller avser hyra av en bostadslägenhet i en fastighet, som är taxerad som hyreshusenhet, om hyresgästen har tillträtt lägenheten, dock *inte* sådan rättighet som *ska* bestå oavsett fastighetens försäljning,

4. förrättningskostnaderna.

4. förrättningskostnaderna.

Om fastigheten tillhör konkursbo, upptas även arvode och annan kostnad för fastighetens förvaltning under konkursen.

Om fastigheten tillhör konkursbo, upptas även arvode och annan kostnad för fastighetens förvaltning under konkursen.

12 kap.

26 §

Fordringar och rättigheter upptas efter det företräde som gäller enligt lag. Ränta och annan biförpliktelse upptas före fordringens kapitalbelopp, om *ej* borgenären yrkar annat.

Förrättningskostnaderna upptas närmast före *exekutionsfordringen*.

Fordran eller rättighet upptas även om den är beroende av villkor eller tvistig. Är panträtt för fordran beroende av att sökt inteckning beviljas eller är inskrivning av rättighet sökt men ännu *ej* beviljad, upptas fordringen eller rättigheten med det företräde som tillkommer den om inteckningen eller inskrivningen beviljas.

När försäljning har begärts av förvaltaren i konkurs, anses konkursboet som sökande utan förmånsrätt, om *ej* anslutning har skett enligt 13 §.

Fordringar och rättigheter upptas efter det företräde som gäller enligt lag. Ränta och annan biförpliktelse upptas före fordringens kapitalbelopp, om *inte* borgenären yrkar annat.

Förrättningskostnaderna upptas närmast före *utsökningsfordringen*.

Fordran eller rättighet upptas även om den är beroende av villkor eller tvistig. Är panträtt för fordran beroende av att sökt inteckning beviljas eller är inskrivning av rättighet sökt men ännu *inte* beviljad, upptas fordringen eller rättigheten med det företräde som tillkommer den om inteckningen eller inskrivningen beviljas.

När försäljning har begärts av förvaltaren i konkurs, anses konkursboet som sökande utan förmånsrätt, om *inte* anslutning har skett enligt 13 §.

12 kap.

29 §

I övrigt anges i sakägarförteckningen

1. sammanlagda beloppet av fordringar med bättre rätt än *exekutionsfordringen* och förrättningskostnaderna (skyddsbeloppet) samt vilka fordringar som är skyddade,

2. i vad mån behållen köpeskilling för tillbehör *skall* användas för betalning av fordringar som har upptagits i förteckningen,

3. det lägsta bud som måste avges för att fastigheten enligt 32 § *skall* få säljas,

I övrigt anges i sakägarförteckningen

1. sammanlagda beloppet av fordringar med bättre rätt än *utsökningsfordringen* och förrättningskostnaderna (skyddsbeloppet) samt vilka fordringar som är skyddade,

2. i vad mån behållen köpeskilling för tillbehör *ska* användas för betalning av fordringar som har upptagits i förteckningen,

3. det lägsta bud som måste avges för att fastigheten enligt 32 § *ska* få säljas,

4. vilka rättigheter som enligt 33 § första stycket är skyddade utan förbehåll eller enligt 33 § andra stycket *skall* förbehållas vid försäljningen,

5. betalningsvillkoren och tillträdesdag.

Av fordran som gäller endast andel i fastigheten *skall* vid tillämpning av första stycket 1 medräknas så mycket som med hänsyn till andelens storlek och fordringens läge täcks, när övriga fordringar med bättre rätt än *exekutionsfordringen* samt förrätningskostnaderna är fullt täckta.

Köpeskilling för tillbehör får *ej* tagas i anspråk för betalning av fordran inom skyddsbeloppet i vidare mån än som har *angivits* i sakägarförteckningen.

4. vilka rättigheter som enligt 33 § första stycket är skyddade utan förbehåll eller enligt 33 § andra stycket *ska* förbehållas vid försäljningen,

5. betalningsvillkoren och tillträdesdag.

Av fordran som gäller endast andel i fastigheten *ska* vid tillämpning av första stycket 1 medräknas så mycket som med hänsyn till andelens storlek och fordringens läge täcks, när övriga fordringar med bättre rätt än *utsökningsfordringen* samt förrätningskostnaderna är fullt täckta.

Köpeskilling för tillbehör får *inte tas* i anspråk för betalning av fordran inom skyddsbeloppet i vidare mån än som har *angetts* i sakägarförteckningen.

12 kap.

30 §

I sakägarförteckningen *skall* i förekommande fall erinras om

1. verkan av underlåten uppsägning av arrende- eller hyresavtal i fall som avses i 46 § andra stycket samt rätt till förlängt avtal eller skadestånd som enligt lag tillkommer arrendator eller hyresgäst om han blir uppsagd med anledning av fastighetens försäljning,

2. rätt att bo kvar såsom hyresgäst som enligt lag tillkommer bostadsrättshavare,

3. rätt att bo kvar på fastigheten som Kronofogdemyndigheten enligt 36 § tredje stycket har *medgivit* ägaren.

I sakägarförteckningen *ska* i förekommande fall erinras om

1. verkan av underlåten uppsägning av arrende- eller hyresavtal i fall som avses i 46 § andra stycket samt rätt till förlängt avtal eller skadestånd som enligt lag tillkommer arrendator eller hyresgäst om han *eller hon* blir uppsagd med anledning av fastighetens försäljning,

2. rätt att bo kvar såsom hyresgäst som enligt lag tillkommer bostadsrättshavare,

3. rätt att bo kvar på fastigheten som Kronofogdemyndigheten enligt 36 § tredje stycket har *medgett* ägaren.

4. *egendomen är försäkrad.*

12 kap.

33 §

Tomträtt som har inskrivits är vid försäljningen skyddad utan särskilt förbehåll. Annan nyttjanderätt samt servitut och rätt till

Tomträtt som har inskrivits är vid försäljningen skyddad utan särskilt förbehåll. Annan nyttjanderätt samt servitut och rätt till

elektrisk kraft är skyddade utan särskilt förbehåll, om rättigheten har bättre rätt än *exekutionsfordringen*.

I andra fall än som avses i första stycket *skall* nyttjanderätt, servitut och rätt till elektrisk kraft särskilt förbehållas, om det saknas anledning *antaga* att rättigheten belastar fastigheten till beaktansvärd skada för innehavare av fordran med bättre rätt. Härvid *skall* rätt till betalning på grund av ägarhypotek *ej* anses som fordran.

Bestämmelser om inskränkningar i rätten att föra talan mot beslut angående förbehåll som avses i andra stycket finns i 18 kap.

Rättighet som *ej* enligt första stycket är skyddad utan särskilt förbehåll och *ej* heller har förbehållits enligt andra stycket kan skyddas genom förbehåll vid auktionen enligt 39 §.

elektrisk kraft är skyddade utan särskilt förbehåll, om rättigheten har bättre rätt än *utsökningsfordringen*.

I andra fall än som avses i första stycket *ska* nyttjanderätt, servitut och rätt till elektrisk kraft särskilt förbehållas, om det saknas anledning *anta* att rättigheten belastar fastigheten till beaktansvärd skada för innehavare av fordran med bättre rätt. Härvid *ska* rätt till betalning på grund av ägarhypotek *inte* anses som fordran.

Bestämmelser om inskränkningar i rätten att föra talan mot beslut angående förbehåll som avses i andra stycket finns i 18 kap.

Rättigheten som *inte* enligt första stycket är skyddad utan särskilt förbehåll och *inte* heller har förbehållits enligt andra stycket kan skyddas genom förbehåll vid auktionen enligt 39 §.

12 kap.

34 §

I avräkning på köpeskillingen för fastigheten *skall* innestå kapitalbeloppet av sådan fordran inom skyddsbeloppet som är förenad med panträtt och *ej* enligt sakägarförteckningen *skall* betalas med köpeskillning för tillbehör. Detta gäller dock *ej* om,

1. fordringen är förfallen till betalning senast på tillträdesdagen och borgenären har yrkat kontant betalning,

2. fordringen är sådan som avses i 26 § tredje stycket eller

3. fordringen är förenad med panträtt endast i andel i fastigheten.

För ägarhypotek *skall*, även om det faller inom skyddsbeloppet, kontant betalning alltid erläggas.

I den mån avräkning *ej skall* ske enligt första stycket *skall* köpeskillingen för fastigheten betalas

I avräkning på köpeskillingen för fastigheten *ska* innestå kapitalbeloppet av sådan fordran inom skyddsbeloppet som är förenad med panträtt och *inte* enligt sakägarförteckningen *ska* betalas med köpeskillning för tillbehör. Detta gäller dock *inte* om,

1. fordringen är förfallen till betalning senast på tillträdesdagen och borgenären har yrkat kontant betalning,

2. fordringen är sådan som avses i 26 § tredje stycket eller

3. fordringen är förenad med panträtt endast i andel i fastigheten.

För ägarhypotek *ska*, även om det faller inom skyddsbeloppet, kontant betalning alltid erläggas.

I den mån avräkning *inte ska* ske enligt första stycket *ska* köpeskillingen för fastigheten betalas

kontant, om *ej inroparen* visar att han har avtalat annat med den som enligt sakägarförteckningen är betalningsberättigad. Om det enligt förteckningen är ovisst vem ett belopp tillkommer, får det *ej* avräknas.

kontant, om *inte den som vunnit budgivningen* visar att han *eller hon* har avtalat annat med den som enligt sakägarförteckningen är betalningsberättigad. Om det enligt förteckningen är ovisst vem ett belopp tillkommer, får det *inte* avräknas.

12 kap.

35 §³⁴

Den som *ropar in* fastigheten är skyldig att efter *inropet* lämna handpenning som motsvarar en tiondel av köpeskillingen, dock *ej* mer än som enligt 34 § *skall* betalas kontant eller mindre än de förrätningskostnader som *skall* utgå ur fastigheten.

Handpenningen *skall* betalas kontant, om *ej inroparen ställer* säkerhet för beloppet. Som säkerhet får godtas även fordran som är förenad med panträtt i fastigheten, om den täcks av köpeskillingen och kan anses betryggande.

Staten, kommun, landsting och kommunalförbund behöver *ej* lämna handpenning men blir i fall som avses i 43 § ersättnings-skyldiga intill motsvarande belopp.

Obetald del av den kontanta köpeskillingen *skall* betalas senast vid det sammanträde som enligt 20 § har kungjorts för köpeskillingens fördelning.

Den som *vinner budgivningen* är skyldig att efter *auktionen* lämna handpenning som motsvarar en tiondel av köpeskillingen, dock *inte* mer än som enligt 34 § *ska* betalas kontant eller mindre än de förrätningskostnader som *ska* utgå ur fastigheten.

Handpenningen *ska* betalas kontant, om *inte* säkerhet *ställs* för beloppet. Som säkerhet får godtas även fordran som är förenad med panträtt i fastigheten, om den täcks av köpeskillingen och kan anses betryggande.

Staten, kommun, landsting och kommunalförbund behöver *inte* lämna handpenning men blir i fall som avses i 43 § ersättnings-skyldiga intill motsvarande belopp.

Obetald del av den kontanta köpeskillingen *ska* betalas senast vid *den tidpunkt som Kronofogdemyndigheten bestämmer, dock senast på den tillträdesdag som Kronofogdemyndigheten bestämmer enligt 12 kap. 36 §.*

12 kap.

36 §

Som tillträdesdag räknas den dag då enligt kungörelse fördelningssammanträdet skall äga rum. Kronofogdemyndigheten kan dock medge inroparen att taga vård om

Kronofogdemyndigheten ska besluta om tillträdesdag. Kronofogdemyndigheten kan medge den som vunnit budgivningen att ta vård om fastigheten eller del av den före tillträdesdagen.

fastigheten eller del *därav* före tillträdesdagen.

Kronofogdemyndigheten får *förordna* att obetald avkastning av fastigheten, som enligt 8 eller 9 § *har skolat betalas* till myndigheten eller syssloman och som har förfallit under tiden till och med den dag köparen har tillträtt fastigheten, *skall* tillkomma denne. Om sådan avkastning i annat fall betalas till köparen, *skall* denne redovisa därför till Kronofogdemyndigheten.

Har före ägaren *ej* annan bostad, kan Kronofogdemyndigheten tillåta honom att bo kvar på fastigheten högst tre månader efter tillträdesdagen.

Kronofogdemyndigheten får *besluta* att obetald avkastning av fastigheten, som enligt 8 eller 9 § *skulle ha betalats* till myndigheten eller syssloman och som har förfallit under tiden till och med den dag köparen har tillträtt fastigheten, *ska* tillkomma denne. Om sådan avkastning i annat fall betalas till köparen, *ska* denne redovisa därför till Kronofogdemyndigheten.

Om före ägaren *inte har* annan bostad, kan Kronofogdemyndigheten tillåta honom *eller henne* att bo kvar på fastigheten högst tre månader efter tillträdesdagen. *Vid denna bedömning ska Kronofogdemyndigheten särskilt beakta om fastigheten är försäkrad.*

12 kap.

37 §

På begäran av de sakägare *vilkas* rätt beror därav kan försäljningen, såvitt avser annat än erläggande av handpenning och den återstående kontanta köpeskillingen samt tiden för tillträde, ske på andra villkor än som anges i detta kapitel. Skyddsbeloppet får höjas även om borgenär som inte själv har begärt försäljning motsätter sig det.

Begäran som avses i första stycket *skall* framställas senast vid bevakningssammanträdet.

På begäran av de sakägare *vars* rätt beror därav kan försäljningen, såvitt avser annat än erläggande av handpenning och den återstående kontanta köpeskillingen samt tiden för tillträde, ske på andra villkor än som anges i detta kapitel. Skyddsbeloppet får höjas även om borgenär som inte själv har begärt försäljning motsätter sig det.

Begäran som avses i första stycket *ska* framställas senast vid bevakningssammanträdet. *Om bevakningssammanträde inte ska hållas ska begäran framställas innan Kronofogdemyndigheten fastställer sakägarförteckningen.*

12 kap.

38 §

Vid auktionen *skall*, i den mån det är påkallat med hänsyn till värdet av fastighetens tillbehör eller av annan orsak, anges vilken egendom som framstår som till-

Vid auktionen *ska*, i den mån det är påkallat med hänsyn till värdet av fastighetens tillbehör eller av annan orsak, anges vilken egendom som framstår som till-

behör *ej* skall följa den. Vad sålunda angivits är avgörande för vad försäljningen omfattar i den delen. I övrigt ingår i försäljningen vad som enligt lag utgör tillbehör till fastigheten. Råder tvist om tillbehör, *skall* det anmälas.

Redogörelse *skall* lämnas för innehållet i sakägarförteckningen. Uppllysning *skall* lämnas om att fastigheten *ropas* ut med förbehåll att *inrop* *skall* prövas enligt 40 §.

behör *inte ska* följa den. Vad sålunda angivits är avgörande för vad försäljningen omfattar i den delen. I övrigt ingår i försäljningen vad som enligt lag utgör tillbehör till fastigheten. Råder tvist om tillbehör, *ska* det anmälas.

Redogörelse *ska* lämnas för innehållet i sakägarförteckningen. Uppllysning *ska* lämnas om att fastigheten *bjuds* ut med förbehåll att *bud ska* prövas enligt 40 §.

12 kap.

39 §

Om sakägarförteckningen *upptager* rättighet som *ej* enligt 33 § första stycket är skyddad utan särskilt förbehåll och *ej* heller har förbehållits enligt 33 § andra stycket, *skall* fastigheten först *ropas* ut utan förbehåll om rättighetens bestånd och därefter med sådant förbehåll. Uppnås vid det senare *utropet* bud som täcker fordringar med bättre rätt än rättigheten eller som, utan att täcka dem, är lika högt som eller högre än budet vid det föregående *utropet*, har *budet* vid det senare *utropet* företräde. Att ägarhypotek *ej* täcks utgör *ej* hinder mot att bud med förbehåll för rättigheten godtas.

Upptager sakägarförteckningen två eller flera sådana rättigheter som avses i första stycket, *skall* fastigheten först *ropas* ut utan förbehåll för någon av rättigheterna och därefter med förbehåll först endast för den rättighet som har bästa rätt och efter hand för ökat antal rättigheter enligt deras inbördes ordning. Bud som skyddar flera rättigheter än annat bud har företräde framför detta, om det *ej* leder till sämre täckning av fordran som har bättre rätt än någon av rättigheterna.

Om sakägarförteckningen *upptar* rättighet som *inte* enligt 33 § första stycket är skyddad utan särskilt förbehåll och *inte* heller har förbehållits enligt 33 § andra stycket, *ska* fastigheten först *bjudas* ut utan förbehåll om rättighetens bestånd och därefter med sådant förbehåll. Uppnås vid det senare *budgivningsförfarandet* bud som täcker fordringar med bättre rätt än rättigheten eller som, utan att täcka dem, är lika högt som eller högre än budet vid det föregående *budgivningsförfarandet*, har det senare *budet* företräde. Att ägarhypotek *inte* täcks utgör *inte* hinder mot att bud med förbehåll för rättigheten godtas.

Upptar sakägarförteckningen två eller flera sådana rättigheter som avses i första stycket, *ska* fastigheten först *bjudas* ut utan förbehåll för någon av rättigheterna och därefter med förbehåll först endast för den rättighet som har bästa rätt och efter hand för ökat antal rättigheter enligt deras inbördes ordning. Bud som skyddar flera rättigheter än annat bud har företräde framför detta, om det *inte* leder till sämre täckning av fordran som har bättre rätt än någon av rättigheterna.

När bud med förbehåll för rättighet *ej* täcker fordringar med bättre rätt, kan rättighetshavaren skydda sin rättighet genom att betala skillnaden mellan det budet och bud utan förbehåll för rättigheten eller så stor del av skillnaden som behövs för att täcka fordringar med bättre rätt.

Om rättighetshavare i fall som avses i andra stycket är villig att betala enligt vad som sägs i tredje stycket men det sålunda erbjudna beloppet, till följd av att flera tillskott behövs, *ej* ensamt eller i förening med annat tillskott som bjuds är tillräckligt för att hans rättighet *skall* skyddas, *skall* fastigheten *ropas* ut med förbehåll för rättigheten och den eller de rättigheter som är skyddade genom tidigare bud och annat tillskott som bjuds.

Om borgenär vars fordran *ej* har blivit täckt genom visst bud *godtager* budet, *skall* fordringen vid tillämpning av första–fjärde styckena anses täckt.

Om rättighetshavare i stället för att betala ställer säkerhet, *skall* det gälla.

När bud med förbehåll för rättighet *inte* täcker fordringar med bättre rätt, kan rättighetshavaren skydda sin rättighet genom att betala skillnaden mellan det budet och bud utan förbehåll för rättigheten eller så stor del av skillnaden som behövs för att täcka fordringar med bättre rätt.

Om rättighetshavare i fall som avses i andra stycket är villig att betala enligt vad som sägs i tredje stycket men det sålunda erbjudna beloppet, till följd av att flera tillskott behövs, *inte* ensamt eller i förening med annat tillskott som bjuds är tillräckligt för att hans *eller hennes* rättighet *ska* skyddas, *ska* fastigheten *bjudas* ut med förbehåll för rättigheten och den eller de rättigheter som är skyddade genom tidigare bud och annat tillskott som bjuds.

Om borgenär vars fordran *inte* har blivit täckt genom visst bud *godtar* budet, *ska* fordringen vid tillämpning av första–fjärde styckena anses täckt.

Om rättighetshavare i stället för att betala ställer säkerhet, *ska* det gälla.

12 kap.

40 §

Innan *inrop* godtas *skall* Kronofogdemyndigheten pröva, om det i 32 § angivna villkoret för försäljning är uppfyllt. Även om detta är förhållandet får *inropet ej godtagas*, om det är sannolikt att avsevärt högre köpeskilling kan uppnås.

Utan hinder av första stycket *skall inrop godtagas*, om samtliga berörda sakägare medger det. Sökanden kan medge att *inrop* godtas fastän förrättningskostnaderna *ej* har blivit täckta.

Innan *bud* godtas *ska* Kronofogdemyndigheten pröva, om det i 32 § angivna villkoret för försäljning är uppfyllt. Även om detta är förhållandet får *budet inte godtas*, om det är sannolikt att avsevärt högre köpeskilling kan uppnås.

Utan hinder av första stycket *ska bud godtas*, om samtliga berörda sakägare medger det. Sökanden kan medge att *bud* godtas fastän förrättningskostnaderna *inte* har blivit täckta.

Inrop får *ej* mot sökandens bestridande *godtagas*, om *exekutionsfordringen* *ej* täcks.

Bud får *inte* mot sökandens bestridande *godtas*, om *utsökningensfordringen* *inte* täcks.

12 kap.

41 §

Sedan *inrop* har godtagits *skall inroparen* omedelbart lämna föreskriven handpenning. Kronofogdemyndigheten kan dock på begäran göra ett kort uppehåll i handläggningen för att bereda *inroparen* tillfälle att anskaffa handpenning, om uppehållet *ej* kan *antagas* medföra beaktansvärd olägenhet. Lämnas *ej* handpenning, *skall* fastigheten *ropas* ut på nytt.

I fall som avses i 39 § *skall* handpenning lämnas för varje *inrop*, även om fastigheten *skall ropas* ut på nytt. Om *inropet* *ej* *skall* bestå, återlämnas handpenningen.

Fullgör *ej inroparen* sin betalningsskyldighet enligt 35 § fjärde stycket, är *inropet* ogiltigt.

Sedan *bud* har godtagits *ska den som vunnit budgivningen* omedelbart lämna föreskriven handpenning. Kronofogdemyndigheten kan dock på begäran göra ett kort uppehåll i handläggningen för att bereda *den som vunnit budgivningen* tillfälle att anskaffa handpenning, om uppehållet *inte* kan *antas* medföra beaktansvärd olägenhet. Lämnas *inte* handpenning, *ska* fastigheten *bjudas* ut på nytt.

I fall som avses i 39 § *ska* handpenning lämnas för varje *bud*, även om fastigheten *ska* *bjudas* ut på nytt. Om *budet* *inte* *ska* bestå, återlämnas handpenningen.

Fullgör *inte den som vunnit budgivningen* sin betalningsskyldighet enligt 35 § fjärde stycket, är *budet* ogiltigt.

12 kap.

42 §

Sker *ej inrop* som *godtas* och fullföljs genom att handpenning lämnas, *skall* nytt försäljningsförsök göras, om sökanden begär det inom en vecka från auktionen. Har *inrop* blivit ogiltigt enligt 41 § tredje stycket, *skall* nytt försäljningsförsök göras, om *ej* sökanden avstår därifrån.

Har två auktioner hållits utan att fastigheten har blivit såld och saknas anledning *antaga* att fastigheten kan säljas inom rimlig tid, får Kronofogdemyndigheten avvisa begäran om nytt försäljningsförsök.

Om ny auktion *skall* hållas, gäller vad som sägs i 18–41 §§.

Lämnas *inte bud* som *godtas* och fullföljs genom att handpenning lämnas, *ska* nytt försäljningsförsök göras, om sökanden begär det inom en vecka från auktionen. Har *bud* blivit ogiltigt enligt 41 § tredje stycket, *ska* nytt försäljningsförsök göras, om *inte* sökanden avstår därifrån.

Har två auktioner hållits utan att fastigheten har blivit såld och saknas anledning *anta* att fastigheten kan säljas inom rimlig tid, får Kronofogdemyndigheten avvisa begäran om nytt försäljningsförsök.

Om ny auktion *ska* hållas, gäller vad som sägs i 18–41 §§. Anmälan

Anmälan av fordran eller rättighet som har skett för en auktion gäller även för senare auktion.

Skall nytt försäljningsförsök *ej* göras, *skall* utmätningen hävas. Detta gäller dock *ej medel* som *har inflytt eller inflyter* med anledning av redan vidtagna åtgärder.

av fordran eller rättighet som har skett för en auktion gäller även för senare auktion.

Ska nytt försäljningsförsök *inte* göras, *ska* utmätningen hävas. Detta gäller dock *inte pengar* som *betalats in* med anledning av redan vidtagna åtgärder.

12 kap.

43 §

När ny auktion hålls sedan *inrop* har blivit ogiltigt enligt 41 § tredje stycket, *skall* handpenningen *tagas* i anspråk i den mån det behövs för att sammanlagt samma belopp *skall* uppnås som vid den förra auktionen jämte ränta därå, beräknad enligt 5 § räntelagen (1975:635), från tillträdesdagen till och med den nya tillträdesdagen och för att även förrättningskostnaderna med anledning av den nya auktionen *skall* täckas. Detta gäller även om fastigheten säljs med förbehåll för rättighet som *ej* har förbehållits vid den förra auktionen eller ändrade förhållanden har inträtt. Vad som *ej* behöver *tagas* i anspråk *skall* återlämnas när den nye *inroparen* har fullgjort sin betalningsskyldighet. Blir fastigheten *ej* såld vid den nya auktionen, är hela handpenningen förverkad.

Hålls *ej* ny auktion, *skall* handpenningen användas till betalning av förrättningskostnader som har blivit onyttiga. Vad som *ej* behöver *tagas* i anspråk *skall* återlämnas.

När ny auktion hålls sedan *bud* har blivit ogiltigt enligt 41 § tredje stycket, *ska* handpenningen *tas* i anspråk i den mån det behövs för att sammanlagt samma belopp *ska* uppnås som vid den förra auktionen jämte ränta därå, beräknad enligt 5 § räntelagen (1975:635), från tillträdesdagen till och med den nya tillträdesdagen och för att även förrättningskostnaderna med anledning av den nya auktionen *ska* täckas. Detta gäller även om fastigheten säljs med förbehåll för rättighet som *inte* har förbehållits vid den förra auktionen eller ändrade förhållanden har inträtt. Vad som *inte* behöver *tas* i anspråk *ska* återlämnas när den nye *vinnaren av budgivningen* har fullgjort sin betalningsskyldighet. Blir fastigheten *inte* såld vid den nya auktionen, är hela handpenningen förverkad.

Hålls *inte* ny auktion, *ska* handpenningen användas till betalning av förrättningskostnader som har blivit onyttiga. Vad som *inte* behöver *tas* i anspråk *ska* återlämnas.

12 kap.

44 §

Sedan auktion som har lett till försäljning av fastigheten har *vunnit* laga kraft och köparen har fullgjort sin betalningsskyldighet

Sedan auktion som har lett till försäljning av fastigheten har *vunnit* laga kraft och köparen har fullgjort sin betalningsskyldighet

enligt 35 § fjärde stycket, utfärdar Kronofogdemyndigheten köpebrev.

Visar *inroparen* att han har bjudit för annans räkning, *skall* köpebrev utfärdas till denne.

enligt 35 § fjärde stycket, utfärdar Kronofogdemyndigheten köpebrev.

Visar *den som vunnit budgivningen* att han *eller hon* har bjudit för annans räkning, *ska* köpebrev utfärdas till denne.

12 kap.

45 §

Sedan fastigheten har sålts svarar den *ej* för fordran som avses i 25 § första stycket 1.

Borgenär som har pantbrev kan *ej* efter fastighetens försäljning mot köparen göra gällande panträtt i fastigheten för större fordran än som har avräknats på köpeskillingen jämte utfäst ränta därå från tillträdesdagen samt framtida skadestånd och kostnad som föranleds av fordringsförhållandet.

Köparen blir personligen betalningsskyldig för vad som enligt överenskommelse har avräknats på den kontanta köpeskillingen och den förra ägaren blir fri från ansvar härför. I fall som avses i 44 § andra stycket blir även den som har *gjort inropet* betalningsskyldig.

Sedan fastigheten har sålts svarar den *inte* för fordran som avses i 25 § första stycket 1.

Borgenär som har pantbrev kan *inte* efter fastighetens försäljning mot köparen göra gällande panträtt i fastigheten för större fordran än som har avräknats på köpeskillingen jämte utfäst ränta därå från tillträdesdagen samt framtida skadestånd och kostnad som föranleds av fordringsförhållandet.

Köparen blir personligen betalningsskyldig för vad som enligt överenskommelse har avräknats på den kontanta köpeskillingen och den förra ägaren blir fri från ansvar härför. I fall som avses i 44 § andra stycket blir även den som har *vunnit budgivningen* betalningsskyldig.

12 kap.

46 §

Köpare som har fullgjort sin betalningsskyldighet enligt 35 § fjärde stycket får tillträda fastigheten på den dag som har bestämts för köpeskillingens fördelning. Han svarar därefter för ägares skyldigheter i den mån de *skall* fullgöras efter tillträdesdagen.

Vill köparen att i sakägarförteckningen upptagen arrende- eller hyresrätt, som *ej* är skyddad enligt 33 § första stycket eller har förbehållits enligt 33 § andra stycket eller vid auktionen, *skall* upphöra, åligger det honom att

Köpare som har fullgjort sin betalningsskyldighet enligt 35 § fjärde stycket får tillträda fastigheten på den dag som har bestämts för köpeskillingens fördelning. Han *eller hon* svarar därefter för ägares skyldigheter i den mån de *ska* fullgöras efter tillträdesdagen.

Vill köparen att i sakägarförteckningen upptagen arrende- eller hyresrätt, som *inte* är skyddad enligt 33 § första stycket eller har förbehållits enligt 33 § andra stycket eller vid auktionen, *ska* upphöra, åligger det honom *eller*

inom en månad från tillträdesdagen säga upp avtalet. I annat fall gäller avtalet mot honom. Beträffande den tidpunkt vid vilken arrende- eller hyresavtal *skall* upphöra med anledning av uppsägning gäller vad som är föreskrivet i fråga om uppsägning efter frivillig överlåtelse av fastighet.

Om rätt i vissa fall för arrendator eller hyresgäst att begära förlängning av avtalet eller att få ersättning vid uppsägning finns särskilda föreskrifter.

henne att inom en månad från tillträdesdagen säga upp avtalet. I annat fall gäller avtalet mot honom *eller henne*. Beträffande den tidpunkt vid vilken arrende- eller hyresavtal *ska* upphöra med anledning av uppsägning gäller vad som är föreskrivet i fråga om uppsägning efter frivillig överlåtelse av fastighet.

Om rätt i vissa fall för arrendator eller hyresgäst att begära förlängning av avtalet eller att få ersättning vid uppsägning finns särskilda föreskrifter.

12 kap.

48 §

Köparen *skall* fullgöra sin betalningsskyldighet enligt 35 § fjärde stycket även om auktionen överklagas.

Utan hinder av att auktionen överklagas får köparen tillträda fastigheten på den bestämda dagen, om *ej* dessförinnan annat har *förordnats* enligt 18 kap. 12 eller 19 §. Får han på grund av sådant *förordnande ej* tillträda fastigheten och är hindret *ej* hävt inom tre månader från den bestämda tillträdesdagen, får han frånträda köpet och återfå vad han har betalat jämte upplupen ränta, om han gör anmälan därom hos Kronofogdemyndigheten medan hindret alltjämt består.

Köparen *ska* fullgöra sin betalningsskyldighet enligt 35 § fjärde stycket även om auktionen överklagas.

Utan hinder av att auktionen överklagas får köparen tillträda fastigheten på den bestämda dagen, om *inte* dessförinnan annat har *beslutats* enligt 18 kap. 12 eller 19 §. Får han *eller hon* på grund av sådant *beslut inte* tillträda fastigheten och är hindret *inte* hävt inom tre månader från den bestämda tillträdesdagen, får han *eller hon* frånträda köpet och återfå vad han *eller hon* har betalat jämte upplupen ränta, om han *eller hon* gör anmälan därom hos Kronofogdemyndigheten medan hindret alltjämt består.

12 kap.

49 §

När någon av flera gemensamt intecknade fastigheter *skall* säljas på auktion har den som har fordran med panträtt på grund av den gemensamma inteckningen rätt att *indraga* annan av de intecknade fastigheterna i försäljningen, om den svarar för det intecknade beloppet eller av

När någon av flera gemensamt intecknade fastigheter *ska* säljas på auktion har den som har fordran med panträtt på grund av den gemensamma inteckningen rätt att *dra in* annan av de intecknade fastigheterna i försäljningen, om den svarar för det intecknade beloppet eller av detta före den

detta före den fastighet som skall säljas. *Ska* denna säljas för panträttshavarens fordran eller för fordran som har lika eller bättre rätt, får han även *indraga* fastighet som svarar för in-teckningen först efter den fastighet som *skall* säljas.

Yrkande om indragning *skall* framställas hos Kronofogdemyn-digheten senast vid *bevaknings-sammanträdet*. Fastighetens ägare *skall* beredas tillfälle att yttra sig över yrkandet. *Bevakningssam-manträde och auktion skall in-ställas* och *nya tider* sätts ut, om det behövs för att yrkandet ska hinna prövas.

Bifalls yrkandet, anses den indragna fastigheten utmätt när beslutet meddelas. Den får *ej* säljas innan beslutet har *vunnit* laga kraft.

fastighet som *ska* säljas. *Ska* denna säljas för panträttshavarens fordran eller för fordran som har lika eller bättre rätt, får han *eller hon* även *dra in* fastighet som svarar för in-teckningen först efter den fastighet som *ska* säljas.

Yrkande om indragning *ska* framställas hos Kronofogdemyn-digheten senast vid *den tidpunkt Kronofogdemyndigheten bestäm-mer*. Fastighetens ägare *ska ges* tillfälle att yttra sig över yrkandet. *Auktion och i förekommande fall bevakningssammanträde ska ställas in* och sätts ut *på nytt*, om det behövs för att yrkandet ska hinna prövas.

Bifalls yrkandet, anses den indragna fastigheten utmätt när beslutet meddelas. Den får *inte* säljas innan beslutet har *fått* laga kraft.

12 kap.

51 §

Om samtliga fastigheter som besväras av gemensam in-teckning *skall* säljas på auktion och för-hållande som anges i 52 § andra stycket *ej* föreligger, upprättas gemensam sakägarförteckning för fastigheterna. Rättighet i någon av fastigheterna *skall* härvid anses upplåten i dem alla. Vid auktionen *ropas* fastigheterna ut gemensamt.

Om samtliga fastigheter som besväras av gemensam in-teckning *ska* säljas på auktion och för-hållande som anges i 52 § andra stycket *inte* föreligger, upprättas gemensam sakägarförteckning för fastigheterna. Rättighet i någon av fastigheterna *ska* härvid anses upplåten i dem alla. Vid auktionen *bjuds* fastigheterna ut gemensamt.

12 kap.

52 §

Skall flera av gemensamt in-tecknade fastigheter men inte alla säljas på auktion, gäller 53–55 §§.

När samtliga fastigheter som besväras av gemensam in-teckning *skall* säljas, gäller likaledes 53–55 §§, om

1. fastigheterna har olika ägare,

Ska flera av gemensamt in-tecknade fastigheter men inte alla säljas på auktion, gäller 53–55 §§.

När samtliga fastigheter som besväras av gemensam in-teckning *ska* säljas, gäller likaledes 53–55 §§, om

1. fastigheterna har olika ägare,

2. någon av fastigheterna med stöd av 49 § har *indragits* i försäljningen,

3. någon av fastigheterna endast i andra hand svarar för gemensam inteckning,

4. någon av fastigheterna besväras av särskild inteckning,

5. någon fastighets ansvar för gemensam inteckning inte avser inteckningens hela belopp,

6. det yrkas av innehavare av sådan rättighet i någon av fastigheterna som *ej skall* bestå oavsett om fastigheten säljs, eller

7. det i annat fall yrkas av ägare eller borgenär vars rätt kan bero därav.

Yrkande som avses i andra stycket 6 eller 7 *skall* framställas senast vid bevakningssammanträdet.

2. någon av fastigheterna med stöd av 49 § har *dragits in* i försäljningen,

3. någon av fastigheterna endast i andra hand svarar för gemensam inteckning,

4. någon av fastigheterna besväras av särskild inteckning,

5. någon fastighets ansvar för gemensam inteckning inte avser inteckningens hela belopp,

6. det yrkas av innehavare av sådan rättighet i någon av fastigheterna som *inte ska* bestå oavsett om fastigheten säljs, eller

7. det i annat fall yrkas av ägare eller borgenär vars rätt kan bero därav.

Yrkande som avses i andra stycket 6 eller 7 *ska* framställas senast vid bevakningssammanträdet. *Om bevakningssammanträde inte ska hållas ska yrkandet framställas innan Kronofogdemyndigheten fastställer sakägarförteckningen.*

12 kap.

53 §

Särskild sakägarförteckning *skall* upprättas för varje fastighet som *skall* säljas. Förteckningen upprättas som om försäljningen hade begärts på grund av den bästa gemensamma inteckningen, om *ej exekutionsfordringen* har bättre rätt. Fordran med panträtt på grund av gemensam inteckning upptas för varje fastighet med det belopp för vilket fastigheten svarar i förhållande till de andra fastigheterna. Kan ansvaret komma att vid försäljningen vidgas härutöver, *skall* det anmärkas. Beträffande fastighet som svarar endast i andra hand anges om sådant ansvar kan ifrågakomma.

När fastighet har *indragits* i försäljningen enligt 49 §, *skall* vid beräkning av tillägg enligt 6 kap.

Särskild sakägarförteckning *ska* upprättas för varje fastighet som *ska* säljas. Förteckningen upprättas som om försäljningen hade begärts på grund av den bästa gemensamma inteckningen, om *inte utsökningsfordringen* har bättre rätt. Fordran med panträtt på grund av gemensam inteckning upptas för varje fastighet med det belopp för vilket fastigheten svarar i förhållande till de andra fastigheterna. Kan ansvaret komma att vid försäljningen vidgas härutöver, *ska* det anmärkas. Beträffande fastighet som svarar endast i andra hand anges om sådant ansvar kan ifrågakomma.

När fastighet har *dragits in* i försäljningen enligt 49 §, *ska* vid beräkning av tillägg enligt 6 kap.

3 § jordabalken anses som om fastigheten hade utmätts samtidigt med den ursprungligen utmäta fastigheten.

3 § jordabalken anses som om fastigheten hade utmätts samtidigt med den ursprungligen utmäta fastigheten.

12 kap.

54 §

Vid auktionen *skall* fastigheterna *ropas* ut var för sig. Därefter *skall* de *ropas* ut gemensamt, om de har samma ägare. Efterföljande gemensamt *utrop skall* även *eljest äga rum*, om full betalning *ej* har uppnåtts för fordran för vilken samtliga fastigheter svarar eller fastigheternas ägare är ense om att de *skall ropas* ut gemensamt.

Uppnås vid gemensamt *utrop* högre bud än summan av buden vid de särskilda *utropen*, *skall* budet vid det gemensamma *utropet* ha företräde. Den köpeskillning som har *bjudits* vid det gemensamma *utropet skall* fördelas på fastigheterna efter de värden som har åsatts dem i målet. Fastighets andel i den gemensamma köpeskillningen utgör dock minst vad som har *bjudits* för den fastigheten vid särskilt *utrop*. Har någon av fastigheterna *ropats* ut med tillbehör som *ej* ingick i det värde efter vilket dess andel i köpeskillningen *skall* beräknas eller *ropats* ut utan tillbehör som omfattades av nämnda värde, *skall* den fastighetens värde vid tillämpningen av det sagda jämkas efter vad som påkallas av nämnda förhållande. Uppgår i fråga om någon av fastigheterna dess andel i köpeskillningen och andra tillgängliga *medel ej* till skyddsbeloppet och *skall* därför frågan om den fastighetens försäljning förfalla, *skall* de övriga fastigheterna *ropas* ut gemensamt.

Vid auktionen *ska* fastigheterna *bjudas* ut var för sig. Därefter *ska* de *bjudas* ut gemensamt, om de har samma ägare. Efterföljande gemensamt *budgivningsförfarande ska* även *annars ske*, om full betalning *inte* har uppnåtts för fordran för vilken samtliga fastigheter svarar eller fastigheternas ägare är ense om att de *ska bjudas* ut gemensamt.

Uppnås vid gemensamt *budgivningsförfarande* högre bud än summan av buden vid de särskilda *budgivningsförfarandena*, *ska* budet vid det gemensamma *budgivningsförfarandet* ha företräde. Den köpeskillning som har *bjudits* vid det gemensamma *budgivningsförfarandet ska* fördelas på fastigheterna efter de värden som har åsatts dem i målet. Fastighets andel i den gemensamma köpeskillningen utgör dock minst vad som har *bjudits* för den fastigheten vid särskilt *budgivningsförfarande*. Har någon av fastigheterna *bjudits* ut med tillbehör som *inte* ingick i det värde efter vilket dess andel i köpeskillningen *ska* beräknas eller *bjudits* ut utan tillbehör som omfattades av nämnda värde, *ska* den fastighetens värde vid tillämpningen av det sagda jämkas efter vad som påkallas av nämnda förhållande. Uppgår i fråga om någon av fastigheterna dess andel i köpeskillningen och andra tillgängliga *pengar inte* till skyddsbeloppet och *ska* därför frågan om den fastighetens försäljning förfalla, *ska* de övriga fastigheterna *bjudas* ut gemensamt.

Uppnås *ej* bud som förslår till betalning av någon del av *exekutionsfordringen*, får *ej* någon av fastigheterna säljas.

Har fastighet *indragits* i försäljningen med stöd av 49 §, *skall* den ursprungligen utmäta fastigheten *ropas* ut först. Om därvid *ej* uppnås bud som förslår till betalning av någon del av *exekutionsfordringen*, får fastigheten *ej* säljas. Blir den *ej* såld, *skall ej* heller den indragna fastigheten säljas.

Fastighet som endast i andra hand svarar för fordran med panträtt på grund av gemensam inteckning får *ej* säljas för den fordringen innan det har visat sig att betalning *ej* kan utgå ur den fastighet som svarar i första hand. I andra hand ansvarig fastighet får *ej* heller säljas, om dess ägare eller annan sakägare betalar den brist för vilken fastigheten *skall* svara eller ställer säkerhet för beloppet. Gemensamt *utrop* av fastigheterna behöver *ej* ske annat än om särskilda skäl föreligger.

Uppnås *inte* bud som förslår till betalning av någon del av *utsökningsfordringen*, får *inte* någon av fastigheterna säljas.

Har fastighet *dragits in* i försäljningen med stöd av 49 §, *ska* den ursprungligen utmäta fastigheten *bjudas* ut först. Om därvid *inte* uppnås bud som förslår till betalning av någon del av *utsökningsfordringen*, får fastigheten *inte* säljas. Blir den *inte* såld, *ska inte* heller den indragna fastigheten säljas.

Fastighet som endast i andra hand svarar för fordran med panträtt på grund av gemensam inteckning får *inte* säljas för den fordringen innan det har visat sig att betalning *inte* kan utgå ur den fastighet som svarar i första hand. I andra hand ansvarig fastighet får *inte* heller säljas, om dess ägare eller annan sakägare betalar den brist för vilken fastigheten *ska* svara eller ställer säkerhet för beloppet. Gemensamt *budgeteringsförfarande* av fastigheterna behöver *inte* ske annat än om särskilda skäl föreligger.

12 kap.

55 §

Om rättighet har förbehållits vid särskilt *utrop*, *skall* förbehållet gälla även vid efterföljande *gemensamt utrop*. Har rättigheten *ej* förbehållits vid det särskilda *utropet*, tillämpas 39 § även vid det gemensamma *utropet*.

Vid tillämpning av 40 § *skall* prövningen *huruvida* avsevärt högre köpeskillning kan uppnås avse den sammanlagda köpeskillningen för samtliga fastigheter *som har ropats in vid auktionen*.

Handpenning *skall* lämnas efter varje *inrop*, även om *inropad fas-*

Om rättighet har förbehållits vid särskilt *budgeteringsförfarande*, *ska* förbehållet gälla även vid efterföljande *gemensamt budgeteringsförfarande*. Har rättigheten *inte* förbehållits vid det särskilda *budgeteringsförfarandet*, tillämpas 39 § även vid det gemensamma *budgeteringsförfarandet*.

Vid tillämpning av 40 § *ska* prövningen *om* avsevärt högre köpeskillning kan uppnås avse den sammanlagda köpeskillningen för samtliga fastigheter *där bud har avgetts*.

Handpenning *ska* lämnas efter varje *vunnet budgeteringsförfar-*

tighet *skall ropas* ut på nytt. Om *inropet ej skall* bestå, återlämnas handpenningen.

Fordran som på grund av gemensam inteckning är förenad med panträtt i såld fastighet betalas kontant, om *ej* köparen och den som enligt sakägarförteckningen är betalningsberättigad avtalar annat.

ande, även om fastighet *ska bjudas* ut på nytt. Om *budet inte ska* bestå, återlämnas handpenningen.

Fordran som på grund av gemensam inteckning är förenad med panträtt i såld fastighet betalas kontant, om *inte* köparen och den som enligt sakägarförteckningen är betalningsberättigad avtalar annat.

12 kap.

56 §³⁵

Sådant förordnande av Kronofogdemyndigheten om fortsatt in-teckningsansvar som avses i 6 kap. 12 § jordabalken får meddelas på begäran av köparen.

Har fastighet sålts i fall som avses i 6 kap. 12 § andra stycket andra eller tredje meningen jordabalken, får *förordnande* om fortsatt in-teckningsansvar meddelas beträffande gemensam in-teckning som besvårar fastigheten endast om fastigheten i förhållande till de andra gemensamt in-tecknade fastigheterna svarar för hela in-teckningen och den fordran som är förenad med panträtt på grund av in-teckningen blivit täckt. Om *medel som har influtit genom* särskild försäljning av tillbehör utfaller på pantbrevets belopp, får *förordnande ej* meddelas beträffande motsvarande del av in-teckningen.

Begäran om *förordnande* enligt denna paragraf *skall* framställas senast vid sammanträdet för köpeskillingens fördelning eller, vid försäljning under hand, innan Kronofogdemyndigheten utfärdar köpebrev. Därvid *skall* pantbrevet ges in, om det inte redan är tillgängligt för Kronofogdemyndigheten eller om Kronofogdemyndigheten i annat fall finner skäl att medge undantag.

Beslut av Kronofogdemyndigheten om fortsatt in-teckningsansvar som avses i 6 kap. 12 § jordabalken får meddelas på begäran av köparen.

Har fastighet sålts i fall som avses i 6 kap. 12 § andra stycket andra eller tredje meningen jordabalken, får *beslut* om fortsatt in-teckningsansvar meddelas beträffande gemensam in-teckning som besvårar fastigheten endast om fastigheten i förhållande till de andra gemensamt in-tecknade fastigheterna svarar för hela in-teckningen och den fordran som är förenad med panträtt på grund av in-teckningen blivit täckt. Om *inbetalade pengar efter* särskild försäljning av tillbehör utfaller på pantbrevets belopp, får *beslut inte* meddelas beträffande motsvarande del av in-teckningen.

Begäran om *beslut* enligt denna paragraf *ska* framställas senast vid sammanträdet för köpeskillingens fördelning eller, vid försäljning under hand, innan Kronofogdemyndigheten utfärdar köpebrev. Därvid *ska* pantbrevet ges in, om det inte redan är tillgängligt för Kronofogdemyndigheten eller om Kronofogdemyndigheten i annat fall finner skäl att medge undantag.

12 kap.

62 §

Bestämmelserna i 3–61 §§ gäller i tillämpliga delar även när utmätning av fast egendom har skett medan *gäldenärens* rätt är villkorlig och när utmätning av fast egendom *ej* har avsett hel fastighet, om *ej* annat följer av 63–68 §§.

Bestämmelserna i 3–61 §§ gäller i tillämpliga delar även när utmätning av fast egendom har skett medan *svarandens* rätt är villkorlig och när utmätning av fast egendom *inte* har avsett hel fastighet, om *inte* annat följer av 63–68 §§.

12 kap.

63 §

Har, i fall då överlåtelse av fastighet är beroende av villkor, fastigheten blivit utmätt för fordran hos överlåtaren, får försäljning *ej* ske förrän det visar sig om villkoret uppfylls.

Vad som sägs i första stycket gäller också om del av fastighet genom överlåtelse har kommit i särskild ägares hand och fastigheten har blivit utmätt för fordran hos överlåtaren innan fastighetsbildning som enligt lag utgör villkor för överlåtelsens giltighet har kommit till stånd. Skulle det medföra betydande *tidsutdräkt* att avvakta *huruvida* fastighetsbildningen kommer till stånd, får dock fastigheten säljas med förbehåll för den rätt som tillkommer förvärvaren. Försäljningen omfattar då även *gäldenärens* rätt mot förvärvaren. Köparen svarar för *gäldenärens* skyldigheter mot förvärvaren.

Har, i fall då överlåtelse av fastighet är beroende av villkor, fastigheten blivit utmätt för fordran hos överlåtaren, får försäljning *inte* ske förrän det visar sig om villkoret uppfylls.

Vad som sägs i första stycket gäller också om del av fastighet genom överlåtelse har kommit i särskild ägares hand och fastigheten har blivit utmätt för fordran hos överlåtaren innan fastighetsbildning som enligt lag utgör villkor för överlåtelsens giltighet har kommit till stånd. Skulle det medföra betydande *dröjsmål* att avvakta *om* fastighetsbildningen kommer till stånd, får dock fastigheten säljas med förbehåll för den rätt som tillkommer förvärvaren. Försäljningen omfattar då även *svarandens* rätt mot förvärvaren. Köparen svarar för *svarandens* skyldigheter mot förvärvaren.

12 kap.

64 §

Har, i fall då förvärv av fastighet eller del av fastighet är beroende av villkor, egendomen blivit utmätt för fordran hos förvärvaren, *skall* Kronofogdemyndigheten bjuda ut *gäldenärens* rätt till egendomen till försäljning i den ordning som gäller för *exekutiv* försäljning av utmätt rättighet.

Har, i fall då förvärv av fastighet eller del av fastighet är beroende av villkor, egendomen blivit utmätt för fordran hos förvärvaren, *ska* Kronofogdemyndigheten bjuda ut *svarandens* rätt till egendomen till försäljning i den ordning som gäller för *tvångsvis* försäljning av utmätt rättighet.

Kommer försäljning till stånd, svarar köparen för *gäldenärens* skyldigheter mot sin fångesman, Ansökan om inteckning, som har gjorts samma dag som utmätningen eller senare, förfaller genom försäljningen, om *ej* Kronofogdemyndigheten på begäran av köparen *förordnar* annat.

Kan det inte utan betydande *tidsutdräkt* avvaktas om det för förvärvet gällande villkoret uppfylls, kan anstånd med försäljningen medges tills det visar sig om så blir fallet. Uppfylls villkoret, sker försäljning i den ordning som i allmänhet gäller för *exekutiv* försäljning av fast egendom.

När försäljning som har skett enligt första stycket har *vunnit* laga kraft och köparen har fullgjort sin betalningsskyldighet, utfärdar Kronofogdemyndigheten köpehandling.

Kommer försäljning till stånd, svarar köparen för *svarandens* skyldigheter mot sin fångesman, Ansökan om inteckning, som har gjorts samma dag som utmätningen eller senare, förfaller genom försäljningen, om *inte* Kronofogdemyndigheten på begäran av köparen *beslutar* annat.

Kan det inte utan betydande *dröjsmål* avvaktas om det för förvärvet gällande villkoret uppfylls, kan anstånd med försäljningen medges tills det visar sig om så blir fallet. Uppfylls villkoret, sker försäljning i den ordning som i allmänhet gäller för *tvångsvis* försäljning av fast egendom.

När försäljning som har skett enligt första stycket har *fått* laga kraft och köparen har fullgjort sin betalningsskyldighet, utfärdar Kronofogdemyndigheten köpehandling.

12 kap.

66 §

Om villkoret uppfylls i fall som avses i 63 § eller om förvärvet går åter i fall som avses i 64 § andra stycket, *skall* Kronofogdemyndigheten driva in eller bjuda ut till försäljning vad som därefter tillkommer *gäldenären* och omfattas av utmätningen. Härvid tillämpas den ordning som enligt 8 och 9 kap. gäller i fråga om utmätt fordran eller rättighet.

Om villkoret uppfylls i fall som avses i 63 § eller om förvärvet går åter i fall som avses i 64 § andra stycket, *ska* Kronofogdemyndigheten driva in eller bjuda ut till försäljning vad som därefter tillkommer *svaranden* och omfattas av utmätningen. Härvid tillämpas den ordning som enligt 8 och 9 kap. gäller i fråga om utmätt fordran eller rättighet.

12 kap.

67 §

Har endast andel i fastighet blivit utmätt men *skall* enligt 8 kap. 8 § hela fastigheten säljas på auktion, *skall* av sakägarförteckningen framgå vilka fordringar och rättigheter som belastar varje särskild andel. Skyddsbeloppet *skall* bestämmas så att

Har endast andel i fastighet blivit utmätt men *ska* enligt 8 kap. 8 § hela fastigheten säljas på auktion, *ska* av sakägarförteckningen framgå vilka fordringar och rättigheter som belastar varje särskild andel. Skyddsbeloppet *ska* bestämmas så att fordringar, som

fordringar, som gäller i den först utmäta andelen enbart eller i nämnda andel jämte annan andel och som har bättre rätt än *executionsfordringen*, samt förrättningskostnaderna blir fullt täckta.

Är någon av delägarna i konkurs, får borgenär utöva anslutningsrätt enligt 13 § även om han har förmånsrätt endast i andel av fastigheten.

gäller i den först utmäta andelen enbart eller i nämnda andel jämte annan andel och som har bättre rätt än *utsökningsfordringen*, samt förrättningskostnaderna blir fullt täckta.

Är någon av delägarna i konkurs, får borgenär utöva anslutningsrätt enligt 13 § även om han *eller hon* har förmånsrätt endast i andel av fastigheten.

12 kap.

68 §

När andel i fastighet har sålts enligt 8 kap. 9 § andra stycket och försäljningen har *vunnit* laga kraft samt köparen har fullgjort sin betalningsskyldighet, utfärdar Kronofogdemyndigheten köpebrev.

När andel i fastighet har sålts enligt 8 kap. 9 § andra stycket och försäljningen har *fått* laga kraft samt köparen har fullgjort sin betalningsskyldighet, utfärdar Kronofogdemyndigheten köpebrev.

13 kap. Redovisning av *inlutna medel*

13 kap. Redovisning av *pengar*

Allmänna bestämmelser om redovisning

13 kap.

1 §³⁶

Medel som har flutit in till Kronofogdemyndigheten i mål om utmätning skall redovisas så snart som möjligt. Är influtet belopp ringa och kan det antas att ytterligare medel kommer att flyta in i målet, får myndigheten avvakta med redovisningen.

Pengar som ska fördelas ska redovisas så snart som möjligt.

Om det sammanlagda belopp som tillkommer en borgenär understiger 100 kronor ska beloppet bara betalas ut om det finns särskilda skäl.

Pengar som inte kan betalas ut till den betalningsberättigade borgenären ska i första hand fördelas mellan övriga mål där fordringen inte har fått full täckning. Kan

³⁶ SFS senaste lydelse 1995:298.

betalning inte ske till någon annan borgenär ska pengarna återbetalas till svaranden. Om utbetalning eller återbetalning inte är möjlig inom tio år tillfaller pengarna staten. Om pengar ska tillfalla staten, gäller det även inlåningsräntan.

Vid utmätning för ej förfallet underhållsbidrag enligt 7 kap. 6 § andra stycket får redovisning ske tidigast i nära anslutning till den tidpunkt då bidraget förfaller till betalning.

Om utmätning har skett för underhållsbidrag innan det har förfallit till betalning ska redovisning ske i nära anslutning till den tidpunkt då bidraget förfaller till betalning.

13 kap.

2 §

Vad som sägs i detta kapitel om *influtna medel* gäller även ränta som utgår på *medlen* till och med den i 6 § angivna fördelningdagen. *Ränta på belopp som inestår därefter tillkommer den som är berättigad till beloppet.*

Vad som sägs i detta kapitel om *pengar som ska fördelas* gäller även ränta som *enligt utsökningstiteln* utgår på *pengarna* till och med den i 6 § angivna fördelningdagen.

Om fördelat belopp inte kan betalas ut i samband med fördelningdagen ska utbetalningen innefatta upplupen inlåningsränta från fördelningdagen fram till dess utbetalning sker.

13 kap.

4 §

För fördelning av influtna medel skall Kronofogdemyndigheten hålla fördelningssammanträde, när det är föreskrivet i balken eller när det i annat fall är oklart hur medlen skall fördelas.

Kronofogdemyndigheten ska hålla ett fördelningssammanträde när det är oklart hur pengar ska fördelas eller om Kronofogdemyndigheten i annat fall anser att det behövs. Sådant sammanträde får inte hållas senare än tillträdesdag som bestämts enligt 12 kap. 36 §.

Sammanträde som *ej* har blivit utsatt i samband med kungörande av auktion *skall* kungöras särskilt, om det är *behövligt* med hänsyn till okända sakägare eller av annat skäl. Kungörande *skall* ske i god tid och på lämpligt sätt. Sökanden, *gäldenären* och andra kända sakägare *skall* kallas till sammanträdet.

Sammanträde som *inte* har blivit utsatt i samband med kungörande av auktion *ska* kungöras särskilt, om det *behövs* med hänsyn till okända sakägare eller av annat skäl. Kungörande *ska* ske i god tid och på lämpligt sätt. Sökanden, *svaranden* och andra kända sakägare *ska* kallas till sammanträdet.

13 kap.6 §³⁷

En fordran som *skall* beaktas *skall* tas upp med det belopp som den uppgår till på fördelningsdagen.

Vid bedömningen av om en fordran är förenad med särskild förmånsrätt i en fastighet *skall* ett pantbrev vars belopp är bestämt i utländsk valuta räknas om till svenska kronor enligt den kurs som gäller på fördelningsdagen. Pantbrevets belopp får dock inte sättas högre än det belopp som har bestämts vid omräkning enligt 12 kap. 27 § fjärde stycket.

Som fördelningsdag anses den dag till vilken fördelningssammanträde är utsatt, även om det då finns något hinder mot att verkställa fördelningen. Om det inte hålls något sammanträde, anses den dag *då Kronofogdemyndighetens* beslut *meddelas* som fördelningsdag.

Vid fördelning räknas som fordran i ett mål även sådan förrättningskostnad som avser endast det målet.

Begär borgenär betalning för fordran som *ej* har anmälts i tid, *skall* utdelning utgå av överskott, om sådant uppkommer.

En fordran som *ska* beaktas *ska* tas upp med det belopp som den uppgår till på fördelningsdagen.

Vid bedömningen av om en fordran är förenad med särskild förmånsrätt i en fastighet *ska* ett pantbrev vars belopp är bestämt i utländsk valuta räknas om till svenska kronor enligt den kurs som gäller på fördelningsdagen. Pantbrevets belopp får dock inte sättas högre än det belopp som har bestämts vid omräkning enligt 12 kap. 27 § fjärde stycket.

Som fördelningsdag anses den dag till vilken fördelningssammanträde är utsatt, även om det då finns något hinder mot att verkställa fördelningen. Om det inte hålls något sammanträde, anses den dag *Kronofogdemyndigheten* *meddelar* beslut som fördelningsdag.

Vid fördelning räknas som fordran i ett mål även sådan förrättningskostnad som avser endast det målet.

Begär borgenär betalning för fordran som *inte* har anmälts i tid, *ska* utdelning utgå av överskott, om sådant uppkommer.

13 kap.7 §³⁸

Är fordran eller därmed förenad förmånsrätt beroende av villkor eller tvistig eller är förmånsrätt beroende av att sökt inteckning beviljas, *skall* Kronofogdemyndigheten avsätta *vad* som belöper på fordringen i avvaktan på att villkoret uppfylls eller förfaller eller att tvisten eller frågan om inteckning blir slutligt avgjord.

Är fordran eller därmed förenad förmånsrätt beroende av villkor eller tvistig eller är förmånsrätt beroende av att sökt inteckning beviljas, *ska* Kronofogdemyndigheten avsätta *det* som belöper på fordringen i avvaktan på att villkoret uppfylls eller förfaller eller att tvisten eller frågan om inteckning blir slutligt avgjord.

³⁷ SFS senaste lydelse 2004:448.

³⁸ SFS senaste lydelse 1994:480.

Avsättning *skall* dock *ej* ske i fall då tvist *skall* prövas enligt tredje stycket.

Borgenär vars fordran eller förmånsrätt är tvistig *skall*, om det *ej* av särskilda skäl är obehövt, föreläggas att inom en månad från det att föreläggandet delgavs honom väcka talan om rätten till *medlen* mot sakägare som *medlen skall* tillkomma om borgenärens anspråk faller bort. *Efterkommer* borgenären *ej* föreläggandet, har han förlorat sin rätt till *medlen*, om *ej* motparten inom den angivna tiden har väckt talan mot borgenären.

Kan fördelningen *ej* utan betydande olägenhet för parterna avslutas utan att tvisten har blivit avgjord, *skall* Kronofogdemyndigheten själv pröva tvisten, om det är ändamålsenligt. *Därvid* gäller vad som sägs i 2 kap. 22 och 23 §§.

Avsättning *ska* dock *inte* ske om tvist *ska* prövas enligt tredje stycket.

Borgenär vars fordran eller förmånsrätt är tvistig *ska*, om det *inte* av särskilda skäl är obehövt, föreläggas att inom en månad från det att föreläggandet delgavs honom *eller henne* väcka talan om rätten till *pengarna* mot sakägare som *pengarna ska* tillkomma om borgenärens anspråk faller bort. *Följer inte* borgenären föreläggandet, har han *eller hon* förlorat sin rätt till *pengarna*, om *inte* motparten inom den angivna tiden har väckt talan mot borgenären.

Kan fördelningen *inte* utan betydande olägenhet för parterna avslutas utan att tvisten har blivit avgjord, *ska* Kronofogdemyndigheten själv pröva tvisten, om det är ändamålsenligt. *Då* gäller vad som sägs i 3 kap. 23 och 24 §§.

13 kap.

8 §

När *medel* avsätts enligt 7 §, *skall* Kronofogdemyndigheten ange hur *det skall förfaras* med dem om fordringen faller bort helt eller delvis.

När *pengar* avsätts enligt 7 §, *ska* Kronofogdemyndigheten ange hur *de ska fördelas* om fordringen helt eller delvis faller bort.

13 kap.

9 §

Om alla berörda sakägare är *ense* om hur *medlen skall* fördelas, *skall* fördelningen *ske i enlighet därmed*.

Om alla berörda sakägare är *överens* om hur *pengarna ska* fördelas, *ska* fördelningen *göras enligt överenskommelsen*.

**Särskilda bestämmelser
beträffande registrerat skepp,
registrerat luftfartyg m.m. och
fast egendom**

**Särskilda bestämmelser för
registrerat skepp, registrerat
luftfartyg m.m. och fast
egendom**

13 kap.

10 §

När registrerat skepp, registrerat luftfartyg, intecknade reservdelar till luftfartyg eller fastighet har sålts på auktion, *skall* behållen avkastning av egendomen, ersättning som har *influtit* med anledning av misslyckat försök att sälja egendomen och tillskott som någon har betalat för att bevara sin rätt vid försäljningen fördelas tillsammans med köpeskillingen för egendomen. *Medel som har influtit genom* särskild försäljning av tillbehör till fastighet *skall* fördelas samtidigt som köpeskillingen för fastigheten.

Fördelningen *skall* ske i enlighet med sakägarförteckningen, om det *ej* framgår att fordran understiger *vad* som anges i förteckningen. Angående begränsning av inteckningshavares rätt vid försäljning av intecknade reservdelar till luftfartyg finns föreskrift i 11 kap. 3 § tredje stycket.

Utdelning för fordran som *ej* har tagits upp i förteckningen utgår endast av överskott, om sådant uppkommer.

När registrerat skepp, registrerat luftfartyg, intecknade reservdelar till luftfartyg eller fastighet har sålts på auktion, *ska* behållen avkastning av egendomen, ersättning som har *betalats in* med anledning av misslyckat försök att sälja egendomen och tillskott som någon har betalat för att bevara sin rätt vid försäljningen fördelas tillsammans med köpeskillingen för egendomen. *Pengar från* särskild försäljning av tillbehör till fastighet *ska* fördelas samtidigt som köpeskillingen för fastigheten.

Fördelningen *ska* ske i enlighet med sakägarförteckningen, om det *inte* framgår att fordran understiger *det* som anges i förteckningen. Angående begränsning av inteckningshavares rätt vid försäljning av intecknade reservdelar till luftfartyg finns föreskrift i 11 kap. 3 § tredje stycket.

Utdelning för fordran som *inte* har tagits upp i förteckningen utgår endast av överskott, om sådant uppkommer.

13 kap.

11 §

Bestämmelserna i 10 § första stycket gäller också när fastighet har sålts under hand. *Medlen skall* fördelas i första hand enligt köpevillkoren och i övrigt enligt de grunder som gäller för upprättande av sakägarförteckning.

Bestämmelserna i 10 § första stycket gäller också när fastighet har sålts under hand. *Pengarna ska* fördelas i första hand enligt köpevillkoren och i övrigt enligt de grunder som gäller för upprättande av sakägarförteckning.

13 kap.

12 §

Avbryts förfarandet i fråga om egendom som avses i 10 § utan att egendomen har blivit såld, *skall influtna medel* fördelas enligt vad som sägs där, om sakägarförteckning har upprättats, och i annat fall enligt de grunder som

Avbryts förfarandet i fråga om egendom som avses i 10 § utan att egendomen har blivit såld, *ska pengarna* fördelas enligt vad som sägs där, om sakägarförteckning har upprättats, och i annat fall enligt de grunder som gäller för

gäller för upprättande av sådan förteckning. Annan borgenär än sökanden har dock *ej* rätt att få betalning *ur medlen* för annat än ränta och kostnader, om hans fordran är förenad med panträtt på grund av inteckning.

När tillbehör till fastighet har sålts för sig, *skall* borgenär, som *ej* har avstått från betalning, få utdelning med tillämpning av 12 kap. 16 §, även om fastigheten *ej* säljs.

upprättande av sådan förteckning. Annan borgenär än sökanden har dock *inte* rätt att få betalning för annat än ränta och kostnader, om hans *eller hennes* fordran är förenad med panträtt på grund av inteckning.

När tillbehör till fastighet har sålts för sig, *ska* borgenär, som *inte* har avstått från betalning, få utdelning med tillämpning av 12 kap. 16 §, även om fastigheten *inte* säljs.

13 kap.

13 §

Medel som *tillkommer* borgenär *skall* avräknas på ränta och annan biförpliktelse före fordrans kapitalbelopp, om *ej* borgenären har yrkat annat före fördelningen eller, om fördelning *ej äger rum*, före utbetalningen.

Om ordningen mellan fordrans kapitalbelopp och biförpliktelser när registrerat skepp, registrerat luftfartyg, intecknade reservdelar till luftfartyg eller fastighet har utmätts finns bestämmelser i 10 kap. 11 § första stycket, 11 kap. 1 § och 12 kap. 26 § första stycket.

Pengar som *en* borgenär *har rätt till ska* avräknas på ränta och annan biförpliktelse före fordrans kapitalbelopp, om *inte* borgenären har yrkat annat före fördelningen eller, om fördelning *inte sker*, före utbetalningen.

Om ordningen mellan fordrans kapitalbelopp och biförpliktelser när registrerat skepp, registrerat luftfartyg, intecknade reservdelar till luftfartyg eller fastighet har utmätts finns bestämmelser i 10 kap. 11 § första stycket, 11 kap. 1 § och 12 kap. 26 § första stycket.

13 kap.

14 §³⁹

Medel får *ej* betalas ut utan att säkerhet ställs, om

1. utmätning har skett med stöd av 3 kap. 5 § 1 eller 6 § och *exekutionstiteln ej har vunnit laga kraft* eller utmätning har skett på grund av utslag eller beslut i mål om betalningsföreläggande eller handräckning och *gäldenären* har sökt återvinning eller överklagat,

2. utmätning har skett hos dödsbo för fordran som *ej* var förenad med särskild förmånsrätt i egendomen och den tid som anges

Pengar får *inte* betalas ut utan att säkerhet ställs, om

1. utmätning har skett med stöd av 2 kap. 4 § och *utsökningstiteln inte har fått laga kraft* eller utmätning har skett på grund av utslag eller beslut i mål om betalningsföreläggande eller handräckning och *svaranden* har sökt återvinning eller överklagat,

2. utmätning har skett hos dödsbo för fordran som *inte* var förenad med särskild förmånsrätt i egendomen och den tid som anges

i 8 kap. 6 § första stycket *ej* har gått till ända,

3. rätten till *medlen* är beroende av ett överklagande av utmätningen eller den utmätta egendomens försäljning eller av talan som avses i 4 kap. 20–22 eller 26 §,

4. fördelning som har skett vid fördelningssammanträde *ej* har vunnit laga kraft,

5. i annat fall tvist råder om vem som är betalningsberättigad.

i 8 kap. 6 § första stycket *inte* har löpt ut,

3. rätten till *pengarna* är beroende av ett överklagande av utmätningen eller den utmätta egendomens försäljning eller av talan som avses i 4 kap. 20–22 eller 26 §,

4. fördelning som har skett vid fördelningssammanträde *inte* har fått laga kraft,

5. i annat fall tvist råder om vem som är betalningsberättigad.

13 kap.

15 §

Har *medel* avsatts enligt 7 § första stycket på grund av tvist och har tvisten prövats av domstol, får den vinnande parten *mot säkerhet lyfta medlen utan hinder av att avgörandet ej* har vunnit laga kraft. I annat fall får *medel* som har avsatts enligt 7 § första stycket, om skäl föreligger, mot säkerhet betalas ut till den borgenär för vilken de har avsatts eller, om denne *ej* vill *lyfta medlen*, till den som i andra hand är berättigad till dem.

Har *pengar* avsatts enligt 7 § första stycket på grund av tvist och har tvisten prövats av domstol, får *pengarna betalas ut till* den vinnande parten *även om avgörandet inte* har fått laga kraft *om säkerhet ställs*. I annat fall får *pengar* som har avsatts enligt 7 § första stycket, om skäl föreligger, mot säkerhet betalas ut till den borgenär för vilken de har avsatts eller, om denne *inte* vill *ha pengarna utbetalda*, till den som i andra hand har rätt till dem.

13 kap.

16 §⁴⁰

Att en verkställd fördelning överklagas *hindrar inte att* belopp som inte berörs av överklagandet betalas ut.

Om en verkställd fördelning överklagas *får* belopp som inte berörs av överklagandet betalas ut.

13 kap.

17 §⁴¹

När *medel* betalas ut, *skall iakttas* vad som i allmänhet gäller om skyldighet för borgenär att *förete* eller *återställa* fordringsbevis eller säkerhet som har lämnats för fordran.

När *pengar* betalas ut, *ska iakttas* vad som i allmänhet gäller om skyldighet för borgenär att *uppvisa* eller *lämna tillbaka* fordringsbevis eller säkerhet som har lämnats för fordran.

⁴⁰ SFS senaste lydelse 1994:1038.

⁴¹ SFS senaste lydelse 2003:531.

Pantbrev i skepp eller fastighet eller företagsinteckningsbrev, vilket utgör säkerhet för fordran på vilken betalning har utfallit, *skall företes* även om borgenären *ej* är skyldig att *återställa* handlingen, om *ej* Kronofogdemyndigheten *finner* skäl att medge undantag. Detsamma gäller skuldebrev som är intecknat i annan egendom, när skyldighet att *förete* eller *återställa* skuldebrevet *ej* följer redan av första stycket.

När köparen åberopar att den som enligt sakägarförteckning *är berättigad* till betalning har *medgivit* honom avräkning på köpeskillingen, gäller vid Kronofogdemyndighetens prövning av överenskommelsen vad som föreskrivs i första och andra styckena.

Pantbrev i skepp eller fastighet eller företagsinteckningsbrev, vilket utgör säkerhet för fordran på vilken betalning har utfallit, *ska uppvisas* även om borgenären *inte* är skyldig att *lämna tillbaka* handlingen, om *inte* Kronofogdemyndigheten *anser att det finns* skäl att medge undantag. Detsamma gäller skuldebrev som är intecknat i annan egendom, när skyldighet att *uppvisa* eller *lämna tillbaka* skuldebrevet *inte* följer redan av första stycket.

När köparen åberopar att den som enligt sakägarförteckning *har rätt till* betalning har *medgett* honom eller *henne* avräkning på köpeskillingen, gäller vid Kronofogdemyndighetens prövning av överenskommelsen vad som föreskrivs i första och andra styckena.

13 kap.

18 §

Om borgenär för vilken utdelning har beräknats *ej* inom ett år från det att fördelningen har *vunnit* laga kraft *förete*r fordringsbevis eller i övrigt fullgör vad som krävs enligt 17 § för att han *skall* få *lyfta medlen*, får dessa *mot säkerhet* betalas ut till den som i andra hand *är berättigad* till dem, om *ej* särskilda skäl *föreligger*.

Om borgenär för vilken utdelning har beräknats *inte* inom ett år från det att fördelningen har *fått* laga kraft *uppvisar* fordringsbevis eller i övrigt fullgör vad som krävs enligt 17 § för att han *eller hon ska* få *pengarna utbetalda*, får dessa betalas ut *mot säkerhet* till den som i andra hand *har rätt* till dem, om *det inte finns* särskilda skäl.

13 kap.

19 §

Om alla berörda sakägare medger att belopp betalas ut utan säkerhet när sådan annars krävs, skall det ske.

Om säkerhet krävs får belopp betalas ut utan säkerhet om alla berörda sakägare medger det.

13 kap.

20 §

Ändras beslut om fördelning eller utbetalning, *skall* Kronofogdemyndigheten på begäran *utlösa* vad som *skall* betalas till-

Ändras beslut om fördelning eller utbetalning, *ska* Kronofogdemyndigheten på begäran *utmäta* vad som *ska* betalas tillbaka.

baka. Härvid får ställd säkerhet tagas i anspråk. Motsvarande gällor, om *medel* som någon har fått *lyfta* enligt 14 eller 15 § skall tillkomma annan sakägare eller om borgenär har fått *lyfta medel* enligt 18 § och den som har bättre rätt till *medlen* anmäler sig och fullgör vad som krävs för betalning till honom.

I sådana fall får ställd säkerhet tas i anspråk. Motsvarande gällor, om *pengar* som någon har fått *utbetalda* enligt 14 eller 15 § ska tillkomma annan sakägare eller om borgenär har fått *pengar utbetalda* enligt 18 § och den som har bättre rätt till *pengarna* anmäler sig och fullgör vad som krävs för betalning till honom *eller henne*.

Om återbetalningsskyldigheten avser en fordran som handläggs enligt lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. ska den myndighet för vilken utmätning skett omedelbart betala tillbaka pengarna till Kronofogdemyndigheten.

Särskilda bestämmelser beträffande allmänna mål

Särskilda bestämmelser för mål som ska handläggas enligt lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

13 kap.

21 §

Bestämmelserna i 1, 13, 14 och 20 §§ gäller *ej i fråga om sökanden i allmänt mål. I sådant mål gäller ej heller 4–6 §§, 7 § första–tredje styckena, 8 och 9 §§ annat än om fördelning skall ske med enskild borgenär eller om det är särskilt föreskrivet att fördelningssammanträde skall hållas. Bestämmelsen i 7 § tredje stycket får ej tillämpas i allmänt mål, om sökandens fordran berörs av tvisten.*

Bestämmelserna i 1 § *första och fjärde stycket, 13 och 14 §§ och 20 § första stycket* gäller *inte sökanden i mål som ska handläggas enligt lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. För sådana mål gäller inte heller 4–9 §§ annat än om fördelning ska ske med enskild borgenär eller om det hålls ett fördelningssammanträde. Bestämmelsen i 7 § tredje stycket får inte tillämpas för mål som ska handläggas enligt lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m., om sökandens fordran berörs av tvisten.*

14 kap. Verkan av *exekutiv* försäljning m.m.**14 kap. Verkan av försäljning m.m.****14 kap.**

1 §

Exekutiv försäljning ger köparen samma rätt till den sålda egendomen som frivillig försäljning, om *ej* annat följer av vad som sägs i detta kapitel.

Tvångsvis försäljning ger köparen samma rätt till den sålda egendomen som frivillig försäljning, om *inte* annat följer av vad som sägs i detta kapitel.

14 kap.

2 §

När utmätning av viss egendom ger företrädare framför överlåtelse av egendomen, gäller det till förmån även för den som förvärvar egendomen vid *exekutiv* försäljning. Detsamma gäller, när tredje man efter föreläggande enligt 4 kap. 20 § eller 26 § jämförd med 20 § har förlorat sin rätt mot sökanden.

När utmätning av viss egendom ger företrädare framför överlåtelse av egendomen, gäller det till förmån även för den som förvärvar egendomen vid *tvångsvis* försäljning. Detsamma gäller, när tredje man efter föreläggande enligt 4 kap. 20 § eller 26 § jämförd med 20 § har förlorat sin rätt mot sökanden.

14 kap.3 §⁴²

Har *exekutiv* försäljning av registrerat skepp eller luftfartyg som registrerats i luftfartygsregistret *vunnit* laga kraft och köpeskillingen betalats *skall*, om *gäldenären* inte var rätt ägare, köparens förvärv dock gälla, om *gäldenärens* åtkomst var inskriven när försäljningen *ägde rum*.

När *exekutiv* försäljning av fast egendom har *vunnit* laga kraft och köpeskillingen har erlagts, har den som åberopar annat förvärv av egendomen från *gäldenären* eller någon hans företrädare förlorat sin rätt mot köparen. Även den som åberopar att *gäldenärens* eller någon hans företrädares åtkomst var ogiltig eller av annat skäl *ej* gällde mot rätte ägaren har förlorat sin rätt mot köparen, om lagfart var beviljad för *gäldenären* när

Har *tvångsvis* försäljning av registrerat skepp eller luftfartyg som registrerats i luftfartygsregistret *fått* laga kraft och köpeskillingen betalats *ska*, om *svaranden* inte var rätt ägare, köparens förvärv dock gälla, om *svarandens* åtkomst var inskriven när försäljningen *skedde*.

När *tvångsvis* försäljning av fast egendom har *fått* laga kraft och köpeskillingen har erlagts, har den som åberopar annat förvärv av egendomen från *svaranden* eller någon hans *eller hennes* företrädare förlorat sin rätt mot köparen. Även den som åberopar att *svarandens* eller någon hans *eller hennes* företrädares åtkomst var ogiltig eller av annat skäl *inte* gällde mot rätte ägaren har förlorat sin rätt mot köparen, om lagfart

den *exekutiva* försäljningen *ägd* rum.

var beviljad för *svaranden* när den *tvångsvisa* försäljningen *skedde*.

Bilaga 2

14 kap.

4 §

Om *exekutivt såld egendom* frångår köparen därför att *gäldenären* *ej* var rätt ägare, är *gäldenären* skyldig att ersätta köparen dennes skada med sammanlagda beloppet av vad som har gått till betalning av fordran mot *gäldenären* och har betalats ut till denne. Har *gäldenären* uppsåtligen eller av vårdslöshet vållat köparens skada, är han skyldig att ersätta skadan utan sådan begränsning.

Borgenär, som *ej* var i god tro när han mottog betalning, är skyldig att solidariskt med *gäldenären* ersätta köparen dennes skada med det belopp som han har erhållit i betalning. Har borgenären uppsåtligen eller av vårdslöshet vållat köparens skada, är han skyldig att ersätta skadan utan sådan begränsning.

Om *den av Kronofogdemyndigheten sålda egendomen* frångår köparen därför att *svaranden* *inte* var rätt ägare, är *svaranden* skyldig att ersätta köparen dennes skada med sammanlagda beloppet av vad som har gått till betalning av fordran mot *svaranden* och har betalats ut till denne. Har *svaranden* uppsåtligen eller av vårdslöshet vållat köparens skada, är han *eller hon* skyldig att ersätta skadan utan sådan begränsning.

Borgenär, som *inte* var i god tro när han *eller hon* mottog betalning, är skyldig att solidariskt med *svaranden* ersätta köparen dennes skada med det belopp som han *eller hon* har erhållit i betalning. Har borgenären uppsåtligen eller av vårdslöshet vållat köparens skada, är han *eller hon* skyldig att ersätta skadan utan sådan begränsning.

14 kap.

5 §

När *tvångsvis* försäljning medför att tredje man förlorar sin äganderätt till den sålda egendomen, gäller i fråga om tredje mans rätt till ersättning för liden skada vad som sägs i 4 § om köparens rätt till ersättning av *svaranden* och borgenär. Motsvarande gäller, när indrivning av utmätt fordran medför att tredje man förlorar sin rätt till fordringen.

När *tvångsvis* försäljning medför att tredje man förlorar sin äganderätt till den sålda egendomen, gäller i fråga om tredje mans rätt till ersättning för liden skada vad som sägs i 4 § om köparens rätt till ersättning av *svaranden* och borgenär. Motsvarande gäller, när indrivning av utmätt fordran medför att tredje man förlorar sin rätt till fordringen.

15 kap. Avhysning

15 kap. 1 §

Avhysning ska genomföras så att skäligen hänsyn tas till såväl sökandens intresse som svarandens situation.

Innan avhysning sker ska svaranden ges tillfälle att yttra sig. Om svaranden saknar känd hemvist och det inte kan klarläggas var han eller hon uppehåller sig, får avhysning ske även om svaranden inte har fått tillfälle att yttra sig.

I fråga om delgivning av handling varigenom svaranden har fått tillfälle att yttra sig gäller delgivningslagen (2010:1932). Om delgivningsmottagaren har känd hemvist inom riket men varken denne eller någon som handlingen kan lämnas till enligt 34–37 §§ delgivningslagen påträffas och det inte kan klarläggas var delgivningsmottagaren uppehåller sig, får kungörelsedelgivning användas eller handlingen lämnas i delgivningsmottagarens hemvist eller på lämplig plats i anslutning till dennes hemvist. Om svaranden är bosatt utomlands får handlingen sändas till honom eller henne med posten under svarandens utländska adress.

15 kap. 2 §

Om det är möjligt ska avhysning ske inom fyra veckor från det att de handlingar som behövs har kommit in till Kronofogdemyndigheten.

Avhysning får ske tidigast en vecka från det att svaranden fick tillfälle att yttra sig eller, om svaranden är bosatt utomlands, två veckor från det att ett underrättelse skickades till honom eller henne.

15 kap. 3 §

Om det behövs av hänsyn till svaranden eller för att Kronofogdemyndigheten ska kunna verka för att parterna träffar en frivillig överenskommelse får Kronofogdemyndigheten medge anstånd med avhysningen under högst sex veckor från det att de handlingar som behövs kom in till myndigheten. Om det finns synnerliga skäl får anståndet förlängas till högst åtta veckor, om skälig ersättning betalas för hela den anståndstid som har medgetts av myndigheten. När en begäran om anstånd prövas ska Kronofogdemyndigheten särskilt beakta om svaranden eller tredje man ska avhysas från sitt hem.

Om det på grund av 2 § andra stycket finns hinder mot att genomföra avhysningen inom den tid som anges i 2 § första stycket, ska anståndstiden räknas från den dag då förrättningen tidigast hade kunnat ske.

15 kap. 4 §

Om sökanden medger uppskov med avhysningen och uppskovet varar över sex månader från dagen för ansökan, är ansökan förfallen, om det inte finns särskilda skäl att godta ytterligare uppskov.

15 kap. 5 §

Kronofogdemyndigheten ska vid behov ordna transport av egendom som ska bortföras, hyra utrymme för förvaring av egendomen och vidta andra liknande åtgärder som föranleds av avhysningen.

Egendom som uppenbart saknar värde eller av annat skäl inte bör förvaras får kastas i samband med avhysningsförrättningen.

Innan åtgärd enligt första eller andra stycket vidtas, ska parterna underrättas, om det kan ha betydelse för dem.

Den som har mottagit egendom för förvaring i fall som avses i första stycket har rätt till skäligen ersättning av svaranden för förvaringen. Har egendomen inte hämtats tre månader efter avhysningen, får den som har mottagit egendomen sälja den och ta ut sin fordran ur köpeskillingen eller, om egendomen uppenbarligen saknar försäljningsvärde, kasta den. Innan egendomen säljs eller kastas ska svaranden uppmanas att hämta egendomen genom rekommenderat brev till svarandens kända adress. I övrigt tillämpas 5–7 §§ samt 10 § första och andra styckena lagen (1985:982) om näringsidkares rätt att sälja saker som inte har hämtats. Vid tillämpningen av dessa bestämmelser ska vad som sägs om beställaren avse svaranden och vad som sägs om näringsidkaren avse den som har mottagit egendomen för förvaring.

15 kap. 6 §

Om avhysning ska ske från annat än bostad och svaranden underlåter att ta hand om egendomen, får Kronofogdemyndigheten besluta att egendomen ska säljas om lämpligt förvaringsutrymme inte kan ordnas. Om egendomen kan antas sakna försäljningsvärde, får det i stället beslutas att egendomen ska förstöras. Egendom som tillhör tredje man får säljas eller förstöras endast om denne underlåter att själv ta hand om egendomen.

Innan ett beslut enligt första stycket meddelas ska svaranden och, om egendomen tillhör tredje man, denne få tillfälle att yttra sig enligt vad som föreskrivs i 2 §.

Försäljning ska ske i den ordning som gäller för utmätt lös egendom i allmänhet. Bestämmelsen i 9 kap. 4 § första stycket gäller dock inte.

15 kap. 7 §

Avhysning får genomföras även mot inneboende eller annan tredje man som hindrar sökanden i utövningen av dennes rätt, om det är uppenbart att tredje mannen saknar fog att motsätta sig verkställigheten. När det finns anledning ska Kronofogdemyndigheten om möjligt i förväg underrätta tredje mannen om avhysningen.

Anstånd får meddelas enligt 3 §, om det behövs av hänsyn till tredje mannen.

15 kap. 8 §

Kronofogdemyndigheten får förelägga svaranden att själv fullgöra sin skyldighet att flytta om det anses lämpligt och sökanden medger det. Då tillämpas 1 §, 2 § andra stycket samt 4 och 7 §§.

16 kap. Handräckning samt kvarstad och andra säkerhetsåtgärder

Verkställighet av handräckning och andra säkerhetsåtgärder än kvarstad

16 kap. 1 §

Innan verkställighet av handräckning sker ska svaranden underrättas. Kronofogdemyndigheten får dock genast vidta behövlig åtgärd om saken är brådskande. Kronofogdemyndigheten ska så snart som möjligt pröva om åtgärden ska bestå.

16 kap. 2 §

Verkställighet av handräckning eller annan säkerhetsåtgärd än kvarstad sker genom att Kronofogdemyndigheten förelägger svaranden att fullgöra vad han eller hon är skyldig att göra eller att iaktta förbud eller annan föreskrift eller genom att myndigheten själv vidtar behövlig åtgärd. Om sökanden begär det och det är lämpligt kan Kronofogdemyndigheten överlämna åt sökanden att efter myndighetens anvisning utföra behövlig åtgärd.

Beträffande genomförandet av verkställigheten tillämpas 15 kap. 5 och 6 §§.

En föreskrift i utsökningstiteln som avser verkställigheten hindrar inte att verkställigheten genomförs på annat sätt, om det behövs.

16 kap. 3 §

Om sökanden medger uppskov med verkställighet och varar uppskovet över sex månader från dagen för ansökan, är ansökan förfallen. Detsamma gäller om sökanden medger uppskov fler än två gånger.

Kronofogdemyndigheten får bevilja anstånd med handräckning för återtagande av en vara, om det finns särskilda skäl med hänsyn till köparens förhållanden och övriga omständigheter. Anstånd får dock inte beviljas för mer än fyra månader från dagen för ansökan om handräckning.

Kronofogdemyndigheten får besluta om villkor för anståndet och förklara att anståndet ska upphöra att gälla om det finns anledning till det.

Verkställighet av beslut om kvarstad

16 kap. 4 §

Vid verkställighet av beslut om kvarstad för fordran tillämpas vad som föreskrivs om utmätning i 4 kap. 2–7, 9 och 13–19 §§, 22 § första och tredje styckena, 24, 25 och 33–35 §§, 5 och 6 kap. samt 12 kap. 3–5 §§.

Kvarstad för fordran får inte läggas på lön eller annan förmån som avses i 7 kap. innan den har betalats ut och kan utmätas.

16 kap. 5 §

När egendom har belagts med kvarstad för fordran, får svaranden inte överlåta egendomen eller till skada för sökanden förfoga över den på annat sätt, om inte Kronofogdemyndigheten efter hörande av sökanden medger det av särskilda skäl.

I fråga om verkan av kvarstaden i övrigt gäller vad som föreskrivs om utmätning i 4 kap. 29 § andra stycket och 31 § samt 12 kap. 6–10 §§. Bilaga 2

Om lös egendom, som har belagts med kvarstad för fordran, hastigt faller i värde eller kräver alltför kostsam vård, får den på begäran av part säljas i den ordning som gäller för utmätt egendom.

16 kap. 6 §

Kvarstad för fordran hindrar inte att egendomen utmäts eller beläggs med kvarstad för annan fordran. Finns annan egendom att tillgå, ska dock denna tas i anspråk i första hand, om inte den fordran för vilken utmätning eller kvarstad söks är förenad med särskild förmånsrätt i den kvarstadsbelagda egendomen.

Om egendom som har belagts med kvarstad för fordran utmäts för annan fordran vilken inte är förenad med särskild förmånsrätt i egendomen, ska egendomen anses samtidigt utmätt för kvarstadsborgenärens fordran. Sådan utmätningensverkan förfaller, om den sökta utmätningen hävs.

16 kap. 7 §

Beträffande verkställighet av beslut om kvarstad till säkerhet för bättre rätt tillämpas 6 kap. och 12 kap. 5 §.

I fråga om verkan av sådan kvarstad gäller 5 §. Pantbrev som gäller i egendomen får dock inte pantsättas, om inte Kronofogdemyndigheten efter hörande av sökanden medger det av särskilda skäl. Detsamma gäller skuldebrev som är in-tecknat i luftfartyg eller reservdelar till luftfartyg.

Tredje avdelningen – Bestämmelser om kostnader och överklagande

17 kap. Kostnader

17 kap. 2 §⁴³

Sökanden ansvarar mot staten för förrättningskostnaderna i målet, om inte något annat följer av 3 eller 4 § eller av särskild föreskrift. Betalar sökanden inte en grundavgift inom förelagd tid, får Kronofogdemyndigheten avskriva målet.

I fråga om kostnader för en åtgärd som har begärts av någon annan än sökanden i målet *skall* den som har begärt åtgärden anses som sökande. När en fastighet

Sökanden ansvarar mot staten för förrättningskostnaderna i målet, om inte något annat följer av 3 eller 4 § eller av särskild föreskrift. Betalar sökanden inte en grundavgift inom förelagd tid, får Kronofogdemyndigheten avskriva målet.

I fråga om kostnader för en åtgärd som har begärts av någon annan än sökanden i målet *ska* den som har begärt åtgärden anses som sökande. När en fastighet enligt

⁴³ SFS senaste lydelse 2007:277.

enligt 12 kap. 49 § har *indragits* i försäljning av en gemensamt intecknad fastighet, *skall* dock sökanden i målet ansvara även för kostnader som föranleds av indragningen, om han har sämre rätt än den som har begärt indragning.

12 kap. 49 § har *dragits in* i försäljning av en gemensamt intecknad fastighet, *ska* dock sökanden i målet ansvara även för kostnader som föranleds av indragningen, om han *eller hon* har sämre rätt än den som har begärt indragning.

17 kap.

3 §⁴⁴

Sökanden ansvarar inte för förrättningskostnaderna för utmätning enligt 7 kap. 21 § eller för sådan handräckning enligt 8 kap. 18 § som behövs för att komma i besittning av lös egendom eller bostad.

Sökanden ansvarar inte heller för förrättningskostnaderna i mål om utmätning för fordran som vid utmätning av lön har företrädesrätt enligt 7 kap. 14 §.

Vid avhysning ansvarar sökanden inte för kostnader för förvaring av svarandens egendom eller för andra åtgärder som väsentligen avser att skydda svaranden mot förlust. Detsamma gäller kostnader för försäljning enligt 16 kap. 7 §.

Sökanden ansvarar inte för förrättningskostnaderna för utmätning enligt 7 kap. 21 § eller för sådan handräckning enligt 8 kap. 18 § som behövs för att komma i besittning av lös egendom eller bostad.

Sökanden ansvarar inte heller för förrättningskostnaderna i mål om utmätning för fordran som vid utmätning av lön har företrädesrätt enligt 7 kap. 14 §.

Vid avhysning ansvarar sökanden inte för kostnader för förvaring av svarandens egendom eller för andra åtgärder som väsentligen avser att skydda svaranden mot förlust. Detsamma gäller kostnader för försäljning enligt 15 kap. 6 §.

Undantag från skyldigheten att betala förrättningskostnader

17 kap.

4 §⁴⁵

Kronofogdemyndigheten får medge befrielse helt eller delvis från skyldigheten att betala förrättningskostnaderna, om det finns särskilda skäl.

Återstår endast ett obetydligt belopp att betala i ett *allmänt eller enskilt* mål om utmätning, får Kronofogdemyndigheten betala beloppet till sökanden genom att

Om det finns särskilda skäl får Kronofogdemyndigheten besluta att sökanden eller svaranden inte ska betala förrättningskostnaderna eller bara en del av dessa.

Återstår endast ett obetydligt belopp att betala i ett mål om utmätning, får Kronofogdemyndigheten betala beloppet till sökanden genom att jämka för-

⁴⁴ SFS senaste lydelse 2007:277.

⁴⁵ SFS senaste lydelse 2008:216.

jämka förrättningskostnaderna i motsvarande mån.

rättningskostnaderna i motsvarande mån.

Bilaga 2

Sökandens skyldighet att betala förrättningskostnader i förskott

17 kap.

5 §⁴⁶

Förrättningskostnader för vilka sökanden ansvarar skall förskottas av honom, om Kronofogdemyndigheten begär det. Staten, kommun, landsting och kommunalförbund är dock inte skyldiga att lämna sådant förskott.

Betalas inte förskott inom förelagd tid, får Kronofogdemyndigheten *inställa* verkställigheten och häva vidtagna åtgärder. Om förskottet avser en grundavgift, får myndigheten i stället *avskriv*a målet.

Om Kronofogdemyndigheten begär det ska förrättningskostnader för vilka sökanden ansvarar, betalas i förskott. Staten, kommun, landsting och kommunalförbund är dock inte skyldiga att lämna sådant förskott.

Betalas inte förskott inom förelagd tid, får Kronofogdemyndigheten *ställa in* verkställigheten och häva vidtagna åtgärder. Om förskottet avser en grundavgift, får myndigheten i stället *skriva av* målet.

17 kap.

7 §⁴⁷

Förrättningskostnader i mål om utmätning tas ut ur köpeskillingen för såld egendom, behållen avkastning och andra tillgängliga *medel*. De får vid behov genast utsökas hos *gäldenären*.

Förrättningskostnader som är gemensamma för flera mål har företrädare framför kostnader som endast avser ett mål.

Förrättningskostnad för handräkning enligt 8 kap. 18 § får genast utsökas hos den mot vilken åtgärden har vidtagits.

Förrättningskostnader i mål om utmätning tas ut ur köpeskillingen för såld egendom, behållen avkastning och andra tillgängliga *pengar*. De får vid behov genast utsökas hos *svaranden*.

Förrättningskostnader som är gemensamma för flera mål har företrädare framför kostnader som endast avser ett mål.

Förrättningskostnad för handräkning enligt 8 kap. 18 § får genast utsökas hos den mot vilken åtgärden har vidtagits.

17 kap.

8 §⁴⁸

Förrättningskostnader i mål om verkställighet enligt 16 kap. får genast utsökas hos svaranden, om *ej* annat följer av *exekutionstiteln*.

Förrättningskostnader i mål om verkställighet enligt *15 och* 16 kap. får genast utsökas hos svaranden, om *inte* annat följer av

⁴⁶ SFS senaste lydelse 2007:277.

⁴⁷ SFS senaste lydelse 1996:130.

⁴⁸ SFS senaste lydelse 1996:130.

Detta gäller dock *ej* verkställighet av beslut om kvarstad eller annan säkerhetsåtgärd.

Om egendom i samband med avhysning säljs enligt 16 kap. 7 §, tas förrättningskostnad för försäljningen ut ur köpeskillingen.

När förrättningskostnader för avhysning tas ut hos svaranden, har kostnad som avses i 3 § tredje stycket företräde framför annan förrättningskostnad.

utsökningstiteln. Detta gäller dock *inte* verkställighet av beslut om kvarstad eller annan säkerhetsåtgärd.

Om egendom i samband med avhysning säljs enligt 15 kap. 6 §, tas förrättningskostnad för försäljningen ut ur köpeskillingen.

När förrättningskostnader för avhysning tas ut hos svaranden, har kostnad som avses i 3 § tredje stycket företräde framför annan förrättningskostnad.

17 kap.

10 §

Om lös egendom som har belagts med kvarstad säljs enligt 16 kap. 14 § tredje stycket eller 16 § andra stycket, tas förrättningskostnad för försäljningen ut ur köpeskillingen.

Har Kronofogdemyndigheten med anledning av kvarstad på fast egendom *förordnat* om åtgärd som avses i 12 kap. 8 eller 9 §, tas kostnad för åtgärden ut ur behållen avkastning.

Om lös egendom som har belagts med kvarstad säljs enligt 16 kap. 5 § tredje stycket eller 7 § andra stycket, tas förrättningskostnad för försäljningen ut ur köpeskillingen.

Har Kronofogdemyndigheten med anledning av kvarstad på fast egendom *beslutat* om åtgärd som avses i 12 kap. 8 eller 9 §, tas kostnad för åtgärden ut ur behållen avkastning.

17 kap.

11 §

Vad som sägs i 7–10 §§ om uttagande av förrättningskostnad hos svaranden gäller *ej* kostnad som till följd av *exekutionstiteln*s upphävande, ansökningens återkallande eller annan särskild anledning bör betalas av sökanden.

Om sökanden *ej* har förskotterat förrättningskostnad för vilken han ansvarar och kostnaden *ej* får eller har kunnat i målet *tagas* ut hos svaranden, får den genast utsökas hos sökanden.

Vad som sägs i 7–10 §§ om uttagande av förrättningskostnad hos svaranden gäller *inte* kostnad som till följd av *utsökningstiteln*s upphävande, ansökningens återkallande eller annan särskild anledning bör betalas av sökanden.

Om sökanden *inte* har förskotterat förrättningskostnad för vilken han ansvarar och kostnaden *inte* får eller har kunnat i målet *tas* ut hos svaranden, får den genast utsökas hos sökanden.

17 kap.

12 §

I fråga om kostnader i tvist vid fördelning av *medel* som enligt 13 kap. 7 § tredje stycket prövas av Kronofogdemyndigheten tillämpas 18 kap. rättegångsbalken.

Beslut, varigenom Kronofogdemyndigheten har ålagt ersättningskyldighet enligt första stycket, verkställs såsom dom som avses i 3 kap. 6 §.

Särskild bestämmelse beträffande allmänna mål

I fråga om kostnader i tvist vid fördelning av *pengar* som enligt 13 kap. 7 § tredje stycket prövas av Kronofogdemyndigheten tillämpas 18 kap. rättegångsbalken.

Beslut, varigenom Kronofogdemyndigheten har ålagt ersättningskyldighet enligt första stycket, verkställs såsom dom som avses i 2 kap. 4 §.

Särskilda bestämmelser för mål som ska handläggas enligt lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.**17 kap.**13 §⁴⁹

Bestämmelserna i 2 och 3 §§, 4 § första stycket och 5 § om sökandens ansvar för förrättningskostnader gäller inte i allmänt mål.

Bestämmelserna i 2 och 3 §§ samt 4 § första stycket gäller inte för sökandens ansvar för förrättningskostnader i mål som ska handläggas enligt lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

18 kap. Överklagande**18 kap.**1 §⁵⁰

Kronofogdemyndighetens beslut överklagas skriftligen hos en tingsrätt som regeringen föreskriver med hänsyn till var svaranden har *sitt* hemvist.

Med svarandens hemvist förstås den ort där svaranden är bosatt. Beträffande dödsbo förstås den ort där den döde senast var bosatt och beträffande annan juridisk person förstås den ort som enligt 10 kap. rättegångsbalken grundar domstols behörighet i tvistemål i allmänhet.

Kronofogdemyndighetens beslut överklagas skriftligen hos en tingsrätt som regeringen föreskriver med hänsyn till var svaranden har *sin* hemvist.

Med svarandens hemvist förstås den ort där svaranden är bosatt. Beträffande dödsbo förstås den ort där den döde senast var bosatt och beträffande annan juridisk person förstås den ort som enligt 10 kap. rättegångsbalken grundar domstols behörighet i tvistemål i allmänhet.

⁴⁹ SFS senaste lydelse 2008:216.

⁵⁰ SFS senaste lydelse 2006:672.

I den mån det inte föreskrivs något annat i detta kapitel gäller lagen (1996:242) om domstolsärenden vid överklagande i utskökningsmål. Kronofogdemyndigheten *skall* dock inte vara part i domstolen.

I den mån det inte föreskrivs något annat i detta kapitel gäller lagen (1996:242) om domstolsärenden vid överklagande i utskökningsmål. Kronofogdemyndigheten *ska* dock inte vara part i domstolen *utom i den del överklagandet avser förrättningskostnaderna*.

18 kap.

2 §⁵¹

Kronofogdemyndighetens beslut får överklagas av den som beslutet angår, om det har gått honom emot. Sökanden eller svaranden får klaga även över att beslut gör intrång i tredje mans rätt.

Ett beslut, genom vilket en rättighet har förbehållits enligt 12 kap. 33 § andra stycket, får överklagas endast av den som har bestritt att sådant förbehåll görs.

Kronofogdemyndighetens beslut får överklagas av den som beslutet angår, om det har gått honom *eller henne* emot. Sökanden eller svaranden får klaga även över att beslut gör intrång i tredje mans rätt.

Ett beslut, genom vilket en rättighet har förbehållits enligt 12 kap. 33 § andra stycket, får överklagas endast av den som har bestritt att sådant förbehåll görs.

18 kap.

5 §⁵²

Följande beslut får inte överklagas:

1. ett beslut genom vilket begäran om rättelse av utmätning enligt 4 kap. 33 eller 34 § eller av kvarstad för fordran enligt 16 kap. 13 § har lämnats utan bifall,

2. ett beslut genom vilket en rättighet inte har förbehållits enligt 12 kap. 33 § andra stycket,

3. ett beslut genom vilket en *förrättningsman* har förklarats jävig,

4. ett beslut i en fråga som avses i 17 kap. 4 § första stycket,

5. ett beslut i en sådan fråga om verkställighet av en skiljedom som avses i 3 kap. 16 §.

Följande beslut får inte överklagas:

1. ett beslut genom vilket begäran om rättelse av utmätning enligt 4 kap. 33 eller 34 § eller av kvarstad för fordran enligt 16 kap. 4 § har lämnats utan bifall,

2. ett beslut genom vilket en rättighet inte har förbehållits enligt 12 kap. 33 § andra stycket,

3. ett beslut genom vilket en *handläggare* har förklarats jävig,

4. ett beslut i en fråga som avses i 17 kap. 4 § första stycket,

5. ett beslut i en sådan fråga om verkställighet av en skiljedom som avses i 2 kap. 16 §.

⁵¹ SFS senaste lydelse 1993:516.

⁵² SFS senaste lydelse 1999:118.

18 kap.6 §⁵³

Ett beslut i en fråga som avses i 2 kap. 10 eller 11 § får inte överklagas. I samband med att ett beslut överklagas, genom vilket föreläggande av vite eller annan påföljd har tillämpats, får dock prövning av föreläggandets giltighet påkallas.

Ett beslut som innefattar endast förberedelse till senare beslut och inte rör tredje man får överklagas endast i samband med överklagande av det senare beslutet. Beslutet får dock överklagas särskilt på den grund att målet onödigt uppehålls genom beslutet.

En sakägarförteckning får överklagas endast i samband med att *den exekutiva försäljningen* eller beslutet om fördelningen av *influtna medel* överklagas.

Ett beslut i en fråga som avses i 3 kap. 11 eller 12 § får inte överklagas. I samband med att ett beslut överklagas, genom vilket föreläggande av vite eller annan påföljd har tillämpats, får dock prövning av föreläggandets giltighet påkallas.

Ett beslut som innefattar endast förberedelse till senare beslut och inte rör tredje man *eller som innebär att Kronofogdemyndigheten avvaktar med verkställighetsåtgärder enligt 2 kap. 20 § tredje stycket* får överklagas endast i samband med överklagande av det senare beslutet. Beslutet får dock överklagas särskilt på den grund att målet onödigt uppehålls genom beslutet.

En sakägarförteckning får överklagas endast i samband med att *Kronofogdemyndighetens försäljning* eller beslutet om fördelningen av *pengar* överklagas.

18 kap.7 §⁵⁴

Ett beslut om utmätning som avses i 7 kap. får överklagas utan inskränkning till viss tid.

Ett beslut om annan utmätning ska överklagas av sökanden eller svaranden inom tre veckor från det att beslutet delgavs den klagande. Tredje man får överklaga en sådan utmätning utan inskränkning till viss tid. Ett beslut som avses i 8 kap. 9 § första stycket eller 12 kap. 49 § tredje stycket ska dock överklagas inom tre veckor från det att beslutet delgavs den klagande.

En *exekutiv* försäljning ska överklagas inom tre veckor från

Ett beslut om utmätning som avses i 7 kap. får överklagas utan inskränkning till viss tid.

Ett beslut om annan utmätning ska överklagas av sökanden eller svaranden inom tre veckor från det att beslutet delgavs den klagande. Tredje man får överklaga en sådan utmätning utan inskränkning till viss tid. Ett beslut som avses i 8 kap. 9 § första stycket eller 12 kap. 49 § tredje stycket ska dock överklagas inom tre veckor från det att beslutet delgavs den klagande.

En *tvångsvis* försäljning ska överklagas inom tre veckor från

⁵³ SFS senaste lydelse 1994:444.

⁵⁴ SFS senaste lydelse 2015:683.

försäljningen. Ett beslut om fördelning eller utbetalning av *medel* ska överklagas inom tre veckor från beslutet. Svaranden får dock överklaga ett sådant beslut inom den tid inom vilken utmättningsbeslutet enligt andra stycket första meningen ska överklagas, om den tiden löper ut senare.

Ett sådant överklagande som avses i 6 § andra stycket andra meningen får göras utan inskränkning till viss tid.

Kronofogdemyndighetens beslut i andra fall ska överklagas inom tre veckor från det att beslutet delgavs den klagande.

försäljningen. Ett beslut om fördelning eller utbetalning av *pengar* ska överklagas inom tre veckor från beslutet. Svaranden får dock överklaga ett sådant beslut inom den tid inom vilken utmättningsbeslutet enligt andra stycket första meningen ska överklagas, om den tiden löper ut senare.

Ett sådant överklagande som avses i 6 § andra stycket andra meningen får göras utan inskränkning till viss tid.

Ett beslut enligt 1 kap. 5 § andra stycket första meningen eller tredje stycket får överklagas inom tre veckor från beslutet.

Kronofogdemyndighetens beslut i andra fall ska överklagas inom tre veckor från det att beslutet delgavs den klagande.

18 kap.

12 §⁵⁵

Tingsrätten får, utan att motparten dessförinnan har getts tillfälle att yttra sig över överklagandet, *förordna* att någon åtgärd för verkställighet tills vidare inte *skall* vidtas eller, om det finns synnerliga skäl, att en redan vidtagen åtgärd *skall* hävas. Vid utmätning av lön för underhållsbidrag får *förordnandet* inskränkas till att avse att *influtna medel* inte *skall* betalas ut.

Tingsrätten får också omedelbart *förordna* att åtgärd för verkställighet *skall* genomföras och bestå till dess annat *förordnas*.

Tingsrätten får, utan att motparten dessförinnan har getts tillfälle att yttra sig över överklagandet, *besluta* att någon åtgärd för verkställighet tills vidare inte *ska* vidtas eller, om det finns synnerliga skäl, att en redan vidtagen åtgärd *ska* hävas. Vid utmätning av lön för underhållsbidrag får *beslutet* inskränkas till att avse att *utmätta pengar* inte *ska* betalas ut.

Tingsrätten får också omedelbart *besluta* att åtgärd för verkställighet *ska* genomföras och bestå till dess annat *beslutas*.

18 kap.

13 §⁵⁶

Den omständigheten att ett beslut har meddelats av en jävig *förrättningsman* *skall* inte föranleda att beslutet hävs, om jävet

Den omständigheten att ett beslut har meddelats av en jävig *handläggare* *ska* inte föranleda att beslutet hävs, om jävet uppen-

⁵⁵ SFS senaste lydelse 1995:298.

⁵⁶ SFS senaste lydelse 1993:516.

uppenbarligen inte har inverkat på beslutet.

barligen inte har inverkat på beslutet.

Bilaga 2

18 kap.

14 §⁵⁷

Vid bifall till ett överklagande av ett visst beslut får även ett senare beslut i målet hävas när det kan ske, om detta beslut har samband med det förra beslutet och inte hade *vunnit* laga kraft mot klaganden när han överklagade det första beslutet.

Vid bifall till ett överklagande av ett visst beslut får även ett senare beslut i målet hävas när det kan ske, om detta beslut har samband med det förra beslutet och inte hade *fått* laga kraft mot klaganden när han *eller hon* överklagade det första beslutet.

18 kap.

15 §⁵⁸

Om ett överklagande av ett beslut om fördelning av *medel* bifalls, gäller det till förmån även för den som inte själv har överklagat beslutet.

Om ett överklagande av ett beslut om fördelning av *pengar* bifalls, gäller det till förmån även för den som inte själv har överklagat beslutet.

18 kap.

16 §⁵⁹

Tingsrättens beslut i en fråga som överklagats dit gäller på det sätt som i 2 kap. 19 § sägs om Kronofogdemyndighetens beslut.

I mål om utmätning *skall* dock en vidtagen åtgärd inte utan särskilt *förordnande* återgå innan tingsrättens beslut har *vunnit* laga kraft.

Tingsrättens beslut i en fråga som överklagats dit gäller på det sätt som i 3 kap. 20 § sägs om Kronofogdemyndighetens beslut.

I mål om utmätning *ska* dock en vidtagen åtgärd inte utan särskilt *beslut* återgå innan tingsrättens beslut har *fått* laga kraft.

18 kap.

20 §⁶⁰

Bestämmelserna om särskilda rättsmedel i 58 och 59 kap. rättegångsbalken tillämpas i fråga om Kronofogdemyndighetens beslut i utsokningsmål.

Vad som sägs i 58 kap. 13 § rättegångsbalken om återställande av försutten tid gäller även när föreläggande har meddelats enligt 4 kap. 20, 21 eller 26 § eller

Bestämmelserna om särskilda rättsmedel i 58 och 59 kap. rättegångsbalken tillämpas i fråga om Kronofogdemyndighetens beslut i utsokningsmål.

Vad som sägs i 58 kap. 13 § rättegångsbalken om återställande av försutten tid gäller även när föreläggande har meddelats enligt 4 kap. 20, 21 eller 26 § eller

⁵⁷ SFS senaste lydelse 1993:516.

⁵⁸ SFS senaste lydelse 1993:516.

⁵⁹ SFS senaste lydelse 1995:298.

⁶⁰ SFS senaste lydelse 1988:1454.

13 kap. 7 § andra stycket i denna balk.

Användning av särskilt rättsmedel får *ej* utan synnerliga skäl föranleda att *exekutiv* försäljning hävs.

13 kap. 7 § andra stycket i denna balk.

Användning av särskilt rättsmedel får *inte* utan synnerliga skäl föranleda att *tvångsvis* försäljning hävs.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelse

1. Denna lag träder i kraft vid det årsskifte som regeringen bestämmer.
2. För det som i annan lag eller förordning benämns exekutionstitel ska det som i denna balk föreskrivs om utsökningstitel gälla.

Remissyttranden över betänkandet Ett modernare utökningsförfarande (SOU 2016:81) har lämnats av Riksdagens ombudsmän, Svea hovrätt, Hovrätten över Skåne och Blekinge, Nacka tingsrätt, Växjö tingsrätt, Örebro tingsrätt, Malmö tingsrätt, Östersunds tingsrätt, Umeå tingsrätt, Kammarrätten i Göteborg, Förvaltningsrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Luleå, Förvaltningsrätten i Jönköping, Justitiekanslern, Hyres- och arrendenämnden i Göteborg, Domstolsverket, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten, Brottsoffermyndigheten, Datainspektionen (numera Integritetsskyddsmyndigheten), Försäkringskassan, Socialstyrelsen, Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsöd, Barnombudsmannen, Inspektionen för socialförsäkringen, Pensionsmyndigheten, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Kammarkollegiet, Statens servicecenter, Konsumentverket, Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholm universitet, Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet, Centrala studiestödsnämnden, Transportstyrelsen, Tillväxtverket, Statens jordbruksverk, Boverket, Lantmäteriet, Arbetslöshetskassornas Samorganisation (numera Sveriges a-kassor), Fastighetsmäklarförbundet, Fastighetsägarna, Finansbolagens Förening, Föreningen Sveriges Kronofogdar, HSB Riksförbund, Landsorganisationen i Sverige, Riksförbundet frivilliga samhällsarbetare, Rädda Barnen, Småföretagarnas Riksförbund, Svenska Bankföreningen, Svensk Försäkring, Svensk Inkasso, Sveriges advokatsamfund, Sveriges allmännyttiga bostadsföretag, Sveriges Kommuner och Landsting (numera Sveriges Kommuner och Regioner), Tjänstemännens centralorganisation och Yrkesföreningen för budget- och skuldrådgivare i kommunal tjänst.

Yttrande har också inkommit från Riksförbundet Enskilda Vägar, Småföretagarnas Arbetslöshetskassa, Stockholms kommun och Villaägarnas Riksförbund.

Arbetsgivarverket, Regelrådet, Barnens Rätt i Samhället, Föreningen Sveriges Socialchefer, Företagarna, Insolvens Väst, Hyresgästföreningen, Konsumenternas Bank- och finansbyrå, Lantbrukarnas Riksförbund, Riksorganisationen Sveriges Makalösa Föräldrar, Stockholms stadsmission, Svenska Kreditföreningen, Svenskt Näringsliv, Sveriges akademikers centralorganisation och Upplysningscentralen AB har avstått från att yttra sig.